आर्थिक सर्वेक्षण

(कोशी प्रदेश, २०८२/८३)

पछिल्लो ५ वर्षको आर्थिक वृद्धिदर (प्रतिशतमा)

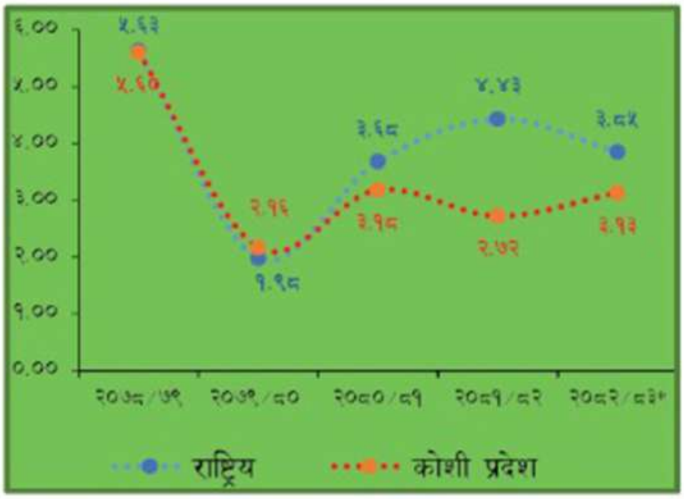

प्रदेशको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको संरचना (प्रतिशतमा)

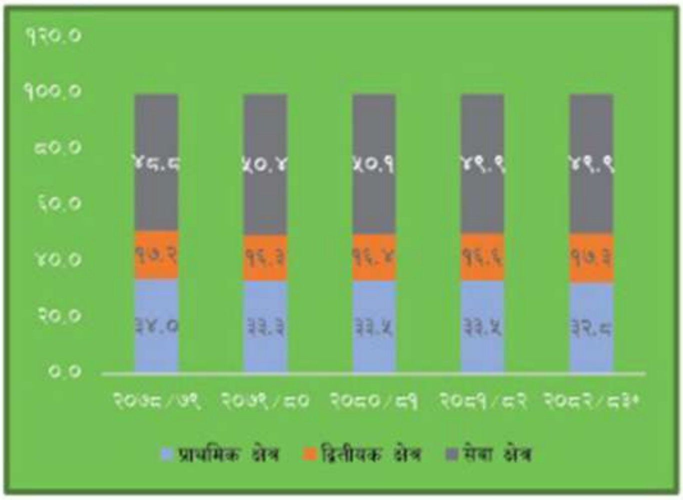

विनियोजनको तुलनामा खर्च (प्रतिशतमा)

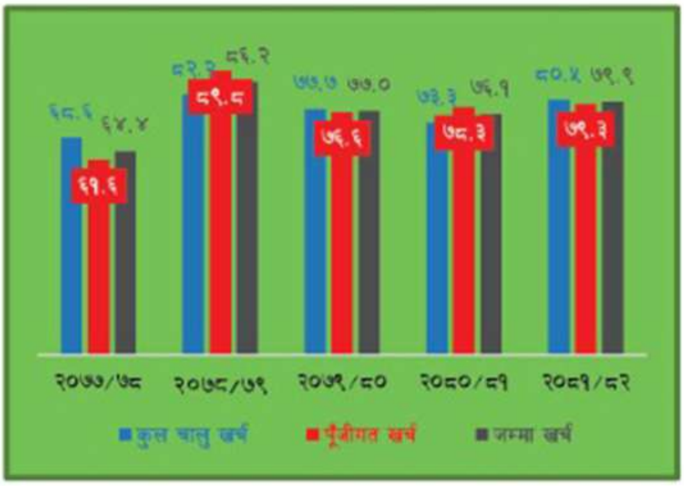

प्रदेशगत कृषि उत्पादन अंश (राष्ट्रिय उत्पादनको प्रतिशतमा)

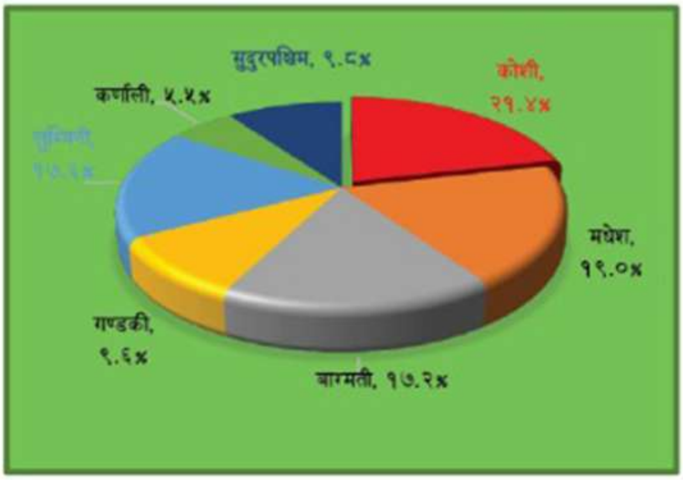

कोशी प्रदेश सरकार

आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय

विराटनगर, नेपाल

कोशी प्रदेश सरकार

आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय

विराटनगर, नेपाल

प्राक्कथन

प्रदेश आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७८ को दफा १५ को उपदफा (२) को प्रावधान अनुसार आगामी आर्थिक वर्षको राजस्व र व्ययको अनुमान प्रदेश सभामा पेश गर्नु अगावै प्रदेशको समग्र आर्थिक, सामाजिक र वित्तीय स्थिति समावेश गरी "**आर्थिक सर्वेक्षण, २०८२/८३**" प्रदेश सभासमक्ष प्रस्तुत गरेको छु। नेपाल सरकार अर्थ मन्त्रालय, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, प्रदेश योजना आयोग, नेपाल राष्ट्र बैंक लगायत प्रदेशका विभिन्न मन्त्रालय तथा निकायबाट प्राप्त तथ्याङ्कहरूको प्रयोग गरी यसलाई वस्तुनिष्ठ, सरल र तुलनायोग्य बनाउने प्रयास गरिएको छ।

प्रदेश सरकारको आन्तरिक राजस्व परिचालनमा अपेक्षित सुधार गर्नुपर्ने चुनौती र सङ्घीय सरकारबाट प्राप्त हुने समानीकरण लगायतका अनुदानमा अधिक निर्भर रहनुपर्ने अवस्था अझै पनि विद्यमान छ। प्रस्तुत आर्थिक सर्वेक्षणले प्रदेशको समग्र आर्थिक तथा सामाजिक अवस्थाको यथार्थपरक चित्रण गर्ने हुँदा प्रदेश सभाका माननीय सदस्यहरू, नीति निर्माता, अर्थशास्त्री, अनुसन्धानकर्ता, उद्योगी, व्यवसायी लगायत अर्थतन्त्रमा चासो राख्ने सम्पूर्ण सरोकारवालाका लागि उपयोगी हुने र नीति निर्माण तथा विकास व्यवस्थापनका क्षेत्रमा सहयोगी हुने विश्वास लिएको छु। यस आर्थिक सर्वेक्षणको तयारीमा आवश्यक तथ्याङ्क एवम् सूचना उपलब्ध गराई सहयोग पुर्‍याउनुहुने विषयगत मन्त्रालयहरू, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, नेपाल राष्ट्र बैंक, सार्वजनिक तथा निजी क्षेत्रका निकायहरू र तयारीमा संलग्न मन्त्रालयका सम्पूर्ण कर्मचारीहरूप्रति हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु।

जेठ, २०८३

विदुर कुमार लिङ्थेप
आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्री

<u>विषयसूची</u>

१. राष्ट्रिय अर्थतन्त्र तथा प्रादेशिक आर्थिक स्थिति -- १

२. सार्वजनिक वित्त -- ८

३. बैंक तथा वित्तीय क्षेत्र-- २५

४. आर्थिक तथा पूर्वाधार क्षेत्र -- ३३

५. सामाजिक क्षेत्र -- ५६

६. सुशासन र प्रशासन-- ७२

तालिका सूची

तालिका १-१ नेपालको समष्टिगत आर्थिक परिसूचक २

तालिका १-२: प्रदेशगत आर्थिक तथा सामाजिक परिसूचक.. ६

तालिका २-१ कोशी प्रदेश सरकारको वित्त परिसूचक ८

तालिका २-२: सार्वजनिक वित्तका परिसूचक (प्रादेशिक कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको प्रतिशतमा)............ ९

तालिका २-३: कोशी प्रदेशको वार्षिक बजेट विनियोजनको विवरण (रु. करोडमा)........................१२

तालिका २-४: पछिल्लो ३ वर्षको प्रदेशगत खर्च स्थिति खर्च रु. करोडमा र अनुपात प्रतिशतमा.......१४

तालिका २-५: चालु खर्चको शीर्षकगत विवरण (कुल चालु खर्चको प्रतिशतमा) १४

तालिका २-६: खर्चको कार्यात्मक संरचना (रकम रु. करोडमा र अनुपात प्रतिशतमा)....................१५

तालिका २-७: प्रदेश सरकारी कोष (समिति र अन्य संस्था) को आयव्यय विवरण (रु.करोडमा)........१६

तालिका २-८: कोशी प्रदेशका स्थानीय तहको आयव्ययको एकीकृत विवरण (रु.करोडमा) १६

तालिका २-९: पछिल्लो छ आर्थिक वर्षको प्रादेशिक राजस्वको संरचना (कुल राजस्वको प्रतिशतमा)...१७

तालिका २-१०: कोशी प्रदेशको आयको संरचना (रकम रु.करोडमा)......................................१७

तालिका २-११: प्रादेशिक खर्च र खर्च बेहोर्ने स्रोत (रकम रु.करोडमा).................................. १८

तालिका २-१२: प्रदेश सञ्चित कोषको विवरण (रु. करोडमा).. २०

तालिका २-१३: प्रदेश सरकारबाट स्थानीय तहमा वित्त हस्तान्तरणको विवरण (रु. करोडमा) २०

तालिका २-१४: प्रदेशको कुल बजेट र खर्चमा स्थानीय तह अनुदानको हिस्सा (प्रतिशतमा).............२१

तालिका २-१५: संघीय राजस्व सङ्कलनको विवरण (रु.लाखमा)...२१

तालिका २-१६: आन्तरिक राजस्व विभाग मातहतमा दर्ता/आवद्ध करदाताको विवरण*..................२२

तालिका २-१७: प्रदेशका निकायको अन्तिम लेखापरीक्षण बेरुजुको विवरण (रकम रु. करोडमा).......२३

तालिका ३-१: कोशी प्रदेशमा बैङ्क तथा वित्तीय संस्थाका शाखा... २५

तालिका ३-२ कोशी प्रदेशमा बैंकिङ सेवा विस्तारको अवस्था...२६

तालिका ३-३: जिल्लागत निक्षेप सङ्कलन र कर्जा प्रवाहको विवरण रु. करोडमा) २७

तालिका ३-४: कुल निक्षेपमा चल्ती, बचत, मुद्दती र अन्य निक्षेपको हिस्सा (प्रतिशतमा).................२७

तालिका ३-५: बैंक खाताको विवरण... २८

तालिका ३-६: कोशी प्रदेशमा प्रवाहित क्षेत्रगत कर्जाको विवरण (कुल कर्जाको प्रतिशतमा) २८

तालिका ३-७: कोशी प्रदेशमा सहुलियतपूर्ण कर्जा प्रवाहको विवरण*....................................... २९

तालिका ३-८: प्रदेश कार्यक्षेत्रमा रहेका सहकारी संस्थाको संख्या.. २९

तालिका ३-९: बीमालेख र बीमा शुल्क सङ्कलनको प्रदेशगत विवरण..३०

तालिका ३-१०: धितोपत्र सम्बन्धी विवरण ३१

तालिका ३-११: हितग्राही (डिम्याट) खाताहरुको प्रदेशगत विवरण/संख्या ३१

तालिका ३-१२ नेप्से सूचकाङ्क र नेप्से फ्लोट सूचकाङ्क (बिन्दुमा)..३२

तालिका ४-१: कोशी प्रदेशको गरिबीको स्थिति ३३

तालिका ४-२: राष्ट्रिय रोजगार कार्यक्रमबाट सिर्जित रोजगारीको विवरण*...................................३३

तालिका ४-३: सूचीकृत बेरोजगारको विवरण (सङ्ख्यामा) ३४

तालिका ४-४: बैदेशिक रोजगारको लागि नयाँ श्रम स्वीकृति लिनेको विवरण............................. ३४

तालिका ४-५: सामाजिक सुरक्षा कोषमा आबद्ध रोजगारदाता र योगदानकर्ताको विवरण ३४

तालिका ४-६: कृषि क्षेत्रको उत्पादन र उत्पादकत्व..३६

तालिका ४-७: प्रमुख खाद्यान्न र नगदे बालीको विवरण...३६

तालिका ४-८: पशुपन्छीजन्य उत्पादनको विवरण ३७

तालिका ४-९: कृषि तथा पशु बीमा कार्यान्वयनको विवरण र अवस्था......................................३७

तालिका ४-१०: कोशी प्रदेशमा सञ्चालनमा रहेका पकेटहरुको विवरण ३७

तालिका ४-११ कोशी प्रदेशमा पशु उपचार तथा प्रयोगशाला सम्बन्धी विवरण ३८

तालिका ४-१२: पशु चौपायामा नक्ष्ल सुधारको विवरण...३९

तालिका ४-१३: कृषि तर्फ सञ्चालित तालिम तथा सहभागीको विवरण*...................................३९

तालिका ४-१४: कृषि कर्जामा ब्याज अनुदान कार्यक्रमको विवरण* ४०

तालिका ४-१५ कोशी प्रदेशमा विक्रि वितरण भएको रासायनिक मलको परिमाण (मे.ट.)...............४०

तालिका ४-१६: कोशी प्रदेशमा प्रतिव्यक्ति खाद्य उपलब्धताको विवरण ४१

तालिका.४-१७: नेपालको र कोशी प्रदेशको वन क्षेत्रको स्थिति... ४१

तालिका ४-१८: कोशी प्रदेशमा रहेका वनहरुको संख्या र क्षेत्रफल....................................... ४१

तालिका ४-१९: कोशी प्रदेशमा अवस्थित राष्ट्रिय निकुञ्ज, वन्यजन्तु आरक्ष ,संरक्षित क्षेत्र र मध्यवर्ती क्षेत्रहरू... ४२

तालिका ४-२०: कोशी प्रदेशमा अवस्थित रामसार सूचीमा सूचीकृत सिमसार क्षेत्र ४२

तालिका ४-२१: काष्ठ तथा गैर काष्ठ उत्पादन र वनक्षेत्रको राजस्व सङ्कलनको विवरण ४२

तालिका ४-२२: कोशी प्रदेशका मालपोत कार्यालयहरूबाट राजस्व सङ्कलन विवरण (रु. लाखमा) ४३

तालिका ४-२३: कोशी प्रदेशका मालपोत कार्यालयहरूबाट रजिष्ट्रेशन दस्तुर छुटको विवरण (रकम रु. लाखमा).. ४४

तालिका ४-२४: कोशी प्रदेशमा भूमिहीन दलित, सुकुम्बासी र अव्यवस्थित बसोबासको विवरण........४४
तालिका ४-२५ कुल कृषियोग्य जमिन सिंचाई सुविधा विस्तारको जिल्लागत विवरण (हेक्टरमा)........ ४५
तालिका ४-२६ लघु, घरेलु तथा साना उद्योग र वाणिज्यको विवरण...................................... ४६
तालिका ४-२७: पेट्रोलियम पदार्थको भण्डारण क्षमता.. ४६
तालिका ४-२८: कोशी प्रदेशस्थित भन्सार कार्यालयबाट भएको आयात र निर्यातको विवरण (रु.करोडमा).. ४७
तालिका ४-२९: कोशी प्रदेशमा खानी उत्खननको अनुमति प्राप्त गरेका खानी तथा खनिजको विवरण ४७
तालिका ४-३० पर्वतारोहणका लागि खुला गरिएका हिमाल चुलीको विवरण..............................४८
तालिका ४-३१: कोशी प्रदेशका ८ हजार मिटर भन्दा माथिका हिमाल पर्वतारोहरण गर्नेको संख्या.... ४९
तालिका ४-३२ प्रदेशगत रुपमा तारे होटल/रिसोर्टको संख्या.. ४९
तालिका ४-३३ विगत छ वर्षको पर्यटकीय पूर्वाधार निर्माणको विवरण.................................... ५०
तालिका ४-३४: प्रदेश सरकारबाट निर्माण भएका सडकको विवरण*....................................... ५०
तालिका ४-३५: बहुवर्षीय सडक तथा पुल निर्माणको विवरण*... ५०
तालिका ४-३६: प्रदेशभित्रका राजमार्गहरू (किलोमिटरमा)..५१
तालिका ४-३७: कोशी प्रदेशको कार्यालयमा दर्ता भएका सवारी साधनको विवरण....................... ५२
तालिका ४-३८: राष्ट्रिय प्रसारण ग्रिडबाट विद्युत पहुँच प्राप्त जनसङ्ख्या (प्रतिशतमा).................. ५२
तालिका ४-३९: प्रदेशगत विद्युत उत्पादन क्षमता (मेगावाटमा)...५३
तालिका ४-४० लोककल्याणकारी विज्ञापन वा सूचना प्रकाशन/प्रसारणको संख्या र भुक्तानीको विवरण५४
तालिका ४-४१: प्रदेशमा पत्रपत्रिका प्रकाशन दर्ता स्थिति..५४
तालिका ४-४२ हुलाकको जिल्लागत संख्या र हुलाक वस्तुको आयात, निर्यात विवरण.................. ५५
तालिका ५-१: विद्यालय, शिक्षक तथा विद्यार्थीको विवरण..५६
तालिका ५-२: विभिन्न तहका विद्यालयको विवरण...५६
तालिका ५-३: विद्यार्थी भर्नाको विवरण (हजारमा)... ५७
तालिका ५-४: कोशी प्रदेशको विगत दुई वर्षको खुद विद्यार्थी भर्नादर......................................५८
तालिका ५-५: माध्यमिक शिक्षा परीक्षा, कक्षा १० (ङ्कङ्क) २०८२ को नतिजा विवरण..................५८
तालिका ५-६: कोशी प्रदेशमा रहेका विश्वविद्यालय र क्याम्पसहरूको विवरण ५९
तालिका ५-७: मनमोहन प्राविधिक विश्वविद्यालयको शैक्षिक विवरण.. ५९
तालिका ५-८: प्रदेशमा रहेका विभिन्न प्रकृतिका विद्यालय/शिक्षण संस्थाको कुल संख्या................ ६०
तालिका ५-९: अस्पताल सुविधा लिएको विवरण (पटक हजारमा)... ६०

तालिका ५-१०: कोशी प्रदेशको प्रादेशिक स्वास्थ्य सूचकहरूको अवस्था..................................६१
तालिका ५-११: स्वास्थ्य बीमामा आवद्ध जनसंख्याको विवरण (शुरुदेखि २०८२ चैत्रसम्म)............६१
तालिका ५-१२: कोशी प्रदेशमा रहेका स्वास्थ्य संस्थाको विवरण..६२
तालिका ५-१३: कोशी प्रदेशमा रहेका आयुर्वेद स्वास्थ्यको विवरण..६२
तालिका ५-१४: आधारभूत खानेपानीबाट लाभान्वित जनसङ्ख्याको जिल्लागत विवरण....................६५
तालिका ५-१५: कोशी प्रदेशमा लैङ्गिक विकासको स्थिति...६६
तालिका ५-१६: कोशी प्रदेशमा बालगृहको विवरण...६६
तालिका ५-१७: बालबालिका खोजतलास तथा उद्धार सम्बन्धी विवरण*..................................६६
तालिका ५-१८: कोशी प्रदेशमा उद्धार गरिएका गर्भवती तथा सुत्केरी महिलाको विवरण.................६७
तालिका ५-१९: कोशी प्रदेशमा भएको हिंसाको विवरण (संख्या)..६७
तालिका ५-२०: कोशी प्रदेशमा अपाङ्गता सम्बन्धी विवरण.. ६८
तालिका ५-२१: सामुदायिक पुस्तकालय र सिकाई केन्द्रहरूको जिल्लागत विवरण ६९
तालिका ५-२२ कोशी प्रदेशमा रहेका सङ्ग्रहालयको विवरण.. ७०
तालिका ५-२३: सामाजिक तथा गैरसरकारी संस्था दर्ताको जिल्लागत विवरण.............................७१
तालिका ६-१: कोशी प्रदेश सरकार मातहतका कार्यालयको सङ्ख्या र दरबन्दी विवरण.................७२
तालिका ६-२: कोशी प्रदेशका सरकारी कार्यालय, दरबन्दी एवम् पदपूर्तिको विवरण......................७२
तालिका ६-३: प्रदेश कितावखानामा दर्ता भएको प्रदेशको कर्मचारी दरबन्दी विवरण......................७३
तालिका ६-४: कोशी प्रदेशको लोकसेवा आयोगबाट सिफारिसको विवरण* ७३
तालिका ६-५: प्रदेश स्थापना देखि २०८२ चैत्रसम्म तर्जुमा भएका कानूनहरूको विवरण.............. ७४
तालिका ६-६: प्रदेश निकाय तर्फको गुनासो तथा उजुरी फस्यौंटको विवरण.............................. ७५
तालिका ६-७: तीन तहको सरकारका निकाय विरुद्धको उजुरी विवरण (प्रतिशतमा)..................... ७५
तालिका ६-८: कोशी प्रदेशमा व्यक्तिगत घटना दर्ताको विवरण.. ७५
तालिका ६-९: कोशी प्रदेशमा राष्ट्रिय परिचयपत्र दर्ता र वितरणको अवस्था* ७६
तालिका ६-१०: विपदका घटनाबाट प्रभावित हुनेको जिल्लागत विवरण....................................७६
तालिका ६-११: कोशी प्रदेश अन्तर्गत विपदको प्रकृति अनुसार प्रभावितको विवरण/संख्या............. ७७

चार्ट सूची

चार्ट १-१: पछिल्लो ८ वर्षको आर्थिक वृद्धिदर (प्रतिशतमा)..३
चार्ट १-२: पछिल्लो वर्षको कृषि र गैह्रकृषि क्षेत्रको योगदान (प्रतिशतमा)................................४
चार्ट १-३: राष्ट्रिय कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा प्रदेशगत योगदान...४
चार्ट १-४: कृषि उत्पादनमा प्रदेशगत अंश (प्रतिशतमा)...५
चार्ट १-५: कोशी प्रदेशको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको संरचना (प्रतिशतमा)*................................५
चार्ट १-६: कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको क्षेत्रगत संरचना (प्रतिशत)...६
चार्ट २-१: विनियोजनको तुलनामा कुल खर्च र पूँजीगत खर्चको प्रवृत्ति (प्रतिशतमा)......................९
चार्ट २-२: प्रादेशिक खर्चको प्रवृत्ति (कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको प्रतिशतमा)...............................१०
चार्ट २-३: पछिल्लो ५ वर्षको राजस्व परिचालनको स्थिति (प्रादेशिक कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको प्रतिशतमा)..१०
चार्ट २-४: पछिल्लो ७ वर्षको कुल प्रादेशिक आय र अनुदान प्राप्तिको स्थिति (प्रादेशिक कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको प्रतिशतमा)..११
चार्ट २-५: पछिल्लो पाँच आर्थिक वर्षको प्रदेश सञ्चित कोष र राजस्व सन्तुलनको स्थिति (रु.करोडमा)११
चार्ट २-६: कोशी प्रदेशको बजेट विनियोजनको शीर्षकगत अनुपात (प्रतिशतमा)...........................१२
चार्ट २-७: कोशी प्रदेशको बजेट अनुमान र कुल खर्चको स्थिति (रु. करोडमा)..........................१३
चार्ट २-८: कुल प्रादेशिक खर्च संरचना (कुल प्रादेशिक खर्चको प्रतिशतमा)................................१३
चार्ट २-९: मालसामान तथा सेवाको उपयोग र अनुदान खर्चको स्थिति (रकम रु. करोडमा)............१५
चार्ट २-१० प्रदेशको कुल आयमा राजस्व, अनुदान र नगद मौज्दातको हिस्सा (कुल आयको प्रतिशतमा) १८
चार्ट २-११ प्रदेशको कुल खर्चमा संघ अनुदान र प्रदेश स्रोतको हिस्सा (कुल खर्चको प्रतिशतमा)......१९
चार्ट २-१२: कोशी प्रदेशको कुल बेरुजु मध्ये असुल गर्नुपर्ने, नियमित गर्नुपर्ने र पेस्की बेरुजु को अनुपात (प्रतिशतमा)..२३
चार्ट २-१३: संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको बेरुजुको तुलनात्मक स्थिति (प्रतिशतमा)....................२४
चार्ट ३-१: जिल्लागत प्रति शाखा सेवा प्रवाह गरेको जनसङ्ख्या..२५
चार्ट ३-२: मोबाइल बैंकिङ ग्राहक सङ्ख्या (हजारमा)..२६
चार्ट ४-१ कोशी प्रदेशको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कृषि क्षेत्रको हिस्सा र यस क्षेत्रको वार्षिक वृद्धिदर३५
चार्ट ४-२: विरुवा उत्पादन र बृक्षारोपणको विवरण...४३
चार्ट ५-१: कोशी प्रदेशमा रहेका तहगत विद्यालय संख्या (प्रतिशतमा)....................................५७

चार्ट ५-२: सामुदायिक विद्यालयमा कार्यरत शिक्षकको प्रदेशगत विवरण.................................. ५७
चार्ट ६-१: प्रदेश लोकसेवा आयोगबाट पदपूर्तिका लागि सिफारिसको विवरण (प्रदेश र स्थानीय तह) . ७४

कार्यकारी सारांश

१. आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा नेपालको कुल गार्हस्थ्य उत्पादन रु. ६६ खर्ब १० करोड रहने अनुमान गरिएकोमा हाम्रो प्रदेशको अंश १५.८ प्रतिशत अर्थात् रु. १० खर्ब ४३ अर्ब १२ करोड रहने प्रक्षेपण गरिएको छ।

२. आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा यस प्रदेशको आर्थिक वृद्धिदर २.७२ प्रतिशत रहेकोमा चालु आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा सुधार भई ३.१३ प्रतिशत रहने अनुमान गरिएको छ।

३. चालु आर्थिक वर्षको प्रादेशिक कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कृषि क्षेत्रको योगदान ३२.५ प्रतिशत र गैर-कृषि क्षेत्रको योगदान ६७.५ प्रतिशत रहने अनुमान गरिएको छ। यसै अवधिमा कृषि र गैर-कृषि क्षेत्रको उत्पादन अर्थात् कुल मूल्य अभिवृद्धि क्रमशः २.१ प्रतिशत र ३.५ प्रतिशतले विस्तार हुने अनुमान गरिएको छ।

४. आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा कोशी प्रदेशको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कृषि क्षेत्रको योगदान ३२.५ प्रतिशत रहने अनुमान छ। यसैगरी, प्रादेशिक अर्थतन्त्रको सबैभन्दा ठूलो हिस्सा ओगट्ने सेवा क्षेत्रको योगदान ४९.८ प्रतिशत र औद्योगिक क्षेत्रको योगदान १७.७ प्रतिशत रहने प्रक्षेपण गरिएको छ।

५. आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा नेपालको प्रतिव्यक्ति कुल गार्हस्थ्य उत्पादन १,५१३ अमेरिकी डलर रहने अनुमान गरिएकोमा कोशी प्रदेशको प्रतिव्यक्ति कुल गार्हस्थ्य उत्पादन १,४१० अमेरिकी डलर रहने प्रक्षेपण गरिएको छ।

६. आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा कुल राजस्व १९.४ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ। प्रदेशको कुल आयमा आन्तरिक राजस्वको अनुपात १४.५ प्रतिशतले रहेको छ।

७. आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा कोशी प्रदेशको कुल प्रादेशिक आय रु. ३२ अर्ब २५ करोड रहेकोमा चालू आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा ४.४ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ३३ अर्ब ६६ करोड रहेको छ।

८. आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा कोशी प्रदेशको कुल खर्च रु.२८ अर्ब ३ करोड रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा ०.६ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.२८ अर्ब १८ करोड पुगेको छ।

९. कोशी प्रदेशमा आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा विनियोजित कुल बजेटको ७९.९ प्रतिशत र पुँजीगत बजेटको ७९.३० प्रतिशत खर्च भएको छ। कुल चालू खर्चको संरचनातर्फ मालसामान तथा सेवाको उपयोगको खर्चमा केही वृद्धि देखिए तापनि स्थानीय तहमा गरिने वित्तीय हस्तान्तरणबाहेक अन्य खुद अनुदानको खर्च अनुपातमा भने सङ्कुचन आएको छ।

१०. प्रादेशिक खर्चको प्रवृत्तिलाई हेर्दा कुल खर्चमा पूँजीगत खर्चको हिस्सा केही घटेको देखिए तापनि स्थानीय तहको हस्तान्तरण वृद्धि भएको छ। गत आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को कुल खर्चमा चालू खर्च ३६ प्रतिशत, पूँजीगत खर्च ४९ प्रतिशत र स्थानीय तह अनुदानको हिस्सा १५ प्रतिशत रहेको छ। यसको तुलनामा अघिल्लो आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा चालू, पूँजीगत र स्थानीय तह अनुदानको अनुपात क्रमशः २९.९ प्रतिशत, ५८.३ प्रतिशत र ११.८ प्रतिशत रहेको थियो।

११. चालु आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को बैशाखसम्मको कुल प्रादेशिक खर्च रु.१३ अर्ब ७ करोड ११ लाख अर्थात विनियोजनको ३६.२९ प्रतिशत रहेको छ । यस अवधिमा स्थानीय तहमा हस्तान्तरित अनुदान रु.२ अर्ब ८९ करोड ९३ लाख रहेको छ। आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा यस्तो रकम रु.४ अर्ब २२ करोड ४७ लाख रहेको थियो।

१२. प्रदेशको कुल प्रादेशिक आयको संरचनामा प्रादेशिक राजस्वको हिस्सा सबैभन्दा उच्च रहेको छ। आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को कुल प्रादेशिक आयमा कुल प्रादेशिक राजस्वको अंश ४७.६ प्रतिशत, सङ्घीय सरकारबाट प्राप्त अनुदानको हिस्सा ३९.५ प्रतिशत र अन्य प्राप्तिको अनुपात १२.८ प्रतिशत रहने अनुमान छ।

१३. कोशी प्रदेशको बेरुजु फछ्र्यौट प्रगति बढ्दै गएको र विगत चार आर्थिक वर्षदेखि बेरुजु रकम लगातार घट्दो क्रममा रहेको छ। महालेखा परीक्षकको आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को अन्तिम लेखापरीक्षण प्रतिवेदन अनुसार सातै प्रदेशमध्ये कोशी प्रदेशको बेरुजु रकम सबैभन्दा कम अर्थात् रु. ५८ करोड ६७ लाख मात्र रहेकोमा अघिल्लो आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा हाम्रो बेरुजु रु. ८६ करोड ८२ लाख रहेको थियो ।

१४. बैंक तथा वित्तीय संस्थाको शाखा सञ्जालमा भएको विस्तारले बैंकिङ सेवालाई आम जनताको घरदैलोसम्म पुऱ्याएको छ। प्रदेशभित्र मोबाइल बैंकिङ सेवा लिने ग्राहकको सङ्ख्या आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा १६ लाख ११ हजार रहेकोमा उल्लेख्य वृद्धि भई चालू आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को चैत मसान्तसम्म ४२ लाख १९ हजार पुगेको छ।

१५. २०८२ चैतसम्म कोशी प्रदेशमा दर्ता भएका सहकारीको सङ्ख्या १ हजार ६२ पुगेको छ। सहकारीमा १३ लाख ८८ हजार ५ सय १० व्यक्ति आबद्ध रहेका छन् भने ७ हजार ३ सय ५४ व्यक्तिले प्रत्यक्ष रोजगारी पाएका छन्।

१६. २०८२ फागुनसम्म कोशी प्रदेशमा कुल ४८१ बीमा सङ्ख्या रहेका छन्। उक्त सङ्ख्या मुलुकको कुल बीमक सङ्ख्याको १६ प्रतिशत हो। यसै अवधिमा कोशी प्रदेशमा २०८२ फाल्गुनसम्म बीमा प्रिमियम बापत सङ्कलन भएको रकम रु. १७ अर्ब ८८ करोड पुगेको छ।

१७. कोशी प्रदेशमा निरपेक्ष गरिबीको रेखामुनि रहेको जनसङ्ख्या राष्ट्रिय औसत (२०.२७ प्रतिशत) भन्दा कम अर्थात् १७.२ प्रतिशत रहेको छ। कोशी प्रदेशको गरिबीको विषमता, गहनता र बहुआयामिक सूचक राष्ट्रिय औसतभन्दा राम्रो देखिएको छ।

१८. गत वर्षको तुलनामा चालु आर्थिक वर्षमा कोशी प्रदेशको कृषि क्षेत्रको उत्पादन बढ्ने अनुमान छ। चालु आर्थिक वर्षमा कुल ३ लाख २८ हजार १ सय ८३ हेक्टर क्षेत्रफलमा धान बाली लगाइएकोमा धानबालीको उत्पादकत्व ४.४५ प्रतिशत रहेको छ।

१९. कोशी प्रदेशको कुल ३ लाख ५९ हजार ९ सय ६० हेक्टर क्षेत्रफलमा सिँचाइ सुविधा पुगेको छ। हाम्रो कुल कृषियोग्य जमिनमध्ये औसतमा ३७.३ प्रतिशत क्षेत्रफलमा वर्षैभरि भरपर्दो सिँचाइ सुविधा सुनिश्चित भएको छ।

२०. कोशी प्रदेशमा रहेका भूमि प्रशासन कार्यालयहरूबाट आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा कुल रु. ५ अर्ब ५० करोड ४४ लाख राजस्व सङ्कलन भएको छ। यो राजस्व सङ्कलन गत आर्थिक वर्षको चैत

मसान्तसम्म सङ्कलन भएको रु. ५ अर्ब ५० करोड २६ लाखको तुलनामा सुदृढ र सकारात्मक रहेको छ।

२१. प्रदेशका घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालयहरुबाट २०८२ चैत्रसम्म ६५ हजार ८ सय ३५ वटा घरेलु तथा साना उद्योग र व्यवसाय फर्म दर्ता रहेका छन। २७ हजार २ सय ८७ वटा नवीकरण तथा ७ हजार ३ सय ३१ वटा उद्योग तथा व्यवसाय फर्म खारेजी भएका छन।

२२. सन् २०२४ मा कोशी प्रदेशमा ठूला हिमाल पर्वतारोहीको सङ्ख्या १ हजार ३२ रहेकोमा सन् २०२५ मा ९१ प्रतिशतले बृद्धि भई १ हजार ९ सय ७० पुगेको छ। २०२६ को वसन्त ऋतुमा सगरमाथा आरोहणका लागि कुल ५२ वटा आरोहण दलले अनुमति लिएकोमा ३९० पुरुष र १०५ महिला गरी कुल ४९५ जनाले सगरमाथा आरोहण गरेकाछन र सोबाट रोयल्टी बापत रु १ अर्ब आठ करोड १० लाख ७ सय २५ रुपैयाँ संकलन भएको छ।

२३. प्रदेश सरकार अन्तर्गत पर्यटन विकास आयोजनाबाट आर्थिक वर्ष २०७९/८० देखि २०८१/८२ सम्म जम्मा ७३८ वटा पर्यटकीय पूर्वाधार निर्माण सम्पन्न गरिएको छ।

२४. कोशी प्रदेशको कुल भू-भागको ४६.२४ प्रतिशत वन र ४.२४ प्रतिशत बुट्यान गरी कुल ५०.४८ प्रतिशत भू-भाग वन क्षेत्रले ओगटेको छ। यसैगरी, वन संरक्षण र उपभोगमा स्थानीय जनताको सहभागिता सुनिश्चित गर्दै प्रदेशमा क्रियाशील ३,७२१ सामुदायिक वनहरूले कुल वन क्षेत्रको ९७.०६ प्रतिशत हिस्सा ओगटेका छन्।

२५. प्रदेश स्थापनाकालदेखि हालसम्म भौतिक पूर्वाधार विकास (विशेष गरी सडक तथा पुल निर्माण)मा उल्लेखनीय प्रगति हासिल भएको छ। यस अवधिमा ७११ कि.मि. कालोपत्र सडक, १५६६.२७ कि.मि. ग्राभेल सडक, १३८२.९५ कि.मि. कच्ची सडक निर्माण र ११८९.९४ कि.मि. सडक मर्मत कार्य सम्पन्न भएको छ। यसैगरी ३९.६४ कि.मि. आरसीसी तथा पिसीसी सडक, १२५.४९ कि.मि. सोलिङ र ४४०.२२ कि.मि. नयाँ ट्र्याक खोल्ने कार्य सम्पन्न गरिएको छ। यातायात सहजताका लागि यसै अवधिमा कुल ११२ वटा सडक पुल र २५९ वटा झोलुङ्गे पुल निर्माण सम्पन्न भई सञ्चालनमा आएका छन्।

२६. जनता आवास कार्यक्रम अन्तर्गत संवत् २०८२ चैत मसान्तसम्म ३ हजार १ सय ६१ वटा सुरक्षित आवास निर्माण कार्य सम्पन्न भई लक्षित परिवार लाभान्वित भएका छन्।

२७. कोशी प्रदेशको कुल जनसङ्ख्यामध्ये ९९.५ प्रतिशत जनसङ्ख्यामा विद्युतको पहुँच पुगेको छ। २०८२ फागुनसम्म नेपालमा कुल ३ हजार ९ सय ९७ मेगावाट विद्युत उत्पादन क्षमता रहेकोमा कोशी प्रदेशमा ७ सय ९७ मेगावाट पुगेको छ।

२८. कोशी प्रदेशमा कक्षा ११-१२ को खुद भर्नादर राष्ट्रिय औषतभन्दा बढी रहेको छ। कोशी प्रदेशको भर्नादर कक्षा १-५ को ९२.० प्रतिशत र कक्षा ११-१२ को २२.४ प्रतिशत रहेकोमा नेपालको खुद भर्नादर क्रमशः ९७.९ र २०.५ प्रतिशत रहेको छ।

२९. कोशी प्रदेशमा विभिन्न विश्वविद्यालयबाट सम्बन्धन प्राप्त २१९ वटा क्याम्पस तथा उच्च शिक्षा प्रदान गर्ने संस्थाहरू सञ्चालनमा रहेका छन्।

३०. कोशी प्रदेशमा व्यक्तिको औषत आयु ७०.४ वर्ष रहेको छ। आर्थिक वर्ष २०८२ को चैत मसान्तसम्म कोशी प्रदेशका २८ लाख ८५ हजार २ सय ७५ जना स्वास्थ्य बीमामा आबद्ध भएका छन्।

३१. कोशी प्रदेशमा शिक्षण अस्पताल ५ वटा, सबै तहका अस्पताल १७७ वटा र आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र १४५७ वटा गरी जम्मा १६३९ वटा स्वास्थ्य संस्था र ११८ वटा आयुर्वेद स्वास्थ्य संस्थाबाट स्वास्थ्य सेवा प्रवाह भैरहेको छ।

३२. विद्यालय नर्सिङ कार्यक्रम २०८२ चैत्र सम्म १७९ विद्यालयमा विस्तार भई यस कार्यक्रमबाट १ लाख ५६ हजार भन्दा बढी विद्यार्थी लाभान्वित भएका छन्।

३३. नागरिकको जनस्वास्थ्य र जीवनस्तरसँग जोडिएको खानेपानी तथा सरसफाइको पहुँच विस्तारमा कोशी प्रदेश सरकारले उल्लेखनीय प्रगति हासिल गर्दै संवत् २०८२ चैत मसान्तसम्म कोशी प्रदेशको कुल जनसङ्ख्याको ९३.२० प्रतिशतमा आधारभूत खानेपानी र ९८ प्रतिशत जनसङ्ख्यामा आधारभूत सरसफाई सुविधा पुगेको छ।

३४. अपाङ्गता भएका नागरिकको सम्मानजनक जीवनयापन र अधिकार संरक्षणका लागि प्रदेश सरकार, स्थानीय तह र गैरसरकारी संस्थाको त्रिपक्षीय साझेदारीमा सञ्चालित "अपाङ्गता रोकथाम तथा पुनर्स्थापना कार्यक्रम" कोशी प्रदेशका १३७ वटै स्थानीय तहमा विस्तार भएको छ। यस कार्यक्रमबाट हालसम्म ८० हजार १ सय ९५ जना अपाङ्गता भएका व्यक्ति प्रत्यक्ष रूपमा लाभान्वित भएका छन् भने ६ हजार ८ सय ७५ जनाले सीपमूलक तालिम प्राप्त गरी स्वरोजगार भएका छन्।

३५. कोशी प्रदेशको कुल जनसङ्ख्या मध्ये करिब १०.९ प्रतिशतले सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्राप्त गरेको देखिन्छ। २०८२ चैत्रसम्म कोशी प्रदेशका सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्राप्त गर्ने जम्मा लाभग्राहीको संख्या ५ लाख ४१ हजार २ सय ५७ जना रहेका छन।

३६. प्रदेशका सरकारी निकाय/कार्यालयको स्वीकृत जम्मा दरबन्दी ४,१५४ रहेकोमा २०८२ चैत्रसम्म ८२.१ प्रतिशत पदपूर्ति भएको छ। जम्मा पदपुर्तिमध्ये महिला कर्मचारी ८११ जना (२३.८%) र पुरुष कर्मचारी २५९७ जना (७६.२%) रहेका छन्।

३७. कोशी प्रदेशका जिल्लाहरूमा २०८२ चैत्रसम्म राष्ट्रिय परिचयपत्रका लागि ३६ लाख २२ हजार ३ सय ५६ जनाको विवरण सङ्कलन भएकोमा ४ लाख ६७ हजार २ सय ४३ जनालाई राष्ट्रिय परिचयपत्रको कार्ड वितरण गरिएको छ।

३८. प्रदेश स्थापना भएदेखि २०८२ चैत्र मसान्तसम्म जम्मा ७५ वटा ऐन, ३६ वटा नियमावलीहरू, ५ वटा गठन आदेश, ६ वटा नीति र १०१ वटा अन्य कानूनहरू तर्जुमा भएका छन्। ऐन अन्तर्गत सालबसाली रूपमा तर्जुमा भएका प्रदेश विनियोजन ऐनहरू ९ वटा र आर्थिक ऐनहरू ८ वटा समेत रहेका छन्।

१. राष्ट्रिय अर्थतन्त्र तथा प्रादेशिक आर्थिक स्थिति

राष्ट्रिय अर्थतन्त्र

१.१ मध्यपूर्वी एशियामा जारी द्वन्द्व र इन्धनको मूल्यमा भएको भारी वृद्धि लगायतका कारणबाट मुलुकको अर्थतन्त्र प्रभावित हुन पुगेको छ। जसले गर्दा बढेको पेट्रोलियम पदार्थको मूल्यका कारण उपभोग्य वस्तु लगायत निर्माण सामग्रीको मूल्यमा वृद्धि हुन गई समग्र मूल्यस्तर तुलनात्मक रुपमा बढेको छ।

१.२ चालु आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा नेपालको कुल गार्हस्थ्य उत्पादन रु.६६ खर्ब १० करोड रहने अनुमान छ। विद्युत तथा ग्यास क्षेत्रमा उल्लेख्य वृद्धि भएता पनि यातायात तथा भण्डारण, सूचना तथा सञ्चार, खुद्रा व्यापार लगायत क्षेत्रमा भएको सामान्य वृद्धि र कृषि क्षेत्रको न्यून वृद्धिका कारण चालु आर्थिक वर्षमा नेपालको आर्थिक वृद्धि ३.८५ प्रतिशत रहने अनुमान छ। गत आर्थिक वर्ष यस्तो वृद्धि ४.४३ प्रतिशत रहेको थियो।

१.३ चालु आर्थिक वर्षको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा प्राथमिक, द्वितीयक र सेवा क्षेत्रको योगदान क्रमशः २४.४६ प्रतिशत, १३.७३ प्रतिशत र ६१.८१ प्रतिशत रहने अनुमान छ।

१.४ चालु आर्थिक वर्षमा कृषि र गैरकृषि क्षेत्रको वृद्धिदर क्रमशः १.५८ प्रतिशत र ४.५४ प्रतिशत रहने अनुमान छ। गत आर्थिक वर्ष यस्तो वृद्धिदर ३.०५ प्रतिशत र ४.१२ प्रतिशत रहेको थियो।

१.५ तराई क्षेत्रमा धान रोप्ने समयमा परेको खडेरीका कारण धान रोपाई भएको क्षेत्रफलमा आएको कमीको साथै धान भित्र्याउने समयमा भएको अधिक वर्षाको कारण धानको उत्पादन घटेको र तद् अनुरुपको प्रभाव कृषि क्षेत्रमा परेको छ। सेवा क्षेत्रको वृद्धि सामान्य रहेको छ।

१.६ चालु वर्षको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा उपभोगको अंश ९०.३ प्रतिशत रहने अनुमान छ। कुल उपभोगमा निजी क्षेत्र, सरकारी क्षेत्र र गैरसरकारी क्षेत्रको हिस्सा क्रमशः ९१.२६ प्रतिशत, ६.६२ प्रतिशत र २.१२ प्रतिशत रहने अनुमान छ।

१.७ चालु आर्थिक वर्षमा अमेरिकी डलरमा प्रतिव्यक्ति कुल गार्हस्थ्य उत्पादन १ हजार ५ सय १३, प्रतिव्यक्ति राष्ट्रिय आय १ हजार ५ सय ३५ तथा प्रतिव्यक्ति कुल राष्ट्रिय खर्चयोग्य आय २ हजार ४४ पुग्ने अनुमान छ।

१.८ चालु आर्थक वर्ष २०८२/८३ को फागुनसम्म औषत उपभोक्ता मुद्रास्फीति २.१३ प्रतिशत रहेको छ। अघिल्लो वर्षको सोही अवधिमा यस्तो मुद्रास्फीति ४.७२ प्रतिशत रहेको थियो।

१.९ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा सङ्घीय इकाइको एकीकृत राजस्व सङ्कलन रु.१२ खर्ब ८१ अर्ब ७० करोड रहेको छ। सङ्कलित राजस्वमध्ये सङ्घको ९२.१ प्रतिशत र प्रदेश तथा स्थानीय तहको ७.९ प्रतिशत हिस्सा रहेको छ। यस अवधिमा सङ्घीय इकाइबाट भएको एकीकृत खर्च रु.१७ खर्ब ७५ अर्ब ४७ करोडमध्ये चालु, पुँजीगत र वित्तीय व्यवस्थातर्फको खर्चको हिस्सा क्रमशः ५३.२ प्रतिशत, २८.० प्रतिशत र १८.८ प्रतिशत रहेको छ।

१.१० २०८३ वैशाखसम्मको मुलुकको कुल तिर्न बाँकी सार्वजनिक ऋण कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको ४५.०८ प्रतिशत पुगेको छ। कुल तिर्न बाँकी ऋणमध्ये आन्तरिक र बाह्य ऋणको हिस्सा क्रमशः ४६.४ प्रतिशत र ५३.६ प्रतिशत रहेको छ ।

१.११ २०८३ वैशाख मसान्तसम्म मुलुकको सार्वजनिक ऋण दायित्व आन्तरिक ऋण रु. १३ खर्ब ८१ अर्ब २३ करोड र बाह्य ऋण रु. १५ खर्ब ९३ अर्ब ८१ करोड गरी कुल रु. २९ खर्ब ७५ अर्ब ४ करोड पुगेको छ। २०८२ असारसम्म सार्वजनिक ऋण दायित्व रु. २६ खर्ब ६९ अर्ब ५७ करोड रहेको थियो ।

१.१२ चालु आर्थिक वर्षको फागुनसम्म कुल वस्तु व्यापार घाटा ११.२ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.१० खर्ब ९८ अर्ब १४ करोड पुगेको छ । गत आर्थिक वर्षको सोही अवधिमा यस्तो घाटा ६.२ प्रतिशतले बढेको थियो । कुल वैदेशिक व्यापारमा निर्यातको हिस्सा १२.९ प्रतिशत पुगेको छ।

१.१३ चालु आर्थिक वर्षको फागुनसम्म विप्रेषण आप्रवाह ३७.७ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.१४ खर्ब ४९ अर्ब ७० करोड पुगेको छ । विप्रेषण आप्रवाहमा भएको उच्च वृद्धिका कारण शोधनान्तर स्थिति रु.६ खर्ब ५८ अर्बले बचतमा रहेको छ भने चालु खाता रु.५ खर्ब ५२ अर्ब ८५ करोडले बचतमा रहेको।

१.१४ २०८२ फागुनसम्म कुल विदेशी विनिमय सञ्चिति रु.३४ खर्ब १३ अर्ब ७७ करोड पुगेको छ। यस्तो सञ्चिति १८.५ महिनाको वस्तु तथा सेवा आयात धान्न पर्याप्त छ।

तालिका १-१ नेपालको समष्टिगत आर्थिक परिसूचक

विवरण	इकाई	२०७८/ ७९	२०७९/ ८०	२०८०/ ८१	२०८१/ ८२	२०८२/ ८३**
कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको आकार (उपभोक्ताको मूल्यमा)*	रु. अर्बमा	४९७६.५६	५३६७.००	५७६०.२३	६१९९.८७	६६००.१०
आर्थिक वृद्धिदर (उपभोक्ताको मूल्यमा)*	प्रतिशत	५.६३	१.९८	३.६८	४.४३	३.८५
कृषि क्षेत्रको वृद्धिदर*	प्रतिशत	२.३५	३.०२	३.३५	३.०५	१.५८
गैरकृषि क्षेत्रको वृद्धिदर*	प्रतिशत	६.५४	१.९८	३.३६	४.१२	४.५४
प्राथमिक क्षेत्रको वृद्धिदर*	प्रतिशत	२.५०	२.९७	३.११	३.०१	१.६३
द्वितीयक क्षेत्रको वृद्धिदर*	प्रतिशत	१०.८०	१.३१	०.०६	३.४०	५.७७
सेवा क्षेत्रको वृद्धिदर*	प्रतिशत	५.३०	२.१९	४.४९	४.३६	४.२१
प्रति व्यक्ति कुल राष्ट्रिय आय*	अमेरिकी डलरमा	१४१९	१४१०	१४८०	१५३५	१५३५
औसत उपभोक्ता मुद्रास्फीति	प्रतिशत	६.३०	७.७०	५.४४	४.७२	२.१३
कुल स्थिर लगानी	GDP को अनुपातमा	२८.९८	२४.५९	२४.३३	२३.५७	२६.२६
कुल गार्हस्थ्य बचत	GDP को अनुपातमा	६.५८	७.२२	६.२२	६.९०	९.७०
तीन तहको एकीकृत खर्च	रु. अर्बमा	१४९०.६०	१६५६.१०	१६४०.६८	१७७५.४७	७६४.८१
सार्वजनिक ऋण दायित्व	GDP को अनुपातमा	४०.५०	४२.९०	४२.६०	४३.७०	४७.१३
वस्तु निर्यात	कुल व्यापारको %	९.४०	८.९०	८.७०	१३.३०	१२.९०
वस्तु आयात	कुल व्यापारको %	९०.६०	९१.१०	९१.३०	८६.७०	८७.१०
शोधनान्तर स्थिति	रु. अर्बमा	-२५२.४०	२८५.८२	५०२.४९	३४६.२३	६५८.३५
विप्रेषण आप्रवाह	GDP को अनुपातमा	२०.२४	२३.१२	२५.०९	२७.८०	
विदेशी मुद्रा सञ्चिति	रु. अर्बमा	१२१५.८०	१५३९.४०	२०४१.१०	२६७७.६८	३४०३.७७
सञ्चिति पर्याप्तता (वस्तु तथा सेवा)	महिना	६.९०	१०.००	१३.००	१४.२०	१८.५०
निक्षेप सङ्कलन	रु. अर्बमा	५०८२.८	५७१०.००	६४५२.४०	६८२०.८६	७७४५.८८

विवरण	इकाई	२०७८/ ७९	२०७९/ ८०	२०८०/ ८१	२०८१/ ८२	२०८२/ ८३**
निजी क्षेत्रतर्फको कर्जा प्रवाह	रु. अर्बमा	४६८९.०	४९०३.४०	५२०२.५०	५५६७.७६	५७४१.२४
नेप्से सूचकाङ्क	बिन्दुमा	२००९.५०	२०९७.१०	२२४०.४१	२६६२.१०	२८२०.४५

स्रोतः आर्थिक सर्वेक्षण, २०८२/८३, अर्थ मन्त्रालय *वार्षिक अनुमानित **फाल्गुनसम्म

प्रादेशिक आर्थिक स्थिति

१.१५ चालु आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा कोशी प्रदेशको आर्थिक वृद्धि दर राष्ट्रिय औसत ३.८५ प्रतिशतभन्दा कम ३.१३ प्रतिशत रहने अनुमान छ। विगत तीन आर्थिक वर्षमा यस प्रदेशको आर्थिक वृद्धिदर राष्ट्रिय औसत भन्दा कम रहेको छ।

१.१६ आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा कोशी प्रदेशको आर्थिक वृद्धि आधारभूत मूल्यमा २.९६ प्रतिशत र उपभोक्ताको मूल्यमा ३.१३ प्रतिशत हुने अनुमान छ। गत आर्थिक वर्षमा यस्तो वृद्धिदर क्रमशः २.१ प्रतिशत र २.७२ प्रतिशत रहेको थियो।

चार्ट १-१: पछिल्लो ८ वर्षको आर्थिक वृद्धिदर (प्रतिशतमा)

(उपभोक्ताको मूल्यमा)

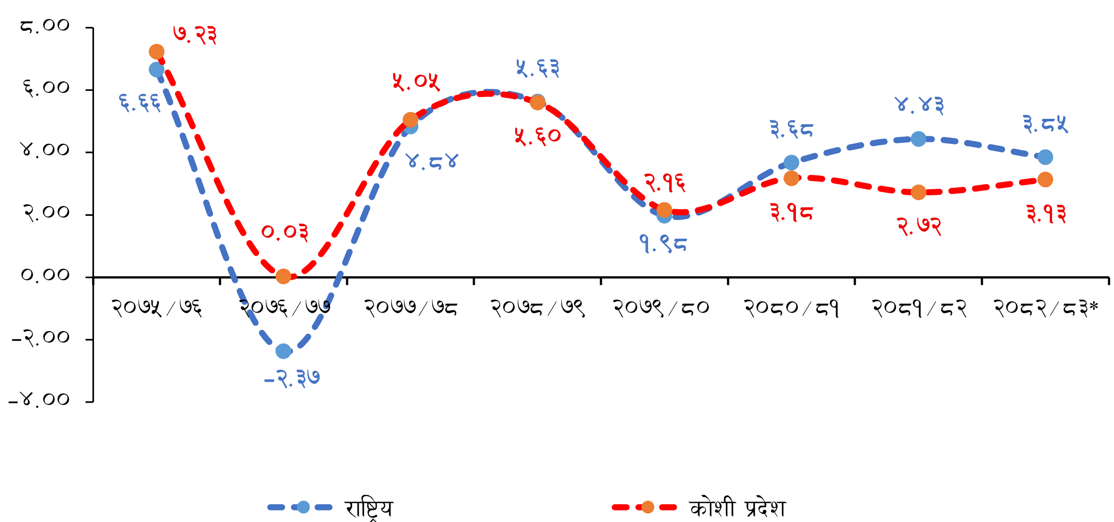

स्रोतः राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०८३ *अनुमानित

१.१७ चालु आर्थिक वर्षको प्रादेशिक कुल गाह्स्र्थ्य उत्पादनमा कृषि क्षेत्र (कृषि, वन र मत्स्यपालन) को योगदान ३२.५ प्रतिशत र गैर कृषि क्षेत्रको योगदान ६७.५ प्रतिशत रहने अनुमान छ। आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को कृषि र गैर कृषि क्षेत्रको उत्पादन (कुल मूल्य अभिवृद्धि) क्रमशः २.१ प्रतिशत र ३.५ प्रतिशतले बढ्ने अनुमान छ।

चार्ट १-२: पछिल्लो वर्षको कृषि र गैहकृषि क्षेत्रको योगदान (प्रतिशतमा)

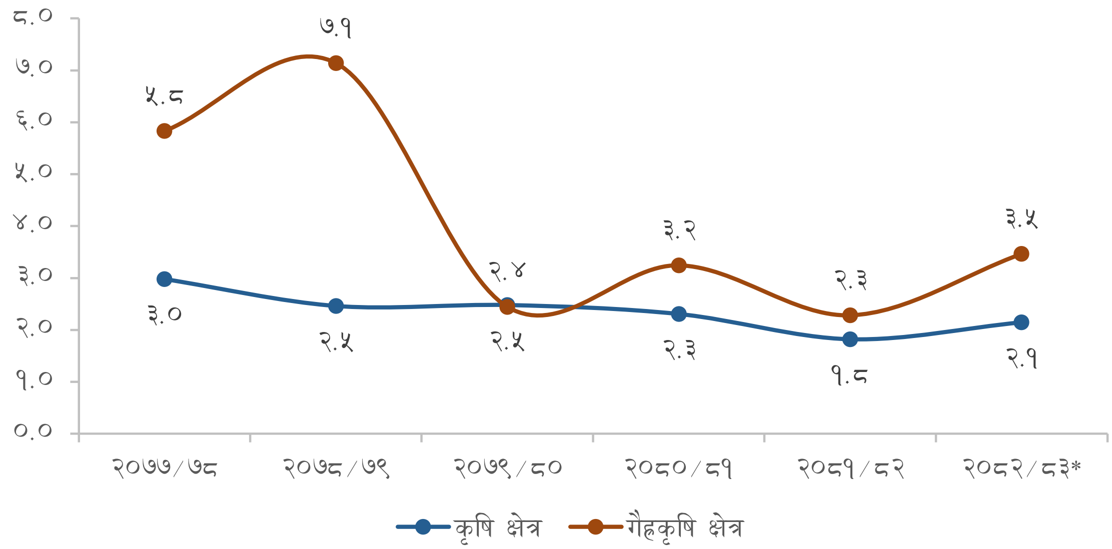

स्रोतः राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०८३ *अनुमानित

१.१८ आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा नेपालको कुल गार्हस्थ्य उत्पादन रु. ६६ खर्ब १० करोड मध्ये कोशी प्रदेशको अंश १५.८ प्रतिशत (रु. १० खर्ब ४३ अर्ब १२ करोड) रहने अनुमान छ। गत आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा कोशी प्रदेशको कुल गार्हस्थ्य उत्पादन रु. ९ खर्ब ८१ अर्ब ९५ करोड रहेको थियो।

चार्ट १-३: राष्ट्रिय कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा प्रदेशगत योगदान

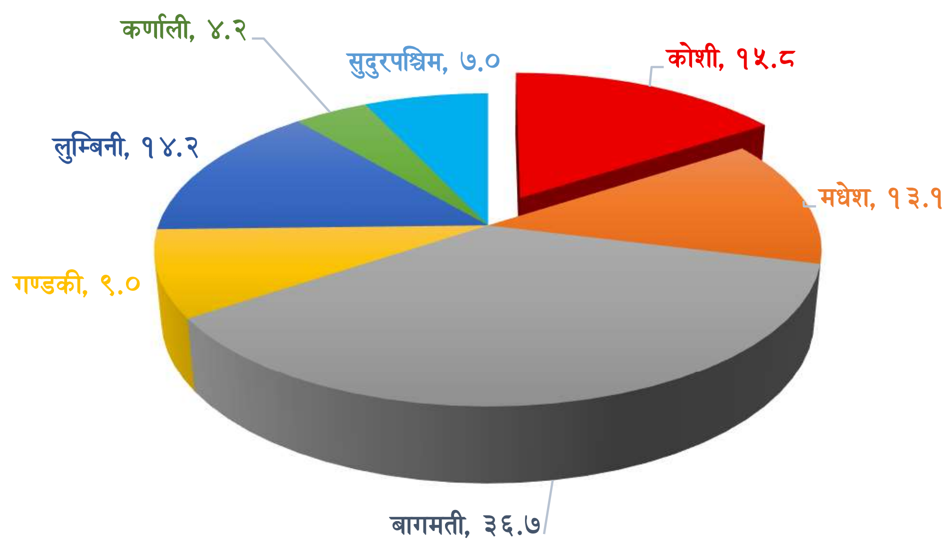

स्रोतः राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०८३

१.१९ आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा कृषि क्षेत्रको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कोशी प्रदेशको हिस्सा सबैभन्दा बढी २१.४ प्रतिशत रहेको छ। गत आर्थिक वर्षमा पनि कोशी प्रदेशकै हिस्सा सबैभन्दा बढी २१.५ प्रतिशत रहेको थियो। विगत ८ वर्षको राष्ट्रिय कृषि उत्पादनमा यस प्रदेशको औषत हिस्सा २१.६ प्रतिशत रहेको छ।

चार्ट १-४: कृषि उत्पादनमा प्रदेशगत अंश (प्रतिशतमा)

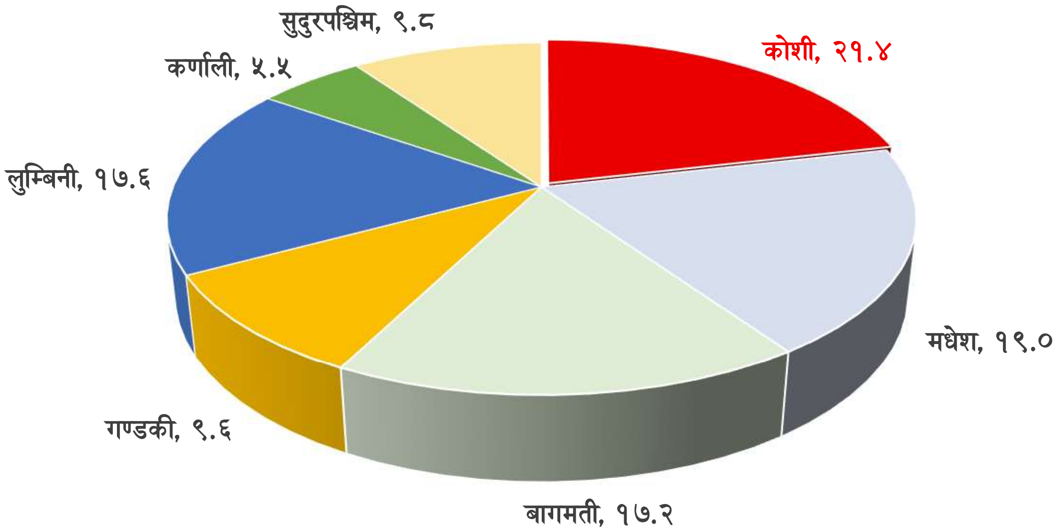

स्रोतः राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०८३

१.२० आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा कोशी प्रदेशको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कृषि क्षेत्रको योगदान ३२.५ प्रतिशत रहेको छ भने सेवा र उद्योग क्षेत्रको योगदान क्रमशः ४९.८ प्रतिशत र १७.७ प्रतिशत रहने अनुमान छ। आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा यस्तो योगदान क्रमशः ३३.१ प्रतिशत, ४९.९ प्रतिशत र १७.० प्रतिशत रहेको थियो।

चार्ट १-५: कोशी प्रदेशको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको संरचना (प्रतिशतमा)*

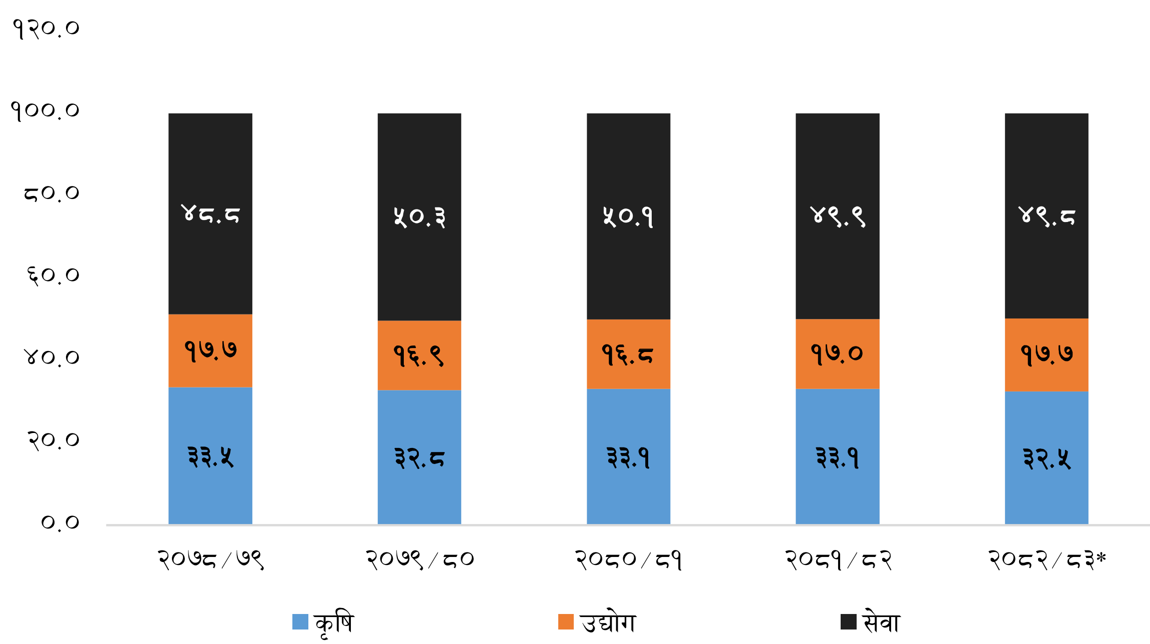

स्रोतः राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०८३ *अनुमानित

१.२१ चालु आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा कोशी प्रदेशको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको क्षेत्रगत संरचनामा परिवर्तन भएको छ। कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा द्वितीयक क्षेत्रको योगदान वृद्धि भएको छ भने प्राथमिक क्षेत्रको योगदान केही घटेको छ।

१.२२ चालु आर्थिक वर्षमा कोशी प्रदेशको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा प्राथमिक क्षेत्र, द्वितीयक क्षेत्र र सेवा क्षेत्रको योगदान क्रमशः ३२.८ प्रतिशत, १७.३ प्रतिशत र ४९.९ प्रतिशत रहने अनुमान छ।

१.२३ पछिल्लो सात वर्षमा कोशी प्रदेशको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा प्राथमिक क्षेत्र, द्वितीयक क्षेत्र र सेवा क्षेत्रको औषत योगदान क्रमशः ३४.० प्रतिशत, १६.७ प्रतिशत र ४९.४ प्रतिशत रहेको छ।

चार्ट १-६: कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको क्षेत्रगत संरचना (प्रतिशत)

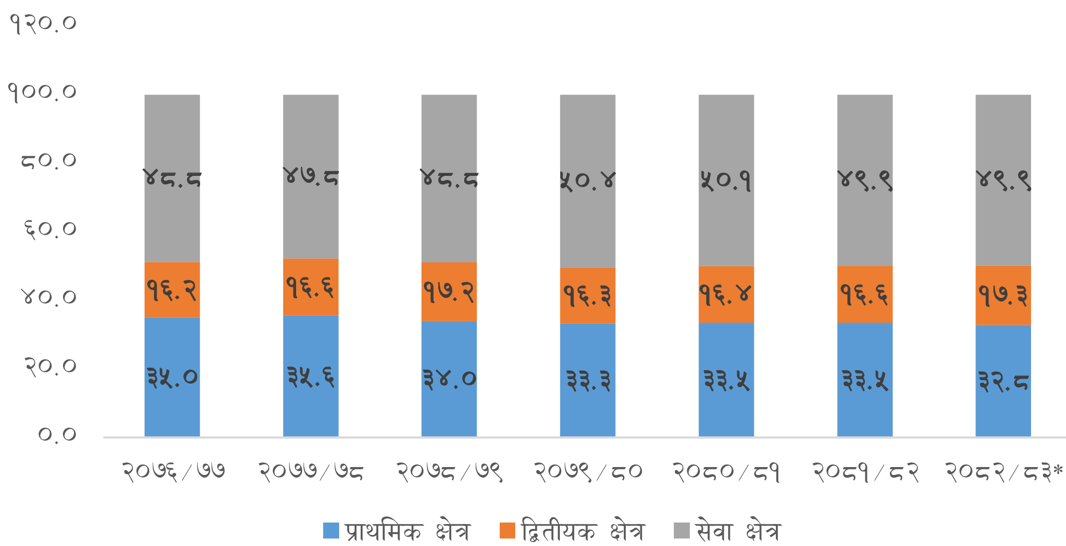

स्रोतः राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०८३ *अनुमानित

१.२४ चालु आर्थिक वर्षमा नेपालको प्रति व्यक्ति कुल गार्हस्थ्य उत्पादन १५१३ अमेरिकी डलर रहेकोमा कोशी प्रदेशको प्रति व्यक्ति कुल गार्हस्थ्य उत्पादन १,४१० अमेरिकी डलर रहने अनुमान छ।

१.२५ वार्षिक विन्दुगत आधारमा २०८२ फागुन महिनामा कोशी प्रदेशको उपभोक्ता मुद्रास्फीति ४.५७ प्रतिशत रहेको छ।

तालिका १-२: प्रदेशगत आर्थिक तथा सामाजिक परिसूचक

परिसूचक	नेपाल	कोशी	मधेश	बागमती	गण्डकी	लुम्बिनी	कर्णाली	सुदूर पश्चिम
प्रशासनिक र जनसांख्यिकीय स्थिति								
स्थानीय तहको सङ्ख्या	७५३	१३७	१३६	११९	८५	१०९	७९	८८
जनसङ्ख्या (प्रतिशतमा)	१००	१७.०	२१.१	२१.०	८.३	१७.७	५.८	९.१
क्षेत्रफल (प्रतिशतमा)	१००	१७.६	६.६	१३.८	१५.३	११.८	२१.६	१३.३
आर्थिक तथा सामाजिक क्षेत्र								
आर्थिक वृद्धिदर (उपभोक्ताको मूल्यमा) (प्रतिशतमा)	३.८५	३.१३	१.३१	५.३९	४.९७	२.८७	२.९४	३.२८
गार्हस्थ्य उत्पादनमा प्रदेशगत योगदान (उपभोक्ताको मूल्यमा)	१००	१५.८०	१३.१०	३६.७०	९.००	१४.२०	४.२०	७.००

परिसूचक	नेपाल	कोशी	मधेश	बागमती	गण्डकी	लुम्बिनी	कर्णाली	सुदूर पश्चिम
उपभोक्ता मुद्रास्फीति	३.६०	४.६०	४.७०	३.१०	२.७०	४.३०	३.१०	२.३०
प्रतिव्यक्ति ज्घम (अमेरिकी डलरमा)	१५१३.००	१४१०.००	९३४.००	२६४४.००	१६५१.००	१२०८.००	११०८.००	११७०.००
लघु, घरेलु तथा साना उद्योगको सङ्ख्या (हजारमा)	३८६.२३	५०.५५	१८.४२	६०.२०	१२१.६४	३५.४५	४०.५६	५५.४०
कम्पनी दर्ता (हजारमा)	३५९.२१	२६.१४	२४.२१	२५१.७७	१९.७७	२४.२९	४.५९	७.३८
जलविद्युत उत्पादन (मेगावाट)	३९९७	७९७	३५	१६९८	११८०	१०३	१५	१६९
वनक्षेत्र (प्रतिशतमा)	१००.००	१९.२९	३.६९	१८.१२	१३.४८	१६.०५	१३.७२	१५.६६
विद्यालय भर्ना (हजारमा)	७०४१	१०७१	१७३०	१३७६	४८२	१२३६	४७१	६७४
विद्यालय सङ्ख्या	३५९५१	६९१९	५४७१	६५९९	३८१३	५७८६	३२४७	४११६
लघु, घरेलु तथा साना उद्योगको सङ्ख्या (हजारमा)	३८६.२३	५०.५५	१८.४२	६०.२०	१२१.६४	३५.४५	४०.५६	५५.४०
वित्तीय क्षेत्र								
बैंक तथा वित्तीय संस्थाको शाखा सङ्ख्या	११४६५	१८४६	१७५४	३०१४	१३९०	२१३९	४७९	८४३
प्रति शाखा जनसङ्ख्या	२५४४	२६८८	३४८६	२०२९	१७७४	२३९५	३५२५	३१९७
बीमकको शाखा सङ्ख्या	२९९९	४८१	३९०	८३०	३५०	५०९	१६३	२७६
प्रदेशगत खर्च (रु. करोडमा)	१९८८०	२८१८	३१२३	४६४०	२२८९	२७८९	२०००	२२२०
प्रदेशगत राजस्व (रु. करोडमा)	१२६५०	१७३६	१४०४	४६८७	१२२९	१६३७	८९४	१०६४
प्रदेश सञ्चित कोषको मौज्दात (रु. करोडमा)	३६६५	५४८	४२६	१४३०	७१	५०	७८६	३५४

स्रोतः आर्थिक सर्वेक्षण, २०८२/८३, अर्थ मन्त्रालय, २०८३

२. सार्वजनिक वित्त

२.१ **कोशी प्रदेशले "स्वच्छ, सुखी र समुन्नत प्रदेश"** को दीर्घकालीन सोच तय गरेको छ। **"सुशासित, खुशी, आर्थिक रुपले गतिशिल र समुन्नत प्रदेश"** को सोच एवम् **"शान्ति, समानता र सुशासन सहितको लगानी मैत्री समृद्ध प्रदेश निर्माण गर्ने"** समष्टिगत लक्ष्य लिएको दोस्रो आवधिक योजना (२०८१/८२-२०८५/८६) कार्यान्वयनमा रहेको छ।

२.२ आवधिक योजनाको लक्ष्य, उद्देश्य हासिल हुने गरी मध्यमकालीन खर्च संरचना (MTEF) र वार्षिक कार्यक्रममा समावेश हुने आयोजना छनौटलाई व्यवस्थित बनाउन **आयोजनाको वर्गीकरण, आधार तथा मापदण्ड निर्धारण र आयोजना बैङ्क व्यवस्थापन कार्यविधि, २०८२** तर्जुमा भएको छ।

२.३ कोशी प्रदेशको पछिल्लो तीन आर्थिक वर्षको बजेट तथा खर्चको तुलना गर्दा संघबाट प्राप्त अनुदानको रकम घट्दै गएकोले प्रदेशको बजेट आकारमा संकुचन भएको र पुँजीगत खर्चमा समेत केही कमी देखिएको छ। कुल प्रादेशिक खर्च, राजस्व र स्थानीय तहमा भएको वित्तीय हस्तान्तरणको परिमाणमा केही वृद्धि भएको छ।

२.४ अघिल्लो आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को तुलनामा गत आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा कुल खर्च ०.९ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.२८ अर्ब १८ करोड २९ लाख रहेको छ। चालु आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को बैशाखसम्म कुल खर्च गत आर्थिक वर्षको सोही अवधिको तुलनामा २१.८ प्रतिशतले कमी भई रु.१३ अर्ब ७ करोड ११ लाख रहेको छ। आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को सोही अवधिमा यस्तो खर्च रु.१६ अर्ब ७२ करोड १८ लाख रहेको थियो।

तालिका २-१ कोशी प्रदेश सरकारको वित्त परिसूचक

(रकम रु. करोडमा)

विवरण	आर्थिक वर्ष						
	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२
१. बजेट विनियोजन	**३५९४**	**४२२०**	**४०९०**	**३२४७**	**३९७४**	**३६७४**	**३५२८**
२. कुल खर्च	**२१२०**	**२९८४**	**२७९६**	**२९९७**	**३०७६**	**२८०३**	**२८१८**
२.१ चालु खर्च	९७६	११९७	१२०९	१३१३	१२६५	११६८	१४३६
क) खुद चालु खर्च	६११	६१४	९२१	९२२	९१०	८३८	१०१३
ख) स्थानीय तह अनुदान	३६५	५८२	२८७	३९१	३५५	३३०	४२२
२.२ पूँजीगत खर्च	११४४	१७८७	१५८७	१६८४	१८११	१६३५	१३८२
३. कुल आय	**२८२३**	**३११२**	**३२०४**	**३७१३**	**३५९५**	**३२२६**	**३३६६**
३.१ कुल राजस्व	९३७	१०७१	१३१५	१४५१	१२९७	१३४२	१६०३
३.२ संघ अनुदान	१८४९	१७९९	१७६१	१८४७	१५७८	१३५३	१३३०
३.३ मौज्दात र अन्य	३७	२४२	१२८	४१५	७२०	५३१	४३३
बजेट सन्तुलन (३-१)	**-७७१**	**-११०८**	**-८८६**	**४६६**	**-३७९**	**-४४८**	**-१६२**
राजस्व सन्तुलन (३.१-२.१)	**-३९**	**-१२६**	**१०६**	**१३८**	**३२**	**१७४**	**१६७**
सञ्चित कोष बचत (३-२)	**७०३**	**१२८**	**४०८**	**७१६**	**५१९**	**४२३**	**५४८**

स्रोतः प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, कोशी प्रदेश, विराटनगर

नोटः- "बजेट सन्तुलन" ले प्रदेशको कुल आय र बजेट विनियोजन बीचको अन्तरलाई जनाउँछ। "राजस्व सन्तुलन"ले कुल राजस्व र चालु खर्च (स्थानीय तह अनुदान समेत) बीचको अन्तरलाई र "प्रदेश सञ्चित कोष बचत" ले कुल आय र कुल खर्च बीचको अन्तरलाई जनाउँछ।

२.५ कोशी प्रदेशको कुल खर्च र पुँजीगत खर्चको प्रगति वृद्धि हुदै गएको छ। आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा विनियोजित पुँजीगत बजेटको ७९.३ प्रतिशत खर्च भएको छ, भने आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा यस्तो खर्च ७८.३ प्रतिशत रहेको थियो।

चार्ट २-१: विनियोजनको तुलनामा कुल खर्च र पूँजीगत खर्चको प्रवृत्ति (प्रतिशतमा)

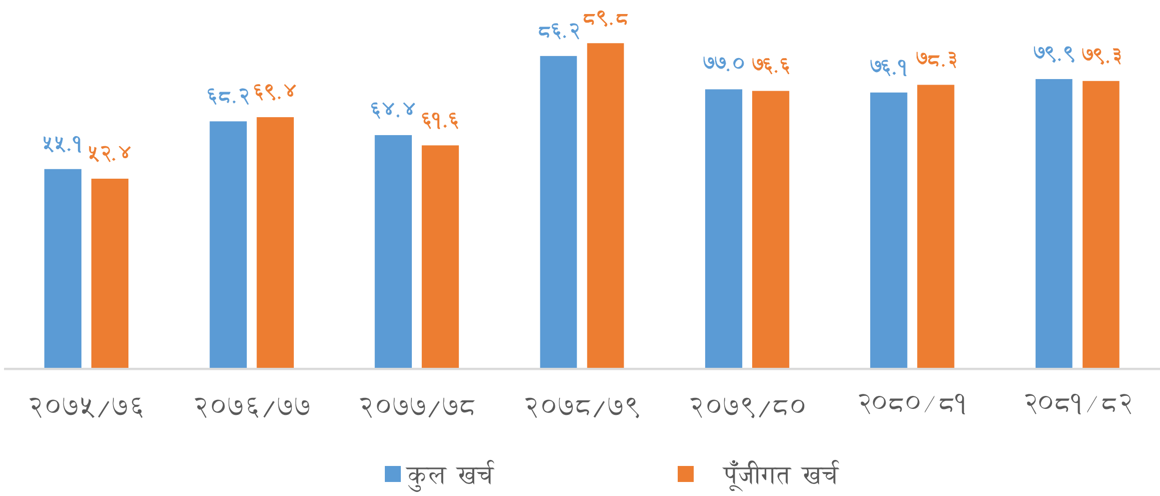

स्रोत: प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, कोशी प्रदेश विराटनगर।

प्रादेशिक सार्वजनिक वित्तको आकार

२.६ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको अनुपातमा प्रादेशिक खर्च र संघीय अनुदानको अनुपात केही घटेको छ। विगत सात वर्षको तथ्याङ्क हेर्दा सङ्घबाट प्रदेशलाई प्राप्त हुने वित्तीय हस्तान्तरण (अनुदान) को परिमाण क्रमशः घट्दै गएको छ।

तालिका २-२: सार्वजनिक वित्तका परिसूचक (प्रादेशिक कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको प्रतिशतमा)

विवरण	आर्थिक वर्ष						
	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२
प्रादेशिक कुल खर्च	३.५	४.८	४.०	३.८	३.६	३.१	२.९
चालु खर्च	१.६	१.९	१.७	१.७	१.५	१.३	१.५
पुँजीगत खर्च	१.९	२.९	२.३	२.१	२.१	१.८	१.४
कुल प्रादेशिक आय	४.७	५.०	४.६	४.७	४.२	३.५	३.४
प्रादेशिक राजस्व	१.६	१.७	१.९	१.८	१.५	१.५	१.६
संघ अनुदान	३.१	२.९	२.५	२.३	१.९	१.५	१.४
बजेट सन्तुलन	-१.३	-१.८	-१.३	०.६	-०.४	-०.५	-०.२
राजस्व सन्तुलन	-०.०७	-०.२०	०.१५	०.१८	०.०४	०.१९	०.१७
सञ्चित कोष बचत	१.२	०.२	०.६	०.९	०.६	०.५	०.६

स्रोत: राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०८३/प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, २०८३

२.७ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा कोशी प्रदेशको कुल खर्च कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको २.९ प्रतिशत रहेकोमा स्थानीय तहको अनुदान समेतमा चालु खर्च १.५ प्रतिशत र पुँजीगत खर्च १.४ प्रतिशत रहेको छ। यद्यपि, पछिल्ला आर्थिक वर्षमा प्रादेशिक कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको तुलनामा प्रादेशिक खर्चको अनुपात क्रमशः घट्दै गएको छ।

चार्ट २-२: प्रादेशिक खर्चको प्रवृत्ति (कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको प्रतिशतमा)

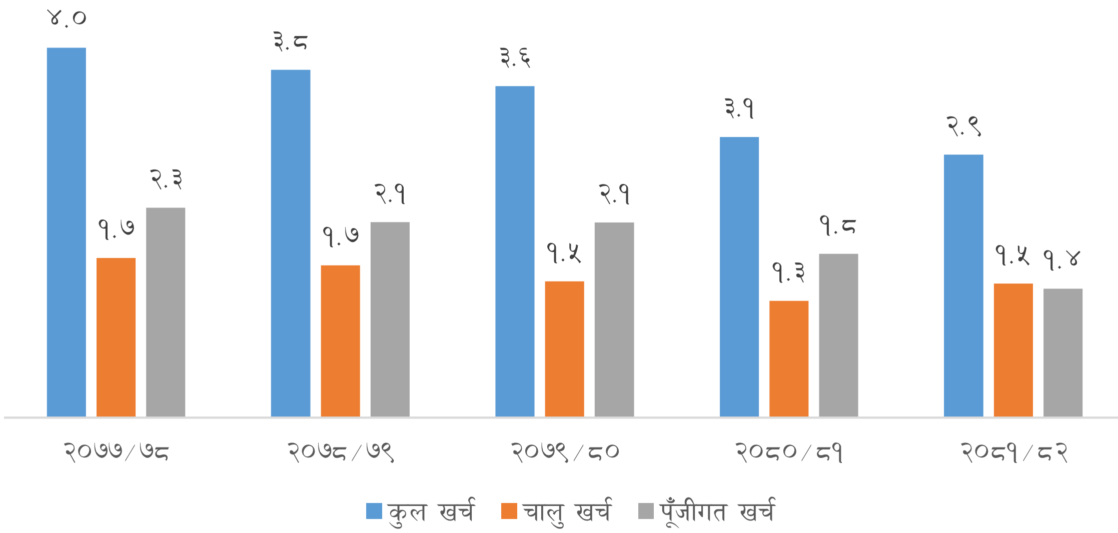

स्रोतः राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०८३/प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, २०८३

२.८ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ देखि प्रदेशको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको तुलनामा कुल राजस्वको अनुपात क्रमशः संकुचन हुँदै आएकोमा आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा भने उक्त राजस्वको अनुपातमा सुधार आएको छ।

चार्ट २-३: पछिल्लो ५ वर्षको राजस्व परिचालनको स्थिति (प्रादेशिक कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको प्रतिशतमा)

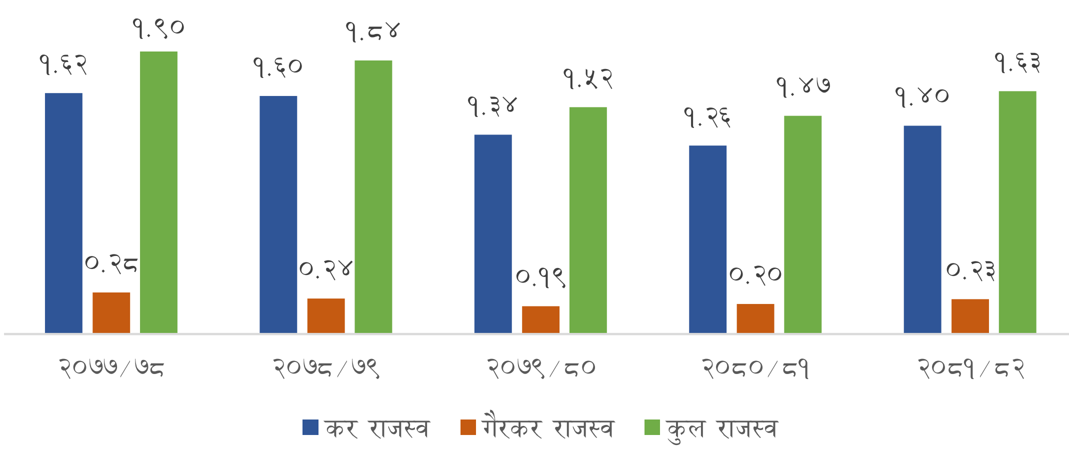

स्रोतः राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०८३/प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, २०८३

२.९ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा वित्तीय समानीकरण अनुदान लक्ष्य अनुसार प्राप्त नभएको र सशर्त अनुदानको हिस्सामा समेत कमी आएकोले समग्र वित्तीय हस्तान्तरण संकुचन भएको छ। प्रादेशिक कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको अनुपातमा कुल प्रादेशिक आयको अनुपात न्यून हुँदै गएतापनि विगत सात वर्षको वार्षिक औषत ४.३ प्रतिशत रहेको छ।

चार्ट २-४: पछिल्लो ७ वर्षको कुल प्रादेशिक आय र अनुदान प्राप्तिको स्थिति (प्रादेशिक कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको प्रतिशतमा)

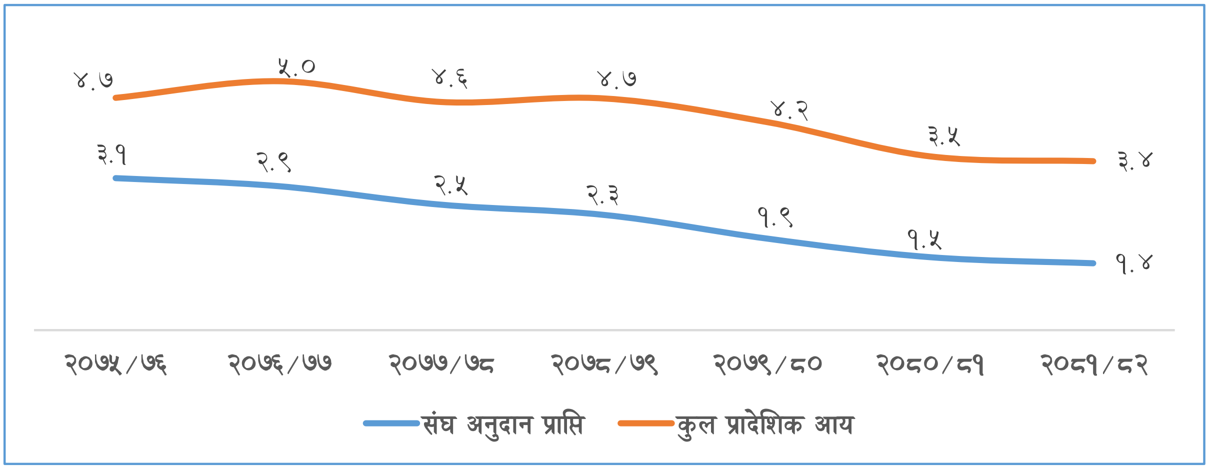

स्रोतः राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०८३/प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, २०८३

२.१० शुरुका आर्थिक वर्षमा राजस्व सन्तुलनमा क्रमशः सुधार आउँदै गएकोमा पछिल्ला आर्थिक वर्षमा भने केही कमी आएको छ। पछिल्लो तीन आर्थिक वर्षको सञ्चित कोष बचत रकममा कमी हुदै गएकोमा आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा वृद्धि भएको छ। चालु खर्चलाई वाञ्छित सीमाभित्र राख्न र खर्च गर्ने क्षमतामा वृद्धि गर्नु पर्ने देखिन्छ।

चार्ट २-५: पछिल्लो पाँच आर्थिक वर्षको प्रदेश सञ्चित कोष र राजस्व सन्तुलनको स्थिति (रु.करोडमा)

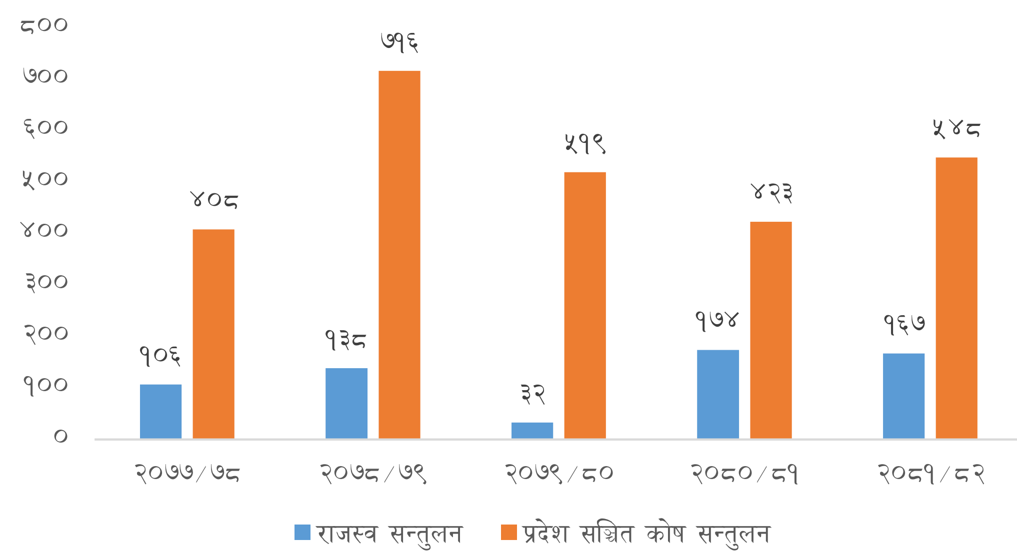

स्रोतः प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, २०८३

नोटः "राजस्व सन्तुलन" ले प्रदेशको कुल राजस्व र चालु खर्च बीचको अन्तर र "प्रदेश सञ्चित कोष सन्तुलन" ले प्रदेशको कुल आय र कुल खर्च बीचको अन्तरलाई जनाउँछ।

प्रादेशिक बजेट तथा खर्च स्थिति

२.११ प्रदेश सरकारको स्थापना भएदेखि हालसम्म आठ वटा आर्थिक वर्षको बजेट तर्जुमा र कार्यान्वयन भएको छ। आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा रु.३५ अर्ब २७ करोड ९३ लाख बजेट अनुमान रहेको

थियो भने आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा १.७ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.३५ अर्ब ८७ करोड ९९ लाख बजेट विनियोजन रहेको छ।

तालिका २-३: कोशी प्रदेशको वार्षिक बजेट विनियोजनको विवरण (रु. करोडमा)

बजेट शीर्षक	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२	२०८२/८३
पूँजीगत खर्च	१८५१	२३५७	२१९३	१५०५	२१५१	२०३९	१६२०	१७११
खुद चालु खर्च	१४९२	१७५५	१६०५	१४१६	१५०८	१२६८	१४४७	१३९७
स्थानीय तह अनुदान	२५१	१००	२८९	३२२	३१५	३६७	४५९	४७१
वित्तीय व्यवस्था	०	८	४	३	०	१	२	१०
कुल बजेट अनुमान	**३५९४**	**४२२०**	**४०९०**	**३२४७**	**३९७४**	**३६७४**	**३५२८**	**३५८८**

स्रोतः आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय, कोशी प्रदेश/बजेट वक्तव्य

२.१२ पछिल्लो तीन आर्थिक वर्षको कुल बजेटमा पुँजीगत खर्चको विनियोजन अनुपात क्रमशः कम हुँदै गएको छ। आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा पुँजीगत बजेट अनुपात ५५.९ प्रतिशत रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा यसको अनुपात ४७.७ प्रतिशत रहेको छ।

चार्ट २-६: कोशी प्रदेशको बजेट विनियोजनको शीर्षकगत अनुपात (प्रतिशतमा)

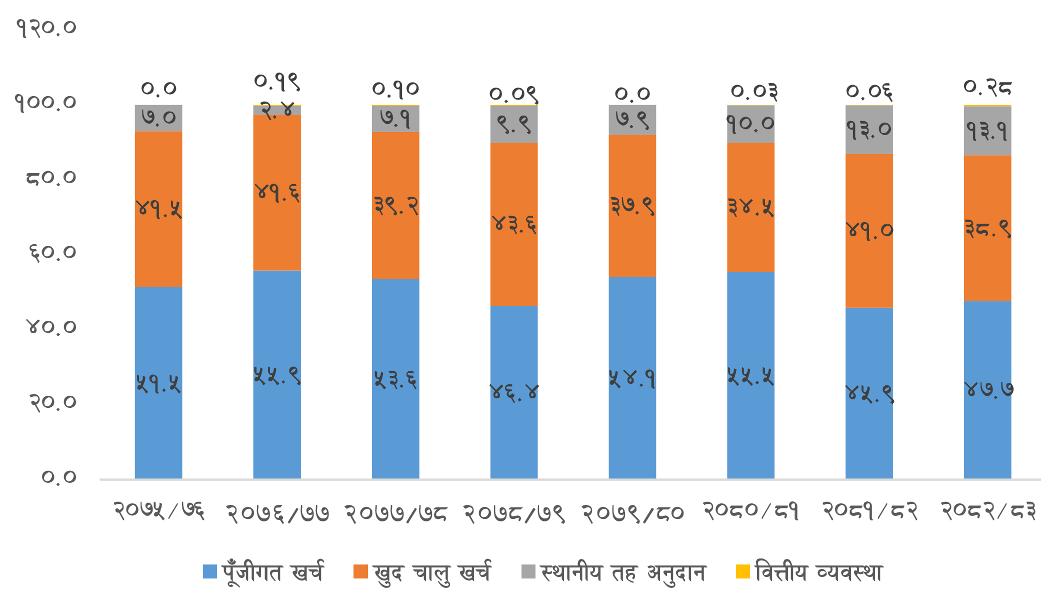

स्रोतः आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय, कोशी प्रदेश/बजेट वक्तव्य

२.१३ कोशी प्रदेशको सात वर्षको बजेट तथा खर्चको तुलना गर्दा बजेट अनुमान वार्षिक औषत रु.३७ अर्ब र कुल खर्च वार्षिक औषत रु.२८ अर्ब रहेको देखिन्छ। बजेट अनुमान र कुल खर्चबीचको अन्तर पछिल्लो वर्षहरुमा कम हुदै गएको छ।

चार्ट २-७: कोशी प्रदेशको बजेट अनुमान र कुल खर्चको स्थिति (रु. करोडमा)

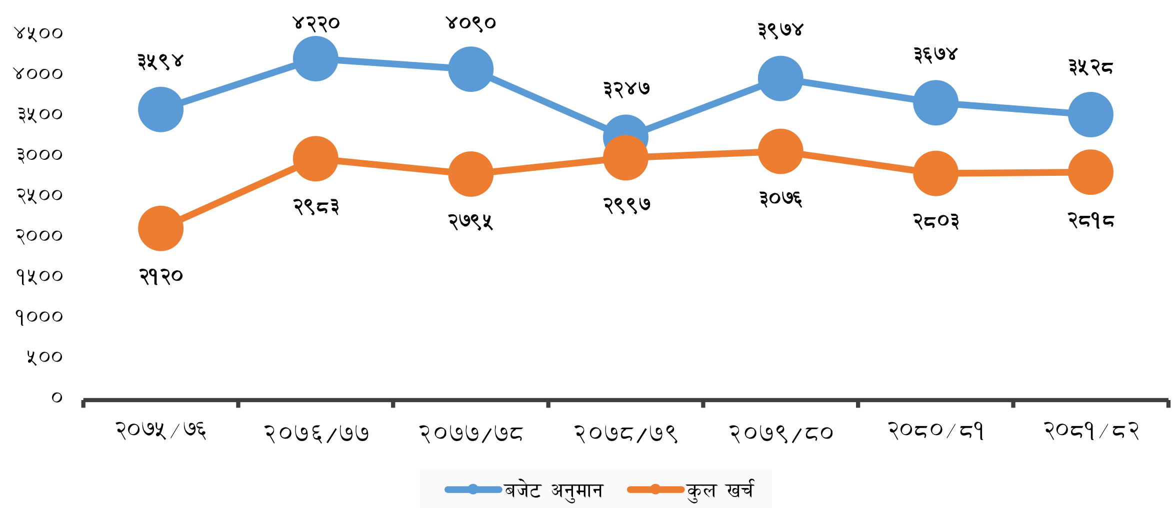

स्रोत: प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय कोशी प्रदेश

२.१४ चालु खर्च र स्थानीय तह अनुदानमा वृद्धि भएका कारण कुल खर्चमा पुँजीगत खर्चको अनुपात कमी हुदै गएको छ। पछिल्ला पाँच आर्थिक वर्षमा कुल प्रादेशिक खर्चमध्ये पुँजीगत खर्चको हिस्सा औषत ५६.६ प्रतिशत रहेको छ।

चार्ट २-८: कुल प्रादेशिक खर्च संरचना
(कुल प्रादेशिक खर्चको प्रतिशतमा)

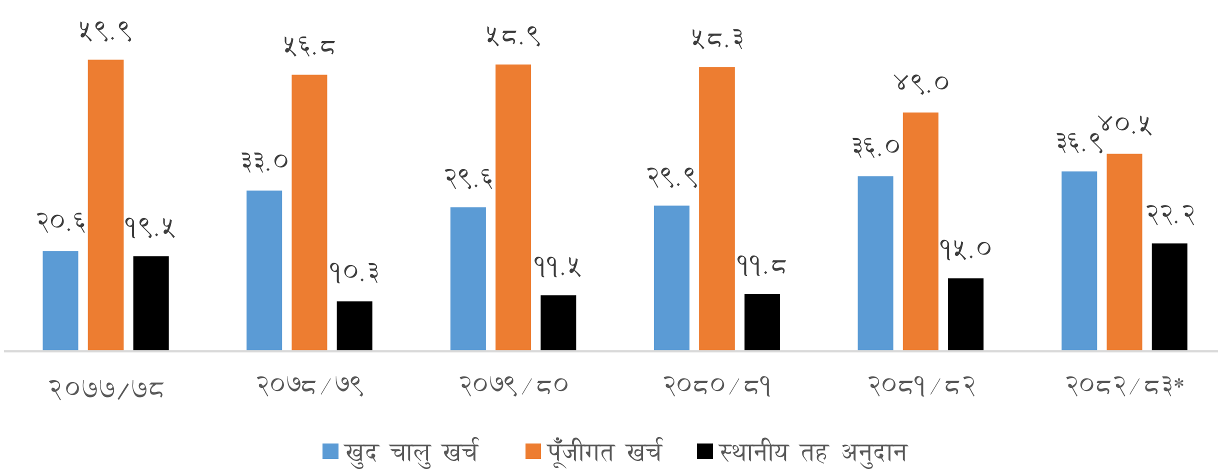

स्रोत: प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, विराटनगर *२०८३ बैशाखसम्म

प्रदेश सरकारको पुँजीगत खर्चको तुलनात्मक अवस्था

२.१५ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा प्रदेशगत खर्च मध्ये पुँजीगत खर्चको हिस्सा मधेश प्रदेशमा सबैभन्दा बढी ६८.८ प्रतिशत र कोशी प्रदेशमा सबैभन्दा कम ४९.० प्रतिशत रहेको छ।

तालिका २-४: पछिल्लो ३ वर्षको प्रदेशगत खर्च स्थिति खर्च रु. करोडमा र अनुपात प्रतिशतमा

प्रदेश/संघ	२०७९/८०		२०८०/८१		२०८१/८२	
	कुल खर्च	पुँजीगत खर्चको अनुपात	कुल खर्च	पुँजीगत खर्चको अनुपात	कुल खर्च	पुँजीगत खर्चको अनुपात
कोशी	३०७६	५८.९	२८०३	५८.३	२८१८	४९.०
मधेश	२६८७	६०.३	२४५५	६२.३	३१२३	६८.८
बागमती	४६८६	६०.४	४४५१	६४.१	४६४०	६३.३
गण्डकी	२३६२	६४.६	२२२१	६५.९	२२८९	६५.५
लुम्बिनी	३०२४	५८.६	२६४४	६०.६	२७८९	६४.२
कर्णाली	२२२७	५७.४	१९८७	५३.८	२०००	५४.६
सुदूरपश्चिम	२४०६	६५.७	१८५१	५७.१	२२२०	५६.२
संघीय सरकार	१४२१३३	१६.५	१३९३४०	१३.८	१५१३२५	१४.८

स्रोतः आर्थिक सर्वेक्षण २०८२/८३, अर्थ मन्त्रालय

चालु खर्चको शीर्षकगत प्रवृत्ति

२.१६ प्रदेशको कुल चालु खर्चमध्ये अनुदानको हिस्सा सबैभन्दा बढी रहेको छ। अनुदान शीर्षक भित्र स्थानीय तहमा जाने वित्तीय हस्तान्तरणका साथै कृषि अनुदान, सामाजिक क्षेत्र, सरकारी निकाय, समिति, बोर्ड र अन्य संस्थालाई दिइने अनुदान समावेश रहेको छ।

२.१७ सङ्घ सर्शत, समपूरक र विशेष अनुदानको बचत रकम सङ्घीय सञ्चित कोषमा फिर्ता गरिएको खर्च समेत तलको तालिकामा अन्य खर्च शीर्षकमा समावेश रहेको छ। आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को बचत अनुदान रु.१ अर्ब ९६ करोड ८८ लाख र २०८१/८२ को बचत अनुदान रु.१ अर्ब ३३ करोड २६ लाख गरी जम्मा रु.३ अर्ब ३० करोड १४ लाख रकम आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा संघीय सञ्चित कोषमा फिर्ता गरिएको हुँदा अन्य खर्च शीर्षकमा रकम वृद्धि भएको देखिन्छ।

तालिका २-५: चालु खर्चको शीर्षकगत विवरण (कुल चालु खर्चको प्रतिशतमा)

शीर्षक	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२
पारिश्रमिक/सुविधा	१६.०	१५.१	१७.४	१८.०	१५.३
मालसामान तथा सेवाको उपयोग	१८.४	२६.९	३०.३	३१.८	२६.७
सहायता	०.३	०.२	०.२	०.१	०.०
अनुदान (स्थानीय तहमा वित्त हस्तान्तरण समेत)	३९.०	४१.७	३७.४	३४.६	३२.५
सामाजिक सुरक्षा	२.२	०.९	२.३	१.९	२.१
अन्य खर्च	२४.१	१५.२	१२.४	१३.६	२३.५
जम्मा चालु खर्च	१००.०	१००.०	१००.०	१००.०	१००.०

स्रोतः प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, कोशी प्रदेश, विराटनगर

२.१८ आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा रु.७४ करोड २७ लाख रकम कृषि अनुदान तथा अन्य निकायलाई अनुदान प्रदान गरिएकोमा आ.व.२०८१/८२ मा त्यस्तो अनुदानमा ४१.३ प्रतिशतले कमी भई रु.४३ करोड ६२ लाख रकम खर्च भएको छ।

२.१९ चालु खर्चमध्ये मालसामान तथा सेवाको उपयोग (कार्यालय सञ्चालन, छपाई, सूचना प्रकाशन, सेवा परामर्श, तालिम, गोष्ठी, कार्यक्रम, सवारी मर्मत, इन्धन, अनुगमन भ्रमण, विविध खर्च लगायत) को खर्चमा वृद्धि हुँदै गएको छ।

चार्ट २-९: मालसामान तथा सेवाको उपयोग र अनुदान खर्चको स्थिति (रकम रु. करोडमा)

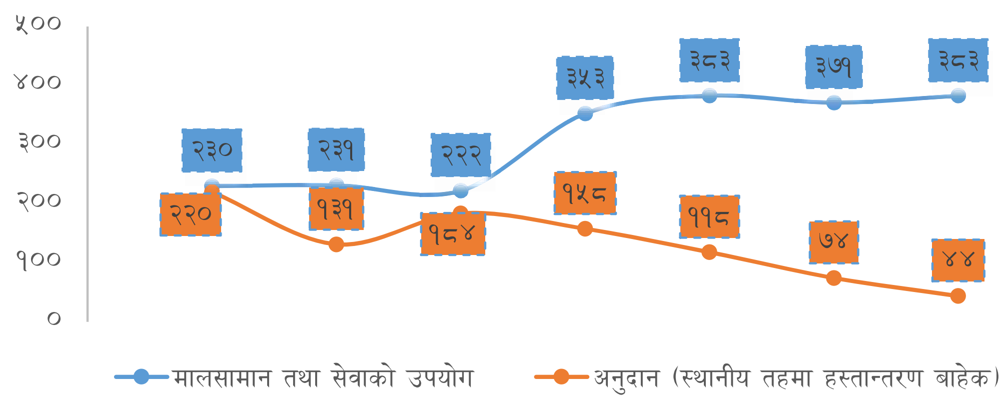

स्रोतः प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालयको तथ्याङ्कबाट गणना गरिएको।

खर्चको कार्यात्मक संरचना

२.२० प्रदेश सञ्चित कोषबाट भएको खर्चमा कार्यात्मक वर्गीकरण अनुसार तुलना गर्दा आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा आर्थिक मामिला र सामान्य सार्वजनिक सेवामा क्रमशः ३२.१ र २९.४ प्रतिशत खर्च भएको छ। विगत तीन वर्षको तथ्याङ्क हेर्दा प्रदेशको कुल खर्च मध्ये स्वास्थ्य र शिक्षा क्षेत्रमा औषतमा क्रमशः ७ प्रतिशत र ३ प्रतिशत हिस्सा रहेको हुँदा यसमा वृद्धि गर्नुपर्ने देखिन्छ।

तालिका २-६: खर्चको कार्यात्मक संरचना (रकम रु. करोडमा र अनुपात प्रतिशतमा)

क्र.सं.	विवरण/आ.व.	२०७९/८०		२०८०/८१		२०८१/८२	
		खर्च रकम	अनुपात	खर्च रकम	अनुपात	खर्च रकम	अनुपात
१	सामान्य सार्वजनिक सेवा	५७०.२	१८.५	५७१.६	२०.४	८२८.५	२९.४
२	रक्षा	०.०		०.०		०.०	
३	सार्वजनिक शान्ति सुरक्षा	५१.१	१.७	३०.१	१.१	७३.४	२.६
४	आर्थिक मामिला	१५१४.४	४९.२	१२५१.२	४४.६	९०५.१	३२.१
५	वातावरण संरक्षण	१२१.८	४.०	१०९.०	३.९	११७.७	४.२
६	आवास तथा सामुदायिक सुविधा	४६०.७	१५.०	५२८.५	१८.९	४४७.५	१५.९
७	स्वास्थ्य	१९९.४	६.५	२०२.७	७.२	२००.८	७.१
८	मनोरञ्जन, संस्कृति तथा धर्म	०.०	०.०	१.६	०.१	२.२	०.१
९	शिक्षा	११०.३	३.६	६५.९	२.३	७५.२	२.७
१०	सामाजिक सुरक्षा	४७.९	१.६	४२.३	१.५	१६८.१	६.०
	जम्मा	**३०७५.८**	**१००.०**	**२८०२.८**	**१००.०**	**२८१८.३**	**१००.०**

स्रोतः प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, कोशी प्रदेश विराटनगर

प्रदेश सरकारी कोषको आयव्यय

२.२१ आयव्ययको हिसाब तयार गर्ने प्रदेशका समिति र अन्य सरकारी निकाय (प्रदेश लगानी प्राधिकरण, प्रदेश अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण प्रतिष्ठान, मनमोहन प्राविधिक विश्वविद्यालय, प्रदेश खेलकुद विकास बोर्ड, १५ वटा अस्पताल व्यवस्थापन समिति र ३ वटा विकास समिति) को कोषमा आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा जम्मा आम्दानी रु.३ अर्ब २१ करोड र कुल खर्च रु.२ अर्ब ९५ करोड रहेको छ।

तालिका २-७: प्रदेश सरकारी कोष (समिति र अन्य संस्था) को आयव्यय विवरण (रु.करोडमा)

विवरण	आर्थिक वर्ष					
	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२
१. सुरु मौज्दात	४	४	२३	२४	२६	३१
२. जम्मा आय	**९७**	**१०७**	**१९०**	**२४४**	**२६९**	**२९०**
बिक्री र सेवा शुल्क	८	११	५७	९३	८२	९३
अनुदान	६१	५३	१०१	१४३	१४१	१४४
अन्य आय	२८	४२	३२	७८	४६	५३
३. कुल खर्च	**९७**	**९४**	**१८९**	**२४२**	**२७१**	**२९५**
वर्षान्तको मौज्दात (१+२-३)	४	**१७**	२४	२६	२४	२६

स्रोतः महालेखापरीक्षकको (कोशी प्रदेशको) वार्षिक प्रतिवेदनहरु

नोटः- प्रदेश सञ्चित कोषबाट समिति तथा अन्य सरकारी निकायलाई अख्तियारी दिएको रकम समेत माथिको तालिकामा अनुदानमा र कुल खर्चमा समावेश रहेको छ।

स्थानीय तहको आयव्यय

२.२२ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा कोशी प्रदेशका १३७ वटा स्थानीय तहको कुल आम्दानी (नगद मौज्दात समेत) रु.८६ अर्ब ५५ करोड २० लाख रहेकोमा कुल खर्च रु.७६ अर्ब ९२ करोड ६ लाख भएको छ, भने रु.९ अर्ब ६३ करोड १४ लाख रकम स्थानीय सञ्चित कोषहरुमा बचत रहेको देखिन्छ।

तालिका २-८: कोशी प्रदेशका स्थानीय तहको आयव्ययको एकीकृत विवरण (रु.करोडमा)

विवरण	आर्थिक वर्ष		
	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२
१. कुल आय	**७५३१.२१**	**७२८४.४१**	**७६६१.२४**
१.१ राजस्व	१,६९३.६७	१,८९५.९७	२०६९.५८
१.२ अनुदान	५,८२६.३६	५,३७८.०१	५५७६.५८
१.३ विविध प्राप्ति	११.१९	१०.४३	१५.०८
२. गत आ.व.को नगद तथा बैंक मौज्दात	**१,४१३.१३**	**१,०२८.२४**	**९९३.९६**
३. कुल खर्च	**७९३५.८७**	**७३७८.५१**	**७६९२.०६**

विवरण	आर्थिक वर्ष		
	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२
३.१ चालु खर्च	५,०४१.१६	४,९५३.३५	५०७४.३७
३.२ पूँजीगत खर्च	२,८८६.७६	२,४१६.१९	२६०७.१०
३.३ वित्तीय व्यवस्था	७.९५	८.९७	१०.५९
४. सञ्चित कोष बचत (१+२-३)	**१००८.४७**	**९३४.१४**	**९६३.१४**

स्रोतः प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, कोशी प्रदेश विराटनगर।

प्रादेशिक राजस्व तथा आय

२.२३ पछिल्लो सात वर्षमा प्रदेशको कुल राजस्वमा सङ्घबाट बाँडफाँट भई प्राप्त हुने राजस्वको हिस्सा वार्षिक औषत ७०.२ प्रतिशत रहेको छ। कुल राजस्वमा प्रदेशको आन्तरिक राजस्वको हिस्सा आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा ३१ प्रतिशत र आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा ३०.५ प्रतिशत रहेको छ।

तालिका २-९: पछिल्लो छ आर्थिक वर्षको प्रादेशिक राजस्वको संरचना (कुल राजस्वको प्रतिशतमा)

विवरण	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२
१. सङ्घीय राजस्व बाँडफाँटबाट प्राप्त (मू.अ.कर अन्तःशुल्क र रोयल्टी)	**७३.३**	**७२.३**	**६७.८**	**६९.१**	**७०.६**	**६९.०**	**६९.५**
२. प्रदेशको आन्तरिक राजस्व	**२६.७**	**२७.७**	**३२.२**	**३०.९**	**२९.४**	**३१.०**	**३०.५**
२.१ एकल कर प्रशासनको बाँडफाँट भई प्राप्त *	११.७	१०.७	१३.१	१३.३	९.१	११.२	१०.७
२.२ सवारी साधन कर (प्रदेशले उपयोग गर्ने ६०%)	८.३	७.४	८.६	८.२	९.२	१०.४	९.६
२.३ प्रदेशले सङ्कलन गरेको गैर कर राजस्व	६.७	९.६	१०.५	९.४	११.१	९.४	१०.३

स्रोतः प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, कोशी प्रदेश, विराटनगर

*घरजग्गा रजिस्ट्रेसन शुल्क/मनोरञ्जन कर/विज्ञापन कर/प्राकृतिक स्रोत बिक्री शुल्क बापतको राजस्व बाँडफाँट भई प्राप्त

२.२४ आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को तुलनामा आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा प्रदेशको कुल राजस्व १९.४ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.१६ अर्ब ३ करोड रहेको छ। प्रदेशको कुल आयमा आन्तरिक राजस्वको अनुपात आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा १२.९ प्रतिशत रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा १४.५ प्रतिशत रहेको छ।

तालिका २-१०: कोशी प्रदेशको आयको संरचना (रकम रु.करोडमा)

विवरण	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२	२०८२/८३*
१. कुल राजस्व	**९३७**	**१०७१**	**१३१५**	**१४५०**	**१२९७**	**१३४२**	**१६०३**	**१३३०**
१.१ आन्तरिक राजस्व	२५०	२९७	४२४	४४८	३८२	४१६	४८९	३५०
१.२ संघीय राजस्व बाँडफाँड	६८७	७७४	८९१	१००२	९१५	९२६	१११४	९८०
२. नगद मौज्दात	**३७**	**२४३**	**१२९**	**४११**	**७१६**	**५२०**	**४२३**	**५४८**
३. संघ अनुदान	**१८४९**	**१७९९**	**१७६१**	**१८४६**	**१५७९**	**१३५३**	**१३३१**	**९४५**

विवरण	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२	२०८२/८३*
३.१ समानीकरण अनुदान	६६०	८१६	८००	८५७	७८८	६५१	८२१	६३३
३.२ सशर्त अनुदान	१०५५	८५३	८२३	८१४	६५१	५५३	३७८	२८१
३.३ समपूरक अनुदान	६८	५५	८४	११६	९२	७३	६६	१३
३.४ विशेष अनुदान	६६	७५	५४	५९	४८	७६	६७	१८
४. वैदेशिक अनुदान #	**०**	**०**	**०**	**५**	**४**	**१०**	**१०**	**०**
कुल आय	**२८२३**	**३११३**	**३२०६**	**३७१३**	**३५९५**	**३२२५**	**३३६६**	**२८२४**

स्रोतः प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, विराटनगर, २०८३ *२०८३ बैशाखसम्म

नेपाल सरकारको स्वीकृतिमा प्रदेशले लिने वैदेशिक अनुदानको सोझै भुक्तानी रकम।

२.२५ पछिल्लो तीन आर्थिक वर्षको कुल आयमा राजस्वको हिस्सा वृद्धि हुँदै गएको छ, भने संघ अनुदान र नगद मौज्दातको अनुपातमा कमी भएको छ। आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को कुल आयमा राजस्वको अनुपात ४७.६ प्रतिशत रहेको छ।

चार्ट २-१० प्रदेशको कुल आयमा राजस्व, अनुदान र नगद मौज्दातको हिस्सा (कुल आयको प्रतिशतमा)

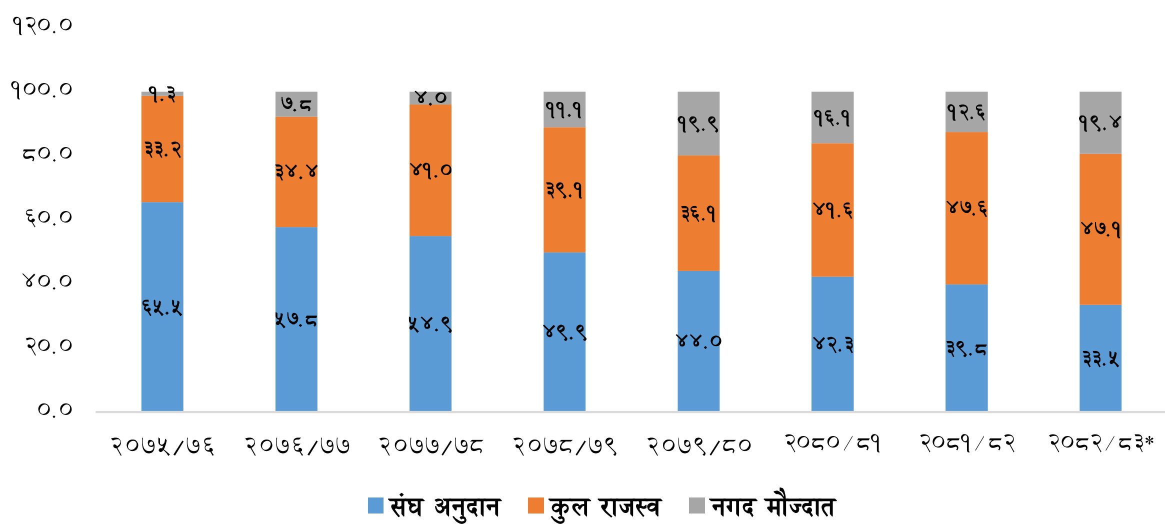

स्रोतः प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, विराटनगर *२०८३ बैशाखसम्म

२.२६ पछिल्लो सात आर्थिक वर्षको तुलना गर्दा संघबाट प्राप्त सशर्त, समपुरक र विशेष अनुदान खर्च नभई वार्षिक औषत २५.२ प्रतिशत रकम संघीय सञ्चित कोषमा फिर्ता हुने गरेको छ। आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा संघ अनुदानबाट भएको खर्चमध्ये वित्तीय समानीकरण अनुदानको हिस्सा ६६.७ प्रतिशत रहेको छ भने सशर्त, समपूरक र विशेष अनुदानको हिस्सा एक तिहाइ अर्थात ३३.३ प्रतिशत रहेको छ।

तालिका २-११: प्रादेशिक खर्च र खर्च बेहोर्ने स्रोत (रकम रु.करोडमा)

विवरण/आ.व.	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२	२०८२/८३*
१. प्रदेश सरकार स्रोत (राजस्व र नगद मौज्दात)	१०२६	१४७४	१४५८	१३६७	१६४८	१५३३	१६८७	८५५

विवरण/आ.व.	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२	२०८२/८३*
२. संघ अनुदान स्रोत	**१०९५**	**१५०९**	**१३३७**	**१६२५**	**१४२४**	**१२६०**	**११२१**	४५२
२.१ वित्तीय समानीकरण अनुदान	३६८	८१२	५६६	७८१	७९०	७५४	७४८	२७४
२.२ सशर्त अनुदान	६२०	६०५	६५८	७००	५४५	४०३	२६५	१४१
२.३ समपूरक अनुदान	५५	५४	७३	१०१	५६	५३	५८	१८
२.४ विशेष अनुदान	५२	३८	४०	४३	३३	५०	५०	१९
३. वैदेशिक अनुदान	०	०	०	५	४	१०	१०	०
कुल खर्च	**२१२१**	**२९८३**	**२७९५**	**२९९७**	**३०७६**	**२८०३**	**२८१८**	१३०७

स्रोतः प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, विराटनगर *२०८३ वैशाखसम्म

२.२७ प्रदेश स्थापना हुँदाको सुरुको आर्थिक वर्षमा संघ अनुदान स्रोतबाट बढी खर्च थियो भने, पछिल्लो तीन आर्थिक वर्षदेखि प्रदेश सरकार स्रोतबाट बढी खर्च भएको छ। विगत सात वर्षमा प्रदेश सरकारको स्रोतबाट ५२ प्रतिशत र संघ अनुदानबाट ४८ प्रतिशत खर्च बेहोर्ने स्रोत रहेको औषतमा देखिन्छ।

चार्ट २-११ प्रदेशको कुल खर्चमा संघ अनुदान र प्रदेश स्रोतको हिस्सा (कुल खर्चको प्रतिशतमा)

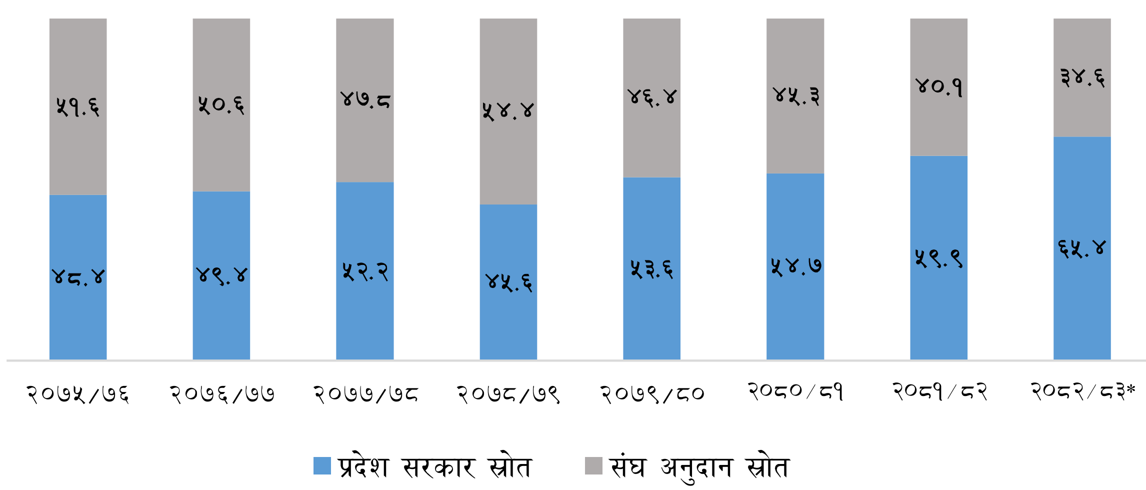

स्रोतः प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, विराटनगर *२०८३ वैशाख मसान्तसम्म

नोटः प्रदेश सरकार स्रोतमा कुल राजस्व र नगद मौज्दातको रकम समावेश रहेको छ।

प्रदेशको आम्दानी र खर्चको अवस्था

२.२८ २०८२ असार मसान्तमा कोशी प्रदेशको सञ्चित कोष रु.५ अर्ब ४८ करोड १ लाखले धनात्मक रहेको छ। २०८१ असार मसान्तमा यस्तो कोष रु.४ अर्ब २२ करोड ७६ लाखले धनात्मक रहेको थियो।

तालिका २-१२: प्रदेश सञ्चित कोषको विवरण (रु. करोडमा)

विवरण/आ.व.	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२	२०८२/८३*
क. कुल राजस्व	९३७	१०७१	१३१५	१४५१	१२९७	१३४२	१६०३	१३३०
आन्तरिक राजस्व	२५०	२९७	४२४	४४८	३८२	४१६	४८९	३५०
संघीय राजस्व बाँडफाँड	६८७	७७४	८९१	१००२	९१५	९२६	१११४	९८०
ख. संघ अनुदान	१८४९	१७९९	१७६१	१८४७	१५७९	१३५३	१३३१	९४५
ग. वैदेशिक अनुदान	०	०	०	५	४	१०	१०	०
घ. नगद मौज्दात	३७	२४३	१२९	४११	७१६	५२०	४२३	५४८
कुल आय (क+ख+ग+घ)	**२८२३**	**३११३**	**३२०५**	**३७१४**	**३५९६**	**३२२५**	**३३६६**	**२८२४**
१.चालु खर्च (स्थानीय अनुदान समेत)	९७६	११९७	१२०९	१३१३	१२६५	११६८	१४३६	७७७
२.पुँजीगत खर्च	११४४	१७८७	१५८७	१६८४	१८११	१६३५	१३८२	५३०
कुल खर्च (१+२)	**२१२०**	**२९८४**	**२७९६**	**२९९७**	**३०७६**	**२८०३**	**२८१८**	**१३०७**
प्रदेश सञ्चित कोष बचत	७०३	१२९	४११	७१६	५२०	४२३	५४८	१५१६
#बचत संघ अनुदान फिर्ता	०	४६२	२८५	१९०	१४६	१५६	३३०	

स्रोतः प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, विराटनगर *२०८३ वैशाखसम्म

अघिल्लो आ.व.मा प्राप्त संघ सशर्त, समपूरक र विशेष अनुदानको बचत रकम संघीय सञ्चित कोषमा फिर्ता

२.२९ आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को बचत अनुदान रु.१ अर्ब ९६ करोड ८८ लाख र २०८१/८२ को बचत अनुदान रु.१ अर्ब ३३ करोड २६ लाख गरी जम्मा रु.३ अर्ब ३० करोड १४ लाख रकम आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा संघीय सञ्चित कोषमा फिर्ता गरिएको छ।

स्थानीय तहमा वित्तीय हस्तान्तरण

२.३० चालु आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा थप वित्त हस्तान्तरण समेत गरी स्थानीय तह अनुदानमा रु.५ अर्ब १७ करोड ६५ लाख विनियोजन भएकोमा बैशाख मसान्तसम्म रु.२ अर्ब ८९ करोड ९३ लाख रकम हस्तान्तरण भएको छ। गत आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा रु.४ अर्ब २२ करोड ४७ लाख (प्रदेशको कुल खर्चको १४.९ प्रतिशत) रकम स्थानीय तहमा अनुदान हस्तान्तरण भएको थियो।

तालिका २-१३: प्रदेश सरकारबाट स्थानीय तहमा वित्त हस्तान्तरणको विवरण (रु. करोडमा)

विवरण	आर्थिक वर्ष							
	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२	२०८२/८३*
समानीकरण अनुदान	५०	१००	१००	१००	८८	१००	१००	१०५
सशर्त अनुदान	३१५	२९७	५६	१६५	१५८	१२६	२०६	१२६
समपूरक अनुदान		१४१	१३१	१२६	११०	१०४	११६	५९
विशेष अनुदान		४४						०
जम्मा अनुदान	३६५	५८२	२८७	३९१	३५५	**३३०**	४२२	**२९०**
सवारी साधन कर	४८	४७	८०	८०	८४	९३	१०२	

स्रोतः प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, विराटनगर *२०८३ वैशाखसम्म

२.३१ प्रदेशले सङ्कलन गर्ने सवारी साधन करमध्ये स्थानीय तहले प्राप्त गर्ने (४० प्रतिशत) रकम चालु आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को बैशाखसम्म रु.९० करोड ४ लाख राजस्व बाँडफाँट गरिएको छ। सवारी साधन कर वापत गत आ.व.२०८१/८२ मा रु.१ अर्ब २ करोड ५० लाख रकम सम्बन्धित स्थानीय तहको सञ्चित कोषमा दाखिला गरिएको छ।

२.३२ आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा प्रदेशको बजेटको १४.३ प्रतिशत रकम स्थानीय तह अनुदानमा विनियोजन भएकोमा त्यसपछि कमी हुँदै गएपनि आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा वृद्धि भई १३.८ प्रतिशत रहेको छ। सात वर्षको अवधिमा स्थानीय तह अनुदानको कुल विनियोजनमध्ये समानीकरण अनुदानको हिस्सा वार्षिक औषतमा २३ प्रतिशत रहेको छ भने सशर्त र समपूरक अनुदानको हिस्सा औषतमा ७७ प्रतिशत रहेको देखिन्छ।

तालिका २-१४: प्रदेशको कुल बजेट र खर्चमा स्थानीय तह अनुदानको हिस्सा (प्रतिशतमा)

विवरण	आर्थिक वर्ष							
	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२	२०८२/८३*
प्रदेशको कुल बजेटमा स्थानीय तह अनुदान	१०.४	१४.३	७.५	१२.९	१०.४	१०.४	१३.८	१४.३
कुल अनुदान मध्ये समानीकरण अनुदान	१३.४	१६.६	३२.६	२३.९	२४.१	२६.६	२३.७	२९.०
कुल खर्चमा स्थानीय तह अनुदानको हिस्सा	१७.२	१९.५	१०.३	१३.०	११.५	११.८	१४.९	२२.२

स्रोतः प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालयबाट प्राप्त तथ्याङ्क अनुसार हिसाब गरिएको। *२०८३ वैशाखसम्म

करको दायरा विस्तार

२.३३ कोशी प्रदेशमा नेपाल सरकार अन्तर्गतका आन्तरिक राजस्व कार्यालयहरु ५ वटा रहेका छन्। २०८२ चैत्रसम्म ७ वटा करदाता सेवा कार्यालय खारेज भई करदाता सेवा सम्बन्धी कार्य १४ वटा स्थानीय तहबाट शुरु भएको र ७ वटा कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयले आन्तरिक राजस्व सम्बन्धी कार्य गरिरहेको छ।

२.३४ आर्थिक वर्ष २०८२/८३ चैत्रसम्ममा आन्तरिक राजस्व विभाग मातहत कार्यालयबाट सङ्कलन भएको कुल कर राजस्व मध्ये कोशी प्रदेशका कर दाताबाट संकलन भएको राजस्वको हिस्सा ५.६ प्रतिशत रहेको छ।

तालिका २-१५: संघीय राजस्व सङ्कलनको विवरण (रु.लाखमा)

शीर्षक	आ.व.२०८१/८२		आ.व.२०८२/८३*	
	नेपालको कुल	कोशी प्रदेशका करदाताबाट	नेपालको कुल	कोशी प्रदेशका करदाताबाट
जम्मा आयकर	**२३६५७४६**	**७६७११**	**३७७०३९**	**५४३०९**
घरबहाल कर	२९०२२	१९१४	१८२४०	१०६०
ब्याज कर	३०२५३९	६५७०	२०२४५८	५१७९
आय कर	२०३४१८४	६८२२७	१५६३४१	४८०७०
मूल्य अभिवृद्धि कर (जम्मा)	**१४६८९४२**	**७३१०१**	**१०७५६९८**	**४६४१०**
आन्तरिक	१४६८९४२	७३१०१	१०७५६९८	४६४१०
आन्तरिक अन्तःशुल्क	**१२२०३४२**	**६०४३१**	**९६५८७३**	**४२७७३**

शीर्षक	आ.व.२०८१/८२		आ.व.२०८२/८३*	
	नेपालको कुल	कोशी प्रदेशका करदाताबाट	नेपालको कुल	कोशी प्रदेशका करदाताबाट
पूँजीगत लाभकर	४०११६८	२०४८२	२३१७७४	१२८६४
सामाजिक सुरक्षा कर	८८३९१	९०३९	६३३६३	६५२७
शिक्षा सेवा कर	३६१०३	५	३०२०२	४
स्वास्थ्य सेवा कर (स्वास्थ्य जोखिम कर समेत)	६६४०९	५०	४८७३३	०
आकस्मिक लाभ कर	२७६४	२२२	१४९०	११४
लाभांश कर	६७८५०	१०६०	६९२०६	१०१९
अन्य कर	१२०२११	१०९	१०५६५२	११३६
कुल कर सङ्कलन	**५८३७९२७**	**२४१२११**	**२९६९०२९**	**१६५१५६**

स्रोतःआन्तरिक राजस्व विभाग, २०८३ *२०८२ चैत्रसम्म

२.३५ २०८२ चैत्रसम्म नेपालमा व्यवसायिक स्थायी लेखा नम्बर लिएका २० लाख ८२ हजार ९ सय ७६ करदाता मध्ये कोशी प्रदेशमा रहेका करदाता संख्या २ लाख ६८ हजार १ सय ७० (१२.९%) रहेका छन्।

तालिका २-१६: आन्तरिक राजस्व विभाग मातहतमा दर्ता/आवद्ध करदाताको विवरण*

क्र.सं.	विवरण	नेपालको जम्मा संख्या	कोशी प्रदेशमा रहेका करदाता संख्या
१	व्यवसायिक स्थायी लेखा नम्बर (PAN)	२०८२९७६	२६८१७०
२	व्यक्तिगत स्थायी लेखा नम्बर (P-PAN)	५४६४६४०	७३४३०२
३	मू.अ.कर दर्ता	३६२८४०	३६२३०
४	अन्तःशुल्क इजाजतपत्र प्रदान तथा नवीकरण	१२४०७४	१९२६१
५	सरकारी तथा अन्य संस्थाहरुलाई W-PAN	३७१६४	४९०६
६	विद्युतीय कर बीजकमा आवद्ध करदाता	२५०३३	२९५८
७	ठूला करदाता	५८६	५६
८	मध्यमस्तरीय करदाता	५६०	७४
९	केन्द्रीय बिजक अनुगमन प्रणाली (CBMS) मा आवद्ध करदाता	८२५५	९५६
१०	विद्युतीय सेवा कर (DST)को करदाता	२१	-
११	गैरसरकारी संस्था (करदाता/PAN)	५५००१	३३२८
१२	टि.डि.एस. सम्बन्धी /E-TDS आवद्धता	४३८६६१	५५९४०

स्रोतःआन्तरिक राजस्व विभाग, २०८३ *२०८२ चैत्रसम्म

बेरुजु

२.३६ कोशी प्रदेश सरकारले बेरुजु न्यूनीकरण र फस्यौंट कार्यलाई उच्च प्राथमिकतामा दिएको छ। प्रदेशको **दोस्रो आवधिक योजना (२०८१/८२-२०८५/८६)** ले बेरुजुलाई अन्तिम लेखापरीक्षण

अंकको तुलनामा **०.५ प्रतिशतभन्दा कम** बनाउने र वार्षिक बेरुजु फस्यौंट प्रगति **७५ प्रतिशत भन्दा बढी** पुऱ्याउने लक्ष्य लिएको छ।

२.३७ कोशी प्रदेशको बेरुजु फस्यौंट प्रगति बढ्दै गएको छ, भने विगत चार आर्थिक वर्षदेखि बेरुजु घट्दै गएको छ। आठ आर्थिक वर्षको लेखापरीक्षणमा जम्मा रु.९ अर्ब ८७ लाख बेरुजु रहेकोमा रु.३ अर्ब ३९ करोड ५३ लाख फस्यौंट भई रु.५ अर्ब ६३ करोड ५ लाख बाँकी रहेको छ। बाँकी बेरुजु मध्ये रु.३ अर्ब ७६ करोड १९ लाख (६६.८१%) पेश्की बेरुजु रहेको छ।

तालिका २-१७: प्रदेशका निकायको अन्तिम लेखापरीक्षण बेरुजुको विवरण (रकम रु. करोडमा)

विवरण/	२०७४ / ७५	२०७५ / ७६	२०७६/ ७७	२०७७/ ७८	२०७८/ ७९	२०७९/ ८०	२०८०/ ८१	२०८१ /८२	जम्मा
कुल बेरुजु रकम	२	१६७	१२७	१६३	१६५	१३२	८७	५९	९०१
बेरुजु (प्रतिशतमा)	३.४०%	४.८०%	२.८०%	३.६०%	३.४०%	२.५०%	१.७०%	1.10%	
फस्यौंट/लगत कट्टा	-	०.१	४५	३४	४९	७०	१०५	३७	३४०
बेरुजु फस्यौंट प्रगति	-	०.७०%	२६.६०%	१३.५०%	१२.८०%	१४.१०%	१८.८०%	६.९0%	
बाँकी बेरुजु रकम	२	१६९	२५१	३८०	४९६	५५८	५४०	५६३	

स्रोतः महालेखापरीक्षकको आठौं वार्षिक प्रतिवेदन

२.३८ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को लेखापरीक्षणमा सात प्रदेशमध्ये कोशी प्रदेशको बेरुजु रकम सबै भन्दा कम ५८ करोड ६७ लाख रहेको छ। अघिल्लो आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा कोशी प्रदेशको बेरुजु रु.८६ करोड ८२ लाख रहेको थियो।

२.३९ आ.व.२०८०/८१ को अन्तिम लेखापरीक्षण बेरुजु मध्ये असुल गर्नुपर्ने बेरुजु १२.७ प्रतिशत रहेकोमा आ.व.२०८१/८२ मा यस्तो बेरुजु २५.९ प्रतिशत रहेको छ। विगत सात वर्षको लेखापरीक्षण बेरुजु हेर्दा नियमित गर्ने बेरुजु को अनुपात औषत ७२.९ प्रतिशत रहेको देखिन्छ।

चार्ट २-१२: कोशी प्रदेशको कुल बेरुजु मध्ये असुल गर्नुपर्ने, नियमित गर्नुपर्ने र पेस्की बेरुजु को अनुपात (प्रतिशतमा)

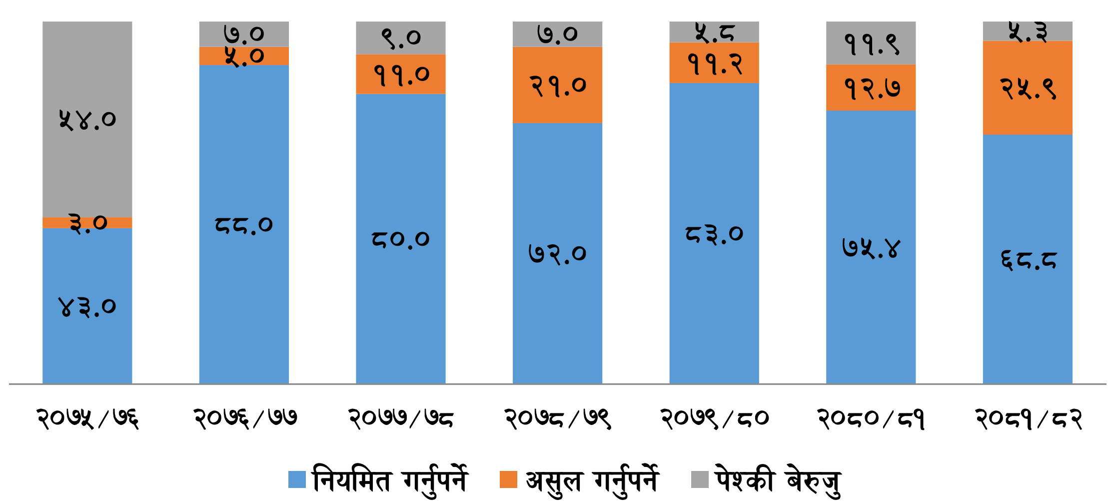

स्रोतः महालेखापरीक्षकको वार्षिक प्रतिवेदनको तथ्याङ्कबाट गणना गरिएको।

२.४० विगत दुई आर्थिक वर्षको बेरुजुको विवरण हेर्दा संघ र अन्य प्रदेशको तुलनामा कोशी प्रदेशको बेरुजु प्रतिशत गत आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा अघिल्लो वर्षको तुलनामा बेरुजु घटेको छ। संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको बेरुजुको तुलना गर्दा बागमती प्रदेशको बेरुजु सबैभन्दा कम ०.८ प्रतिशत छ भने कोशी प्रदेशको १.१ प्रतिशत रही समग्रमा दोस्रो स्थानमा रहेको छ।

चार्ट २-१३: संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको बेरुजुको तुलनात्मक स्थिति (प्रतिशतमा)

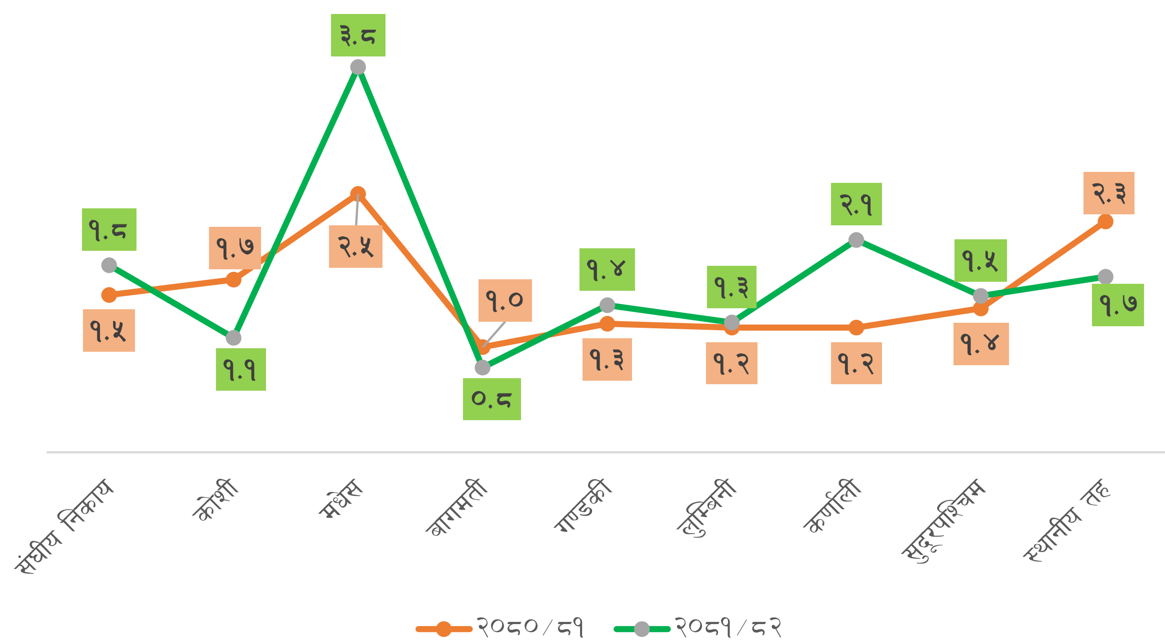

स्रोतः महालेखापरीक्षकको वार्षिक प्रतिवेदनको तथ्याङ्कबाट तयार गरिएको।

२.४१ राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगले वित्तीय समानीकरण अनुदानको रकम सिफारिस गर्दा कार्यसम्पादन मूल्याङ्कनमा बेरुजुलाई पनि समावेश गरेको र सात प्रदेशको बेरुजुको तुलनात्मक हिसाब गर्दा औषतभन्दा कम बेरुजु हुनेलाई बढी अंक वा अनुदान प्राप्त हुने गरेको छ। त्यसैले, आगामी दिनमा वित्तीय सुशासन प्रवर्द्धनका लागि विनियोजन दक्षता, कार्यान्वयनमा कुशलता, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन, आन्तरिक नियन्त्रण र लेखापरीक्षणलाई थप प्रभावकारी बनाई बेरुजु न्यूनीकरण तथा फर्स्यौट कार्यमा जोड दिनुपर्ने देखिन्छ।

३. बैंक तथा वित्तीय क्षेत्र

बैंक तथा वित्तीय क्षेत्र

३.१ २०८२ फागुनसम्म कोशी प्रदेशमा ७९ वटा बैंक तथा वित्तीय संस्थाका कुल १ हजार ८ सय ४६ शाखा रहेका छन्। चालु आ.व. मा यस प्रदेशको प्रति शाखा जनसङ्ख्या २ हजार ६ सय ८८ रहेको छ।

तालिका ३-१: कोशी प्रदेशमा बैङ्क तथा वित्तीय संस्थाका शाखा

बैंक तथा वित्तीय संस्था	वित्तीय संस्थाको संख्या	शाखा संख्या
वाणिज्य बैंक	२०	७६१
विकास बैंक	११	१९४
फाइनान्स कम्पनी	११	३५
लघुवित्त वित्तीय संस्था	३७	८५६
कुल सङ्ख्या	७९	१८४६
प्रति शाखा जनसङ्ख्या		२६८८

स्रोतः आर्थिक सर्वेक्षण, २०८२/८३, अर्थ मन्त्रालय *२०८२ फागुनसम्म

वित्तीय संरचना तथा वित्तीय सेवा विस्तार

३.२ कोशी प्रदेश अन्तर्गतका १४ जिल्लामध्ये धनकुटामा प्रति शाखा सेवा प्रवाह गरेको जनसङ्ख्या सबैभन्दा कम १७९३ रहेको छ भने खोटाङ जिल्लामा सबैभन्दा बढी ३५७८ रहेको छ।

चार्ट ३-१: जिल्लागत प्रति शाखा सेवा प्रवाह गरेको जनसङ्ख्या

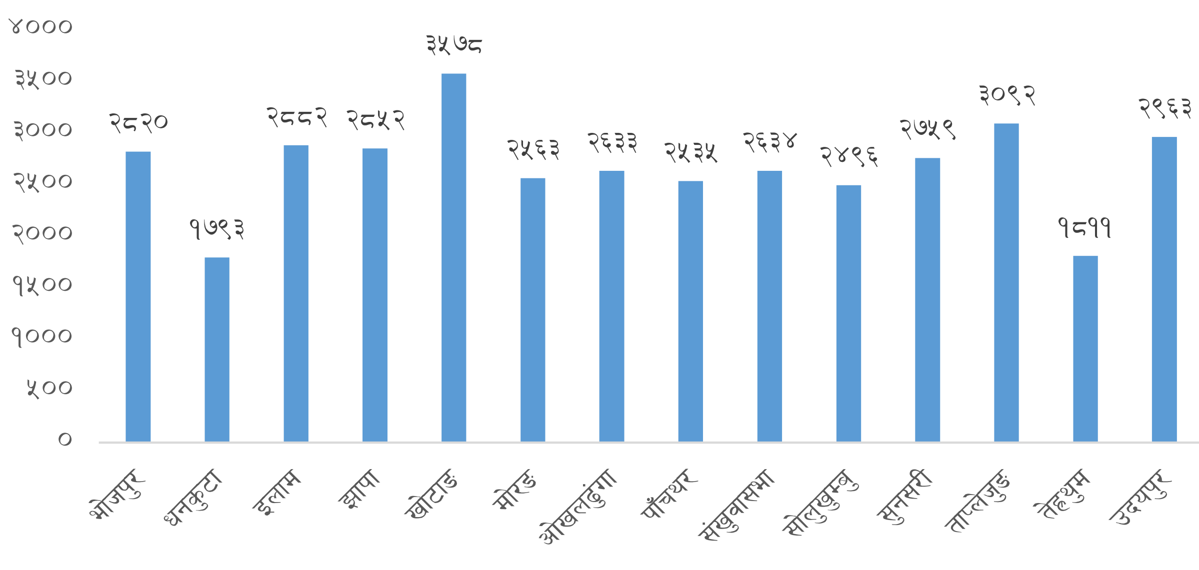

स्रोतः नेपाल राष्ट्र बैंक, विराटनगर

३.३ २०८२ चैतसम्म कोशी प्रदेशमा ६९८ ए.टि.एम. बुथ. सञ्चालनमा रहेका छन्। २०८१ को सोही अवधिमा यस्तो सङ्ख्या ६९१ रहेको थियो। प्रदेशभित्रका बैंक तथा वित्तीय संस्थाबाट १८ लाख ७६ हजार १ सय ४४ डेबिट कार्ड र ३६ हजार २ सय ३० क्रेडिट कार्ड जारी भएका छन्।

तालिका ३-२ कोशी प्रदेशमा बैंकिङ सेवा विस्तारको अवस्था

विवरण	आर्थिक वर्ष				
	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२	२०८२/८३*
एटिएम संख्या	५७६	६२९	६८१	६९२	६९८
डेबिट कार्ड संख्या (हजारमा)	१३८९	१६६१	१८०१	१७९४	१८७६
क्रेडिट कार्ड संख्या	२१,५४५	२७,९१४	३२४५३	३४७१६	३६२३०
प्रिपेड कार्ड संख्या	२,००२	४,४७८	७७९५	११८४५	१३९२७
मोबाईल बैंकिङ ग्राहक संख्या (हजारमा)	२५८७	३०४४	३५२८	३९६७	४२१९
इन्टरनेट बैंकिङ ग्राहक संख्या (हजारमा)	१४४	१६६	१९५	२३३	२५७
निक्षेप खाता सङ्ख्या (हजारमा)	५९५५	६८२३	७५१७	८१२२	८४१४

स्रोतः नेपाल राष्ट्र बैंक, विराटनगर कार्यालय * २०८२ चैत्रसम्म

३.४ इन्टरनेट सहितको आधुनिक सूचना प्रविधिको विकाससँगै मोबाइल बैंकिङ तथा इन्टरनेट बैंकिङ सेवा लिने जनसङ्ख्या समेत उच्च दरमा वृद्धि हुँदै गएको छ। मोबाइल बैंकिङ सेवा लिने ग्राहकको सङ्ख्या आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा १६ लाख ११ हजार रहेकोमा क्रमशः वृद्धि हुँदै २०८२/८३ को चैतसम्म ४२ लाख १९ हजार पुगेको छ।

चार्ट ३-२: मोबाइल बैंकिङ ग्राहक सङ्ख्या (हजारमा)

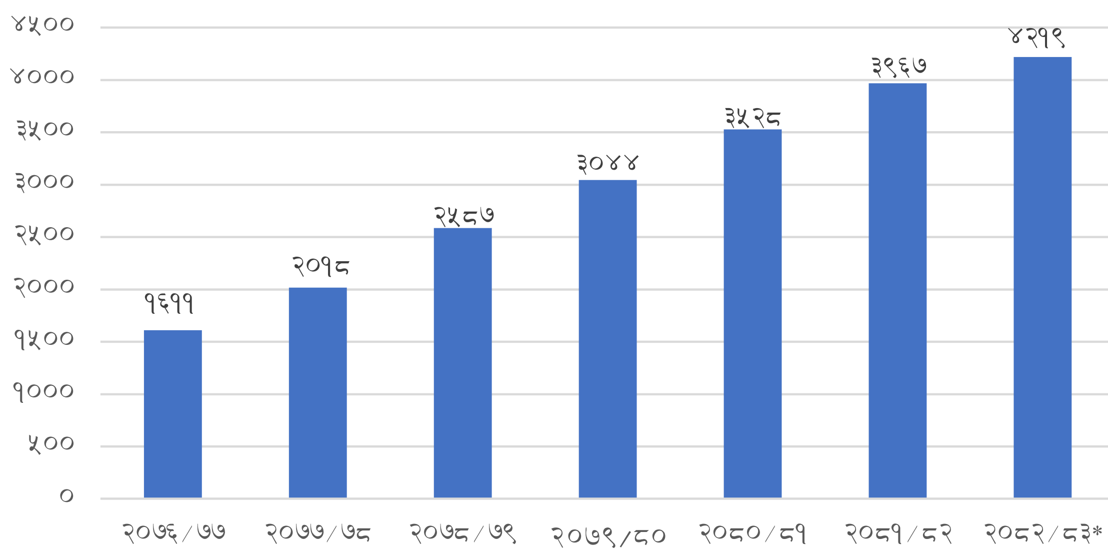

स्रोतः नेपाल राष्ट्र बैंक, विराटनगर कार्यालय * २०८२ चैत्रसम्म

वित्तीय स्रोत साधन परिचालनको अवस्था

३.५ कोशी प्रदेशका बैंक तथा वित्तीय संस्थामा निक्षेप सङ्कलन तथा कर्जा प्रवाह बढेको छ। आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा कोशी प्रदेशका बैंक तथा वित्तीय संस्थाले रु.५ खर्ब ५२ अर्ब १० करोड निक्षेप सङ्कलन गरेका छन्। सो अवधिमा प्रदेशमा कुल सङ्कलित निक्षेपमध्ये झापा, मोरङ र सुनसरीमा मात्र सङ्कलित निक्षेपको हिस्सा ७६.४ प्रतिशत रहेको छ। मोरङ जिल्लामा सबैभन्दा बढी ३०.६ प्रतिशत र तेह्रथुम जिल्लामा सबैभन्दा कम १.३ प्रतिशत निक्षेप सङ्कलन भएको छ।

३.६ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा रु.६ खर्ब १२ अर्ब ९९ करोड कर्जा प्रवाह भएकोमा सबैभन्दा बढी मोरङ जिल्लामा ४५.८ प्रतिशत कर्जा प्रवाह भएको छ भने सबैभन्दा कम ताप्लेजुङ जिल्लामा ०.४ प्रतिशत कर्जा प्रवाह भएको छ। कुल कर्जाको ८९.२ प्रतिशत हिस्सा मोरङ, झापा र सुनसरीमा प्रवाह भएको छ।

तालिका ३-३: जिल्लागत निक्षेप सङ्कलन र कर्जा प्रवाहको विवरण रु. करोडमा)

जिल्ला	२०७९/८०		२०८०/८१		२०८१/८२	
	कुल निक्षेप	कुल कर्जा	कुल निक्षेप	कुल कर्जा	कुल निक्षेप	कुल कर्जा
भोजपुर	५७६	३२८	६६४	३२६	७७९	३१४
धनकुटा	९९४	६५४	१,११९	६४६	१,३१८	६४६
इलाम	१,६३३	१,०६३	१,८३६	१,०९५	२,०७३	१,१०९
झापा	९,२०४	१२,९९१	१०,४७०	१३,१०३	१२,४५९	१३,४८९
खोटाङ्ग	६८०	३००	७६४	३०९	९०८	३२६
मोरङ्ग	१३,२७५	२३,४५७	१४,८९६	२५,६३८	१६,९०७	२८,०८२
ओखलढुङ्गा	६१५	५१८	७०५	४९१	८३९	४८४
पाँचथर	८१५	४६६	९४३	४६५	१,११६	४८६
संखुवासभा	८६६	५८८	१,०५९	५६३	१,२२१	५५२
सोलुखुम्बु	८६४	३२०	१,०५२	३१३	१,२१९	३२३
सुनसरी	९,९९५	१२,३६५	११,२८३	१२,६२३	१२,८०७	१३,१३६
ताप्लेजुङ्ग	६५६	२६०	७२०	२५३	८३९	२५६
तेह्रथुम	५१४	२८३	६२५	२७८	७३४	२८०
उदयपुर	१,४४७	१,६५७	१,६५७	१,६६९	१,९९२	१,८१६
जम्मा	४२,१३५	५५,२४९	४७,७९३	५७,७७१	५५,२११	६१,२९९

स्रोतः नेपाल राष्ट्र बैंक, विराटनगर कार्यालय, २०८३

३.७ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा कोशी प्रदेशमा रहेका बैंक तथा वित्तीय संस्थाबाट संकलन भएको कुल निक्षेप मध्ये बचत निक्षेपको हिस्सा सबैभन्दा बढी ५०.८८ प्रतिशत रहेको छ। विगत आर्थिक वर्षको तुलना गर्दा मुद्दती निक्षेपको हिस्सामा कमी हुँदै गएको छ।

तालिका ३-४: कुल निक्षेपमा चल्ती, बचत, मुद्दती र अन्य निक्षेपको हिस्सा (प्रतिशतमा)

विवरण	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२
चल्ती निक्षेप	८.२३	६.५५	७.४४
बचत निक्षेप	३९.६१	४४.३१	५०.८८
मुद्दती निक्षेप	४६.३०	४३.१५	३६.०३
अन्य निक्षेप	५.८६	५.९९	५.६५
कुल निक्षेप	१००.००	१००.००	१००.००

स्रोतः नेपाल राष्ट्र बैंक, विराटनगर कार्यालय, २०८३

३.८ २०८२ चैतसम्म कोशी प्रदेशमा रहेका बैंक तथा वित्तीय संस्थामा रहेका कुल ८४ लाख १४ हजार १ सय ६२ निक्षेप खातामध्ये ६५.३ प्रतिशत निक्षेप खाता सक्रिय अवस्थामा रहेका छन्। त्यस्तै कुल निक्षेप खातामध्ये ८९.५ प्रतिशत बचत खाता रहेका छन्। यस अवधिमा रहेका बचत खातामध्ये सक्रिय खाता ६७.९ प्रतिशत रहेका छन्। कुल सक्रिय बचत खाताको ४६.१ प्रतिशत महिलाको खाता रहेका छन्।

तालिका ३-५: बैंक खाताको विवरण

विवरण	इकाई	२०८१ चैत्रसम्म	२०८२ चैत्रसम्म
कुल निक्षेप खाता	सङ्ख्या	७९,४९,४३७	८४,१४,१६२
सक्रिय निक्षेप खाता	सङ्ख्या	५४,३०,५३८	५४,९८,९१०
ऋणी	सङ्ख्या	३,०६,४३३	३,२१,३९५
बचत खाता	सङ्ख्या	७१,०९,५२७	७५,३६,०५३
बचत खातामध्ये सक्रिय खाता	सङ्ख्या	५०,५४,५११	५१,२०,५७९
कुल सक्रिय खातामध्ये पुरुषको खाता	सङ्ख्या	२७,७२,०१३	२७,७६,१०३
कुल सक्रिय खातामध्ये महिलाको खाता	सङ्ख्या	२३,०४,५२४	२३,६१,१२४

स्रोतः नेपाल राष्ट्र बैंक, विराटनगर कार्यालय, २०८३

३.९ कोशी प्रदेशमा रहेका क, ख र ग वर्गका बैक तथा वित्तीय संस्थाबाट प्रवाह हुने कुल कर्जा मध्ये उपभोग्य कर्जाको हिस्सा सबैभन्दा बढी रहेको छ र विगतको तुलनामा यस्तो कर्जाको हिस्सा वृद्धि हुँदै गएको छ। कृषि र वन सम्बन्धी एवम् थोक तथा खुद्रा विक्रेता क्षेत्रको कर्जा प्रवाहमा कमी हुँदै गएको छ।

तालिका ३-६: कोशी प्रदेशमा प्रवाहित क्षेत्रगत कर्जाको विवरण (कुल कर्जाको प्रतिशतमा)

क्षेत्र	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२	२०८२/८३*
कृषि र वन सम्बन्धी	११.७	११.०	१०.६	१०.२
माछापालन सम्बन्धी	०.२	०.२	०.२	०.२
खानी सम्बन्धी	०.१	०.१	०.१	०.१
कृषि, वन तथा पेय पदार्थ उत्पादन सम्बन्धी	६.७	७.५	८.४	८.३
गैरखाद्य वस्तु उत्पादन सम्बन्धी	११.८	१२.५	१२.७	१३.४
निर्माण	२.७	२.४	२.५	२.५
विद्युत, ग्यास तथा पानी	०.१	०.२	०.२	०.२
धातुका उत्पादन, मेसिनरी तथा ईलेक्ट्रोनिक	१.४	१.४	१.४	१.३
यातायात, भण्डारण र सञ्चार	१.४	१.२	१.१	१.१
थोक तथा खुद्रा विक्रेता	२३.६	२२.६	२१.९	२१.०
वित्त, बीमा, रियल स्टेट	५.८	६.२	५.९	५.७
होटल तथा रेस्टुरेन्ट	२.१	२.१	१.९	१.९
अन्य सेवा	२.९	२.६	३.३	३.३
उपभोग्य कर्जा	२१.६	२२.९	२३.५	२४.५
अन्य	८.०	७.१	६.३	६.१
जम्मा	१००.०	१००.०	१००.०	१००.०

स्रोतः नेपाल राष्ट्र बैंक, विराटनगर कार्यालय *२०८२ पुषसम्म

सहुलियतपूर्ण कर्जा

३.१० कोशी प्रदेशमा रहेका बैंक तथा वित्तीय संस्थाबाट २०८२ चैतसम्म रु.१४ अर्ब २६ करोड १९ लाख सहुलियतपूर्ण कर्जा स्वीकृत भएकोमा रु.७ अर्ब ५३ करोड २८ लाख कर्जा तिर्न बक्यौता रहेको छ। कुल कर्जा मध्ये व्यवसायिक कृषि तथा पशुपक्षी कर्जा ५८.६ प्रतिशत र महिला उद्यमशील कर्जा ४१.० प्रतिशत हिस्सा रहेको छ।

तालिका ३-७: कोशी प्रदेशमा सहुलियतपूर्ण कर्जा प्रवाहको विवरण*

सहुलियतपूर्ण कर्जा	ऋण संख्या	स्वीकृत कर्जा (रु.लाखमा)	बक्यौता रकम (रु.लाखमा)
दलित समुदाय व्यवसाय विकास कर्जा	४२	२८४	६५
शिक्षित युवा स्वरोजगार कर्जा	२	१२	२
विदेशबाट फर्केका युवा परियोजना कर्जा	३१	२३६	४८
उच्च र प्राविधिक/व्यावसायिक शैक्षिक कर्जा	६	२४	९
व्यावसायिक कृषि तथा पशुपक्षी कर्जा	३८२५	८३५५३	५६५७४
महिला उद्यमशील कर्जा	५४७६	५८५११	१८६३०
जम्मा	**९३८२**	**१४२६१९**	**७५३२८**

स्रोतः नेपाल राष्ट्र बैंक, विराटनगर कार्यालय *२०८२ चैत्रसम्म

सहकारी

३.११ २०८२ चैत्रसम्म कोशी प्रदेशमा दर्ता भएका सहकारीको सङ्ख्या १ हजार ६२ रहेको छ। कुल सहकारी मध्ये बचत तथा ऋण सहकारी ४१.७ प्रतिशत, कृषि सहकारी २१.८ प्रतिशत, बहुउद्देश्यीय १५.७ प्रतिशत र अन्य सहकारी २०.७ प्रतिशत रहेका छन्। कोशी प्रदेशका सहकारीमध्ये सबैभन्दा बढी झापा जिल्लामा ३२० वटा र सबैभन्दा कम सोलुखुम्बुमा १४ वटा रहेका छन्। कुल सहकारीमध्ये झापा, मोरङ्ग र सुनसरीमा मात्र ६९.३ प्रतिशत रहेका छन्।

३.१२ २०८१ चैत्रसम्म प्रदेश मातहत रहेका सहकारीको संख्या १०८१ रहेकोमा २०८२ चैत्रसम्म १०६२ रहेका छन्। कतिपय सहकारीहरु एकीकरण भएको र कार्यक्षेत्र घटी भई स्थानीय तहमा दर्ता हुन गएको कारण प्रदेश कार्यक्षेत्रमा रहेका सहकारीको संख्यामा कमी भएको छ।

तालिका ३-८: प्रदेश कार्यक्षेत्रमा रहेका सहकारी संस्थाको संख्या

क्र.सं.	सहकारीको विवरण	२०८१ चैत्रसम्म	२०८२ चैत्रसम्म
१	बचत तथा ऋण	४५०	४४३
२	बहुउद्देश्यीय	१७०	१६७
३	कृषि	२४२	२३२
४	दुग्ध	३०	३१
५	विद्युत तथा बैकल्पिक उर्जा	१६	१६
६	सञ्चार	१८	१८
७	सहकारी संघ	६६	६६

क.सं.	सहकारीको विवरण	२०८१ चैत्रसम्म	२०८२ चैत्रसम्म
८	विशिष्टिकृत संघ	४	४
९	विविध	८५	८५
जम्मा सहकारी संख्या		१०८१	१०६२
जम्मा सदस्य संख्या		१२९९१८८	१३८८५१०
प्रत्यक्ष्य रोजगारी संख्या		८१७६	७३५४

स्रोतः प्रदेश सहकारी रजिष्ट्रार तथा प्रशिक्षण कार्यालय, सुनसरी

३.१३ २०८२ चैत मसान्तसम्म कोशी प्रदेश मातहतमा दर्ता भएका कुल सहकारीमा १३ लाख ८८ हजार ५ सय १० व्यक्ति आबद्ध रहेका छन्। उक्त सहकारीबाट ७ हजार ३ सय ५४ व्यक्तिले प्रत्यक्ष रोजगारी पाएका छन्।

३.१४ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा कोशी प्रदेश मातहतमा दर्ता भई सञ्चालनमा रहेका सहकारीको जम्मा शेयर पुँजी रु. १४ अर्ब ४६ लाख रहेको छ भने कर्जा प्रवाह रु. ८२ अर्ब ४८ करोड ६६ लाख रहेको छ। अघिल्लो आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा सहकारीको जम्मा शेयर पुँजी रु. १३ अर्ब ९१ करोड ७९ लाख र कर्जा प्रवाह रु. ८० अर्ब ५६ करोड ६९ लाख रहेको थियो।

बीमा

३.१५ २०८२ फागुनसम्म कोशी प्रदेशमा जीवन, निर्जीवन र लघुबीमकको शाखा सङ्ख्या क्रमशः २९३,१५१ र ३७ वटा गरी जम्मा ४८१ वटा शाखा रहेका छन्। मुलुकभर रहेका बीमकको २ हजार ९ सय ९९ शाखा मध्ये कोशी प्रदेशमा १६ प्रतिशत रहेका छन्।

३.१६ कोशी प्रदेशमा आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को फाल्गुन मसान्तसम्ममा बीमा प्रिमियम (बीमा शुल्क) बापत सङ्कलन भएको रकम रु. १७ अर्ब ८८ करोड पुगेको छ। सङ्कलित प्रिमियम मध्ये जीवन र निर्जीवनको अंश करिब ८४.८ प्रतिशत र १५.२ प्रतिशत रहेको छ। मुलुकभर सङ्कलित कुल प्रिमियममध्ये कोशी प्रदेशको हिस्सा करिब ११.१६ प्रतिशत रहेको छ।

तालिका ३-९: बीमालेख र बीमा शुल्क सङ्कलनको प्रदेशगत विवरण

***(बीमा शुल्क रु. करोडमा र हिस्सा प्रतिशतमा)**

प्रदेश	जीवन		निर्जीवन		कुल बीमा शुल्क	बीमा शुल्कको हिस्सा (प्रतिशतमा)
	सक्रिय बीमालेख संख्या	बीमा शुल्क	जारी बीमालेख संख्या	बीमा शुल्क		
कोशी	१९०२७४३	१५१६	२७३५५७	२७२	१७८८	११.१६%
मधेश	७१३८७९	११४४	२१८१६३	२०५	१३४९	८.४२%
बागमती	१०२१६०६५	५६४६	९७०८४१	२२३७	७८८४	४९.२१%
गण्डकी	१०९१५९४	१२९९	२०९९८८	१५९	१४५८	९.१०%
लुम्बिनी	११४३२१२	२०१६	३४९५९६	२७२	२२८८	१४.२८%
कर्णाली	५९६८५३	३८०	३७९२४	३०	४१०	२.५६%
सुदुरपश्चिम	५९५४८६	७६८	१०७९७६	७७	८४५	५.२७%
जम्मा	१६२५९८३२	१२७६९	२१६८०४५	३२५२	१६०२२	१००%

स्रोतः आर्थिक सर्वेक्षण, २०८२/८३, अर्थ मन्त्रालय *२०८२ फागुनसम्म

३.१७ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा नेपाल बीमा प्राधिकरणको कोशी प्रदेश कार्यालयमा दर्ता भएका कुल ८८ वटा उजुरीको फस्यौंट भएको छ। यस अवधिमा सो कार्यालयबाट ३५ वटा जीवन बीमा अभिकर्ताको अनलाइन परीक्षा सञ्चालन गरी ४ हजार ५ सय ३९ जनालाई बीमा अभिकर्ता प्रमाणपत्र प्रदान गरिएको छ।

पुँजी बजार

३.१८ कोशी प्रदेशमा धितोपत्र दलालको शाखा सङ्ख्या २०८२ चैत्र मसान्तसम्म २२ वटा पुगेको छ भने अनुमतिपत्र प्राप्त योग्य संस्थागत लगानीकर्ता १ वटा मात्र रहेको छ। धितोपत्र कारोबार गर्ने मर्चेन्ट बैंकर २ वटा रहेका छन्। गत वर्षको अभिलेख अनुसार सूचीकृत कम्पनीहरु कोशी प्रदेशमा ५ वटा रहेकामा यस आर्थिक वर्षको चैत्र मसान्तसम्ममा यसको संख्या १० वटा पुगेको छ।

तालिका ३-१०: धितोपत्र सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	विवरण	नेपाल	कोशी प्रदेश
१.	धितोपत्र दलाल व्यवसायीको संख्या	९२	-
२.	धितोपत्र दलालको शाखा संख्या	१२१	२२
३.	धितोपत्र बोर्डबाट अनुमतिपत्र प्राप्त योग्य संस्थागत लगानीकर्ता	१५०	१
४.	मर्चेन्ट बैंकर	३२	२
५.	सूचिकृत संगठित संस्था (कम्पनी)	२९४	१०
६.	निक्षेप सदस्य	१२५	०
७.	आस्वा सदस्य	४३	२

स्रोतः नेपाल धितोपत्र बोर्ड, २०८३

३.१९ २०८२ फागुनसम्म मुलुकभर ७६ लाख ३९ हजार ८ सय ३२ हितग्राही (डिम्याट) खाता संख्या रहेका छन्। कोशी प्रदेशमा हितग्राही खाता संख्या १४ लाख ४४ हजार १ सय ५७ अर्थात् १८.९ प्रतिशत रहेका छन्।

तालिका ३-११: हितग्राही (डिम्याट) खाताहरुको प्रदेशगत विवरण/संख्या

प्रदेश	आ.व. २०७९/८०	आ.व. २०८०/८१	आ.व. २०८१/८२	आ.व. २०८२/८३*
कोशी प्रदेश	१०९९८०४	१२००७७०	१३१७३२५	१४४४१५७
मधेस प्रदेश	६०१०२४	७१६०९१	८२५४४७	९५९१९४
वागमती प्रदेश	२२१६९०९	२३७५१६४	२५१२७२६	२६२८६७७
गण्डकी प्रदेश	७७२५२२	८२६२०६	८९३२८६	९५७१४१
लुम्बिनी प्रदेश	६६१५७९	७३८७४७	८२८४१४	९२४३९४
कर्णाली प्रदेश	१३४२६३	१५६०८४	१८५२०८	२२३५९०
सुदुरपश्चिम प्रदेश	३३७७६९	३८४७८०	४३५३८४	५०२६७९
जम्मा	**५८२३८७०**	**६३९७८४२**	**६९९७७९०**	**७६३९८३२**

स्रोतः नेपाल धितोपत्र बोर्ड

*२०८२ फागुनसम्म

३.२० आर्थिक वर्ष २०८१/८२ फागुनसम्म नेप्से फ्लोट सूचकाङ्क १८५ रहेकोमा चालु वर्षको फागुनसम्म त्यस्तो सूचकाङ्क १९५ विन्दुमा पुगेको छ।

तालिका ३-१२ नेप्से सूचकाङ्क र नेप्से फ्लोट सूचकाङ्क (बिन्दुमा)

विवरण	आर्थिक वर्ष						फागुन मसान्तसम्म	
	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२	२०८१	२०८२
नेप्से सूचकाङ्क	१३६२	२८८३	२००९	२०९७	२२४०	२७९५	२७३६	२८२०
नेप्से फ्लोट सूचकाङ्क	९५	२००	१३९	१४५	१५३	१९३	१८५	१९५

स्रोतः आर्थिक सर्वेक्षण, २०८२/८३, अर्थ मन्त्रालय

४. आर्थिक तथा पूर्वाधार क्षेत्र

गरिबी निवारण र रोजगारी

४.१ सन् २०२५ मा नेपालको मानव विकास सूचकाङ्क (HDI) ०.६२२ रहेको छ। उपभोगमा आधारित जिनी गुणक ०.३० र लैङ्गिक विकास सूचकाङ्क ०.८८५ रहेको छ।

४.२ नेपाल जीवनस्तर सर्वेक्षण, २०७९/८० अनुसार नेपालमा गरिबीको रेखा प्रतिव्यक्ति प्रति वर्ष रु.७२ हजार ९ सय ८ निर्धारण गरिएको छ। जसमध्ये खाद्य गरिबीको रेखा रु.३५ हजार २९ र गैर खाद्य गरिबीको रेखा रु.३७ हजार ८ सय ७९ रहेको छ।

४.३ मुलुकमा गरिबीको रेखामुनीको जनसङ्ख्या २०.२७ प्रतिशत र बहुआयामिक गरिबी १७.४ प्रतिशत रहेको छ। कोशी प्रदेशमा गरिबीको रेखामुनीको जनसंख्या १७.१९ प्रतिशत रहेको छ।

४.४ राष्ट्रिय बहुआयामिक गरिबीको सूचकाङ्क ०.०७४ रहेको छ भने कोशी प्रदेशमा गरिबीको विषमताको सूचक मान ३.८४ प्रतिशत, गरिबीको गहनता सूचक मान १.२५ र बहुआयामिक सूचकाङ्क ०.०६६ रहेको छ। राष्ट्रियस्तरसँग तुलना गर्दा यस कोशी प्रदेशको गरिबीको विषमता, गहनता र बहुआयामिक सूचकमा राष्ट्रिय औषतभन्दा राम्रो देखिएको छ।

तालिका ४-१ः कोशी प्रदेशको गरिबीको स्थिति

विवरण	बहुआयामिक गरिबीको सूचकाङ्क	गरिबीको रेखामुनीको जनसङ्ख्या %	गरिबीको विषमता	गरिबीको गहनता	गरिबीको फैलावट %
कोशी	०.०६६	१७.१९	३.८४	१.२५	१३.८
नेपाल	०.०७४	२०.२७	४.५२	१.४८	

स्रोतः नेपाल जीवनस्तर सर्वेक्षण, २०२२/२३

श्रम तथा रोजगारी

४.५ राष्ट्रिय रोजगार प्रवर्द्धन कार्यक्रम अन्तर्गत आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को फागुनसम्म कोशी प्रदेशका सबै स्थानीय तहमा सञ्चालित १९२८ आयोजनाबाट ९ हजार ९ सय ३० व्यक्ति रोजगारीमा संलग्न भई औषत ७६.९ दिनको आधारमा ७ लाख ६४ हजार १०० दिन रोजगारी प्राप्त गरेका छन्।

तालिका ४-२ः राष्ट्रिय रोजगार कार्यक्रमबाट सिर्जित रोजगारीको विवरण*

प्रदेश	स्थानीय तहको सङ्ख्या	आयोजना प्रविष्ट गरेका स्थानीय तहको सङ्ख्या	आयोजना सङ्ख्या	रोजगारीमा खटिएको व्यक्तिको सङ्ख्या	जम्मा रोजगारी दिन	औषत रोजगारी दिन
कोशी	१३७	१३७	१९२८	९९३०	७६४१००	७६.९
नेपाल	७५३	७३६	१०३३८	५५१५१	३९५८७८२	७१.८

स्रोतः आर्थिक सर्वेक्षण, २०८२/८३, अर्थ मन्त्रालय

* २०८२ फागुनसम्म

४.६ चालु आर्थिक वर्षको फागुनसम्म नेपालमा ७ लाख ४५ हजार ४ सय ३५ जना बेरोजगार सूचीकृत भएकोमध्ये कोशी प्रदेशमा १३.३ प्रतिशत अर्थात् ९९ हजार ४९ जना सूचीकृत भएका छन्।

तालिका ४-३: सूचीकृत बेरोजगारको विवरण (सङ्ख्यामा)

विवरण	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२	२०८२/८३*
कोशी प्रदेशको संख्या	९९६०६	९१७६३	१०५४७८	११०९८३	१०६६१५	९९०४९
नेपालको जम्मा संख्या	७५२४४८	७०८२४५	८४१३७९	८८५१५४	७९७७२५	७४५४३५

स्रोतः आर्थिक सर्वेक्षण, २०८२/८३, अर्थ मन्त्रालय *२०८२ फागुनसम्म

४.७ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा कोशी प्रदेशबाट १ लाख ६ हजार २ सय ७६ जनाले नयाँ श्रम स्वीकृति लिएकोमा महिलाको संख्या १७.१५ प्रतिशत रहेको छ। सो आर्थिक वर्षमा नेपालको कुल ५ लाख ५ हजार ९ सय ५७ जनाले नयाँ श्रम स्वीकृति लिएकामध्ये कोशी प्रदेशबाट श्रम स्वीकृति लिने २१ प्रतिशत रहेका छन्।

तालिका ४-४: बैदेशिक रोजगारको लागि नयाँ श्रम स्वीकृति लिनेको विवरण

विवरण	आ.व.२०७९/८०			आ.व.२०८०/८१			आ.व.२०८१/८२		
	महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा
कोशी प्रदेशको	१५६८४	९१५९७	१०७२८१	१७००१	८३०६४	१०००६५	१८२२६	८८०५०	१०६२७६
नेपालको जम्मा	५३५००	४४०७२४	४९४२२४	५९५५७	४००५४५	४६०१०२	४४०३९२	६५५६५	५०५९५७

स्रोतः वैदेशिक रोजगार विभागको बार्षिक प्रगति प्रतिवेदन

४.८ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा झापा जिल्लाबाट सबैभन्दा बढी २१ हजार ६ सय ७ व्यक्तिले नयाँ श्रम स्वीकृति लिएका छन् भने मोरङ र सुनसरीबाट श्रम स्वीकृति लिनेको सङ्ख्या क्रमशः २० हजार ६६ र १५ हजार २ सय ७९ रहेको छ।

४.९ सामाजिक सुरक्षा कोषमा कोशी प्रदेश अन्तर्गत आर्थिक वर्ष २०७५/७६ देखी चालु आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को फागुनसम्म २ हजार ६ सय १ रोजगारदाता र ७९ हजार ९ सय २४ योगदानकर्ता सूचीकृत भएका छन् ।

तालिका ४-५: सामाजिक सुरक्षा कोषमा आबद्ध रोजगारदाता र योगदानकर्ताको विवरण

विवरण	सूचीकृत रोजगारदाता		सूचीकृत योगदानकर्ता	
	कोशी प्रदेश	नेपाल	कोशी प्रदेश	नेपाल
२०७५/७६	२०७	३२६१	१०४६	२४३३०
२०७६/७७	१५८४	९२०२	१५४५०	१३२७२२
२०७७/७८	६९	२५०८	१२३४५	११६६६८
२०७८/७९	२०	२२४१	५३८०	७३०२४
२०७९/८०	१८	८३३	७९०३	३०३५६६
२०८०/८१	१४५	११७०	१२४४४	८४१२३०
२०८१/८२	२४२	१७२२	१२०३५	९०२९६
२०८२/८३*	३१६	२२२९	१३३२१	८३१९६
जम्मा	२६०१	२३१६६	७९९२४	१६६५०३२

स्रोतः सामाजिक सुरक्षा कोष *२०८२ चैत्रसम्म

कृषि क्षेत्र

४.१० प्रदेशमा बिउ बिजन उत्पादन, परीक्षण, प्रशोधन तथा बिक्री वितरण सम्बन्धी कार्यलाई नियमन गरी गुणस्तरीय बिउको उपलब्धता मार्फत् बालीको उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि गर्दै कृषकको सुविधा तथा आर्थिक हित कायम राख्न **प्रदेश बिउ बिजन ऐन, २०८१** कार्यान्वयनमा रहेको छ।

४.११ कृषिको लागि कोशी प्रदेशमा प्रचुर सम्भावना रहेको छ। कोशी प्रदेशको कुल जनसङ्ख्या मध्ये ६२.७ प्रतिशत जनसङ्ख्या कृषि क्षेत्रमा आबद्ध रहेका छन्। विगत सात वर्षमा कोशी प्रदेशको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कृषि क्षेत्रको औषत हिस्सा ३३.७ प्रतिशत रहेको छ।

४.१२ चालु आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा कोशी प्रदेशमा कृषि क्षेत्रको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको वृद्धिदर २.१ प्रतिशत रहने अनुमान छ। गत आर्थिक वर्षमा यस क्षेत्रको वृद्धिदर १.८ प्रतिशत रहेको थियो। कृषि क्षेत्रको राष्ट्रिय कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कोशी प्रदेशको हिस्सा सबैभन्दा बढी २१.४ प्रतिशत रहेको छ।

चार्ट ४-१ कोशी प्रदेशको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कृषि क्षेत्रको हिस्सा र यस क्षेत्रको वार्षिक वृद्धिदर

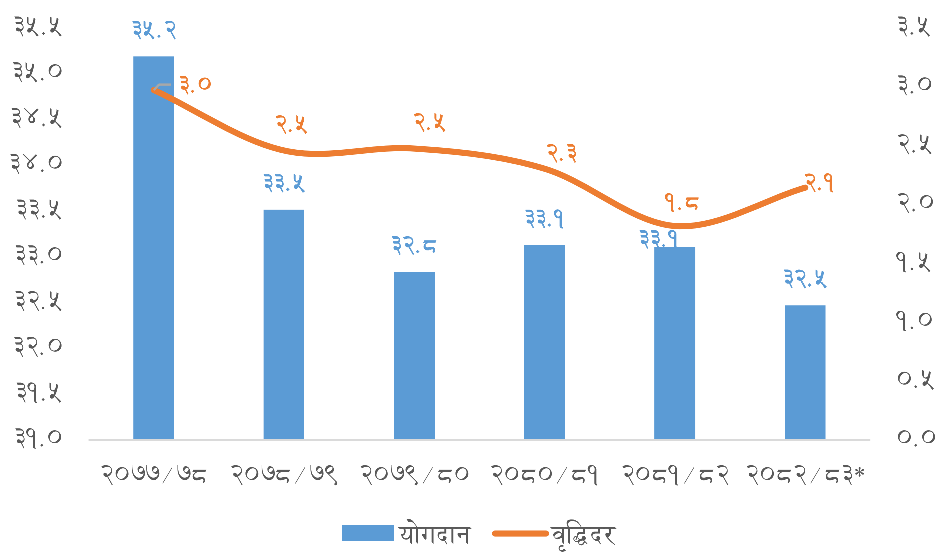

स्रोतः राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०८३ *अनुमानित

४.१३ कोशी प्रदेशको कुल क्षेत्रफलको ३१.४ प्रतिशत भू-भाग कृषियोग्य रहेको छ। कृषि गणना २०७८ अनुसार उक्त कृषियोग्य भू- भागको ८६.८ प्रतिशत भू-भागमा खेती गरिएको छ।

कृषि उत्पादनको अवस्था

४.१४ कोशी प्रदेशको प्रमुख खाद्यान्न बाली धान रहेको छ। चालु आर्थिक वर्षमा कुल ३ लाख २८ हजार १ सय ८३ हेक्टर क्षेत्रफलमा धान बाली लगाइएकोमा धानबालीको उत्पादकत्व ४.४५ रहेको छ। यस प्रदेशको दोश्रो प्रमुख खाद्यान्न बाली मकै रहेको छ।

४.१५ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा कोशी प्रदेशमा कुल ७ लाख १८ हजार १ सय ४१ हेक्टर क्षेत्रफलमा कुल २८ लाख ५७ हजार ३ सय २४ मे.टन. खाद्यान्न उत्पादन भएको छ। साथै, यस अवधिमा ४१ हजार ३ सय ९१ मे.टन. दलहन, ५३ हजार १२ मे.टन. तेलहन, ८ लाख

३१ हजार ३ सय ३४ मे.टन. तरकारी तथा विभिन्न जातका गरी कुल ३ लाख १२ हजार २ सय ७४ मे.टन फलफूल उत्पादन भएको छ।

४.१६ अघिल्लो वर्षको तुलनामा खाद्यान्न र तरकारीको उत्पादकत्व वृद्धि भएको छ भने फलफूलको उत्पादकत्व घटेको छ।

तालिका ४-६: कृषि क्षेत्रको उत्पादन र उत्पादकत्व

बाली	आ.व.२०८०/८१			आ.व.२०८१/८२		
	कूल क्षेत्रफल (हे.)	उत्पादन (मे.टन)	उत्पादकत्व (मे.टन/हे.)	कूल क्षेत्रफल (हे.)	उत्पादन (मे.टन)	उत्पादकत्व (मे.टन/हे.)
खाद्यान्न	७१३७७३	२८०१६१५	३.९	७१८१४१	२८५७३२४	४.०
दलहन	४३२८२	५३०८३	१.२	३५४६०	४१३९१	१.२
तेलहन	३७४०८	४३५३८	१.२	४३०९२	५३०१२	१.२
तरकारी	५३०३४	८२४९७३	१५.६	५२९१४	८३१३३४	१५.७
फलफूल	२६९९५	२८०८११	१०.४	३६६१०	३१२२७४	८.५
मसलाबाली	२५०९२	१३२३०२	५.३	२३६८३	१२४३७४	५.३

स्रोतः उद्योग, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय, कोशी प्रदेश

४.१७ कोशी प्रदेशमा आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा धान उत्पादन १४ लाख ६१ हजार ४ सय १३ मे.टन र सुन्तलाजातका फलफूल उत्पादन ७५ हजार ५ सय ६८ मे.टन रहेको छ।

तालिका ४-७: प्रमुख खाद्यान्न र नगदे बालीको विवरण

क्र.स	बाली	आ.व. २०८१/८२			आ.व. २०८२/८३*		
		क्षेत्रफल (हे)	उत्पादन (मे.टन)	उत्पादकत्व (मे.टन/हे.)	क्षेत्रफल (हे)	उत्पादन (मे.टन)	उत्पादकत्व (मे.टन/हे.)
प्रमुख खाद्यान्न बालीहरु							
१	धान	३२८१८३	१४६१४१३	४.५	२६९६८६	११२९७५०	४.२
२	मकै	२७७१६७	११६६१४९	४.२	१९२७१८	५९९३६४	३.१
३	कोदो	५७२७४	८५९७२	१.५	५७१६९	८४२०८	१.५
४	फापर	२८९६	४७७५	१.७	१०३२	१०१९	१.०
प्रमुख नगदे बालीहरु							
१	अलैंची	१४१९१	७१५०	०.५	१४१९६	७६४६	०.५
२	कफी	९७७	३१८	०.३	८३४	४१६	०.५
३	किवीफल	८६९	७३५७	८.५	९८१	८०५२	८.२
४	सुन्तलाजात	८३४५	७५५६८	९.१	८४१९	७८०८६	९.३

स्रोतः उद्योग, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय, कोशी प्रदेश

*२०८२ चैत्रसम्म

४.१८ कोशी प्रदेशमा चालु आर्थिक वर्षको चैत्रसम्ममा ४ लाख १३ हजार ३ सय ३४ मे.टन दुध उत्पादन भएको छ भने गत आर्थिक वर्षमा ५ लाख २९ हजार ९ सय १५ मे. टन दुध उत्पादन भएको थियो। त्यसैगरी यस अवधिमा ५९ हजार ६ सय ५१ मे.टन मासु उत्पादन भएको छ भने गत आर्थिक वर्षमा ७७ हजार २ सय १८ मे. टन मासु उत्पादन भएको थियो।

तालिका ४-८: पशुपन्छीजन्य उत्पादनको विवरण

वस्तु	ईकाइ	आ.व.२०८०/८१	आ.व.२०८१/८२	आ.व.२०८२/८३*
दुध	मे. टन	५१४७५२	५२९९१५	४१३३३४
मासु	मे. टन	७६०८८	७७२१८	५९६५१
अण्डा	संख्या हजारमा	११६७९०	११७९६५	९२०१३

स्रोतः उद्योग, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय, कोशी प्रदेश *२०८२ चैत्रसम्म

४.१९ चालु आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को चैत्र मसान्तसम्म कोशी प्रदेशमा कृषि तर्फ ५६८ र पशुपन्छी तर्फ १३ हजार ८५ गरी कुल १३,६५३ कृषि बीमालेख रहेका छन्।

तालिका ४-९: कृषि तथा पशु बीमा कार्यान्वयनको विवरण र अवस्था

क्र.सं.	विवरण	आ.व २०८२/८३*
कृषि तर्फ	बीमालेख संख्या (No. of Policies)	५६८
	बीमाङ्क रकम (Sum Insured)	१८६३
	प्रिमियम (Premium)	१०८
	प्रिमियम शुल्कमा अनुदान (Subsidized Premium)	८५
पशुपन्छी तर्फ	बीमालेख संख्या (No. of Policies)	१३०८५
	बीमाङ्क रकम (Sum Insured)	३३१९५
	प्रिमियम (Premium)	१५६२
	प्रिमियम शुल्कमा अनुदान (Subsidized Premium)	१२१८

स्रोतः उद्योग, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय, कोशी प्रदेश *२०८२ चैत्रसम्म

राष्ट्रिय कृषि आधुनिकीकरण कार्यक्रम

४.२० आर्थिक वर्ष २०८२/८३ देखि साबिकको प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजनाको नाम परिवर्तन भई राष्ट्रिय कृषि आधुनिकीकरण कार्यक्रम कायम भएको छ। यस कार्यक्रम अन्तर्गत कोशी प्रदेशमा सुपर जोन ३, जोन ३९, ब्लक १२ र पकेट ११६ सञ्चालनमा छन्।

तालिका ४-१०: कोशी प्रदेशमा सञ्चालनमा रहेका पकेटहरुको विवरण

क्र.सं	बालीको नाम	पकेटको संख्या		
		आ.व. २०८१/०८२ को निरन्तरता (पुरानो)	आ.व.२०८२/०८३ मा स्थापना भएका (नयाँ)	जम्मा
१	अकबरे खुर्सानी	२	०	२
२	अदुवा/बेसार	२	५	७
३	अलैंची	२	२	४
४	आलु	९	२	११
५	केरा	१	०	१
६	गहुँ	०	१	१
८	च्याउ	३	०	३
९	तरकारी	१३	८	२१
१०	तोरी	०	१	१

क्र.सं	बालीको नाम	पकेटको संख्या		
		आ.व. २०८१/०८२ को निरन्तरता (पुरानो)	आ.व.२०८२/०८३ मा स्थापना भएका (नयाँ)	जम्मा
११	दलहन	२	०	२
१२	धान	५	१	६
१३	मकै	४	४	८
१४	सुन्तलाजात फलफूल	१३	३	१६
१५	मकै	१	३	४
१६	गाई/भैंसी	६	१	७
१७	वंगुर	४	३	७
१८	बाख्रा	११	३	१४
१९	माछा	१	०	१
जम्मा		**७९**	**३७**	**११६**

स्रोतः उद्योग, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय, कोशी प्रदेश *२०८२ चैत्रसम्म

कृषि सेवा तथा तालिम

४.२१ भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र, स्थानीय तह र निजीक्षेत्रबाट चालु आर्थिक वर्ष २०८२/८३ चैत्रसम्म कुल ४ लाख ७३ हजार ३ सय ११ पशुपन्छीहरूको उपचार गरिएको छ, भने ३५ हजार १ सय ९९ पशुपन्छीहरूको उपचारका लागि प्रयोगशाला सेवा प्रदान गरिएको छ। स्थानीय तहबाट सबैभन्दा धेरै ८६.१८ प्रतिशत उपचार र ४४.५६ प्रतिशत प्रयोगशाला सेवा प्रदान गरेका छन्।

तालिका ४-११ कोशी प्रदेशमा पशु उपचार तथा प्रयोगशाला सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	जिल्ला	उपचारको विवरण				प्रयोगशालाको विवरण				कुल जम्मा
		विज्ञ केन्द्र	स्थानिय तह	निजी	जम्मा	विज्ञ केन्द्र	स्थानिय तह	निजी	जम्मा	
१	ताप्लेजुङ्ग	१७४५	०	०	१७४५	१८	०	०	१८	१७६३
२	पाँचथर	१४५२	१२९६६	१२९८	१५७१६	४९२	१५२	०	६४४	१६३६०
३	ईलाम	१५२६	२६२६१		२७७८७	२८९९	१५२८		४४२७	३२२१४
४	झापा	१८०५	३३६४३	३५८६	३९०३४	२१८			२१८	३९२५२
५	मोरङ्ग	६९४५	१६६१५७		१७३१०२	२३८५	७१०७		९४९२	१८२५९४
६	सुनसरी	४४७८	२१६७०	०	२६१४८	२०१२	१२१६	०	३२२८	२९३७६
७	धनकुटा	११५८	३०९२७	०	३२०८५	१९७	२०५६	०	२२५३	३४३३८
८	तेह्रथुम	१७२९	५५०३	१६४८	८८८०	१८४	४७०		६५४	९५३४
९	संखुवासभा	९१०१	१९१	९२९२	१८५८४	०	६२२	९९१४	१०५३६	२९१२०
१०	भोजपुर	२२०२	३६३४१		३८५४३	१३०	५८९		७१९	३९२६२
११	सोलुखुम्वु	१०५६	३७०५८	०	३८११४	६९	३१२	०	३८१	३८४९५
१२	ओखलढुँगा	८२९५	६००४	०	१४२९९	४०७	१२५	०	५३२	१४८३१
१३	खोटाङ्ग	१८४५	२७३९३	१५९३	३०८३१	१५५	९५४	५	१११४	३१९४५
१४	उदयपुर	२३५६	३७७३	२३१४	८४४३	२८५	५५५	१४३	९८३	९४२६
जम्मा		**४५६९३**	**४०७८८७**	**१९७३१**	**४७३३११**	**९४५१**	**१५६८६**	**१००६२**	**३५१९९**	**५०८५१०**

स्रोतः उद्योग, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय, कोशी प्रदेश, विराटनगर *२०८२ चैत्रसम्म

४.२२ गत आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा १ लाख ८८ हजार ४ सय ७७ वटा पशुको नश्ल सुधार गरिएकोमा चालु आर्थिक वर्ष २०८२/८३ चैत्रसम्ममा १ लाख ४० हजार ७ सय ११ संख्या चौपायामा उन्नत नश्लको सिमेनबाट कृत्रीम गर्भाधान मार्फत नश्ल सुधार गरिएको छ।

तालिका ४-१२ः पशु चौपायामा नश्ल सुधारको विवरण

क्र.स.	पशुधन विवरण	आ.व. २०८१/८२	आ.व. २०८२/८३*
१	स्थानीय गाई	३४०४६	२५३५९
२	उन्नत तथा क्रस गाई	१३४४३२	१०२५०३
३	स्थानीय भैसी	६८४८	४४००
४	उन्नत तथा क्रस भैसी	११७८८	७६०८
५	बाख्रा	११६९	७४६
६	बंगुर	१९४	९५
	जम्मा	१८८४७७	१४०७११

स्रोतः उद्योग, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय, कोशी प्रदेश, विराटनगर *२०८२ चैत्रसम्म

४.२३ कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धन सहयोग तथा तालिम केन्द्र र पशु सेवा तालिम केन्द्र मार्फत विभिन्न तालिम सञ्चालन हुँदै आएका छन्। साथै, कृषि ज्ञान केन्द्र र भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्रमार्फत कृषक तालिम सञ्चालन भइरहेका छन्। आ.व.२०८२/८३ को चैत्रसम्म कृषि विकास निर्देशनालय, पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय तथा मातहतका कार्यालयहरूबाट सञ्चालित ९४ वटा प्राविधिक तथा कृषकस्तर तालिममा जम्मा २ हजार ३ सय जना सहभागी भएका छन्।

तालिका ४-१३ः कृषि तर्फ सञ्चालित तालिम तथा सहभागीको विवरण*

क्र.सं.	तालिमको प्रकार	तालिम संख्या	सहभागी संख्या
कृषि विकास तर्फ सञ्चालित तालिम			
१.	कृषकस्तर	८१	२००९
२.	प्राविधिकस्तर	२	३७
पशुपन्छी तर्फ सञ्चालित तालिम			
१.	कृषकस्तर	६	१५३
२.	प्राविधिकस्तर	५	१०१
कुल जम्मा		९४	२३००

स्रोतः उद्योग, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय, कोशी प्रदेश, विराटनगर *२०८२ चैत्रसम्म

४.२४ प्रदेश सरकार अन्तर्गत इलामको जौबारी फार्म (८,४०० रोपनी) मा विभिन्न जातका बीउ आलु उत्पादन र सोलुखुम्बुको फाप्लु फार्म (३१५ रोपनी) मा स्याउ, आरु, किवी, नास्पाती लगायत फलफूल तथा तरकारीका बेर्ना उत्पादन गरी कृषकलाई सहुलियत दरमा बिक्री, वितरण गरिन्छ। आ.व.२०८२/८३ चैत्रसम्म दुवै फार्मबाट कुल रु.२४ लाख ९ हजार राजस्व सङ्कलन भएको छ।

४.२५ बाली संरक्षण प्रयोगशालाबाट संकलित ६०५ नमुना मध्ये ५७% कीराजन्य, ३३% रोगजन्य, ७% खाद्यतत्व कमी र ३% निमाटोडजन्य समस्या देखिएको थियो। कीराजन्य समस्या मध्ये ५८% चपाउने, ३५% चुसाहा र ७% औंसा कीराको प्रकोप रहेको पाइएको छ। रोगग्रस्त नमूना मध्ये ६३% ढुसीजन्य, १९% भाइरसजन्य र १८% ब्याक्टेरियाजन्य संक्रमण देखिएको छ।

कृषि अनुदान

४.२६ कृषि उद्यम प्रवर्द्धन गर्न कोशी प्रदेश सरकारले आर्थिक वर्ष २०८०/८१ देखि अनुदानमा आधारित प्रदेश कृषि विकास कार्यक्रमहरुको सट्टा ब्याजमा आधारित अनुदानका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्न शुरुवात गरेको छ।

४.२७ आर्थिक वर्ष २०८२/८३ चैत्र मसान्तसम्म बैंक, सहकारी संस्था, वित्तीय संस्था मार्फत प्रवाह भएको कृषि कर्जामा ब्याज अनुदान कार्यक्रम अन्तर्गत २०१ जना कृषि उद्यमीलाई ३६ करोड १७ लाख कृषि कर्जा उपलब्ध गराई ब्याज अनुदान उपलब्ध गराउने व्यवस्था गरिएको छ।

तालिका ४-१४: कृषि कर्जामा ब्याज अनुदान कार्यक्रमको विवरण*

कर्जा दिने संस्था	कर्जा दिने संस्थाको संख्या	कर्जा लिने उद्यमीको संख्या	कृषि कर्जा (रु.लाखमा)
वाणिज्य बैक	८	८६	२१७५
सहकारी संस्था	१०	३१	२८२
वित्तीय संस्था	४	८४	११६०
जम्मा	**२२**	**२०१**	**३६१७**

स्रोतः उद्योग, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय, कोशी प्रदेश *२०८२ चैत्रसम्म

रासायनिक मल वितरण

४.२८ चालु आ.व २०८२/८३ को चैत्रसम्म कोशी प्रदेशका किसानलाई ९५ हजार ४ सय ९१ मे.टन रासायनिक मल बिक्री वितरण भएको छ।

तालिका ४-१५ कोशी प्रदेशमा विक्रि वितरण भएको रासायनिक मलको परिमाण (मे.ट.)

रासायनिक मल	आ.व.२०८०/८१	आ.व.२०८१/८२	आ.व.२०८२/८३*
युरिया	५८०७३	५४६६७	५८१८६
डि.ए.पी.	३६६५५	३५२९७	३३९३२
पोटास	२९८८	४४००	३३७३
जम्मा	**९७७१६**	**९४३६४**	**९५४९१**

स्रोतः उद्योग, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय, कोशी प्रदेश *२०८२ चैत्रसम्म

खाद्य सुरक्षा तथा पोषण

४.२९ चालु आर्थिक वर्षमा प्रदेशमा जीवनाशक विषादीको बिक्री वितरण, भण्डारण, व्यवसायिक प्रयोग र छर्कने कार्यलाई व्यवस्थापन तथा नियमन गरी मानव तथा जीवजन्तुको स्वास्थ्य र वातावरणमा पर्ने प्रतिकूल प्रभावलाई नियन्त्रण गर्न **प्रदेश जीवनाशक विषादी व्यवस्थापन ऐन,२०८१,** जीवनाशक बिषादीको व्यवस्थापनको लागि **प्रदेश जिवनाशक बिषादी व्यवस्थापन नियमावली, २०८२** र प्रदेशमा गुणस्तरीय बिउ विजन उत्पादन तथा व्यवस्थापनका लागि **प्रदेश बीउ बिजन नियमावली, २०८२** स्वीकृत भएका छन्।

४.३० कोशी प्रदेशमा आर्थिक वर्ष २०८२/८३ चैत्रसम्मको उत्पादनको आधारमा प्रतिव्यक्ति खाद्य उपलब्धता २९६.३९ के.जी. प्रति वर्ष रहेको छ।

तालिका ४-१६: कोशी प्रदेशमा प्रतिव्यक्ति खाद्य उपलब्धताको विवरण

क्र.स.	प्रतिव्यक्ति खाद्य उपलब्धता	के.जी./व्यक्ति/बर्ष
१	खाद्यान्न उपलब्धता	२९६.३९
२	दूध उपलब्धता	८०.५०
३	मासु उपलब्धता	११.६२
४	अण्डा उपलब्धता (वटा/व्यक्ति/बर्ष)	१७.९२

स्रोतः उद्योग, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय, कोशी प्रदेश

वन तथा वातावरण

४.३१ नेपालमा वन क्षेत्रले ओगटेको क्षेत्रफल क्रमिक रूपमा बढ्दै गएको छ। सन् २०२५ मा नेपालको वन क्षेत्र कुल भू-भागको ४६.०८ प्रतिशत पुगेको छ। सन् २०१९ मा ४५.३१ प्रतिशत वनक्षेत्र रहेको थियो।

४.३२ नेपालमा कुल भूभागको ४३.३८ प्रतिशत वन र २.७० प्रतिशत झाडी तथा बुट्यान क्षेत्र गरी कुल क्षेत्रफल ४६.०८ प्रतिशत रहेको छ। नेपालको कुल वन क्षेत्रमध्ये सबैभन्दा बढी वनक्षेत्र कोशी प्रदेशमा रहेको छ।

४.३३ कोशी प्रदेशको कुल भू-भागको ४६.२४ प्रतिशत वन र ४.२४ प्रतिशत बुट्यान गरी कुल ५०.४८ प्रतिशत भू-भाग वनक्षेत्रले ओगटेको छ। सन् २०१९ मा कोशी प्रदेशको कुल भू-भागमध्ये ४८.९६ प्रतिशत वन क्षेत्र रहेको थियो।

तालिका.४-१७ः नेपालको र कोशी प्रदेशको वन क्षेत्रको स्थिति

विवरण	हेक्टरमा				प्रतिशतमा	
	क्षेत्रफल (कुल भू-भाग)	वन	झाडी बुट्यान	कुल वन क्षेत्र	नेपालको कुल वनक्षेत्रमा प्रदेशको हिस्सा	कुल भू-भागमा वनक्षेत्र
कोशी प्रदेश	२५९७९६७	१२०१२१८	११०१५५	१३११३७३	१९.२९	५०.४८
नेपाल	१४७५१६००	६३९९३४२	३९७९१६	६७९७२५८	१००.०	४६.०८

स्रोतः वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्र/NLCMS Report, 2020-2022

४.३४ २०८२ चैत्रसम्म कोशी प्रदेशमा कुल ३७२१ सामुदायिक वन क्षेत्र रहेका छन् जसले प्रदेशको कुल वन क्षेत्रको करिब ९७.०६ प्रतिशत हिस्सा ओगटेको छ।

तालिका ४-१८ः कोशी प्रदेशमा रहेका वनहरुको संख्या र क्षेत्रफल

क्र.सं.	विवरण	संख्या	क्षेत्रफल हे.
१.	सामुदायिक वन	३७२१	४६७०७९
२.	कवुलियती वन	९८२	४२३७
३.	नीजि वन	२०८३	२०८८
४.	धार्मिक वन	४६	४९५
५.	अन्य (साझेदारी/चक्ला र सरकारद्वारा व्यवस्थित वन)	४	७३१२
जम्मा		**६८४६**	४८१२११

स्रोतः पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय, कोशी प्रदेश, २०८३

४.३५ कोशी प्रदेशमा राष्ट्रिय निकुञ्जहरू २ वटा, वन्यजन्तु आरक्ष १ वटा, संरक्षण क्षेत्र १ वटा गरी कुल ४ संरक्षित क्षेत्र र ३ वटा मध्यवर्ती क्षेत्र रहेका छन् ।

तालिका ४-१९: कोशी प्रदेशमा अवस्थित राष्ट्रिय निकुञ्ज, वन्यजन्तु आरक्ष ,संरक्षित क्षेत्र र मध्यवर्ती क्षेत्रहरू

सि.नं.	संरक्षित क्षेत्रको नाम	अवस्थित जिल्ला	क्षेत्रफल (व.कि.मी.)
१.	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज	सोलुखुम्बु	११४८
	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्जकोमध्यवर्ती क्षेत्र	सोलुखुम्बु	२७५
२.	मकालु वरुण राष्ट्रिय निकुञ्ज	संखुवासभा र सोलुखुम्बु	१५००
	मकालु वरुण राष्ट्रिय निकुञ्जको मध्यवर्ती क्षेत्र	संखुवासभा र सोलुखुम्बु	८३०
३.	कोशी टप्पु वन्यजन्तु आरक्ष	सुनसरी ,उदयपुर र सप्तरी	१७५
	कोशी टप्पु वन्यजन्तु आरक्षको मध्यवर्ती क्षेत्र	सुनसरी , उदयपुर र सप्तरी	१७३
४.	कञ्चनजंघा संरक्षण क्षेत्र	ताप्लेजुङ	२०३५
	जम्मा		**६१३६**

स्रोतः पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय, कोशी प्रदेश, २०८३

४.३६ रामसार सूचीमा सूचीकृत नेपालका सिमसार क्षेत्र १० वटा रहेका छन् जसमध्ये यस प्रदेशका ३ वटा क्षेत्र समावेश भएका छन् ।

तालिका ४-२०: कोशी प्रदेशमा अवस्थित रामसार सूचीमा सूचीकृत सिमसार क्षेत्र

सि.नं.	सिमसार क्षेत्र	रामसार सुची नं	जिल्ला	घोषणा मिती (ई.स.)	क्षेत्रफल हे.	उचाई मी.
१	कोशीटप्पु	३८०	सुनसरी	१९८७/१२/१७	१७५००	७५-८१
२	गोक्यो ताल	१६९२	सोलुखुम्बु	२००७/०९/२३	७७७०	४७००-५०००
३	माइपोखरी	१८५०	इलाम	२००८/१०/२८	९०	२१००

स्रोतः पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय, कोशी प्रदेश, २०८३

४.३७ विगत तीन वर्षको तथ्याङ्क हेर्दा कोशी प्रदेशमा काठ उत्पादनमा वृद्धि हुदै गएकोमा गत आर्थिक वर्षमा काठ दाउरा उत्पादनमा कमी आएको हुनाले वन क्षेत्रको राजस्वमा केही कमी भएको छ।

तालिका ४-२१: काष्ठ तथा गैर काष्ठ उत्पादन र वनक्षेत्रको राजस्व सङ्कलनको विवरण

आ.व.	उत्पादित काठ (क्यु.फिट) लाख	दाउरा (चट्टा)	प्राप्त राजस्व (रु. लाखमा)	प्राप्त मु.अ. कर (रु. लाखमा)	प्रदेश सेवा शुल्क (रु. लाखमा)
२०७८/७९	१५७.६९	२७५०	३१३८	५८३३	२३८
२०७९/८०	२४१.८५	८१३८	२४९६	८१९८	५३६
२०८०/८१	२७५.५२	६०२१	१७८५	८९१२	८६२
२०८१/८२	१८१.३	२९५०	१०४७	५२७२	९६३

स्रोतः पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय, कोशी प्रदेश, २०८३

४.३८ कोशी प्रदेशमा आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा करिव ३३ करोड विरुवा उत्पादन भइ १५२ हेक्टर क्षेत्रमा वृक्षारोपण गरिएकोमा आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा करिव ३० लाख विरुवा उत्पादन भएकोमा १७७.१५ हेक्टर क्षेत्रफलमा वृक्षारोपण गरिएको छ।

चार्ट ४-२: विरुवा उत्पादन र बृक्षारोपणको विवरण

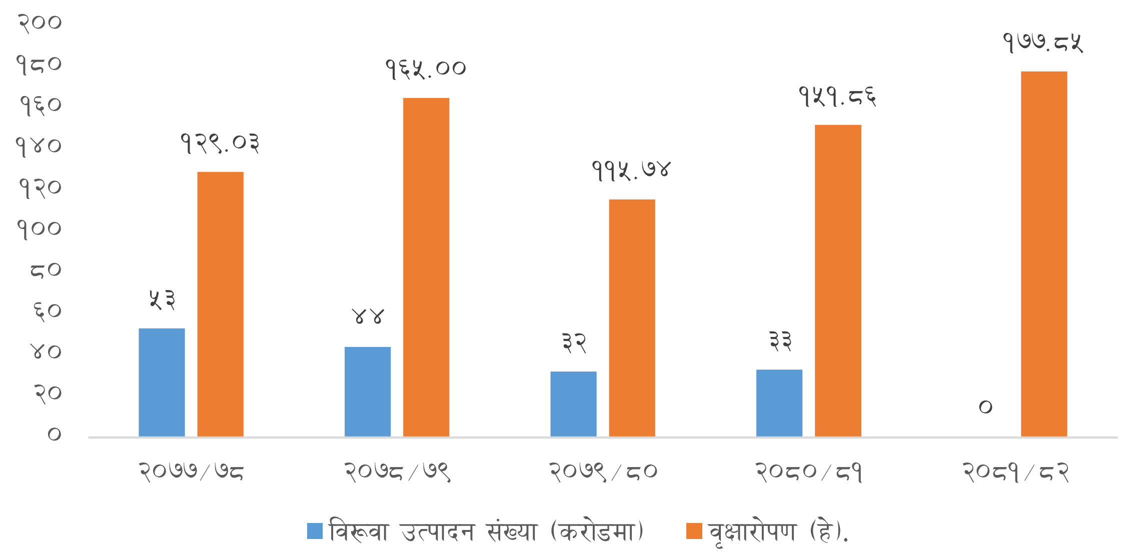

स्रोतः पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय, कोशी प्रदेश, २०८२

भूमि व्यवस्थापन तथा गुठी

४.३९ कोशी प्रदेशमा २५ वटा भूमि प्रशासन कार्यालयहरु रहेका छन्। यस्तै नापी कार्यालय २५ र विशेष नापी कार्यालय २ गरी २७ वटा नापी कार्यालयहरु रहेका छन्।

४.४० प्रदेशमा रहेका भूमि प्रशासन कार्यालयहरूबाट आ.व.२०८१/८२ मा रु.५ अर्ब ५० करोड ४४ लाख राजस्व सङ्कलन भएको छ। जसमध्ये प्रदेश सरकार र स्थानीय तहबीच बाँडफाँड हुने राजस्व (रजिष्ट्रेशन दस्तुर र सेवा शुल्क) को हिस्सा ६१.८ प्रतिशत रहेको छ भने संघीय सञ्चित कोषमा जाने पुँजीगत लाभकर र अन्य राजस्वको हिस्सा ३८.२ प्रतिशत रहेको छ।

तालिका ४-२२: कोशी प्रदेशका मालपोत कार्यालयहरूबाट राजस्व सङ्कलन विवरण (रु. लाखमा)

राजस्व शीर्षक	आर्थिक वर्ष				
	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२
रजिष्ट्रेशन दस्तुर	३३८०६	३६९९४	१९७१५	३२३७०	३१६८५
सेवा शुल्क	४४५३	१८०१	१६३३	४११२	२३४३
पुँजीगत लाभकर	१५६६२	१६२६४	२०४१०	१८५२९	२००१२
अन्य राजस्व	३१७	४४७	५२५२	१५	१००४
जम्मा	५४२३८	५५५०६	४७०१०	५५०२६	५५०४४

स्रोतः भूमि व्यवस्थापन तथा अभिलेख विभाग (वार्षिक प्रतिवेदन/LRIMS को रिपोर्ट अनुसार)

४.४१ प्रदेश आर्थिक ऐन अनुसार घरजग्गा रजिष्ट्रेशन लिखत पारित गर्दा लाग्ने शुल्कमा महिला, ज्येष्ठ नागरिक, नाबालक, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, शहीद परिवार, दलित एवम् पिछडिएका जाति, कृषि

व्यवसाय, उत्पादनमूलक उद्योग लगायतको लिखत पारित गर्दा लाग्ने शुल्क वा दस्तुर वापतको राजस्व छुटको प्रावधान रहेको छ।

४.४२ कोशी प्रदेशमा रहेका मालपोत कार्यालयहरूबाट घरजग्गा रजिष्ट्रेशन बापत लाग्ने दस्तुरमा आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा रु.३९ करोड ६८ लाख बराबरको छुट गरिएको छ। सो आर्थिक वर्षमा सङ्कलन भएको कुल रजिष्ट्रेशन शुल्कको तुलनामा १२.५ प्रतिशत राजस्व छुट भएको छ।

तालिका ४-२३ः कोशी प्रदेशका मालपोत कार्यालयहरूबाट रजिष्ट्रेशन दस्तुर छुटको विवरण

(रकम रु. लाखमा)

आर्थिक वर्ष	छुट पाउनेका नाममा पारित लिखत अनुसार राजस्व छुट					जम्मा छुट रकम
	महिला	दलित तथा जनजाती	शहीद परिवार	अपाङ्गता भएका व्यक्ति	अन्य	
२०८०/८१	४३९०	९५.८	२.५	७.१	४४	४५३९.०
२०८१/८२	३८२४	५३.६	०.५	३.८	८६	३९६८.७

स्रोतः भूमि व्यवस्थापन तथा अभिलेख विभाग, २०८३ (LRIMS को रिपोर्ट अनुसार)

४.४३ कोशी प्रदेशमा छुट र अमानत समेत गरी राजगुठीहरू जम्मा ८२ रहेका छन्। सोमध्ये सबैभन्दा बढी भोजपुर जिल्लामा २२ वटा राजगुठी रहेका छन्। धनकुटा र मोरङ जिल्लाको गरी २ वटा निजी गुठीहरू गुठी संस्थानमा दर्ता रहेका छन्। कोशी प्रदेशमा राजगुठीको कित्ता सङ्ख्या ४,९७५, निजी गुठीको कित्ता सङ्ख्या ४,९८६ र अन्य गुठीको कित्ता सङ्ख्या ५६,३६२ गरी जम्मा ६६ हजार ३ सय २३ कित्ता गुठीको जग्गा रहेको छ।

४.४४ भूमि समस्या समाधान आयोगबाट २०८२ चैत्रसम्म कोशी प्रदेशमा भूमिहीन दलित, सुकुम्बासी र अव्यवस्थित बसोबासी समेत जम्मा २ लाख ५० हजार १ सय ४० वटा लगत सङ्कलन भएको छ। लगत सङ्कलन भएकामध्ये ११७ भूमिहीन दलित, १७३ सुकुम्बासी र ८५९ अवस्थित बसोबासी परिवारलाई जग्गाधनी दर्ता प्रमाण पुर्जा वितरण गरी कुल ८३ लाख ४३ हजार ५ सय ४० वर्ग मिटर जग्गा वितरण भएको छ।

तालिका ४-२४ः कोशी प्रदेशमा भूमिहीन दलित, सुकुम्बासी र अव्यवस्थित बसोबासको विवरण

विवरण	भूमिहीन दलित	भूमिहीन सुकुम्बासी	अव्यवस्थित बसोबास	बाँकी काम	जम्मा	वितरण भएको क्षेत्रफल (व.मि.)	राजस्व रु. लाखमा
लगत सङ्कलन	२१५८८	५६४३२	१७२१२०		२५०१४०	८३४३५४०	७०६.४१
जग्गा धनीपूर्जा वितरण	११७	१७३	८५९	२५१	१४००		

स्रोतः भूमि समस्या समाधान आयोग, काठमाडौं, २०८३

सिँचाइ

४.४५ कोशी प्रदेशमा कृषि योग्य जमिनको क्षेत्रफल ७ लाख ८७ हजार ४ सय ६७ हेक्टर रहेको छ भने सिँचाइ योग्य जमिनको क्षेत्रफल ६ लाख १५ हजार १ सय ८९ हेक्टर रहेको छ। झापा सबैभन्दा बढी कृषि योग्य र सिँचाइ योग्य जमिन भएको जिल्ला हो भने तेह्रथुम सबैभन्दा कम कृषि योग्य र सिँचाइ योग्य जमिन भएको जिल्ला हो। सुनसरी जिल्लामा सबैभन्दा धेरै सिँचाइ सुविधा पुगेको छ।

४.४६ कोशी प्रदेशको ३ लाख ५९ हजार ९ सय ६० हेक्टर क्षेत्रफलमा सिंचाई सुविधा पुगेको छ। कोशी प्रदेशको कृषि योग्य जमिनमा औषत बर्षैंभरि सिंचाई सुविधा पुगेको क्षेत्रफल ३७.३ प्रतिशत रहेको छ।

तालिका ४-२५ कुल कृषियोग्य जमिन सिंचाई सुविधा विस्तारको जिल्लागत विवरण (हेक्टरमा)

क्र.सं.	जिल्ला	कुल क्षेत्रफल	कृषि योग्य जमिनको क्षेत्रफल	सिंचाई योग्य जमिनको क्षेत्रफल	सिंचाई सुविधा पुगेको जमिनको क्षेत्रफल
१	ताप्लेजुङ	३४४६००	३९५६०	२७७५२	११२०१
२	पाँचथर	१२४१००	६५५४७	१७५१३	१३७४२
३	इलाम	१७०३००	७३६९६	६२४९०	१८३९६
४	झापा	१६०६००	११९३२८	१०९४३४	४६७६२
५	मोरङ	१८५५००	१०५२७०	९४७४३	८००१५
६	सुनसरी	१२५७००	७५५००	७५५००	७५०००
७	धनकुटा	८९१००	३५०५३	१६५०७	६७३५
८	तेह्रथुम	६७९००	१५०००	१००००	६९९३
९	संखुवासभा	३४८०००	५९०६१	२९४८६	१५४०३
१०	भोजपुर	१५०७००	६२२९९	५६९३६	३३३७
११	सोलुखुम्बु	३३१२००	१५५४६	१३७००	२२३०
१२	ओखलढुङ्गा	१०७४००	२३८७०	१७२४४	१२१२९
१३	खोटाङ	१५९१००	६६,७९३	५६,६०४	४२२२५
१४	उदयपुर	२०६३००	३०९४४	२७२८०	२५७९२
जम्मा		२५७०५००	७८७४६७	६१५१८९	३५९९६०

स्रोतः खानेपानी, सिंचाई तथा उर्जा मन्त्रालय, कोशी प्रदेश

उद्योग

४.४७ कोशी प्रदेशमा हाल संघीय निकाय मातहत रहेको १, प्रदेश सरकार मातहत रहेको १ र स्थानीय तह मातहत रहेका ७ गरी कुल ९ औद्योगिक क्षेत्र/औद्योगिक ग्राम रहेका छन्।

४.४८ प्रदेश सरकार अन्तर्गत धनकुटामा एकवटा औद्योगिक ग्राम रहेको छ। म्याङ्लुङ, पाख्रीबास, छथर जोरपाटी, धरान, बेलका, रौतामाई र मोरङ्ग गरी ७ वटा औद्योगिक ग्रामहरू स्थानीय तह अन्तर्गत सञ्चालनमा रहेका छन्।

४.४९ हालसम्म ठूला उद्योगहरु प्रदेश मातहत रहेका छैनन् भने प्रदेश कार्यालयमा दर्ता रहेका मझौला उद्योगको संख्या ३७ रहेको छ।

४.५० २०८२ फाल्गुनसम्म कोशी प्रदेशमा ७३ हजार ८ सय ७८ संख्यामा साना, घरेलु तथा लघु उद्योग र वाणिज्य फर्म दर्ता भएका छन्। मुलुकभर रहेका यस्ता उद्योग तथा फर्म दर्ता भएका मध्ये कोशी प्रदेशमा १२.९ प्रतिशत रहेको छ।

तालिका ४-२६ लघु, घरेलु तथा साना उद्योग र वाणिज्यको विवरण

प्रदेश	उद्योगतर्फ		वाणिज्यतर्फ	
	दर्ता	नवीकरण	दर्ता	नवीकरण
कोशी	५०५५०	३७६२४	२३३२८	३१४९७
नेपाल	३८६२३०	२४०८६५	१८५१८६	२२२८६६

स्रोतः आर्थिक सर्वेक्षण, २०८२/८३, अर्थ मन्त्रालय

नोटः दर्ता भएका उद्योग सालवसाली रुपमा नविकरण गर्नु नपर्ने भएकाले दर्ता भएकाभन्दा नवीकरण भएका उद्योगको संख्या फरक रहेको छ।

४.५१ प्रदेशका घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालयहरुबाट २०८२ चैत्रसम्म ६५ हजार ८ सय ३५ वटा घरेलु तथा साना उद्योग र व्यवसाय फर्म दर्ता रहेको छ, भने २७ हजार २ सय ८७ वटा नवीकरण तथा ७ हजार ३ सय ३१ वटा उद्योग तथा व्यवसाय फर्म खारेजी भएको छ।

४.५२ चालु आर्थिक वर्ष २०८२/८३ चैत्रसम्ममा घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालयहरुबाट २४ वटा उद्यमशीलता विकास तालिम र २२० पटक बजार अनुगमनका कार्यक्रमहरु सम्पन्न भएका छन्।

४.५३ कोशी प्रदेशमा २०८२ असारसम्म २६ हजार १ सय ३५ वटा कम्पनी दर्ता भएकोमा चालु आर्थिक वर्षको फाल्गुनसम्म १ हजार ३ सय ७३ थप भई २०८२ फाल्गुनसम्म २७ हजार ५ सय ८ वटा कम्पनी दर्ता रहेका छन्।

पेट्रोलियम पदार्थ

४.५४ कोशी प्रदेशमा रहेका आयल निगमका भण्डारण केन्द्रहरूमा सरदरमा १२ दिनसम्मको माग धान्न सक्ने गरी १० हजार २ सय ५७ किलोलिटर पेट्रोलियम पदार्थको भण्डारण क्षमता रहेको छ।

तालिका ४-२७: पेट्रोलियम पदार्थको भण्डारण क्षमता

प्रदेश	प्रादेशिक भण्डारण क्षमता (कि.लि)				माग धान्ने दिन				भणडारण क्षमता (दिन)
	पेट्रोल	डिजेल	मट्टितेल	एटिएफ	पेट्रोल	डिजेल	मट्टितेल	एटिएफ	
कोशी	२०२०	७११०	७१०	४१७	७	१३	६४	११	१२
नेपाल	**२८५४२**	**६०४०१**	**४१९५**	**९०४६**	**४८**	**१२२**	**७१७**	**८२**	**१६**

स्रोतः आर्थिक सर्वेक्षण, २०८२/८३, अर्थ मन्त्रालय

व्यापार

४.५५ ओलाङचुङगोला, किमाथाङ्का, पशुपतिनगर, मेची, भद्रपुर, विराटनगर र सुनसरी गरी ७ वटा भन्सार कार्यालयहरू एवम् ३४ वटा छोटी भन्सार कार्यालय कोशी प्रदेशमा पर्दछन्। आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा भन्सारबाट सङ्कलन हुने कुल राजस्वमध्ये कोशी प्रदेशमा पर्ने भन्सार कार्यालयहरूको हिस्सा करिब १०.४० प्रतिशत रहेको छ।

४.५६ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा कोशी प्रदेशस्थित भन्सार कार्यालयबाट देशको कुल आयातको १४.४२ प्रतिशत आयात र ३५.८१ प्रतिशत निर्यात भएको थियो भने, चालु आर्थिक वर्षको चैत्रसम्म यस्तो हिस्सा क्रमशः १४.७५ प्रतिशत र ३७.५४ प्रतिशत रहेको छ।

४.५७ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा कोशी प्रदेश स्थित भन्सार कार्यालयहरूबाट रु.२ खर्ब ६० अर्ब ३२ करोड बराबरको वस्तु आयात भएको थियो भने रु.९९ अर्ब २१ करोड बराबरको वस्तु निर्यात

भएको थियो। चालु आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को चैत्र सम्ममा कोशी प्रदेश स्थित भन्सार कार्यालयहरूबाट रु.२ खर्ब १९ अर्ब ८७ करोड बराबरको वस्तु आयात भएको छ भने रु.८३ अर्ब ६९ करोड बराबरको वस्तु निर्यात भएको छ।

तालिका ४-२८: कोशी प्रदेशस्थित भन्सार कार्यालयबाट भएको आयात र निर्यातको विवरण
(रु.करोडमा)

विवरण	आर्थिक वर्ष			चैत्र मसान्तसम्म	
	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२	२०८२/८३
आयात मूल्य	२८१५४	२३८४८	२१५५७	२६०३२	२१९८७
निर्यात मूल्य	६९७०	६१३८	५५५९	९९२१	८३६९

स्रोतः भन्सार विभाग, २०८३

खानी तथा खनिज

४.५८ २०८२ चैत्रसम्म कोशी प्रदेशमा खानी तथा खनिज पदार्थ खोजतलासको प्रमाणपत्र प्राप्त गर्ने खानीको सङ्ख्या ५६ र खानी उत्खननको प्रमाणपत्र प्राप्त गर्नेको सङ्ख्या ११ वटा रहेको छ ।

तालिका ४-२९: कोशी प्रदेशमा खानी उत्खननको अनुमति प्राप्त गरेका खानी तथा खनिजको विवरण

क्र.सं.	खनिज पदार्थ	जिल्ला/पालिका	क्षेत्रफल (व.कि.मि.)
१	तामा	सोलुखुम्बु, दूधकोसी	६.०००
२	चूनढुङ्गा	उदयपुर, उदयपुरगढी	१७.१०५
३	चूनढुङ्गा	धनकुटा, खाल्सा छिन्ताङ्ग शहीदभूमि	५.९४६
४	चूनढुङ्गा	उदयपुर, चौदण्डीगढी	३.४४
५	चूनढुङ्गा	उदयपुर, चौदण्डीगढी	२.५१२
६	चूनढुङ्गा	धनकुटा, महालक्ष्मी	१.८७५
७	चूनढुङ्गा	उदयपुर, कटारी	१.९९९
८	चूनढुङ्गा	उदयपुर, कटारी	६.४७५
९	चूनढुङ्गा	उदयपुर, त्रियुगा	५.३८७
१०	चूनढुङ्गा	उदयपुर, कटारी	२.०००
११	क्रिष्टल क्वार्ज	संखुवासभा, सभापोखरी	१.५००
			५४.२३९

स्रोतः खानी तथा भूगर्भ विभाग, २०८३

४.५९ २०८२ चैत्रसम्म कोशी प्रदेशमा अन्वेषण/पहिचान गरिएका खानी तथा खनिज, पेट्रोलियम पदार्थ २५६.६२ वर्ग कि मि क्षेत्रफलमा फैलिएको छ।

पर्यटन क्षेत्र

४.६० नेपाल सरकारले पहिचान गरेका प्रमुख पर्यटकीय गन्तव्यहरूमध्ये कोशी प्रदेशमा १४ रहेका छन् भने नयाँ र विकास गरिनुपर्ने पर्यटकीय क्षेत्र १६ वटा रहेका छन्। कोशी प्रदेश पर्यटन वर्ष, २०८२ का लागि प्रदेश भित्रका ८२ पर्यटकीय गन्तव्य समेत पहिचान गरिएकोमा २०८३-०८५ लाई कोशी भ्रमण वर्षको रुपमा घोषणा गरिएको छ।

४.६१ पूर्वी नाका काँकडभिट्टा हुँदै चालु आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को पहिलो नौ महिनामा १० हजार ९३० पर्यटक नेपाल भित्रिएका छन् । अध्यागमन कार्यालयका अनुसार साउनदेखि चैतसम्मको अवधिमा पैदलमार्ग प्रयोग गरी दैनिक औषत २८ जना विदेशी पर्यटक नेपाल प्रवेश गरेका हुन् ।

४.६२ पदमार्गमा आधारित पर्यटन विकास परियोजना (Trail based Tourism Development Project-TTDP) अन्तर्गत यस प्रदेशमा ४ वटा पदमार्गहरु सञ्चालन भईरहेको छ। जसमा लालिगुँरास पदमार्ग (संखुवासभा), फाल्गुनन्द पदमार्ग (इलाम र पाँचथर), मुन्धुम पदमार्ग (भोजपुर र खोटाङ) र चियावारी पदमार्ग (इलाम सुर्योदय नगरपालिकामा) रहेका छन्।

४.६३ प्रदेशमा विभिन्न स्थानमा जलयात्रा/र्‍याफ्टिङ सञ्चालनमा रहेका छन्। इटहरी र वराहक्षेत्रमा स्पीडबोट, सुनसरीमा जिपलाईन र वाटरपार्क, भेडेटार, इलाम, भोजपुर र मोरङमा स्काई वाक, हिमाली तथा पहाडी जिल्लाहरुमा माउण्टेन साइक्लिङ तथा रक क्लाइम्विङ लगायतका साहसिक तथा मनोरञ्जनात्मक खेलको रूपमा सञ्चालनमा रहेका छन्।

४.६४ नेपाल सरकारबाट पर्वतारोहरणका लागि खुला गरिएका हिमालचुली (Peak) को संख्या ताप्लेजुङ, संखुवासभा र सोलुखुम्बुमा १७५ वटा रहेका छन् ।

तालिका ४-३० पर्वतारोहणका लागि खुला गरिएका हिमाल चुलीको विवरण

जिल्ला	उचाई अनुसार हिमालको संख्या				
	८००० मिटर भन्दा माथि	७००० मिटर भन्दा माथि ८००० मिटर सम्म	६००० मिटर भन्दा माथि ७००० मिटर सम्म	अन्य	जम्मा
ताप्लेजुङ	५	१५	५१	२	**७३**
संखुवासभा	१	४	१६	१	**२२**
सोलुखुम्बु	५	१४	५४	७	**८०**
कुल जम्मा	**११**	**३३**	**१२१**	**१०**	**१७५**

स्रोतः पर्यटन विभाग, २०८३

नोटः ८ हजार मिटरभन्दा माथिका हिमाल ५ वटा, ल्होत्सेको २ वटा चुली र कञ्चनजङ्गाको (यालुङखाङ समेत) ४ वटा चुलीलाई समेत जोडेर ११ वटा रहेका छन्। माथिको तालिकामा दुई जिल्ला जोडिएको चुलीलाई रुट अनुसार एउटा जिल्लामा गणना गरिएको छ।

४.६५ सन् २०२४ मा कोशी प्रदेशमा ठूला हिमाल पर्वतारोहीको सङ्ख्या १ हजार ३२ रहेकोमा सन् २०२५ मा पर्वतारोहीको सङ्ख्या ९१ प्रतिशतले वृद्धि भई १ हजार ९ सय सत्तरी पुगेको छ।

तालिका ४-३१ः कोशी प्रदेशका ८ हजार मिटर भन्दा माथिका हिमाल पर्वतारोहरण गर्नेको संख्या

हिमालको नाम	पर्वतारोहरण गर्नेको संख्या					
	सन् २०२४			सन् २०२५		
	स्वदेशी	विदेशी	जम्मा	स्वदेशी	विदेशी	जम्मा
कन्चनजङ्घा	६	५	११	६६	१०७	१७३
चोयू	६	१	७	२	१	३
लोत्से	९८	७३	१७१	१३०	१२९	२५९
मकालु	४६	३१	७७	९४	८३	१७७
सगरमाथा	४७५	२९१	७६६	९०४	४५४	१३५८
जम्मा	**६३१**	**४०१**	**१०३२**	**११९६**	**७७४**	**१९७०**

स्रोतः पर्यटन विभाग, २०८३

४.६६ सन् २०२६ को वसन्त ऋतुमा सगरमाथा आरोहणका लागि कुल ५२ वटा आरोहण दलले अनुमति प्राप्त गरेकोमा ३९० पुरुष र १०५ महिला गरी कुल ४९५ जनाले सगरमाथा आरोहण गरेका र सोबाट रोयल्टी बापत रु १ अर्ब आठ करोड १० लाख ७ सय २५ रुपैयाँ संकलन भएको छ।

४.६७ नेपालमा तारे होटल/रिसोर्टको संख्या ३४९ वटा रहेकोमा कोशी प्रदेशमा १४ वटा रहेका छन्। जसमध्ये झापामा ३ वटा, मोरङमा ६ वटा र सुनसरीमा १ वटा गरी जम्मा १० वटा तारे होटलहरुको कुल कोठा संख्या ५७४ र शय्या संख्या ८६४ रहेको छ।

तालिका ४-३२ प्रदेशगत रुपमा तारे होटल/रिसोर्टको संख्या

होटलको वर्गीकरण	कोशी प्रदेश	मधेश प्रदेश	बागमती प्रदेश	गण्डकी प्रदेश	लुम्बिनी प्रदेश	कर्णाली प्रदेश	सुदुरपश्चिम प्रदेश	जम्मा
एक तारे	२	२	३२	३	३	०	३	**४५**
दुई तारे	१	४	३३	८	३	०	०	**४९**
तीन तारे	२	२	२६	२	२	०	०	**३४**
चार तारे	२	३	१०	७	१६	१	१	**४०**
पाँच तारे	२	१	१९	२	५	०	०	**२९**
पाँच तारे डिलक्स	१	०	२	०	०	०	०	**३**
लक्जरी बुटिक/हेरिटेज होटल (पाँच तारास्तर)	०	०	३	०	०	०	०	**३**
डिलक्स बुटिक/हेरिटेज होटल (चार तारास्तर)	०	०	४	१	०	०	०	**५**
साधारण रिसोर्ट	४	०	१००	१९	४	०	०	**१२७**
डिलक्स रिसोर्ट	०	०	५	४	१	०	०	**१०**
लक्जरी रिसोर्ट	०	०	३	०	०	०	०	**३**
नर्मल हेरिटेज बुटिक (तीन तारास्तर)	०	०	१	०	०	०	०	**१**
कुल	**१४**	**१२**	**२३८**	**४६**	**३४**	**१**	**४**	**३४९**

स्रोतः पर्यटन विभाग, २०८३

४.६८ क्यासिनो र आधुनिक मेशिन वा उपकरणको प्रयोगबाट खेल खेलाइने (मिनि क्यासिनो) सहित नेपालमा ३० वटा क्यासिनो सञ्चालनको लागि इजाजत प्राप्त गरेका छन्। जसमध्ये झापामा ३ र मोरङमा २ गरी कोशी प्रदेशमा ५ वटा क्यासिनोहरु सञ्चालनमा रहेका छन्।

४.६९ २०८२ चैत्रसम्म कोशी प्रदेशमा निजी तथा सामुदायिक होमस्टेको संख्या ११९ पुगेको छ। पर्यटकहरूलाई विभिन्न पर्यटकीय सेवा उपलब्ध गराउने ट्राभल तथा ट्रेकिङ एजेन्सीको सङ्ख्या ११३ रहेको छ।

४.७० प्रदेश सरकार अन्तर्गत पर्यटन विकास आयोजनाबाट आर्थिक वर्ष २०७९/८० देखि २०८१/८२ सम्म जम्मा ७३८ वटा पर्यटकीय पूर्वाधार निर्माण सम्पन्न भएको छ ।

तालिका ४-३३ विगत छ वर्षको पर्यटकीय पूर्वाधार निर्माणको विवरण

क्र.स	पूर्वाधार	संख्या/आ.व			जम्मा
		२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२	
१	पार्क/सौन्दर्यीकरण	१९१	८२	२८	३०१
२	मन्दिर/मस्जिद	१२६	६२	४८	२३६
३	पर्यटन सामुदायिक भवन	५७	३८	२७	१२२
४	पदमार्ग	५२	१७	१०	७९
जम्मा		४२६	१९९	११३	७३८

स्रोतः पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय, कोशी प्रदेश, २०८३

भौतिक पूर्वाधार र यातायात

४.७१ कोशी प्रदेश सरकार अन्तर्गतका निकायबाट आर्थिक वर्ष २०७५/७६ देखि २०८२ चैत्रसम्म ७११ कि.मि. कालोपत्रे, १५६६.२७ कि.मि. ग्राभेल, १३८२.९५ कि.मि. कच्ची सडक निर्माण सम्पन्न भएको छ।

तालिका ४-३४: प्रदेश सरकारबाट निर्माण भएका सडकको विवरण*

सडक निर्माण सम्पन्न (कि.मि)						
मर्मत	ग्राभेल	कच्ची	RCC/PCC	सोलिङ	कालोपत्रे	ट्र्याक ओपन
११८९.९४	१५६६.२७	१३८२.९५	३९.६४	१२५.४९	७११	४४०.२२

स्रोतः भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय, कोशी प्रदेश *२०८२ चैत्रसम्म

४.७२ आर्थिक वर्ष २०७५/७६ देखि २०८२ चैत्रसम्म ४६ वटा बहुवर्षीय सडक आयोजनाको निर्माण सम्पन्न भएको छ। यसैगरी मोटरेवल पुल ११२ र झोलुङ्गे पुल २५९ वटा निर्माण सम्पन्न भएका छन्।

तालिका ४-३५: बहुवर्षीय सडक तथा पुल निर्माणको विवरण*

वहुवर्षीय सडक (सम्पन्न संख्या)	वहुवर्षीय सडक (निर्माणधीन संख्या)	पुल निर्माण सम्पन्न संख्या		पुल निर्माणाधीन संख्या	
		मोटरेवल पुल	झोलुङ्गे पुल	मोटरेवल पुल	झोलुङ्गे पुल
४६ (५४२.१९ कि.मि)	७४	११२	२५९	१०४	३१

स्रोतः भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय, कोशी प्रदेश, *२०८२ चैत्रसम्म

४.७३ जनता आवास कार्यक्रममा छनौट भएका ३ हजार ४ सय ८७ लाभग्राहीमध्ये आर्थिक वर्ष २०८२/८३ चैत्रसम्म ३ हजार १ सय ६१ लाभग्राहीको आवास निर्माण सम्पन्न भएको छ।

४.७४ प्रदेशका निकायबाट २०८२ चैत्रसम्म नयाँ एकीकृत वस्ती विकास ८ वटा, बसपार्क निर्माण २, सरकारी/सामुदायिक भवन तथा सभाहल निर्माण २७ वटा सम्पन्न भएका छन्।

४.७५ प्रदेश राजपत्रमा प्रकाशन भएको प्रादेशिक सडक सञ्जाल सूचीमा २८९ वटा प्रादेशिक सहायक लोकमार्गको लम्बाई ५८१५.५० कि.मि. रहेको छ।

४.७६ कोशी प्रदेशस्थित पूर्व-पश्चिम राजमार्ग, मेची राजमार्ग, कोशी राजमार्ग, सगरमाथा राजमार्ग, हुलाकी लोकमार्ग, मध्य-पहाडी (पुष्पलाल) राजमार्ग लगायतका राजमार्गहरू रहेका छन्। जस मध्ये कोशी प्रदेशमा पर्ने कुल लम्बाई २४४४ कि.मि. रहेको छ ।

तालिका ४-३६: प्रदेशभित्रका राजमार्गहरू (किलोमिटरमा)

विवरण	पूर्व पश्चिम राजमार्ग	मेची राजमार्ग	कोशी राजमार्ग	सगरमाथा राजमार्ग	हुलाकी राजमार्ग	मध्य पहाडी (पुष्पलाल) राजमार्ग	तमोर करिडोर सडक	मदन भण्डारी राजमार्ग	जम्मा
कोशी प्रदेशमा पर्ने लम्बाई	४१५	२६८	३९०	१५८	३१३	५७३	१९२	१३५	**२४४४.०**
जम्मा लम्बाई	१०२८	२६८	३९०	२६५	१८५७	१८७९	३१४	१३९०	**७३९०.७**
कोशी प्रदेशको अंश(%)	४०.४	१००.०	१००.०	५९.६	१६.९	३०.५	६१.१	९.७	**३३.१**

स्रोतः भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय, २०८३/प्रदेश पार्श्वचित्र, प्रदेश योजना आयोग

यातायात क्षेत्र

४.७७ कोशी प्रदेश अन्तर्गतका यातायात व्यवस्था कार्यालयहरूमा चालु आर्थिक वर्ष २०८२/८३ चैत्र सम्ममा २८ हजार २ सय १९ वटा सवारी साधनहरू दर्ता भएका छन्। गत आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा ५१ हजार २ सय ३ वटा सवारी साधनहरू दर्ता भएका थिए। आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को तुलनामा आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा सवारी साधन दर्ता सङ्ख्यामा ४१.०४ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ।

४.७८ गत आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा कोशी प्रदेशका यातायात व्यवस्था कार्यालयहरुबाट कुल १ लाख ३१ हजार ५ सय १५ वटा सवारीसाधन नविकरण भएको छ भने चालु वर्षको चैत्र मसान्त सम्म कुल ६८ हजार ६ सय ६८ वटा सवारीसाधन नवीकरण भएको छ।

४.७९ कोशी प्रदेशका यातायात कार्यालयहरुबाट आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा कुल राजस्व रु.२ अर्ब २७ करोड २५ लाख सङ्कलन भएको थियो भने चालु आर्थिक वर्षको चैत्रसम्म रु.२ अर्ब ५२ करोड २१ लाख राजस्व सङ्कलन भएको छ।

तालिका ४-३७: कोशी प्रदेशको कार्यालयमा दर्ता भएका सवारी साधनको विवरण

सि.नं.	विवरण	आ.व. २०७९/८०	आ.व. २०८०/८१	आ.व. २०८१/८२	आ.व. २०८२/८३*
१	बस	३२४	२८३	२६४	५१
२	मिनिबस/मिनिट्रक	४९	६४	१२३	२६
३	माइक्रोबस	२९	२७	८३	२९
४	जिप/कार/भ्यान/पिकअप	७४९	८९६	१५५५	७२२
५	ई-कार/भ्यान	५	–	२२२	१३३
६	मोटरसाइकल/स्कुटर	२३१२१	२९५३५	३८८८८	१९८८७
७	ई-स्कुटर/मोटरसाइकल	३४७	–	१२७४	६०८
८	क्रेन/डोजर/लोडर/स्काभेटर	२३३	२२६	७७	८१
९	ट्रक/ट्रिपर	२३	–	३९७	८७
१०	ट्याक्टर/पावरटिलर	३८६	३९३	६३२	३४५
११	टेम्पो	२८३	३९५	१०६६	७८२
१२	ई-रिक्सा	४२५७	४१९८	६२६६	५२००
१३	अन्य	६७	२८७	३५६	२६८
जम्मा		**२९८७३**	**३६३०४**	**५१२०३**	**२८२१९**
प्रशिक्षण केन्द्र सञ्चालन अनुमति संख्या		२	९	४५	१५
वर्कशप तथा कारखाना दर्ता/अनुमति संख्या		१		४	२०

स्रोतः आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय, विराटनगर, २०८३ *२०८२ चैत्रसम्म

४.८० आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा प्रदेशका यातायात कार्यालयहरुबाट नयाँ ४५ हजार १ सय २२ र वर्ग थप २० हजार ७ सय ८४ गरी जम्मा ६५ हजार ९ सय ६ वटा सवारी चालक अनुमतिपत्र (लाइसेन्स) वितरण भएको र नविकरण /प्रतिलिपि जारीको कुल संख्या ५५ हजार ५ सय ५४ रहेकोमा मा आर्थिक वर्ष २०८२/८३ चैत्रसम्म नयाँ २९ हजार ७ सय ९३ र वर्ग थप १२ हजार ७ सय ८७ गरी जम्मा ४२ हजार ५ सय ८० वटा सवारी चालक अनुमति पत्र (लाईसेन्स) वितरण भएको र नविकरण र प्रतिलिपि जारीको संख्या जम्मा ३३ हजार ४ सय ४४ रहेको छ।

ऊर्जामा पहुँच

४.८१ २०८२ फागुनसम्म नेपालको कुल जनसङ्ख्यामा ९९.१ प्रतिशतमा विद्युत पहुँच (वैकल्पिक ऊर्जासहित) पुगेको छ, भने कोशी प्रदेशको कुल जनसङ्ख्यामध्ये ९९.५ प्रतिशत जनसङ्ख्यामा विद्युतको पहुँच पुगेको छ।

तालिका ४-३८: राष्ट्रिय प्रसारण ग्रिडबाट विद्युत पहुँच प्राप्त जनसङ्ख्या (प्रतिशतमा)

विवरण/आ.व.	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२	२०८२/८३*
कोशी प्रदेश	८२.४३	९६.९५	९७.०	९९.३	९९.४	९९.५
नेपाल (वैकल्पिक ऊर्जासहित)	**९२.५**	**९४.०**	**९५.०**	**९७.०**	**९९.०**	**९९.१**

स्रोतः आर्थिक सर्वेक्षण, २०८२/८३, अर्थ मन्त्रालय *२०८२ फागुनसम्म

४.८२ २०८२ फागुनसम्म नेपालमा कुल ३ हजार ९ सय ९७ मेगावाट विद्युत उत्पादन क्षमता रहेकोमा कोशी प्रदेशमा ७ सय ९७ मेगावाट रहेको छ। नेपालको कुल विद्युत उत्पादनमा कोशी प्रदेशको हिस्सा १९.९ प्रतिशत रहेको छ।

तालिका ४-३९: प्रदेशगत विद्युत उत्पादन क्षमता (मेगावाटमा)

(वैकल्पिक ऊर्जा प्रवर्द्धन केन्द्रबाट उत्पादित विद्युत बाहेक)

प्रदेश	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२	२०८२/८३*
कोशी	२८०	३४५	४८९	६१७	६३१	७९७
मधेश	१३	२१	२५	२५	३५	३५
बागमती	४७२	१०४६	११४९	१३२७	१५८८	१६९८
गण्डकी	५२९	५९५	८३१	९३२	१००२	११८०
लुम्बिनी	३१	३१	५२	७८	७८	१०३
कर्णाली	११	११	११	११	११	१५
सुदूरपश्चिम	५२	५८	१२०	१६७	१६७	१६९
जम्मा	**१३८८**	**२१०७**	**२६७७**	**३१५७**	**३५१२**	**३९९७**

स्रोतः आर्थिक सर्वेक्षण, २०८२/८३, अर्थ मन्त्रालय *२०८२ फागुनसम्म

सार्वजनिक निजी साझेदारी

४.८३ प्रदेश लगानी प्राधिकरणबाट २०८२ चैत्रसम्म निजी लगानी एवम् सार्वजनिक-निजी-साझेदारीमा निर्माण गर्ने कृषि, पर्यटन, ऊर्जा, पूर्वाधार, यातायात, सञ्चार, फोहोर मैला व्यवस्थापन क्षेत्रका ९६ वटा परियोजनाको पूर्वसम्भाव्यता/विस्तृत अध्ययन सम्पन्न भएको छ। सो अवधिसम्म १ वटा (भेडेटार स्काईवाक) परियोजना निर्माण सम्पन्न भई सञ्चालनमा रहेको छ, ४ वटा परियोजनाहरुमा लगानीको वार्ता प्रक्रियामा रहेका छन्।

४.८४ कोशी प्रदेश लगानी सम्मेलन, २०२५ मा सोकेसमा राखिएका ७१ वटा (लागत रु.१ खर्ब ७३ अर्ब ४९ करोडको) परियोजना मध्ये ५१ वटा परियोजनामा (करिब रु.१ खर्ब ५७ अर्बको) लगानी वार्ता/सम्झौता भएको छ।

सूचना तथा सञ्चार

४.८५ कोशी प्रदेशमा सूचना र सञ्चारका प्रविधिको विकास तीव्र रूपमा भइरहेको छ। मोबाइल, इन्टरनेट सेवा, एफ.एम. रेडियो, टेलिभिजन, पत्रपत्रिका, अनलाइन मिडिया, सामाजिक सञ्जाल, हुलाक सेवा र निजी क्षेत्रका सञ्चार माध्यमहरूको पर्याप्त विस्तार भएको छ।

४.८६ कोशी प्रदेशमा व्यवसायिक एफ.एम. २० वटा, सामुदायिक एफ.एम.१८ वटा गरी जम्मा ३८ वटा एफ.एम. र केवल टेलिभिजन ५ वटा दर्ता भई सञ्चालनमा रहेका छन्। १४ वटा जिल्लाका हुलाक कार्यालयहरुबाट आ.व.२०८१/८२ मा ६३ वटा रेडियो एफ.एम.को इजाजतपत्र/लाइसेन्स नवीकरण गरिएकोमा आ.व.२०८२/८३ चैत्र मसान्तसम्म ५८ वटाको नवीकरण गरिएको छ।

४.८७ विज्ञापन बोर्ड तथा अन्य सरकारी निकायबाट विभिन्न लोककल्याणकारी विज्ञापन वा सूचनाहरुलाई कोशी प्रदेशका विभिन्न सञ्चार माध्यमबाट प्रकाशन तथा प्रसारण वापत हुलाक कार्यालयहरुबाट आ.व.२०८२/८३ चैत्रसम्म रु.२ करोड १० लाख ७१ हजार भुक्तानी भएको छ।

तालिका ४-४० लोककल्याणकारी विज्ञापन वा सूचना प्रकाशन/प्रसारणको संख्या र भुक्तानीको विवरण

आ.व.	विज्ञापन वा सूचना संख्या	सञ्चार माध्यमको संख्या	जम्मा भुक्तानी रकम (रु.लाखमा)
२०७९/८०	४४४०	१५०	३३६.९७
२०८०/८१	३,८७१	१४१	३६८.९१
२०८१/८२	६२९०	१६०	३८१.१६
२०८२/८३*	५३१५	१३३	२१०.७१

स्रोतः हुलाक निर्देशनालय, विराटनगर, २०८३ *२०८२ चैत्रसम्म

४.८८ कोशी प्रदेशमा २०८२ असारसम्म १०१ वटा दैनिक, ३४२ वटा साप्ताहिक, २८ वटा मासिक र अन्य पत्रपत्रिका गरी जम्मा ५४० वटा पत्रपत्रिकाहरू दर्ता रहेका छन्। मोरङ जिल्लामा सबैभन्दा बढी १६८ वटा र सबैभन्दा कम सोलुखुम्बुमा २ वटा पत्रिकाहरू प्रकाशन दर्ता भएका छन्।

तालिका ४-४१ः प्रदेशमा पत्रपत्रिका प्रकाशन दर्ता स्थिति

जिल्ला	दैनिक	अर्ध-साप्ताहिक	साप्ताहिक	पाक्षिक	मासिक	द्वैमासिक	त्रैमासिक	अन्य	जम्मा
ताप्लेजुङ	१	१	६	१	०	०	१	०	१०
पाँचथर	१	१	१६	०	२	१	०	०	२१
इलाम	४	०	१७	२	१	०	०	०	२४
संखुवासभा	०	०	१४	५	१	०	०	०	२०
तेह्रथुम	०	०	७	०	०	०	१	०	८
धनकुटा	०	०	७	१	१	०	०	०	९
भोजपुर	०	०	४	०	०	०	०	०	४
खोटाङ	१	०	८	८	१	०	१	०	१९
सोलुखुम्बु	०	०	२	०	०	०	०	०	२
ओखलढुङ्गा	०	०	६	१	१	०	१	०	९
उदयपुर	८	०	२४	२	२	१	१	०	३८
झापा	२१	१	५८	२	७	२	१	१	९३
मोरङ	४२	०	९६	२०	६	१	२	१	१६८
सुनसरी	२३	२	७७	३	६	२	१	१	११५
कोशी प्रदेश	**१०१**	**५**	**३४२**	**४५**	**२८**	**७**	**९**	**३**	**५४०**

स्रोतः प्रेस काउन्सिल नेपाल, वार्षिक प्रतिवेदन, २०८२

४.८९ कोशी प्रदेशमा १४ वटा जिल्ला हुलाक, १२५ वटा पालिकास्तरका हुलाक र ३९८ अतिरिक्त हुलाक गरी जम्मा ५३७ वटा हुलाक कार्यालयहरु रहेका छन्।

तालिका ४-४२ हुलाकको जिल्लागत संख्या र हुलाक वस्तुको आयात, निर्यात विवरण

क्र.सं.	जिल्ला	हुलाकको संख्या				हुलाक वस्तुको आयात, निर्यात विवरण (चिठीपत्र, पार्सल, कुरियर लगायत)	
		जिल्ला	इलाका	अतिरिक्त	जम्मा	आ.व.२०८१/८२	२०८२/८३ चैत्र मसान्तसम्म
१.	ताप्लेजुङ	१	८	३२	४१	२०३७६	९९७२
२.	पाँचथर	१	८	२३	३२	२७१४२	१६४८७
३.	इलाम	१	१०	३१	४२	३६३२४	१३०८१
४.	संखुवासभा	१	९	१८	२८	१९३२०	१९५०४
५.	तेह्रथुम	१	५	१७	२३	१३७२०	११९३६
६.	धनकुटा	१	६	१८	२५	४०९१३	२१७९२
७.	भोजपुर	१	८	३८	४७	११५०३	८२८५
८.	खोटाङ	१	९	५८	६८	१५८९७	११०७५
९.	सोलुखुम्बु	१	७	२०	२८	६१३९	५६६२
१०.	ओखलढुङ्गा	१	७	३२	४०	१२९३५	१३२६०
११.	उदयपुर	१	७	२३	३१	३३०१०	२४२९६
१२.	झापा	१	१४	२९	४४	१६७३३२	११०६६३
१३.	सुनसरी	१	११	१८	३०	९३२०५	६५६०४
१४.	मोरङ	१	१६	४१	५८	९५३३२	५६५०६
जम्मा		१४	१२५	३९८	५३७	५९३१४८	३८८१२३

स्रोतः हुलाक निर्देशनालय, विराटनगर, २०८३ *२०८२ चैत्रसम्म

५. सामाजिक क्षेत्र

५.१ सामाजिक क्षेत्रमा सरकारी तथा निजी लगानी बढ्दै गएसँगै यस क्षेत्रका सूचकमा सुधार हुँदै आएको छ। प्रत्येक नागरिकसम्म आधारभूत स्वास्थ्य सेवाको पहुँच पुऱ्याउन नीतिगत, कानूनी र संस्थागत व्यवस्था गरिएको छ। सबैलाई अनिवार्य र आधारभूत शिक्षाको प्रत्याभूति गरिएबमोजिम शिक्षामा पहुँच वृद्धि हुँदै गएको छ।

५.२ विद्यालय तहमा खुद भर्ना दरका साथै टिकाउदर बढ्दै गएको छ। आधारभूत र शुद्ध खानेपानी सेवामा विस्तार हुँदै गएको छ। नेपालीको औषत आयु ७१.३ वर्ष पुगेको छ । युवा (१५-२४ वर्ष) साक्षरता दर ९४.२ प्रतिशत रहेको छ।

शिक्षा क्षेत्र

५.३ शैक्षिक सत्र २०८२ मा नेपालमा कुल विद्यार्थी भर्नाको १५.२ प्रतिशत विद्यार्थी कोशी प्रदेशमा रहेका छन्। यस प्रदेशमा शैक्षिक सत्र २०८१ मा भर्ना भएका १० लाख ७१ हजार ४०५ विद्यार्थीमध्ये छात्रको सङ्ख्या उच्च (५१.६ प्रतिशत) रहेको छ। कोशी प्रदेशको खुद भर्नादर राष्ट्रिय औषतभन्दा बढी रहेको छ। यस प्रदेशका सबै जिल्ला साक्षर घोषणा भएका छन्।

तालिका ५-१: विद्यालय, शिक्षक तथा विद्यार्थीको विवरण

प्रदेश/तह	विद्यालयको सङ्ख्या		सामुदायिक विद्यालयमा कार्यरत शिक्षक			विद्यार्थी भर्ना (हजारमा)		खुद भर्नादर (कक्षा)	
	सामुदायिक	संस्थागत	स्थायी	अस्थायी	राहत	छात्रा	छात्र	१-५	११-१२
कोशी	५२३३	१६८६	१७५९३	८२५४	५७६५	५१८.९	५५२.५	९२.०	२२.४
नेपाल	२७०१०	८९४१	८९२१४	५४६०८	३६२८१	३३६०.९	३६७९.९	९७.९	२०.५

स्रोतः आर्थिक सर्वेक्षण २०८२/८३, अर्थ मन्त्रालय

५.४ शैक्षिक सत्र २०८२ मा मुलुकका कुल विद्यालय ३५ हजार ९ सय ५१ मध्ये कोशी प्रदेशमा १९.५ प्रतिशत रहेका छन्। यस प्रदेशमा रहेका कुल विद्यालयमध्ये सामुदायिक विद्यालयको सङ्ख्या ५ हजार २ सय ३३ (७५.६ प्रतिशत) रहेको छ।

तालिका ५-२: विभिन्न तहका विद्यालयको विवरण

प्रदेश/तह	आधारभूत तह कक्षा (१-५)		आधारभूत तह कक्षा (१-८)		माध्यमिक तह कक्षा (९-१०)		माध्यमिक तह कक्षा (११-१२)	
	सामुदायिक	संस्थागत	सामुदायिक	संस्थागत	सामुदायिक	संस्थागत	सामुदायिक	संस्थागत
कोशी	२९९८	४१८	९६२	४०९	६९०	६७१	५८३	१८८
नेपाल	१५०७९	२४९४	४७११	२०७९	३८३९	३३३१	३३८१	१०३७

स्रोतः आर्थिक सर्वेक्षण २०८२/८३, अर्थ मन्त्रालय

५.५ कोशी प्रदेशमा रहेका कुल ६ हजार ९ सय १९ विद्यालयमध्ये ४९.४ प्रतिशत विद्यालय आधारभूत तह कक्षा (१-५) का रहेका छन्।

चार्ट ५-१: कोशी प्रदेशमा रहेका तहगत विद्यालय संख्या (प्रतिशतमा)

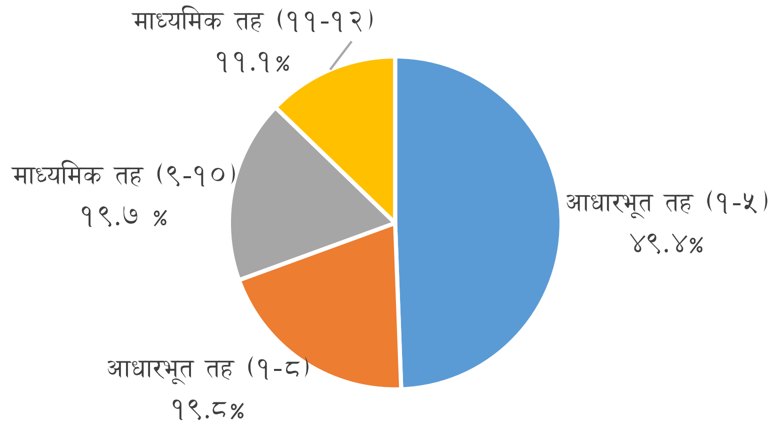

स्रोतः आर्थिक सर्वेक्षण २०८२/८३, अर्थ मन्त्रालय

५.६ कोशी प्रदेशमा शैक्षिक सत्र २०८२ मा कुल ३१ हजार ६ सय १२ शिक्षक (स्थायी, अस्थायी र राहत) कार्यरत छन् जुन नेपालको सामुदायिक विद्यालयका कुल शिक्षकको १७.५ प्रतिशत हो। उक्त शिक्षक सङ्ख्यामा स्थायी, अस्थायी र राहतको हिस्सा क्रमशः ४९.५ प्रतिशत, ३०.३ प्रतिशत र २०.१४ प्रतिशत रहेको छ।

चार्ट ५-२: सामुदायिक विद्यालयमा कार्यरत शिक्षकको प्रदेशगत विवरण

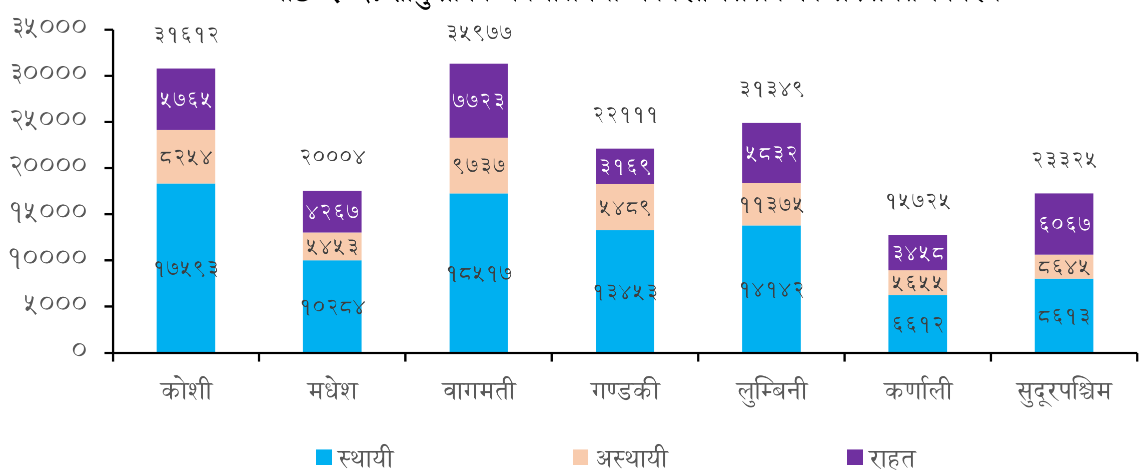

स्रोतः आर्थिक सर्वेक्षण २०८२/८३, अर्थ मन्त्रालय।

५.७ कोशी प्रदेशका विद्यालयमा अध्ययनरत विद्यार्थीमध्ये छात्रको सङ्ख्या छात्राको भन्दा बढी रहेको छ। शैक्षिक सत्र २०८२ मा कोशी प्रदेशमा कक्षा १ देखि १२ सम्म अध्ययनरत १० लाख ७१ हजार ४०५ विद्यार्थीमध्ये छात्रा ४८.४३ प्रतिशत र छात्र ५१.५ प्रतिशत रहेका छन्।

तालिका ५-३: विद्यार्थी भर्नाको विवरण (हजारमा)

विद्यालय तह/विद्यार्थी	२०८१			२०८२		
	लिङ्ग	कोशी	नेपाल	लिङ्ग	कोशी	नेपाल
आधारभूत तह (१-५)	छात्रा	२५२	१६७०	छात्रा	२४४	१६६९

विद्यालय तह/विद्यार्थी	२०८१			२०८२		
	लिङ्ग	कोशी	नेपाल	लिङ्ग	कोशी	नेपाल
	छात्र	२७५	१८४५	छात्र	२६८	१८८५
	जम्मा	५२७	३५१५	जम्मा	५१२	३५५४
आधारभूत तह (६-८)	छात्रा	१४०	८८६	छात्रा	१३७	८७५
	छात्र	१४८	९४६	छात्र	१४७	९४३
	जम्मा	२८७	१८३२	जम्मा	२८४	१८१८
माध्यमिक तह (९-१०)	छात्रा	८१	४८५	छात्रा	८०	४७६
	छात्र	८२	५०५	छात्र	८०	४९२
	जम्मा	१६४	९९०	जम्मा	१६०	९६८
माध्यमिक तह (११-१२)	छात्रा	५६	३३२	छात्रा	५६	३३९
	छात्र	५३	३४२	छात्र	५५	३५८
	जम्मा	११०	६७४	जम्मा	१११	६९७
कुल जम्मा	छात्रा	५२९	३३७३	छात्रा	५१८	३३५९
	छात्र	५५८	३६३८	छात्र	५५२	३६१५
	जम्मा	१०८७	७०११	जम्मा	१०७१	६९७

स्रोतः आर्थिक सर्वेक्षण, २०८२/८३, अर्थ मन्त्रालय

५.८ कोशी प्रदेशमा शैक्षिक सत्र २०८२ मा कक्षा १ देखि १२ सम्म अध्ययनरत १० लाख ७१ हजार विद्यार्थी मध्ये ५७.९ प्रतिशत सामुदायिक विद्यालयमा र ४२.१ प्रतिशत विद्यार्थी संस्थागत विद्यालयमा अध्ययनरत रहेका छन्। गत शैक्षिक सत्रमा उक्त हिस्सा क्रमशः ६१ प्रतिशत र ३९ प्रतिशत रहेको थियो।

५.९ कोशी प्रदेशमा कक्षा ६-८ मा खुद विद्यार्थी भर्नादर बढेको छ। नेपालमा शैक्षिक सत्र २०८२ मा कक्षा १ देखि ५ को खुद विद्यार्थी भर्नादर मध्ये सबैभन्दा कम कोशी प्रदेशमा ९२.१ प्रतिशत रहेको छ ।

तालिका ५-४: कोशी प्रदेशको विगत दुई वर्षको खुद विद्यार्थी भर्नादर

शैक्षिक सत्र	कक्षा १-५	कक्षा ६-८	कक्षा ९-१०	कक्षा ११-१२
२०८१	९४.६	९३.४	७५.४	३८.३
२०८२	९२.१	९७.०	६७.०	२२.४

स्रोतः आर्थिक सर्वेक्षण, २०८२/८३, अर्थ मन्त्रालय

५.१० शैक्षिक सत्र २०८२ को माध्यमिक शिक्षा परीक्षा (SEE) मा कोशी प्रदेशबाट ७२ हजार २ सय ५६ जना विद्यार्थी सहभागी भएकोमा ग्रेडेड हुने विद्यार्थी ७०.४३ प्रतिशत रहेका छन्।

तालिका ५-५: माध्यमिक शिक्षा परीक्षा, कक्षा १० (SEE) २०८२ को नतिजा विवरण

प्रदेश	GPA 1.60 To < 2.00	GPA 2.00 To < 2.40	GPA 2.40 To < 2.80	GPA 2.80 To < 3.20	GPA 3.20 To < 3.60	GPA 3.60 To <= 4.00	NG	जम्मा सहभागी	TOTAL GRADED	GRADED
कोशी	४	११११	९७६७	१६४०४	१४९३०	८६७४	२१३६६	७२२५६	५०८९०	७०.४३
नेपाल	७	५१९०	५५९७७	९४२२२	८०३७२	४८३९२	१४६५०७	४३०६६७	२८४१६०	६५.९८

स्रोतः आर्थिक सर्वेक्षण, २०८२/८३, अर्थ मन्त्रालय

५.११ कोशी प्रदेशमा विभिन्न विश्वविद्यालयबाट सम्बन्धन प्राप्त जम्मा २१९ वटा क्याम्पस तथा उच्च शिक्षा प्रदान गर्ने संस्थाहरू सञ्चालनमा रहेका छन्। पूर्वाञ्चल विश्वविद्यालय, प्रादेशिक मनमोहन प्राविधिक विश्वविद्यालय र बि.पि. कोइराला स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान यस प्रदेशमा रहेका छन्।

तालिका ५-६: कोशी प्रदेशमा रहेका विश्वविद्यालय र क्याम्पसहरूको विवरण

केन्द्रीय विश्वविद्यालय	प्रादेशिक विश्वविद्यालय	सामुदायिक क्याम्पस	आङ्गिक क्याम्पस	निजी क्याम्पस	मेडिकल कलेज/ प्रतिष्ठान
२	१	९६	२८	८७	५

स्रोतः सामाजिक विकास मन्त्रालय, कोशी प्रदेश, २०८२

५.१२ मोरङको बुढीगङ्गामा रहेको मनमोहन प्राविधिक विश्वविद्यालयमा विभिन्न तहमा कुल भर्ना क्षमता १ हजार २ सय ७२ जनाको रहेकोमा शैक्षिक वर्ष २०८२ मा १ हजार ४८ जना विद्यार्थी प्रावधिक तर्फको उच्च शिक्षा अध्ययनरत रहेका छन्।

तालिका ५-७: मनमोहन प्रावधिक विश्वविद्यालयको शैक्षिक विवरण

शैक्षिक कार्यक्रम	भर्ना क्षमता (कोटा)	भर्ना विद्यार्थी संख्या	प्राध्यापक/शिक्षक संख्या
LLM (Criminal)	७५	७५	९
Master of Hospital and Healthcare Management	५४	५०	९
M.Sc. Power System Engineering	१५	१५	६
BBA LLB	६०	४५	१२
Bachelor in Pharmacy	६०	६०	१४
Bachelor in Civil Engineering	१९२	१९२	१७
Bachelor in Electrical Engineering	४८	२०	७
Bachelor in Electrical and Electronics Engineering	७२	३३	७
Diploma (CTEVT)	६९६	५५८	११५
जम्मा	१२७२	१०४८	१९६

स्रोतः सामाजिक विकास मन्त्रालय, कोशी प्रदेश, २०८३

५.१३ प्रदेश सरकार अन्तर्तग धनकुटामा रहेको निजामती आवासीय विद्यालयमा शैक्षिक वर्ष २०८२ मा आधारभूत तह (१-८) मा १२० जना र माध्यमिक तहमा (९-१०) ७३ गरी १९३ जना विद्यार्थी रहेका छन्। शिक्षक ११ जना कार्यरत रहेका छन् ।

५.१४ शैक्षिक सत्र २०८२ मा कोशी प्रदेशमा प्राविधिक धारका विद्यालय ११२ र सामुदायिक विद्यालयमा प्राविधिक शिक्षा कार्यक्रम (TECS) लागू भएका विद्यालय ४५ रहेका छन्। त्यस्तै, प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिम परिषद् (CTEVT) को आङ्गिक शिक्षालय ७, CTEVT सँग साझेदारीमा सञ्चालित शिक्षालयहरु १४, CTEVT बाट सम्बन्धन प्राप्त निजी संस्था ५७ र सीप परिक्षण केन्द्र ९ वटा गरी प्राविधिक शिक्षा प्रदान गर्ने शिक्षालय २२८ वटा रहेका छन् ।

५.१५ कोशी प्रदेशमा धार्मिक प्रकृतिका विद्यालय संख्या २५६, विशेष शिक्षा सञ्चालन गर्ने विद्यालयहरु ७७ वटा, नमुना विद्यालय ९४ र बालविकास केन्द्रहरु ७ हजार ८ सय ८६ वटा रहेका छन्। कोशी प्रदेश अन्तर्गत भाषा शिक्षण र ब्रिज कोर्ष सञ्चालनका लागि २०८२ चैत्रसम्म १८८ संस्थालाई अनुमति प्रदान गरिएको छ।

तालिका ५-८: प्रदेशमा रहेका विभिन्न प्रकृतिका विद्यालय/शिक्षण संस्थाको कुल संख्या

क्र.सं.	जिल्ला	धार्मिक प्रकृतिका विद्यालय	नमुना विद्यालय	बालविकास केन्द्र संख्या	विशेष शिक्षा सञ्चालन गर्ने विद्यालय संख्या
१	ताप्लेजुङ	२	४	३४५	२
२	संखुवासभा	२	५	३९५	४
३	सोलुखुम्बु	१५	५	२६८	६
४	ओखलढुङ्गा	१	६	३३०	१५
५	खोटाङ्ग	१	४	४२५	२
६	भोजपुर	१	६	३६१	२
७	तेह्रथुम	०	३	२६६	८
८	पाँचथर	१	३	४४२	०
९	ईलाम	९	९	५६८	१४
१०	धनकुटा	१	७	३९१	१०
११	झापा	६९	१४	१०७९	१
१२	मोरङ	५४	१३	१३२९	१
१३	सुनसरी	९३	८	११३१	३
१४	उदयपुर	९	७	५५६	९
जम्मा		२५६	९४	७८८६	७७

स्रोतः सामाजिक विकास मन्त्रालय, कोशी प्रदेश, २०८३

स्वास्थ्य क्षेत्र

५.१६ चालु आर्थिक वर्षको फागुनसम्म कोशी प्रदेशमा विभिन्न व्यक्तिले अन्तरङ्ग, बहिरङ्ग र आकस्मिक सेवा गरी ७९ लाख ३६ हजार पटक स्वास्थ्य संस्थाबाट सेवा लिएकोमा बहिरङ्ग सेवाको अंश ९०.९ प्रतिशत रहेको छ।

तालिका ५-९: अस्पताल सुविधा लिएको विवरण (पटक हजारमा)

प्रदेश/तह	२०८०/८१			२०८१/८२			२०८२/८३*		
	अन्तरङ्ग	बहिरङ्ग	आकस्मिक	अन्तरङ्ग	बहिरङ्ग	आकस्मिक	अन्तरङ्ग	बहिरङ्ग	आकस्मिक
कोशी	३६३	१०५८७	३६५	४९७	१११८१	६०५	३३३	७२११	३९२
नेपाल	१७२१	६३०५५	२१५५	१८४७	६५५११	३५६०	१२४३	४१०३९	२३४४

स्रोतः आर्थिक सर्वेक्षण, २०८२/८३, अर्थ मन्त्रालय

*२०८२ फागुनसम्म

५.१७ कोशी प्रदेशका व्यक्तिको औषत आयु ७०.४ वर्ष रहेको छ भने नेपालीको औषत आयु ७१.३ वर्ष रहेको छ। कोशी प्रदेशमा नवजात शिशु मृत्यु दर प्रति हजार जीवित जन्ममा २० रहेको छ भने नेपालमा यस्तो दर २१ रहेको छ। नेपालमा प्रति लाख जीवित जन्ममा १५१ रहेको मातृ मृत्युदर कोशी प्रदेशमा १५७ रहेको छ।

तालिका ५-१०: कोशी प्रदेशको प्रादेशिक स्वास्थ्य सूचकहरूको अवस्था

क्र.सं.	सूचक	वर्तमान अवस्था	
		नेपाल	कोशी प्रदेश
१	औषत आयु	७१.३	७०.४
२	कुल प्रजनन दर	२.१.	२.२
३	मातृ मृत्यु अनुपात (प्रतिलाख जीवित जन्ममा)	१५१	१५७
४	प्रतिहजार किशोरी महिलाहरूमध्ये बच्चा जन्माउने दर (%)	९.६	१०.९
५	५ वर्ष मुनिका बालबालिकाको मृत्युदर (प्रति हजार जीवित जन्ममा)	३३	३१ (NMICS)
६	शिशु मृत्युदर (प्रति हजार जीवित जन्ममा)	२८	२७ (NMICS)
७	नवजात शिशु मृत्युदर (प्रति हजार जीवित जन्ममा)	२१	१७ (NMICS)
८	पूर्ण खोप पाउने बच्चाहरूको प्रतिशत	८०	८०.८
९	संस्थागत प्रसूती दर (%)	७९	९०.५ (NMICS)
१०	परिवार नियोजनका साधन प्रयोग दर (%)	५७	६१.५
११	परिवार नियोजनका साधन प्रयोग दर (आधुनिक विधि) (%)	४३	४३.५
१२	पाँचवर्ष मुनिका बालबालिकाहरूमा पुड्कोपना (%)	२६.२ (NMICS)	२६.२ (NMICS)
१३	पाँचवर्ष मुनिका बालबालिकाहरूमा ख्याउटेपन (%)	६.६ (NMICS)	६.६ (NMICS)
१४	पाँचवर्ष मुनिका बालबालिकाहरूमा कम तौल (%)	१७ (NMICS)	१७ (NMICS)
१५	६-५९ महिनाका बालबालिकामा रक्त अल्पता (%)	४३	३४
१६	१५-४९ बर्षका प्रजनन उमेरका महिलामा रक्त अल्पता (%)	३४	२८
१७	१५ देखि ६९ वर्ष उमेर समूहमा उच्च रक्तचाप (%)	२४.५	२६.६

स्रोतः स्वास्थ्य मन्त्रालय, कोशी प्रदेश, २०८३

५.१८ २०७२ देखि २०८२ चैत्रसम्म कोशी प्रदेशमा २८ लाख ८५ हजार २ सय ७५ जना स्वास्थ्य बीमामा आबद्ध भएका छन् भने बीमा नवीकरण तथा सक्रिय हुनेको संख्या १६ लाख ३० हजार ६ सय ४२ जना रहेका छन्।

तालिका ५-११: स्वास्थ्य बीमामा आवद्ध जनसंख्याको विवरण (शुरुदेखि २०८२ चैत्रसम्म)

क्र.सं.	जिल्ला	बीमामा आवद्ध संख्या	बीमा नवीकरण/सक्रीय संख्या
१	झापा	८३१७३७	५०७७८७
२	पाँचथर	५०३१४	२३७५२
३	ताप्लेजुङ्ग	२३१२९	९२८३
४	भोजपुर	५१२१०	२१९३४
५	सुनसरी	६३५१९५	३३०४९५
६	सोलुखुम्बु	२०२९८	१०२३१
७	इलाम	१९१७५५	१२१८६६
८	संखुवासभा	६४८४५	३४५४६
९	खोटाङ्ग	७२१७०	३६५२९
१०	मोरङ्ग	६८९५६८	३९००९०
११	तेह्रथुम	३१६२८	१८२५०
१२	उदयपुर	१०६४८५	६०२७७

क्र.सं.	जिल्ला	बीमामा आवद्ध संख्या	बीमा नवीकरण/सक्रीय संख्या
१३	ओखलढुङ्गा	५५८७०	३१८१८
१४	धनकुटा	६१०७१	३३७८४
जम्मा		२८८५२७५	१६३०६४२

स्रोतः स्वास्थ्य बीमा बोर्ड, २०८३

स्वास्थ्य संस्थाको स्थिति

५.१९ २०८२ चैत्रसम्म कोशी प्रदेशमा सबै तहका अस्पताल १८२ र आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र १ हजार ४ सय ५७ गरी जम्मा १ हजार ६ सय ३९ वटा स्वास्थ्य संस्था रहेका छन्।

तालिका ५-१२: कोशी प्रदेशमा रहेका स्वास्थ्य संस्थाको विवरण

क्र.सं.	स्वास्थ्य संस्थाको किसिम	संख्या	कैफियत
१	विशिष्टीकृत अस्पताल	२	२०० शैय्या माथि
२	विशेषज्ञ अस्पताल	६	१०० शैय्या माथि
३	जनरल अस्पताल	४६	२५-५० शैय्या
४	जनरल अस्पताल	९	१००-३०० शैय्या
५	आधारभूत अस्पताल	११४	५-१५ शैय्या
६	आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र	१४५७	
७	शिक्षण अस्पताल	५	३०० शैय्या माथि
जम्मा		१६३९	

स्रोतः स्वास्थ्य मन्त्रालय, कोशी प्रदेश, २०८३

५.२० कोशी प्रदेशमा जिल्ला आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र, प्रादेशिक आयुर्वेद अस्पताल, आयुर्वेद केन्द्र तथा औषद्यालय समेत गरी ११८ वटा आयुर्वेद स्वास्थ्य संस्था रहेका छन्।

तालिका ५-१३: कोशी प्रदेशमा रहेका आयुर्वेद स्वास्थ्यको विवरण

क्र.सं.	विवरण	सङ्ख्या
१	प्रादेशिक आयुर्बेद अस्पताल	१
२	जिल्ला आयुर्बेद स्वास्थ्य केन्द्र	१४
३	नागरिक आरोग्य केन्द्र	५३
४	आयुर्बेद औषधालय	५०
जम्मा		११८

स्रोतः स्वास्थ्य मन्त्रालय, कोशी प्रदेश, २०८३

५.२१ कोशी प्रदेशमा विद्यालय नर्सिङ कार्यक्रम कार्यान्वयन भएका १७९ विद्यालयबाट १ लाख ५६ हजार विद्यार्थी लाभान्वित भएका छन्।

५.२२ २०८२ चैत्रसम्म सञ्चालनमा रहेका "क" वर्गका एम्बुलेन्स ५, "ख" वर्गका एम्बुलेन्स १५३ र "ग" वर्गका बिरामी बोक्ने सवारी साधन ४४४ गरी प्रदेशमा जम्मा ६०२ एम्बुलेन्स, GPS जडान भएका एम्बुलेन्स १४४ र २९ वटा शववाहन रहेका छन्।

५.२३ कोशी प्रदेशमा २०८२ चैत्रसम्म ७९ वटा स्वास्थ्य प्रयोगशाला दर्ता भएका छन्। चालु आर्थिक वर्षको चैत्रसम्म प्रदेश जनस्वास्थ्य प्रयोगशालाबाट २२५०० जना बिरामीको ३०५६४९ वटा परीक्षण गरिएको छ। मलेरिया र क्षयरोग परीक्षण गरिएको स्लाईड सङ्ख्या क्रमशः ६३८ र २,९३२ वटा रहेको छ भने एचपिभि डिएनए (महिलाको पाठेघरको मुख परीक्षण) सङ्ख्या ९५०० रहेको छ।

५.२४ प्रदेशका १४ वटै जिल्लाहरुमा सुनाई सम्बन्धी अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुलाई स्वास्थ्य सेवा लगायत अन्य आवश्यक सेवा उपभोग गर्न सहजताका लागि १४ वटा अस्पतालमा दोभाषे सेवा प्रदान गरिएको छ। निःशुल्क १०२ मा टेलिफोन सम्पर्क गरी GPS ट्र्याकिङ्ग सहितको २४ घण्टा एम्बुलेन्स सेवा सञ्चालनमा रहेको छ।

जनसङ्ख्या

५.२५ राष्ट्रिय जनगणना, २०७८ अनुसार कोशी प्रदेशको जम्मा जनसंख्या ४९ लाख ६१ हजार ४ सय १२ रहेकोमा महिला ५१.२८ प्रतिशत र पुरुष अंश ४८.७२ प्रतिशत छन्। नेपालको जनसङ्ख्या कुल जनसंख्या २ करोड ९१ लाख ६४ हजार ५ सय ७८ मध्ये कोशी प्रदेशको हिस्सा १७.०१ प्रतिशत रहेको छ।

५.२६ कोशी प्रदेशमा परिवार सङ्ख्या (संस्थागत सहित) ११ लाख ९१ हजार ५ सय ५६ रहेका छन्। प्रदेशको सरदर वार्षिक जनसङ्ख्या वृद्धि दर ०.८६ प्रतिशत, लैङ्गिक अनुपात ९५.०२ र जनघनत्व १९२ जना प्रति वर्ग किलोमिटर रहेको छ।

मञ्जूषा बक्स ५ (क) प्रदेश स्वास्थ्य नीति, २०८२

नेपालको संविधानले स्वास्थ्यलाई मौलिक हकको रूपमा स्थापित गर्दै सम्पूर्ण नागरिकलाई आधारभूत स्वास्थ्य सेवा निःशुल्क रूपमा प्राप्त हुने व्यवस्था गरेको छ। विद्यमान संघीय शासन प्रणालीमा स्वास्थ्य सेवाका संरचना तीनै तहमा विभाजित छन्। संविधानप्रदत्त स्वास्थ्य अधिकार र दायित्वलाई सुनिश्चित गर्ने जिम्मेवारी बोकेको कोशी प्रदेश सरकारद्वारा विगतका उपलब्धिलाई कायम राख्दै गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवामा नागरिकको सहज पहुँचलाई प्राथमिकतामा राखिएको छ।

संविधानले निर्धारण गरेका स्वास्थ्य क्षेत्रका एकल र साझा अधिकार, दिगो विकास लक्ष्य, अन्तर्राष्ट्रिय प्रतिबद्धता र स्वास्थ्यमा सर्वव्यापी पहुँचको अवधारणा साकार पार्न तथा प्रदेशभित्रका विद्यमान, सम्भावित, उदीयमान र पुनः उदीयमान रोग तथा स्वास्थ्य चुनौतीहरू समाधान एवं स्वास्थ्य क्षेत्रको रणनीति र कार्य योजनालाई समेत दिशानिर्देश गर्न प्रदेश स्वास्थ्य नीति, २०८२ तर्जुमा गरिएको छ।

भावी सोच

- स्वस्थ मानव पुँजी, समृद्ध प्रदेश।

उद्देश्य

(क) स्वास्थ्य सेवाको विस्तार र सबलीकरण गर्दै क्रमिक रूपमा स्वास्थ्यमा सर्वव्यापी पहुँचको अन्तर्राष्ट्रिय, राष्ट्रिय र प्रादेशिक लक्ष्यहरू हासिल गर्नु।

(ख) पहुँच नपुगेका सीमान्तकृत, विपन्न र दुर्गम भेगका समुदायमा स्वास्थ्य सेवाको उपभोग सुनिश्चित गर्नु।

(ग) प्रादेशिक संरचना अनुरूप सबै किसिमका स्वास्थ्य प्रणालीलाई विकास, विस्तार र सुधार गर्नु।

(घ) जनउत्तरदायी, जबाफदेही र जनमुखी स्वास्थ्य प्रणालीको माध्यमबाट औषधि, उपकरण र दक्ष स्वास्थ्यकर्मीको अविच्छिन्न उपलब्धता सुनिश्चित गर्दै सबै नागरिकलाई गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराउनु।

(ङ) स्वास्थ्य क्षेत्रमा सरकारी, निजी,सामुदायिक, सहकारी, गैह सरकारी क्षेत्रबाट लगानी अभिवृद्धि गर्दै सामाजिक स्वास्थ्य सुरक्षा पद्धतिलाई सुदृढ गर्नु।

(च) महामारी र विपको अवस्थामा प्रभावकारी स्वास्थ्य सेवा प्रवाह गर्न सक्ने तथा उदीयमान स्वास्थ्य समस्याहरूको सम्बोधन हुने उत्थानशील स्वास्थ्य सेवा प्रणाली स्थापित गर्नु।

खानेपानी तथा सरसफाइ

५.२७ कोशी प्रदेशमा खानेपानीको मुख्य स्रोतको रूपमा धारा/पाइप (घर-परिसरभित्र) प्रयोग गर्ने ३४.२ प्रतिशत, धारा/पाइप (घर-परिसर बाहिर) प्रयोग गर्ने २०.१ प्रतिशत र ट्युबवेल/हातेपम्प प्रयोग गर्ने ४०.४ प्रतिशत परिवार रहेका छन्। खुला इनार कुवा प्रयोग गर्ने १.६ प्रतिशत र नदी खोलाको प्रयोग गर्ने ०.२ प्रतिशत परिवार रहेका छन्।

५.२८ कोशी प्रदेशका ९३.०६ प्रतिशत जनसङ्ख्यामा आधारभूत खानेपानी सुविधा पुगेको छ। प्रदेश सरकारले सञ्चालन गरेका खानेपानी आयोजनाबाट जम्मा ४५ लाख ९ हजार ४ सय ३० जनसंख्या लाभान्वित भएका छन्।

तालिका ५-१४: आधारभूत खानेपानीबाट लाभान्वित जनसङ्ख्याको जिल्लागत विवरण

क्र.सं.	जिल्ला	आधारभूत खानेपानीबाट लाभान्वित जनसङ्ख्या (%)
१	सुनसरी	९७.८५
२	मोरङ	९७.१२
३	झापा	९६.६२
४	इलाम	९४.९२
५	खोटाङ	९०.०६
६	उदयपुर	९३.३२
७	ओखलढुङ्गा	९२.१४
८	सोलुखुम्बु	९५.२७
९	भोजपुर	८०.७८
१०	संखुवासभा	९०.३८
११	धनकुटा	९३.८३
१२	तेह्रथुम	९०.०६
१३	पाँचथर	९२.४८
१४	ताप्लेजुङ	९८.००
कोशी प्रदेशको जम्मा		९३.०६

स्रोतः खानेपानी सिँचाइ तथा ऊर्जा मन्त्रालय, कोशी प्रदेश

५.२९ कोशी प्रदेशको ९७.८३ प्रतिशत जनसंख्यामा आधारभूत सरसफाई पुगेको छ। प्रदेशको ३३.१५ प्रतिशत परिवारले साधारण शौचालय प्रयोग गरेका छन् भने शौचालय नभएको ३.१६ प्रतिशत (३७,६५३ परिवार) रहेका छन्।

महिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक

५.३० महिला समानता र विकास सहभागितामा परिचित प्रदेश निर्माण गर्ने दीर्घकालीन लक्ष्यका साथ प्रदेशको "लैङ्गिक समानता नीति, २०७९" तर्जुमा भई कार्यान्वयनमा रहेको छ । बाल विवाह विरुद्धको प्रादेशिक रणनीति (२०७९/८०-२०८३/८४) कार्यान्वयनमा रहेको छ।

५.३१ आर्थिक तथा सामाजिक रुपमा पछाडी परेका समूदायका बालिका तथा किशोरीहरुको शिक्षामा पहुँच अभिवृद्धि गर्न, सामाजिक चेतना जगाउन बालबिवाह एवं लैगिक हिंसामूक्त समाज निर्माण गर्नका लागि झापा, मोरङ र सुनसरी जिल्लाका ८ वटा स्थानीय तहहरुमा सक्षम छोरी कार्यक्रम सञ्चालनमा रहेको छ। यस कार्यक्रमबाट २८८९ जना बालिका, किशोरी र तिनका अभिभावकहरु लाभान्वित हुनेछन्।

५.३२ कोशी प्रदेशको लैङ्गिक विकास सूचकाङ्क ०.९०१ रहेको छ भने महिलाको नाममा घरजग्गाको स्वामित्व २८.४ प्रतिशत रहेको छ। महिला साक्षरता दर राष्ट्रिय औषतको तुलनामा कोशी प्रदेशको बढी रहेको छ।

तालिका ५-१५: कोशी प्रदेशमा लैङ्गिक विकासको स्थिति

विवरण	कोशी प्रदेश	नेपाल
लैङ्गिक विकास सूचकाङ्क (GDI)	०.९०१	०.८८६
लैङ्गिक विषमता सूचकाङ्क (GII)	०.४५९	०.४७९
महिला परिवारमूली सङ्ख्या प्रतिशत	३०.८७	३१.५५
महिला साक्षरता दर प्रतिशत	७३.६३	६९.३७
घर जग्गाको स्वामित्व भएका महिला प्रतिशत	२८.४०	२३.८६

स्रोतः राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०८१

५.३३ चालु आर्थिक वर्षको चैत्रसम्म कोशी प्रदेशमा १७ वटा बालगृहमा आश्रित बालबालिका जम्मा ४०३ जना रहेका छन्। वृद्धाश्रम, भेटघाट स्थल, मिलन केन्द्र, दिवा सेवा केन्द्र समेत गरी जेष्ठ नागरिक सेवा केन्द्रहरु १९२ वटा रहेका छन्।

५.३४ २०८२ चैत्रसम्म यस प्रदेशमा सञ्चालनको लागि अनुमति लिएका र अनुमतिको प्रक्रियामा रहेका बालगृह संख्या एवं त्यहाँ आश्रित बालबालिकाको विवरण देहायअनुसार रहेका छन्।

तालिका ५-१६: कोशी प्रदेशमा बालगृहको विवरण

विवरण	संख्या	बालक	बालिका	जम्मा
अनुमति लिएका बालगृह संख्या	१४	१७३	१६१	३३४
अनुमति प्रकृयामा रहेको	४	४९	३९	८८
जम्मा	१८	२२२	२००	४२२

स्रोतः सामाजिक विकास मन्त्रालय, २०८३

५.३५ राष्ट्रिय जनगणना, २०७८ अनुसार ५ वर्षसम्मका जन्मदर्ता भएका बालबालिका ७०.८ प्रतिशत रहेका छन्। बालबालिका सम्बन्धी ऐन, २०७५ अनुसार कोशी प्रदेशका ११४ वटा स्थानीय तहले बालबालिका सम्बन्धी कार्यविधि तर्जुमा गरेका छन् भने १२२ स्थानीय तहमा वालकल्याण अधिकारी तोकिएको छ।

५.३६ आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को चैत्रसम्म हराएका मध्ये खोजतलास, पुनर्मिलन र उद्धार हुने प्रक्रियामा रहेका बालबालिकाको संख्या ३० रहनुको साथै ३१ जना बेवारिसे तथा सडक बालबालिकाको उद्धार तथा व्यवस्थापन गरिएको छ।

तालिका ५-१७: बालबालिका खोजतलास तथा उद्धार सम्बन्धी विवरण*

क्र.सं.	विवरण	बालक	बालिका	जम्मा
१	हराएका बालबालिका	६	२४	३०
१.१	हराएका बालबालिकाको खोजतलास गरी परिवारमा पुनर्मिलन	५	८	१३
१.२	खोजतलास भइरहेको		११	११
१.३	मृत भेटिएकी बालिका		१	१

क.सं.	विवरण	बालक	बालिका	जम्मा
१.४	हराएका मध्ये भारतमा भेटिई भारतवाट उद्धारको प्रकृयामा रहेको	१	४	५
२	बेवारिसे बालबालिका उद्धार तथा व्यवस्थापन	१४	८	२२
३	सडक बालबालिकाको उद्धार	९	०	९
४	भारतवाट उद्धार गरि परिवारमा पुनर्मिलन	३	३	६

स्रोतः बालबालिका खोजतलास प्रदेश समन्वय केन्द्र *२०८२ चैत्रसम्म

५.३७ आर्थिक वर्ष २०७५/७६ देखि २०८२ चैत्रसम्म प्रदेशका दुर्गम तथा पहाडी क्षेत्रका २८१ जना गर्भवती तथा सुत्केरी महिलालाई हवाई उद्धार गरिएको छ। चालु आर्थिक वर्षको चैत्रसम्म २५ जना गर्भवती तथा सुत्केरी महिलाको उद्धार भएको छ।

तालिका ५-१८ः कोशी प्रदेशमा उद्धार गरिएका गर्भवती तथा सुत्केरी महिलाको विवरण

आर्थिक वर्ष	कोशी प्रदेश	नेपालको जम्मा
२०७५/७६	५	२६
२०७६/७७	१०	८७
२०७७/७८	२८	१०३
२०७८/७९	५५	१६९
२०७९/८०	४४	१६७
२०८०/८१	६९	१६१
२०८१/८२	४५	१३५
२०८२/८३*	२५	६९
जम्मा	२८१	९१७

स्रोतः महिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक मन्त्रालय, २०८२

५.३८ आर्थिक वर्ष २०८२/८३ वैशाखसम्म कोशी प्रदेशका जिल्लाहरुमा यौनजन्य हिंसाको ५८० वटा र घरेलु हिंसाको १ हजार ४६ वटा, बहुविवाहको ८७ वटा र बालविवाहको १० वटा मुद्दा दर्ता भएको छ। यस्तै जातीय छुवाछुतमा ५, जेष्ठ नागरिकमाथि भएको दुर्व्यवहारका १४ र मानव बेचविखनका ९ वटा मुद्दाहरु दर्ता भएका छन्।

तालिका ५-१९ः कोशी प्रदेशमा भएको हिंसाको विवरण (संख्या)

क.सं.	हिंसाको किसिम	आ.व. २०८१/०८२	आ.व. २०८२/०८३ *
१	यौनजन्य हिंसा	६९२	५८०
२	घरेलु हिंसा	१३५३	१०४६
३	बहुविवाह	११६	८७
४	बालविवाह	८	१०
५	जातीय छुवाछुत	३	५
६	जेष्ठ नागरिकमाथि भएको दुर्व्यवहार	७	१४
७	मानव वेचविखन	१०	९
जम्मा		२१८९	१७५१

स्रोतः प्रदेश प्रहरी कार्यालय, विराटनगर *२०८३ वैशाखसम्म

अपाङ्गता सम्बन्धी अवस्था

५.३९ राष्ट्रिय जनगणना, २०७८ अनुसार नेपालको कुल जनसङ्ख्यामध्ये अपाङ्गता भएका जनसंख्या २.२ प्रतिशत रहेको छ, भने कोशी प्रदेशको कुल जनसंख्यामा २.४ प्रतिशत अपाङ्गता भएका व्यक्ति रहेका छन्।

५.४० कोशी प्रदेशमा अपाङ्गता भएका जम्मा ८० हजार ८ सय १६ जना मध्ये शारीरिक अपाङ्गता ४६.७ प्रतिशत र बहुअपाङ्गता १३.७ प्रतिशत रहेका छन्।

तालिका ५-२०: कोशी प्रदेशमा अपाङ्गता सम्बन्धी विवरण

क.स	अपाङ्गताको किसिम	संख्या
१	शारीरिक अपाङ्गता	३७,७२३
२	दृष्टि सम्बन्धी	५,८१०
३	सुनाई सम्बन्धी	११७३०
४	श्रवण दृष्टिविहिन	१,९१४
५	अटिज्म	१,४१३
६	स्वर बोलाई सम्बन्धी	१,६८८
७	मानसिक वा मनोसामाजिक अपाङ्गता	४,९५९
८	बौद्धिक अपाङ्गता	४,३२३
९	अनुवंशीय रक्तश्राप (हेमोफिलिया)	१०५
१०	बहु अपाङ्गता	११,१५१
	जम्मा	८०,८१६

स्रोतः सामाजिक विकास मन्त्रालय,२०८३

५.४१ प्रदेश सरकार, स्थानीय तह र गैरसरकारी संस्थाको साझेदारीमा सञ्चालित अपाङ्गता रोकथाम तथा पुनः स्थापना कार्यक्रम २०८२ चैत्रसम्म १३७ वटा स्थानीय तहमा विस्तार भएको छ। यस कार्यक्रमबाट प्रत्यक्ष लाभान्वित अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको संख्या ८० हजार १ सय ९५ जना छन् भने ६ हजार ८ सय ७५ जनाले सीपमूलक तालिम लिएका छन्।

युवा तथा खेलकुद

५.४२ कोशी प्रदेशको इटहरीमा प्रादेशिक रङ्गशाला, मोरङको वैजनाथपुरमा क्रिकेट रङ्गशाला, विराटनगरमा शहीद रङ्गशाला लगायत सबै जिल्लामा जिल्लास्तरीय खेलमैदान तथा रङ्गशालाहरू स्थापना भएका छन्। प्रदेश खेलकुद विकास बोर्ड र १४ वटा जिल्ला खेलकुद विकास समितिबाट खेलकुद क्षेत्रको विकास एवम् प्रवर्द्धन गर्न विभिन्न कार्यक्रम र प्रतियोगिताहरू सञ्चालन भएका छन् भने विभिन्न प्रतियोगितामा सहभागीता भई पदक तथा पुरस्कार समेत प्राप्त भएको छ।

५.४३ प्रदेश खेलकुद विकास बोर्ड मातहतमा प्रदेशस्तरीय एवम् जिल्ला स्तरीय रंगशाला २१ वटा, खेलमैदान ५२ वटा, कवर्डहल ३६ वटा र ८ वटा अन्य खेल पूर्वाधार समेत गरी जम्मा ११७ वटा खेलकुद संरचनाहरु रहेका छन्।

पुस्तकालय र सिकाई केन्द्र

५.४४ कोशी प्रदेशमा सामुदायिक पुस्तकालयहरू १५२ वटा रहेका छन् । सबैभन्दा बढी मोरङ जिल्लामा ४४ वटा रहेका छन् भने उदयपुर र सोलुखुम्बुमा २/२ वटा पुस्तकालयहरू रहेका छन् । यस्तै सामुदायिक सिकाई केन्द्रहरू ३४८ वटा सञ्चालनमा रहेका छन् ।

तालिका ५-२१: सामुदायिक पुस्तकालय र सिकाई केन्द्रहरूको जिल्लागत विवरण

क्र.सं.	जिल्लाको नाम	सामुदायिक पुस्तकालय	सामुदायिक सिकाई केन्द्र
१	भोजपुर	१०	२५
२	धनकुटा	३	२७
३	इलाम	५	२७
४	झापा	२७	२८
५	खोटाङ	१०	२९
६	मोरङ	४४	३७
७	ओखलढुङ्गा	३	३२
८	पाँचथर	११	२४
९	संखुवासभा	६	२०
१०	सोलुखुम्बु	२	१४
११	सुनसरी	१९	२२
१२	ताप्लेजुङ	५	१५
१३	तेह्रथुम	५	२०
१४	उदयपुर	२	२८
जम्मा		१५२	३४८

स्रोतः सामाजिक विकास मन्त्रालय, कोशी प्रदेश, २०८३

भाषा, कला तथा संस्कृति

५.४५ प्रदेशभित्र रहेका सबै भाषा, लिपि, साहित्य, कला र संस्कृतिको संरक्षण संवर्धन र विकास गर्ने उद्देश्यले प्रदेश प्रज्ञा प्रतिष्ठान ऐन, २०७९ जारी भएको छ। समानुपातिक समावेशी, समतामूलक र समृद्ध प्रदेश निर्माणको दीर्घकालीन सोच र सामाजिक न्याय सहितको मर्यादित जीवन र समृद्ध समाजको निर्माण गर्ने लक्ष्यका साथ प्रदेश सामाजिक समावेशीकरण नीति, २०७९ कार्यान्वयनमा रहेको छ।

५.४६ प्रदेश सरकारबाट २०७५ देखि हालसम्म प्रदेश भाषा साहित्य कला प्रतिभा सम्मान ४८ जनालाई, नवोदित भाषा साहित्य कला प्रतिभा पुरस्कार १० जनालाई र बालकृष्ण पोखरेल भाषा साहित्य कला सम्मान ५ जना गरी कुल ६३ जनालाई सम्मान तथा पुरस्कार प्रदान गरिएको छ।

५.४७ कोशी प्रदेशमा ५० वटा सङ्ग्रहालयहरू रहेका छन्। धनकुटामा प्रदेश सङ्ग्रहालय रहेको छ। सबैभन्दा बढी झापा जिल्लामा १० वटा सङ्ग्रहालयहरू रहेका छन्।

तालिका ५-२२ कोशी प्रदेशमा रहेका सङ्ग्रहालयको विवरण

क्र.सं.	जिल्ला	सङ्ग्रहालयको संख्या
१	ताप्लेजुङ	१
२	पाँचथर	१
३	इलाम	५
४	झापा	१०
५	मोरङ	४
६	सुनसरी	७
७	धनकुटा	५
८	तेह्रथुम	३
९	भोजपुर	१
१०	संखुवासभा	१
११	सोलुखुम्बु	३
१२	ओखलढुङ्गा	२
१३	खोटाङ	३
१४	उदयपुर	४
जम्मा		५०

स्रोत: सामाजिक विकास मन्त्रालय, २०८३

सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम

५.४८ २०८२ चैत्रसम्म कोशी प्रदेशका सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्राप्त गर्ने जम्मा लाभग्राहीको संख्या ५ लाख ४१ हजार २ सय ५७ जना रहेका छन्। गत वर्ष २०८१ चैत्रसम्म ५ लाख ३२ हजार १ सय ३१ जना लाभग्राही रहेका थिए। कोशी प्रदेशको कुल जनसङ्ख्या मध्ये करिब १०.९ प्रतिशतले सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्राप्त गरेको देखिन्छ। सामाजिक सुरक्षा भत्ता सम्बन्धी थप विवरण अनुसूचीमा समावेश गरिएको छ।

गैरसरकारी संस्था

५.४९ सामाजिक विकास संस्था ऐन, २०७५ अनुसार कोशी प्रदेशको सामाजिक विकास मन्त्रालयमा २०८२ चैत्रसम्म दर्ता भएका गैरसरकारी संस्था ५० वटा र सूचीकृत भएका संस्थाको सङ्ख्या ५२९ वटा पुगेको छ। आर्थिक वर्ष २०८२/८३ चैत्रसम्म ४० वटा गैसरकारी संस्था र ४९६ वटा सूचीकृत संस्थाको नवीकरण भएको छ।

५.५० आर्थिक वर्ष २०८२/८३ चैत्रसम्म १४ वटा जिल्ला प्रशासन कार्यालयहरुमा दर्ता भएका गैरसरकारी संस्थाहरुको जम्मा संख्या ४ सय ११ रहेको छ। यस अवधिसम्म जम्मा ३ सय ४४ वटा संस्था विघटन वा खारेज भएका छन्। यस अवधिमा २ हजार ३ सय ८५ वटा संस्था नवीकरण भएका छन्।

तालिका ५-२३: सामाजिक तथा गैरसरकारी संस्था दर्ताको जिल्लागत विवरण

क्र.सं.	जिल्ला	आर्थिक वर्ष २०८२/८३ चैत्रसम्म		
		दर्ता	नवीकरण	खारेजी
१	ताप्लेजुङ	५	४७	०
२	पाँचथर	७४	३५९	०
३	ईलाम	९	१२८	१०४
४	संखुवासभा	८	७३	०
५	तेह्रथुम	१०	५८	०
६	धनकुटा	३	९१	१
७	भोजपुर	८	८६	०
८	खोटाङ	२३	५८	४
९	सोलुखुम्बु	२१	०	२१९
१०	ओखलढुङ्गा	२३	८८	०
११	उदयपुर	७	१२४	०
१२	झापा	६१	३५०	०
१३	मोरङ	७९	५५२	०
१४	सुनसरी	८०	३७१	१६
जम्मा		**४११**	**२३८५**	**३४४**

स्रोत: जिल्ला प्रशासन कार्यालयहरु १४ जिल्ला

६. सुशासन र प्रशासन

६.१ कोशी प्रदेश सरकार अन्तर्गत मन्त्रालयहरू ९ वटा, सचिवालय/आयोग जस्ता केन्द्रीय निकाय ४ वटा, निर्देशनालय ६ वटा, तालिम केन्द्र ८ वटा र कार्यालय १७२ वटा गरी जम्मा १९९ वटा सरकारी निकाय रहेका छन्।

तालिका ६-१ः कोशी प्रदेश सरकार मातहतका कार्यालयको सङ्ख्या र दरबन्दी विवरण

क.सं.	मन्त्रालय/निकायको नाम	कार्यालयको सङ्ख्या (मन्त्रालय/निकाय समेत)	कायम दरबन्दी सङ्ख्या (अस्थायी समेत)
१	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय	४	९८
२	प्रदेश सभा सचिवालय	१	७२
३	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	८	९७
४	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	१४	२४७
५	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	९	१८५
६	स्वास्थ्य मन्त्रालय	५०	१०००
७	खानेपानी, सिँचाई तथा ऊर्जा मन्त्रालय	२५	३६४
८	उद्योग, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	५२	६५७
९	सामाजिक विकास मन्त्रालय	८	१५४
१०	पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय	२५	१२१४
११	प्रदेश योजना आयोग	१	२०
१२	प्रदेश लोक सेवा आयोग	१	३६
१३	मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय	१	१०
जम्मा		**१९९**	**४१५४**

स्रोतः मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय, २०८३

प्रशासन तथा निजामती सेवा

६.२ प्रदेशका सरकारी निकाय/कार्यालयको स्वीकृत जम्मा दरबन्दी ४,१५४ रहेकोमा २०८२ चैत्रसम्म ८२.१ प्रतिशत पदपूर्ति भएको छ। गत वर्ष २०८१ चैत्रसम्म ७६.३ प्रतिशत पदपूर्ति रहेको थियो।

तालिका ६-२ः कोशी प्रदेशका सरकारी कार्यालय, दरबन्दी एवम् पदपूर्तिको विवरण

क.सं.	विवरण	जम्मा संख्या
१	प्रदेशका निकाय/कार्यालय संख्या	१९९
२	स्वीकृत दरबन्दी (अस्थायी समेत)	४१५४
३	स्थायी पदपूर्ति	२४६६
४	करार मार्फत पदपूर्ति	९४२
५	जम्मा पदपूर्ति	३४०८ (८२.१%)
६	रिक्त दरबन्दी	७४६ (१७.९%)
७	जम्मा महिला कर्मचारी	८११
८	जम्मा पुरुष कर्मचारी	२५९७
९	प्रदेश किताबखानाको PIS Portal मा दर्ता पद	२९२०
१०	छात्रवृति करार र विकास समितितर्फ	६३६

स्रोतः मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय, कोशी प्रदेश, २०८३

६.३ प्रदेशका सरकारी निकायको जम्मा पदपुर्तिमध्ये महिला कर्मचारी ८११ जना (२३.८%) र पुरुष कर्मचारी २५९७ जना (७६.२%) रहेका छन्।

६.४ प्रदेश किताबखाना (PIS Portal) मा हालसम्म प्रदेश सरकारी निकायको दरबन्दीमध्ये जम्मा २ हजार ९ सय २० पद दर्ता भएका छन्। जसमध्ये सबैभन्दा बढी प्रशासन सेवा र दोस्रोमा वन सेवाको पद दर्ता रहेको देखिन्छ।

तालिका ६-३: प्रदेश कितावखानामा दर्ता भएको प्रदेशको कर्मचारी दरबन्दी विवरण

क्र.सं.	सेवागत विवरण	दरवन्दी संख्या	प्रतिशत
१	नेपाल आर्थिक योजना तथा तथ्याङ्क सेवा	१८	०.६
२	इन्जिनियरिङ सेवा	५२३	१७.९
३	कृषि सेवा	२५२	८.६
४	नेपाल न्याय सेवा	१५	०.५
५	प्रशासन सेवा	९१७	३१.४
६	वन सेवा	७८३	२६.८
७	नेपाल विविध सेवा	२०६	७.१
८	शिक्षा सेवा	५०	१.७
९	स्वास्थ्य सेवा (अस्पताल समितितर्फ बाहेक)	१५६	५.३
जम्मा		**२९२०**	१००.००

स्रोतः मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय, २०८३

नोटः सबै निकायको पद दर्ता PIS Portal मा इन्ट्रि नरहेको हुँदा स्वीकृत दरबन्दी र PIS Portal को विवरण फरक देखिएको छ।

६.५ प्रदेश लोक सेवा आयोगले २०७८ देखि २०८२ चैत्र मसान्तसम्म स्थानीय सेवा र प्रदेश निजामती सेवाको जम्मा ३ हजार ३ सय ५६ पदमा पदपूर्तिको लागि सिफारिस गरेकामध्ये महिला कर्मचारी ३६.९ प्रतिशत र पुरुष कर्मचारी ६३.१ प्रतिशत रहेका छन्।

तालिका ६-४: कोशी प्रदेशको लोकसेवा आयोगबाट सिफारिसको विवरण*

तह	प्रदेश	स्थानीय	कुल जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा
आधारभूत	२२१	०	**२२१**	३९	१८२	२२१
तेस्रो	३०	०	**३०**	६	२४	३०
चौथो	१०८	१४१६	**१५२४**	७०१	८२३	१५२४
पाँचौ	२१४	९१५	**११२९**	३७७	७५२	११२९
छैटौ	०	१२०	**१२०**	२५	९५	१२०
सातौ	१४०	११९	**२५९**	७०	१८९	२५९
आठौ	२५	१३	**३८**	१५	२३	३८
नवौ	३५	०	**३५**	६	२९	३५
जम्मा	७७३	२५८३	**३३५६**	१२३९	२११७	३३५६

स्रोतः प्रदेश लोक सेवा आयोग, कोशी प्रदेश, २०८३ *२०८२ चैत्रसम्म

६.६ प्रदेश निजामती सेवा र स्थानीय सेवामा प्रदेश लोक सेवा आयोगबाट आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा ५५२ जना सिफारिस भएकोमा चालु आर्थिक वर्षको चैत्र मसान्तसम्म १०२५ जना पदपूर्तिका लागि सिफारिस भएको छ।

चार्ट ६-१: प्रदेश लोकसेवा आयोगबाट पदपूर्तिका लागि सिफारिसको विवरण (प्रदेश र स्थानीय तह)

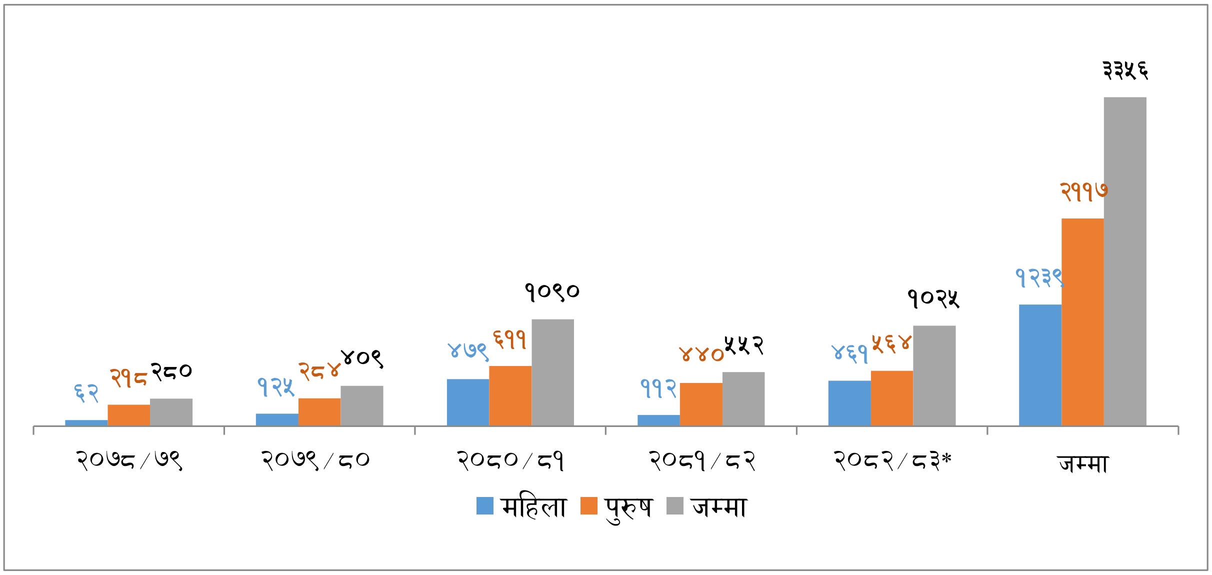

स्रोतः प्रदेश लोक सेवा आयोग, कोशी प्रदेश, २०८३ *२०८२ चैत्रसम्म

६.७ गत आ.व. २०८१/०८२ र चालु आ.व. २०८२/८३ मा प्रदेश लोक सेवा आयोगबाट पदपूर्तिको लागि सिफारिस भएका १५७७ जना मध्ये खुला तर्फ ९३२ जना, समावेशी तर्फ ६०५ जना रहेका छन् भने आन्तरिक प्रतिस्पर्धा र अन्तर सेवा तर्फ जम्मा ४० जना रहेका छन्।

सुशासन, कानून तथा मानव अधिकार

६.८ सरकारी कार्य सञ्चालन तथा सेवा प्रवाहलाई विद्युतीय प्रणालीमा आबद्ध गर्दै लगिएको छ। एकीकृत वेबसाइट तथा प्रदेश पोर्टल निर्माण, Office Automation System, ई-हाजिरी, गुनासो पोर्टल, मुख्यमन्त्री ड्यासबोर्ड सञ्चालनमा रहेको छ। हालसम्म एकीकृत कार्यालय व्यवस्थापन प्रणाली (GIOMS) प्रदेशका ६३ वटा निकाय सञ्चालनमा रहेको छ।

६.९ प्रदेश स्थापना भएदेखि २०८२ चैत्र मसान्तसम्म जम्मा ७५ वटा ऐन, ३६ वटा नियमावलीहरू, ५ वटा गठन आदेश र १०१ वटा अन्य कानूनहरू तर्जुमा भएका छन्। ऐन अन्तर्गत सालबसाली रूपमा तर्जुमा भएका प्रदेश विनियोजन ऐनहरू ९ वटा र आर्थिक ऐनहरू ८ वटा समेत रहेका छन्।

तालिका ६-५: प्रदेश स्थापना देखि २०८२ चैत्रसम्म तर्जुमा भएका कानूनहरूको विवरण

कानून	प्रदेश सभाबाट पारित		अध्यादेश	कोशी प्रदेश सरकारबाट स्वीकृत (विद्यमान रहेका मात्र)							
	ऐन	ऐन संशोधन		नियमावली	नियमावली संशोधन	कार्यविधि	निर्देशिका	गठन आदेश	दिग्दर्शन	मापदण्ड	नीति
सङ्ख्या	७५	१८	१२	३६	१२	७१	२६	५	२	२	६

स्रोतः मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय र आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय, कोशी प्रदेश, २०८३

नोटः माथिको तालिकामा खारेज भएका बाहेक विद्यमान नियमावली तथा अन्य कानूनहरुको विवरण समावेश गरिएको छ।

६.१० प्रदेश सरकारबाट जारी भएका छ वटा नीतिहरूमा देहाय अनुसार रहेका छन्।

(क) विपद् उत्थानशील प्रादेशिक नीति, २०७५

(ख) प्रदेश विपद् व्यवस्थापन नीति, २०७९

(ग) कोशी प्रदेश लैङ्गिक समानता नीति, २०७९
(घ) कोशी प्रदेश सामाजिक समावेशीकरण नीति, २०७९
(ङ) कोशी प्रदेश नवीकरणीय उर्जानीति, २०८१
(च) प्रदेश स्वास्थ्य नीति, २०८२

६.११ गुनासो व्यवस्थापन प्रणाली (हेलो सरकार र हेलो सि.एम.) मा परेका गुनासो, अख्तियार दुरुपयोग सम्बन्धी तथा अन्य (प्रदेशका निकाय तर्फको) शुरुदेखि २०८३ को वैशाखसम्म २९७ वटा उजुरी वा गुनासो मध्ये ११६ वटा फस्यौंट/समाधान गरिएको छ।

तालिका ६-६: प्रदेश निकाय तर्फको गुनासो तथा उजुरी फस्यौंटको विवरण

माध्यम/प्रणाली	जम्मा उजुरी/गुनासो	फस्यौंट/समाधान	बाँकी/प्रक्रियामा रहेको
गुनासो व्यवस्थापन प्रणाली (हेलो सरकार)	१३३	७८	५५
गुनासो व्यवस्थापन प्रणाली (हेलो सी. एम.)	१२९	१६	११३
अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगबाट प्राप्त	३५	२२	१३
जम्मा	**२९७**	**११६**	**१८१**

स्रोतः मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय, कोशी प्रदेश

६.१२ आ.व.२०८१/८२ मा कोशी प्रदेशमा रहेका तीनै तहका निकायहरुमा परेका उजुरी मध्ये स्थानीय तहमा ५७.८ प्रतिशत, संघीय निकायमा २७.४ प्रतिशत र प्रदेश सरकारका निकाय विरुद्ध १४.८ प्रतिशत उजुरी परेका छन्।

तालिका ६-७: तीन तहको सरकारका निकाय विरुद्धको उजुरी विवरण (प्रतिशतमा)

प्रदेश	आ.व. २०८०/८१				आ.व. २०८१/८२			
	संघ	प्रदेश	स्थानीय तह	जम्मा	संघ	प्रदेश	स्थानीय तह	जम्मा
कोसी	१,००१	४७०	१,९९९	**३,४७०**	९०१	४८९	१,९०४	**३,२९४**
नेपाल	**१२,६२३**	**४,४५७**	**१९,१०६**	**३६,१८६**	**१२,४७५**	**४,६१८**	**१९,९३३**	**३७,०२६**

स्रोतः अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगको वार्षिक प्रतिवेदन २०८०/८१ र २०८१/८२

व्यक्तिगत घटना दर्ता र राष्ट्रिय परिचय पत्र वितरण

६.१३ कोशी प्रदेशमा आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा २ लाख २० हजार ३ सय ७० व्यक्तिगत घटना दर्ता भएका थिए भने चालु आर्थिक वर्षको चैत्र मसान्तसम्म २ लाख १५ हजार ४ सय ७१ व्यक्तिगत घटना दर्ता भएका छन्।

तालिका ६-८: कोशी प्रदेशमा व्यक्तिगत घटना दर्ताको विवरण

आ.व.	जन्म	मृत्यु	विवाह	बसाई सराई	सम्बन्ध विच्छेद	कुल दर्ता
२०८०/८१	११२५९६	३६७२९	४७७५४	४०८४१	५७६८	**२४३६८८**
२०८१/८२	९५,४७१	३७,२१८	६,४०१	४३,३४४	३७,९३६	**२२०,३७०**
२०८२/८३*	८९९३५	३६१४३	४३७७५	३८५६४	७०५४	**२१५४७१**

स्रोतः राष्ट्रिय परिचयपत्र तथा पञ्जीकरण विभाग, *२०८२ चैत्रसम्म

६.१४ कोशी प्रदेशका जिल्लाहरूमा २०८२ चैत्र मसान्तसम्म राष्ट्रिय परिचयपत्रका लागि ३६ लाख २२ हजार ३ सय ५६ जनाको विवरण सङ्कलन भएकोमा ४ लाख ६७ हजार २ सय ४३ जनालाई राष्ट्रिय परिचयपत्रको कार्ड वितरण भईसकेको छ।

तालिका ६-९: कोशी प्रदेशमा राष्ट्रिय परिचयपत्र दर्ता र वितरणको अवस्था*

क्र.सं.	जिल्ला	दर्ता/विवरण संकलन संख्या	छपाई र जिल्ला पठाइएको संख्या	कार्ड वितरण संख्या
१	ताप्लेजुङ	८२९४१	८०४०	२३७१
२	पाँचथर	१४७२६९	४३५१९	१४४४७
३	इलाम	२२३९५७	३६४८२	१४६५७
४	संखुवासभा	१२३७१२	२६९७४	१३००४
५	तेह्रथुम	७१७४०	२०२२३	७४१९
६	धनकुटा	११७८६१	२०३३४	६१८१
७	भोजपुर	१२०६८५	३७७१६	८८०८
८	खोटाङ	१३०५२६	३२९४९	११९९९
९	सोलुखुम्बु	७०५८२	४९३५१	३१५४०
१०	ओखलढुङ्गा	११०५४३	१३८६९	४२८८
११	उदयपुर	२६०३४६	३६९६७	१५०२१
१२	झापा	७५८२२४	६०२७८५	३७१४२
१३	मोरङ	८१४७०५	६५२८२२	२७५२२२
१४	सुनसरी	५८९२६५	७२४३६	२५१४४
	जम्मा	**३६२२३५६**	**१६५४४६७**	**४६७२४३**

स्रोतः राष्ट्रिय परिचयपत्र तथा पञ्जीकरण विभाग *२०८२ चैत्रसम्म

विपद् व्यवस्थापन तथा प्रभावितको विवरण

६.१५ कोशी प्रदेशमा आ.व.२०८१/८२ मा प्रदेशमा विपदका घटनाबाट मृतकको सङ्ख्या ७६ रहेकोमा चालु आ.व. २०८२/८३ चैत्रसम्म विपद्का कारण ज्यान गुमाउनेको संख्या ८४ रहेको छ। आ.व. २०८२/८३ को चैत्र मसान्तसम्ममा विपदका घटनाबाट मृत्यु हुनेको सङ्ख्या सबैभन्दा बढी ईलाममा रहेको छ।

तालिका ६-१०: विपदका घटनाबाट प्रभावित हुनेको जिल्लागत विवरण

सि.न.	जिल्ला	आ.ब २०८१/८२				आ.ब २०८२/८३*			
		घाईते संख्या	मृतक संख्या	आर्थिक क्षति रु. करोडमा	प्रभावित घर संख्या	घाईते संख्या	मृतक संख्या	आर्थिक क्षति रु. करोडमा	प्रभावित घर संख्या
१	झापा	३२	११	१५.७४	३८७	३४	११	१०.३८	५८५२
२	ईलाम	१२	३	२३.३७	५८	३३	३१	०.५४	२३
३	पाँचथर	१५	१०	१३.९५	४५१	१५	२	१५.१८	१०८
४	ताप्लेजुङ्ग	२२	६	४.१०	७४	२६	२	१५.५५	३६
५	मोरङ	२६	१०	१३.४०	६७८	३८	७	६.१२	५००
६	सुनसरी	४१	४	२६.७४	४९	४४	६	६.०४	२२३६
७	धनकुटा	८	४	१९.१०	१९८	७	०	२.६६	१३३
८	तेह्रथुम	१२	०	६.५४	१४	४	१	०.३९	५

सि.न.	जिल्ला	आ.ब २०८१/८२				आ.ब २०८२/८३*			
		घाईते संख्या	मृतक संख्या	आर्थिक क्षति रु. करोडमा	प्रभावित घर संख्या	घाईते संख्या	मृतक संख्या	आर्थिक क्षति रु. करोडमा	प्रभावित घर संख्या
९	संखुवासभा	२०	५	७.७६	११०	१३	३	५.३४	६०
१०	भोजपुर	२१	५	३.३१	४८	१५	३	२.८३	३५
११	उदयपुर	१९	३	३३.२५	१५३	२३	४	५.४३	३५३
१२	खोटाङ	२५	३	१०.५८	१३६	९	४	३.४१	१४८
१३	ओखलढुङ्गा	६	१	३.८७	१७५	१९	१	४.२९	२६
१४	सोलुखुम्बु	२२	११	५२.८५	१६२	१५	९	०.७६	२८
जम्मा		२८१	७६	२३४.५५	२६९३	२९५	८४	७८.९२	९५४३

स्रोतः आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय, कोशी प्रदेश *२०८२ चैत्रसम्म

६.१६ कोशी प्रदेशमा आ.व.२०८२/८३ मा प्रदेशमा विपदका घटनाबाट मृत्यु भएका मध्ये सबैभन्दा बढी ३४ जनाको पहिरोबाट मृत्यु भएको छ भने उच्च उचाइबाट १० जना, आगलागी र सर्पदशंबाट ८/८ जनाको मृत्यु भएको देखिन्छ।

तालिका ६-११: कोशी प्रदेश अन्तर्गत विपदको प्रकृति अनुसार प्रभावितको विवरण/संख्या

क्र.सं.	घटना प्रकृति	आ.ब २०८१/८२		आ.ब २०८२/८३*	
		घाइते संख्या	ज्यान गुमाउनेको संख्या	घाइते संख्या	ज्यान गुमाउनेको संख्या
१	जनावर आक्रमण	२३	९	४१	८
२	भुकम्प	०	०	०	०
३	आगलागी	९८	१०	९२	८
४	बाढी	४	११	२	६
५	वन डढेलो	४	१	०	०
६	भारी वर्षा	२	०	२	१
७	उच्च उचाइ	२९	४	१४	१०
८	पहिरो	१४	२०	२८	३४
९	सर्पदंश	२४	४	५१	८
१०	चट्याङ	८०	१६	४२	५
११	हावाहुरी	३	१	१२	४
१२	अन्य घटना	०	०	११	०
	जम्मा	२८१	७६	२९५	८४

स्रोतः आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय, कोशी प्रदेश *२०८२ चैत्रसम्म

अनुसूचीहरु

अनुसूची नं.	विषय	पृष्ठ
१.०	राष्ट्रिय अर्थतन्त्र तथा प्रादेशिक आर्थिक स्थिति	
१.१	प्रादेशिक कुल मूल्य अभिवृद्धि (औद्योगिक वर्गीकरण अनुसार)	१
१.२	प्रादेशिक कुल मूल्य अभिवृद्धि (औद्योगिक वर्गीकरण अनुसार)	२
१.३	कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको संरचना (औद्योगिक वर्गीकरण अनुसार)	३
१.४	कुल गार्हस्थ उत्पादनको वार्षिक वृद्धिदर (औद्योगिक वर्गीकरण अनुसार)	४
१.५	कुल गार्हस्थ उत्पादनको प्रदेशगत संरचना	५
१.६	कुल गार्हस्थ्य उत्पादन, कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको बार्षिक वृद्धिदर तथा मूल्य सूचकाङ्क (वृहत औद्योगिक वर्गिकरण अनुसार)	६
२.०	सार्वजनिक वित्त	
२.१	कोशी प्रदेशको आम्दानी तथा खर्चको स्थिति (रू. लाखमा)	७
२.२	कोशी प्रदेशको सात वर्षको खर्च र प्राप्तिको तुलनात्मक स्थिति (रू.लाखमा)	८
२.३	प्रदेशको राजस्व संकलन स्थिति (रू. लाखमा)	९
२.४	सात वर्षको कोशी प्रदेशको राजस्व सङ्कलन र उपयोगको स्थिति	१०
२.५	सात वर्षको कोशी प्रदेशको आय व्यय अनुमान (बजेट) को विवरण	११
२.६	कोशी प्रदेशको बजेट र खर्चको स्थिति (रू.लाखमा)	१२
२.७	कोशी प्रदेशको सात वर्षको आय अनुमान र प्राप्तिको स्थिति (रू.लाखमा)	१३
२.८	कोशी प्रदेशको स्रोतगत खर्चको विवरण (रू.लाखमा)	१४
२.९	आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा स्थानीय तहको बजेट तथा खर्च स्थिति	१५
३.०	बैंक तथा वित्तीय क्षेत्र	
३.१	निक्षेप सङ्कलन र कर्जा प्रवाहको जिल्लागत विवरण (रु.करोडमा)	२२
३.२	बैंक तथा वित्तीय संस्थाका ऋणीको जिल्लागत सङ्ख्या (विगत ४ वर्षको)	२३
३.३	प्रदेश सरकारबाट नियमन हुने सहकारी संस्थाको जिल्लागत विवरण (२०८२ चैत्रसम्मको)	२४
३.४	कोशी प्रदेशमा प्रदेश कार्यक्षेत्र रहेका सहकारी संस्थाको विवरण (२०८२ चैत्रसम्मको)	२५
४.०	आर्थिक तथा पूर्वाधार क्षेत्र	
४.१	छ वर्षको कोशी प्रदेशको कृषि तथा पशुपंक्षीजन्य उत्पादनको स्थिति	२६
४.२	कोशी प्रदेशका प्रमुख वालीको उत्पादन र उत्पादकत्व	२७
४.३	कोशी प्रदेशका जिल्लाहरुमा अन्वेषण/पहिचान गरिएका खानी तथा खनिज पदार्थको विवरण	२८
४.४	कोशी प्रदेशमा वन तथा भू-संरक्षण क्षेत्रको विवरण	२९
४.५	प्रदेशमा रहेका वन क्षेत्रको जिल्लागत विवरण (क्षेत्रफल हेक्टरमा)	३०
४.६	कोशी प्रदेशमा भूमिहीन दलित, सुकुम्बासी र अव्यवस्थित बसोबासीको विवरण (२०८२ चैत्रसम्म)	३१
४.७	वैदेशिक रोजगारको लागि नयाँ श्रम स्वीकृति लिनेको जिल्लागत विवरण	३२
४.८	प्रदेश सरकारबाट निर्माण भएका सडक तथा पुलको विवरण	३३
५.०	सामाजिक क्षेत्र	
५.१	सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्राप्त गर्ने लाभग्राहीको जिल्लागत विवरण (२०८२ चैत्रसम्म)	३४
६.०	सुशासन र प्रशासन	
६.१	प्रदेश लोक सेवा आयोगबाट पदपूर्तिका लागि सिफारिसको विवरण	३५
६.२	कोशी प्रदेशमा व्यक्तिगत घटना दर्ताको जिल्लागत विवरण	३६

अनुसूची १.१: प्रादेशिक कुल मूल्य अभिवृद्धि (औद्योगिक वर्गीकरण अनुसार)

(प्रचलित मूल्यमा)

(रू. करोडमा)

औद्योगिक वर्गीकरण	कोशी प्रदेश								नेपालको कुल मूल्य अभिवृद्धि							
	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२#	२०८२/८३*	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२#	२०८२/८३*
कृषि, वन र मत्स्यपालन	१७७८६	१८७६१	२०८४२	२२६३९	२४८०७	२६८६९	२८६०४	२९७४५	८३२८९	८६२५२	९५८४९	१०४०८२	११४३१०	१२४८४५	१३३६५६	१३९२६२
खानी तथा उत्खनन्	३००	२५८	२५८	२९३	३०३	३०३	३१०	३१७	२२००	२०४४	२०४५	२३२५	२४०१	२४०२	२४६०	२५१३
उत्पादनमूलक उद्योग	४२२३	३७८५	४५३९	५२५८	५२९६	६२२६	६७११	७२६७	१९२२३	१७४०१	२०७४४	२४०४७	२४३६८	२८८५९	३०८८९	३३१४६
विद्युत, ग्यास, वाष्प, तथा वातानुकलित आपूर्ति सेवा	६३२	७९०	८६१	१२८९	१६६१	१७०६	१८९७	२३०२	३३८६	४०३७	४२०५	६४२८	७६९१	८७१२	९८९६	१२०८०
पानी आपूर्ति, ढल फोहोर व्यवस्थापन तथा पुनःउत्पादनका क्रियाकलापहरु	३३३	३४०	३५०	३५६	३६७	३७२	३८५	३९४	१९७२	२०१२	२०७३	२१०९	२१७३	२२०५	२२७७	२३३२
निर्माण	४३१४	३९१६	४०८२	४७१५	५१०४	५०३५	५३८९	५९०९	२३४२६	२१३५३	२२२५९	२५७११	२७६१९	२७२७२	२९१८९	३२००२
थोक तथा खुद्रा व्यापार, गाडि तथा मोटरसाइकल मर्मत सेवा	५७००	५३३४	६००४	६९४३	६९३०	७१३७	७७६१	८४४२	५४३०४	५१४९८	५७९६८	६७०३३	६६९०६	६९०३३	७५०६१	८१६४९
यातायात तथा भण्डारण	२७४५	२२९३	२४९८	३२६९	४०५४	४३६१	४८४०	५३३०	२१५८०	१८०३२	१९६३८	२५७०६	३१८७४	३४२८७	३८०५५	४१९१२
आवास तथा भोजन सेवा	११२३	७४९	८७३	१०१३	१३७६	१८०३	१९६०	२१०१	७५६५	५०४३	५८७८	६८२३	९२६८	१२१४२	१३१९८	१४१५१
सूचना तथा सञ्चार	१२३९	१२८७	१३८३	१४७१	१५५१	१६३६	१७५०	१८६८	७४१२	७६९६	८२६९	८८००	९२७४	९७८३	१०४६८	१११७२
वित्तीय तथा बीमा क्रियाकलापहरु	१८६४	२२०२	२३०५	२६४२	३०४५	३०५९	३२५५	३३२२	२०७१३	२४१९४	२५३२८	२८९६०	३३३७८	३३९३३	३६९६३	३८९३१
घरजग्गा कारोवारको सेवा	३७१२	४०५४	४१८८	४४४९	५०५३	५३३२	५६३८	५९३१	२९५७१	३२२९६	३३३६१	३५४१८	४०२३२	४२३३९	४४६९४	४६७८७
पेशागत वैज्ञानीक तथा प्राविधिक क्रियाकलापहरु	३०९	३३४	३५१	३८५	४२९	४७३	४९८	५२०	३२७२	३५३५	३७१०	४०७७	४५४१	५००८	५२६७	५४९९
प्रशासनिक तथा सहयोगी सेवाका क्रियाकलापहरु	१८१	१९७	२०७	२१६	२३५	२५६	२८३	३०५	२५४७	२७७७	२९१२	३०३९	३३०६	३६०४	३९९६	४३०२
सार्वजनिक प्रशासन, रक्षा र अत्यावश्यक सामाजिक सुरक्षा	३२८१	४१५३	४३१८	५६०४	७०५०	७१३३	७१४७	६९५८	२१८५७	२७६६६	२८७६६	३७३३३	४६७३६	४७१८०	४७२९५	४५९१८
शिक्षा	३९३५	४५१०	४६३८	५२८२	६१७९	७१६८	७६०५	८४३०	२५१५९	२८८४६	२९६६६	३३७८४	३९५२३	४५९५२	४८३०७	५३४४३
मानव स्वास्थ्य तथा सामाजिक कार्य	८५६	१०३७	११२२	१२७५	१५६४	१६३७	१६८६	१७२४	४९७८	६०३३	६५२८	७४१६	९०९९	९५४२	९९६५	१०२८७
अन्य सेवाका क्रियाकलापहरु	३१७	३७७	४०५	४४३	५३८	५९८	६७१	७३४	१७९३	२१३६	२२९३	२५०७	३०४०	३३८२	३८०६	४१७१
कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (आधारभूत मूल्यमा)	**५२८५०**	**५४३७६**	**५९२२१**	**६७५४२**	**७५५४०**	**८११०५**	**८६३८८**	**९१५९७**	**३३४२४८**	**३४२८५२**	**३७१४९३**	**४२५५९९**	**४७५७३९**	**५१०४८१**	**५४५४४१**	**५७९५५८**
उत्पादित वस्तुमा खुद कर	७०७५	७२५८	१००९४	११४२७	९६७९	१०४१३	११८०७	१२७१५	५१६४५	४६०१८	६३७६२	७२०५७	६०९६१	६५५४२	७४५४५	८०४५२
कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (उपभोक्ताको मूल्यमा)	**५९९२४**	**६१६३५**	**६९३१५**	**७८९६८**	**८५२१९**	**९१५१८**	**९८१९५**	**१०४३१२**	**३८५८९३**	**३८८८७०**	**४३५२५५**	**४९७६५६**	**५३६७००**	**५७६०२३**	**६१९९८७**	**६६००१०**

स्रोतः राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०८३

#संशोधित * अनुमानित

अनुसूची १.२: प्रादेशिक कुल मूल्य अभिवृद्धि (औद्योगिक वर्गीकरण अनुसार)

(स्थिर मूल्यमा, आधार वर्ष २०६७/६८) (रू. करोडमा)

औद्योगिक वर्गीकरण	कोशी प्रदेश								नेपालको कुल मूल्य अभिवृद्धि							
	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२#	२०८२/८३*	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२#	२०८२/८३*
कृषि, वन र मत्स्यपालन	१३२२९	१३६९२	१४१००	१४४४७	१४८०५	१५१४७	१५४२२	१५७५४	६१४२९	६२९२३	६४७१५	६६२३७	६८२४०	७०३५६	७२५०१	७३६४८
खानी तथा उत्खनन्	१९०	१८६	१९४	२१२	२१४	२२१	२२४	२३२	१५१३	१४८०	१५४८	१६८५	१७०१	१७५८	१७८२	१८४५
उत्पादनमूलक उद्योग	२७२२	२४६४	२६९०	२८६४	२७९९	२७२२	२७५९	२८२१	१२४४०	११३१७	१२२९७	१३१२१	१२८९८	१२६३७	१२९२५	१३२९१
विद्युत, ग्यास, वाष्प, तथा वातानुकलित आपूर्ति सेवा	४४५	५५७	५९७	९५४	१२०३	१३७५	१४८९	१८४३	२३६२	२८२२	२९४०	४४८९	५३७६	६०००	६७६३	८१७८
पानी आपूर्ति, ढल फोहोर व्यवस्थापन तथा पुनःउत्पादनका क्रियाकलापहरु	२६२	२६७	२७०	२७९	२८८	२९३	२९४	२९५	१५५१	१५८४	१६०६	१६५५	१७०८	१७३०	१७६६	१८०१
निर्माण	२८०४	२६८०	२८४९	३०६४	३०४२	२९७०	२९४९	२९६३	१५२८०	१४६०९	१५६३१	१६७१४	१६४६७	१६१०५	१६२५९	१६६१९
थोक तथा खुद्रा व्यापार, गाडि तथा मोटरसाइकल मर्मत सेवा	३७०३	३२२२	३४२७	३६७९	३५३०	३५२५	३५९३	३६८७	३५२१९	३१२०८	३३२८०	३५७४८	३४२८१	३४१७६	३५५०२	३७१०५
यातायात तथा भण्डारण	१६२६	१४२२	१५१७	१५८७	१५९५	१८०५	१८९८	१९७३	१२७८६	११२७८	११७७९	१२३२१	१२४९९	१४१७७	१५१८०	१६०५९
आवास तथा भोजन सेवा	५७२	३५५	३९८	४४७	५२३	६३६	६६१	६८६	३८३५	२४२५	२६८५	३०२२	३५६७	४३१७	४५१६	४६५७
सूचना तथा सञ्चार	१३०४	१३२९	१३७८	१४२८	१४८२	१५५३	१६०१	१६६२	७८०८	७९६६	८२५९	८६०५	८९६२	९४०२	९८६०	१०४०५
वित्तीय तथा बीमा क्रियाकलापहरु	१०१३	१०१८	१०६२	११३८	१२३५	१३३९	१३७९	१४२९	११२६७	११२२७	११७५०	१२५६३	१३५५८	१४९०८	१६०३३	१७५०२
घरजग्गा कारोवारको सेवा	२१०८	२१३९	२१८३	२२१३	२२७०	२३३०	२३५३	२३८२	१६८२७	१७१७७	१७६५२	१७९५५	१८४७६	१८८८२	१९४०६	१९९२९
पेशागत वैज्ञानीक तथा प्राविधिक क्रियाकलापहरु	१८१	१८३	१८६	१९२	१९९	२०६	२११	२१३	१९१८	१९४८	१९७७	२०४६	२१२६	२२१५	२३०४	२३७९
प्रशासनिक तथा सहयोगी सेवाका क्रियाकलापहरु	१०९	१०८	११०	११२	११७	१२२	१२४	१२७	१४९७	१५३०	१५६५	१५९०	१६७०	१७४५	१८१०	१८९१
सार्वजनिक प्रशासन, रक्षा र अत्यावश्यक सामाजिक सुरक्षा	१४३९	१४५७	१५७९	१६४४	१७४२	१७८५	१८३८	१८४७	९५८७	१०१७७	१०५२१	१०९५१	११५४९	११८०८	१२१६२	१२१८९
शिक्षा	१८६२	१९३४	२००८	२१०२	२१८४	२२४७	२२८७	२३२४	१२००६	१२३९०	१२८७६	१३४७६	१४००६	१४४२२	१४७६२	१४९८४
मानव स्वास्थ्य तथा सामाजिक कार्य	४४५	४७२	५०३	५३८	५७३	६०८	६१८	६३७	२६१४	२७५०	२९३२	३१३७	३३४३	३५४८	३७१४	३८६४
अन्य सेवाका क्रियाकलापहरु	१७१	१७७	१८२	१९०	२०१	२१२	२१८	२२३	९८६	१००३	१०३७	१०८३	११४५	१२०७	१२५६	१२८९
कृषि क्षेत्र (कृषि, वन र मत्स्यपालन)	१३२२९	१३६९२	१४१००	१४४४७	१४८०५	१५१४७	१५४२२	१५७५४	६१४२९	६२९२३	६४७१५	६६२३७	६८२४०	७०३५६	७२५०१	७३६४८
गैह्र कृषि क्षेत्र	२०९५६	१९९६९	२११३३	२२६४२	२३१९६	२३९४८	२४४९४	२५३४३	१४९४९७	१४२८९२	१५०३३४	१६०१६१	१६३३३२	१६९०३६	१७५९९८	१८३९८६
कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (आधारभूत मूल्यमा)	**३४१८५**	**३३६६१**	**३५२३३**	**३७०८९**	**३८००१**	**३९०९५**	**३९९१७**	**४१०९७**	**२१०९२६**	**२०५८१५**	**२१५०५०**	**२२६३९८**	**२३१५७२**	**२३९३९१**	**२४८४९९**	**२५७६३४**
उत्पादित वस्तुमा खुद कर	३१५७	३६९२	४००६	४३४९	४३३४	४५८६	४९५१	५१७६	२३०४८	२२६१५	२४४३२	२६५७०	२६४११	२८०८०	३०८२३	३२४४५
कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (उपभोक्ताको मूल्यमा)	**३७३४२**	**३७३५३**	**३९२३९**	**४१४३७**	**४२३३५**	**४३६८१**	**४४८६८**	**४६२७३**	**२३३९७४**	**२२८४३०**	**२३९४८२**	**२५२९६८**	**२५७९८३**	**२६७४७१**	**२७९३२२**	**२९००८०**

स्रोतः राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०८३

#संशोधित * अनुमानित

अनुसूची १.३: कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको संरचना (औद्योगिक वर्गीकरण अनुसार)

(प्रचलित मूल्यमा) (प्रतिशतमा)

औद्योगिक वर्गीकरण	कोशी प्रदेश								नेपालको कुल मूल्य अभिवृद्धि							
	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२#	२०८२/८३*	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२#	२०८२/८३*
कृषि, वन र मत्स्यपालन	३३.७	३४.५	३५.२	३३.५	३२.८	३३.१	३३.१	३२.५	२४.९	२५.२	२५.८	२४.५	२४.०	२४.५	२४.५	२४.०
खानी तथा उत्खनन्	०.६	०.५	०.४	०.४	०.४	०.४	०.४	०.३	०.७	०.६	०.६	०.५	०.५	०.५	०.५	०.४
उत्पादनमूलक उद्योग	८.०	७.०	७.७	७.८	७.०	७.७	७.८	७.९	५.८	५.१	५.६	५.७	५.१	५.७	५.७	५.७
विद्युत, ग्यास, वाष्प, तथा वातानुकलित आपूर्ति सेवा	१.२	१.५	१.५	१.९	२.२	२.१	२.२	२.५	१.०	१.२	१.१	१.५	१.६	१.७	१.८	२.१
पानी आपूर्ति, ढल फोहोर व्यवस्थापन तथा पुनःउत्पादनका क्रियाकलापहरु	०.६	०.६	०.६	०.५	०.५	०.५	०.४	०.४	०.६	०.६	०.६	०.५	०.५	०.४	०.४	०.४
निर्माण	८.२	७.२	६.९	७.०	६.८	६.२	६.२	६.५	७.०	६.२	६.०	६.०	५.८	५.३	५.४	५.५
थोक तथा खुद्रा व्यापार, गाडि तथा मोटरसाइकल मर्मत सेवा	१०.८	९.८	१०.१	१०.३	९.२	८.८	९.०	९.२	१६.२	१५.०	१५.६	१५.८	१४.१	१३.५	१३.८	१४.१
यातायात तथा भण्डारण	५.२	४.२	४.२	४.८	५.४	५.४	५.६	५.८	६.५	५.३	५.३	६.०	६.७	६.७	७.०	७.२
आवास तथा भोजन सेवा	२.१	१.४	१.५	१.५	१.८	२.२	२.३	२.३	२.३	१.५	१.६	१.६	१.९	२.४	२.४	२.४
सूचना तथा सञ्चार	२.३	२.४	२.३	२.२	२.१	२.०	२.०	२.०	२.२	२.२	२.२	२.१	१.९	१.९	१.९	१.९
वित्तीय तथा बीमा क्रियाकलापहरु	३.५	४.०	३.९	३.९	४.०	३.८	३.८	३.६	६.२	७.१	६.८	६.८	७.०	६.६	६.८	६.७
घरजग्गा कारोबारको सेवा	७.०	७.५	७.१	६.६	६.७	६.६	६.५	६.५	८.८	९.४	९.०	८.३	८.५	८.३	८.२	८.१
पेशागत वैज्ञानीक तथा प्राविधिक क्रियाकलापहरु	०.६	०.६	०.६	०.६	०.६	०.६	०.६	०.६	१.०	१.०	१.०	१.०	१.०	१.०	१.०	०.९
प्रशासनिक तथा सहयोगी सेवाका क्रियाकलापहरु	०.३	०.४	०.३	०.३	०.३	०.३	०.३	०.३	०.८	०.८	०.८	०.७	०.७	०.७	०.७	०.७
सार्वजनिक प्रशासन, रक्षा र अत्यावश्यक सामाजिक सुरक्षा	६.२	७.६	७.३	८.३	९.३	८.८	८.३	७.६	६.५	८.१	७.७	८.८	९.८	९.२	८.७	७.९
शिक्षा	७.४	८.३	७.८	७.८	८.२	८.८	८.८	९.२	७.५	८.४	८.०	७.९	८.३	९.०	८.९	९.२
मानव स्वास्थ्य तथा सामाजिक कार्य	१.६	१.९	१.९	१.९	२.१	२.०	२.०	१.९	१.५	१.८	१.८	१.७	१.९	१.९	१.८	१.८
अन्य सेवाका क्रियाकलापहरु	०.६	०.७	०.७	०.७	०.७	०.७	०.८	०.८	०.५	०.६	०.६	०.६	०.६	०.७	०.७	०.७
कुल जम्मा	**१००.०**	**१००.०**	**१००.०**	**१००.०**	**१००.०**	**१००.०**	**१००.०**	**१००.०**	**१००.०**	**१००.०**	**१००.०**	**१००.०**	**१००.०**	**१००.०**	**१००.०**	**१००.०**
कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको वृद्धिदर (प्रतिशतमा)	**कोशी प्रदेश**								**नेपाल**							
आधारभूत मल्यमा	**७.०५**	**-१.५३**	**४.६७**	**५.२७**	**२.४६**	**२.८८**	**२.१०**	**२.९६**	**६.३९**	**-२.४२**	**४.४९**	**५.२८**	**२.२९**	**३.३८**	**३.८०**	**३.६८**
उपभोक्ताको मूल्यमा	**७.२३**	**०.०३**	**५.०५**	**५.६०**	**२.१६**	**३.१८**	**२.७२**	**३.१३**	**६.६६**	**-२.३७**	**४.८४**	**५.६३**	**१.९८**	**३.६८**	**४.४३**	**३.८५**

स्रोतः राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०८३

#संशोधित   * अनुमानित

अनुसूची १.४: कुल गार्हस्थ उत्पादनको वार्षिक वृद्धिदर (औद्योगिक वर्गीकरण अनुसार)

(स्थिर मूल्यमा, आधार वर्ष २०६७/६८)

(प्रतिशतमा)

औद्योगिक वर्गीकरण	कोशी प्रदेश								नेपाल							
	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२#	२०८२/८३*	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२#	२०८२/८३*
कृषि, वन र मत्स्य पालन	६.१५	३.५०	२.९८	२.४६	२.४८	२.३१	१.८२	२.१५	५.१६	२.४३	२.८५	२.३५	३.०२	३.१०	३.०५	१.५८
खानी तथा उत्खनन्	१७.८३	-१.९६	४.४०	८.९२	०.९५	३.३१	१.४१	३.५२	१७.६२	-२.२३	४.६५	८.८४	०.९१	३.३५	१.३९	३.५२
उत्पानमूलक उद्योग	७.०४	-९.४८	९.१५	६.५०	-२.२८	-२.७७	१.३९	२.२२	६.५२	-९.०३	८.६६	६.७०	-१.७०	-२.०२	२.२७	२.८३
विद्युत, ग्यास, वाष्प तथा वातानुकलित आपूर्ति सेवा	१८.७१	२५.२१	७.२७	५९.७१	२६.१६	१४.३१	८.२९	२३.७६	९.६१	१९.५१	४.१८	५२.६७	१९.७६	११.६१	१२.७१	२०.९३
पानी आपूर्ति, ढल फोहोर व्यवस्थापन तथा पुनःउत्पादनका क्रियाकलापहरु	१.५३	२.०१	१.२४	३.११	३.१९	१.७५	०.४२	०.३९	१.२२	२.१५	१.३५	३.०८	३.२१	१.२७	२.०५	१.९९
निर्माण	७.५५	-४.४४	६.३२	७.५३	-०.७१	-२.३८	-०.७०	०.४७	७.४८	-४.३९	७.००	६.९३	-१.४८	-२.२०	०.९६	२.२१
थोक तथा खुद्रा व्यापार, गाडि तथा मोटरसाइकल मर्मत सेवा	१०.५१	-१३.००	६.३७	७.३५	-४.०५	-०.१४	१.९४	२.६०	८.११	-११.३९	६.६४	७.४२	-४.१०	-०.३१	३.८८	४.५१
यातायात तथा भण्डारण	१०.३५	-१२.५४	६.७०	४.६१	०.४८	१३.२०	५.१३	३.९७	८.७७	-११.७९	४.४४	४.६०	१.४५	१३.४३	७.०७	५.७९
आवास तथा भोजन सेवा	१०.००	-३७.९७	१२.०९	१२.३४	१७.१४	२१.५०	३.९३	३.८१	९.९२	-३६.७८	१०.७३	१२.५७	१८.०३	२१.०३	४.६१	३.१२
सूचना तथा सञ्चार	७.४४	१.८८	३.६८	३.६८	३.७६	४.७७	३.११	३.८१	७.०५	२.०२	३.६७	४.१९	४.१५	४.९१	४.८८	५.५३
वित्तीय तथा बीमा क्रियाकलापहरु	७.७४	०.४५	४.३३	७.१६	८.५०	८.४५	२.९७	३.६८	६.३५	-०.३५	४.६६	६.९२	७.९२	९.९६	७.५५	९.१६
घरजग्गा कारोबार सेवा	३.१७	१.४६	२.०८	१.३५	२.५९	२.६६	०.९७	१.२३	३.७५	२.०८	२.७७	१.७२	२.९१	२.२०	२.७७	२.६९
पेशागत वैज्ञानिक तथा प्राविधिक क्रियाकलापहरु	६.५९	१.१९	१.१७	३.२९	३.६१	३.९६	१.९८	१.२४	५.६१	१.५२	१.५१	३.५०	३.९३	४.१५	४.०३	३.२७
प्रशासनिक तथा सहयोगी सेवाका क्रियाकलापहरु	८.३७	-०.४४	१.९६	१.५४	४.८०	४.२०	१.६२	२.४६	६.४४	२.१९	२.३०	१.५९	५.०३	४.४८	३.७३	४.५२
सार्वजनिक प्रशासन, रक्षा र अत्यावश्यक सामाजिक सुरक्षा	५.१२	१.२३	८.४२	४.०८	५.९८	२.४८	२.९५	०.४९	५.१२	६.१६	३.३८	४.०८	५.४६	२.२५	३.००	०.२३
शिक्षा	५.५१	३.८६	३.८२	४.६९	३.८७	२.९०	१.७७	१.६३	५.९८	३.२०	३.९२	४.६६	३.९३	२.९८	२.३६	१.५०
मानव स्वास्थ्य तथा सामाजिक कार्य	६.३०	६.१६	६.४९	७.०३	६.४७	६.१४	१.६५	३.०३	६.६९	५.२०	६.६०	६.९९	६.५७	६.१३	४.६९	४.०४
अन्य सेवाका क्रियाकलापहरु	५.५२	३.०२	३.१८	४.४९	५.६७	५.२२	२.८०	२.४७	५.९२	१.७७	३.३८	४.४७	५.६५	५.४३	४.०६	२.६५
समग्र आर्थिक वृद्धि (आधारभूत मूल्यमा)	**७.०५**	**-१.५३**	**४.६७**	**५.२७**	**२.४६**	**२.८८**	**२.१०**	**२.९६**	**६.३९**	**-२.४२**	**४.४९**	**५.२८**	**२.२९**	**३.३८**	**३.८०**	**३.६८**
समग्र आर्थिक वृद्धि (उत्पादकको मूल्यमा)	**७.२३**	**०.०३**	**५.०५**	**५.६०**	**२.१६**	**३.१८**	**२.७२**	**३.१३**	**६.६६**	**-२.३७**	**४.८४**	**५.६३**	**१.९८**	**३.६८**	**४.४३**	**३.८५**

स्रोतः राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०८३

#संशोधित * अनुमानित

अनुसूची १.५: कुल गार्हस्थ उत्पादनको प्रदेशगत संरचना

(स्थिर मूल्यमा) (प्रतिशतमा)

औद्योगिक वर्गीकरण	कोशी प्रदेशको हिस्सा							प्रदेशगत हिस्सा २०८२/८३*						
	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२#	कोशी	मधेश	गण्डकी	लुम्बिनी	कर्णाली	सुदुरपश्चिम	नेपाल
कृषि, वन र मत्स्य पालन	२१.४	२१.८	२१.७	२१.८	२१.७	२१.५	२१.४	२१.४	१९.०	९.६	१७.६	५.५	९.८	१००.०
खानी तथा उत्खनन्	१३.७	१२.६	१२.६	१२.६	१२.६	१२.६	१२.६	१२.६	४.२	१३.०	१५.८	१.५	३.५	१००.०
उत्पानमूलक उद्योग	२२.०	२१.८	२१.९	२१.९	२१.७	२१.६	२१.७	२१.९	१४.२	५.८	१६.१	०.८	५.४	१००.०
विद्युत, ग्यास, वाष्प तथा वातानुकलित आपूर्ति सेवा	१८.७	१९.६	२०.५	२०.०	२१.६	१९.६	१९.२	१९.१	६.८	२६.४	६.९	१.४	४.४	१००.०
पानी आपूर्ति, ढल फोहोर व्यवस्थापन तथा पुनःउत्पादनका क्रियाकलापहरु	१६.९	१६.९	१६.९	१६.९	१६.९	१६.९	१६.९	१६.९	१९.०	८.२	१८.३	५.६	८.७	१००.०
निर्माण	१८.४	१८.३	१८.३	१८.३	१८.५	१८.५	१८.५	१८.५	९.९	१३.३	१७.५	५.७	९.५	१००.०
थोक तथा खुद्रा व्यापार, गाडि तथा मोटरसाइकल मर्मत सेवा	१०.५	१०.४	१०.४	१०.४	१०.४	१०.३	१०.३	१०.३	१२.४	४.९	१०.०	१.७	४.०	१००.०
यातायात तथा भण्डारण	१२.७	१२.७	१२.७	१२.७	१२.७	१२.७	१२.७	१२.७	१२.९	७.१	१४.९	१.६	३.५	१००.०
आवास तथा भोजन सेवा	१४.८	१४.८	१४.८	१४.८	१४.८	१४.८	१४.८	१४.८	४.८	१७.५	११.९	५.६	५.६	१००.०
सूचना तथा सञ्चार	१६.७	१६.७	१६.७	१६.७	१६.७	१६.७	१६.७	१६.७	१७.०	१०.९	१५.७	२.८	५.७	१००.०
वित्तीय तथा बीमा क्रियाकलापहरु	९.०	९.१	९.१	९.१	९.१	९.०	८.८	८.५	६.६	७.७	९.८	१.१	२.४	१००.०
घरजग्गा कारोबार सेवा	१२.६	१२.६	१२.६	१२.६	१२.६	१२.६	१२.६	१२.७	४.३	५.४	७.६	०.९	२.२	१००.०
पेशागत वैज्ञानिक तथा प्राविधिक क्रियाकलापहरु	९.४	९.४	९.४	९.४	९.४	९.४	९.४	९.४	५.४	६.१	७.९	१.५	३.१	१००.०
प्रशासनिक तथा सहयोगी सेवाका क्रियाकलापहरु	७.१	७.१	७.१	७.१	७.१	७.१	७.१	७.१	६.९	४.०	६.९	१.०	१.२	१००.०
सार्वजनिक प्रशासन, रक्षा र अत्यावश्यक सामाजिक सुरक्षा	१५.०	१५.०	१५.०	१५.०	१५.१	१५.१	१५.१	१५.२	१४.२	११.९	१६.७	११.२	१२.४	१००.०
शिक्षा	१५.६	१५.६	१५.६	१५.६	१५.६	१५.६	१५.७	१५.८	१६.१	९.४	१७.५	७.७	११.८	१००.०
मानव स्वास्थ्य तथा सामाजिक कार्य	१७.२	१७.२	१७.२	१७.२	१७.२	१७.२	१६.९	१६.८	१२.४	११.६	१६.६	६.७	९.०	१००.०
अन्य सेवाका क्रियाकलापहरु	१७.७	१७.७	१७.७	१७.७	१७.७	१७.७	१७.६	१७.६	९.५	८.२	११.४	३.३	४.५	१००.०
समग्रमा	**१५.८**	**१५.९**	**१५.९**	**१५.९**	**१५.९**	**१५.९**	**१५.८**	**१५.८**	**१३.१**	**९.०**	**१४.२**	**४.२**	**७.०**	**१००.०**

स्रोतः राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०८३

#संशोधित * अनुमानित

अनुसूची १.६: कुल गार्हस्थ्य उत्पादन, कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको बार्षिक वृद्धिदर तथा मूल्य सूचकाङ्क (वृहत औद्योगिक वर्गिकरण अनुसार)

विवरण	कोशी प्रदेश								नेपालको कुल मूल्य अभिवृद्धि							
	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२#	२०८२/८३•	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२#	२०८२/८३•
कुल गार्हस्थ्य उत्पादन आधारभुत मूल्यमा (प्रचलित मूल्य) (रु करोडमा)	५२८५०	५४३७६	५९२२१	६७५४२	७५३८७	८११०५	८६३८८	९१५९७	३३४२४८	३४२८५२	३७१४९३	४२५५९९	४७५७३९	५१०४८१	५४५४४१	५७९५५८
प्राथमिक क्षेत्र	१८०८६	१९०१९	२१०९९	२२९३२	२५१०९	२७१७२	२८९१४	३००६१	८५४८९	८८२९६	९७८९४	१०६४०७	११६७११	१२७२४७	१३६११६	१४१७७५
द्वितीयक क्षेत्र	९५०१	८८३१	९८३२	११६१८	१२२७५	१३३३९	१४३८१	१५८७१	४८००७	४४८०४	४९२८१	५८२९५	६१८५१	६७०४९	७२२५१	७९५६०
सेवा क्षेत्र	२५२६२	२६५२६	२८२९०	३२९९१	३८००३	४०५९३	४३०९३	४५६६४	२००७५२	२०९७५२	२२४३१८	२६०८९६	२९७१७७	३१६१८५	३३७०७४	३५८२२४
कुल गार्हस्थ्य उत्पादन आधारभुत मूल्यमा (स्थिर मूल्य) (रु करोडमा)	३४१८५	३३६६१	३५२३३	३७०८९	३८००१	३९०९५	३९९१७	४१०९७	२१०९२६	२०५८१५	२१५०५०	२२६३९८	२३१५७२	२३९३९१	२४८४९९	२५७६३४
प्राथमिक क्षेत्र	१३४१९	१३८७८	१४२९४	१४६५८	१५०१९	१५३६७	१५६४६	१५९८५	६२९४३	६४४०३	६६२६४	६७९२३	६९९४१	७२११३	७४२८३	७५४९३
द्वितीयक क्षेत्र	६२३३	५९६८	६४०६	७१६१	७३३२	७३५९	७४९२	७९२२	३१६३३	३०३३३	३२४७४	३५९७९	३६४५०	३६४७२	३७७१२	३९८८९
सेवा क्षेत्र	१४५३३	१३८१५	१४५३३	१५२७०	१५६५०	१६३६८	१६७७९	१७१९०	११६३५१	१११०७९	११६३१२	१२२४९६	१२५१८१	१३०८०६	१३६५०४	१४२२५३
कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको बार्षिक वृद्धिदर (प्रतिशतमा)																
प्राथमिक क्षेत्र	६.३	३.४	३.०	२.५	२.५	२.३	१.८	२.२	५.४	२.३	२.९	२.५	३.०	३.१	३.०	१.६
द्वितीयक क्षेत्र	७.८	-४.३	७.३	११.८	२.४	०.४	१.८	५.७	६.९	-४.१	७.१	१०.८	१.३	०.१	३.४	५.८
सेवा क्षेत्र	७.४	-४.९	५.२	५.१	२.५	४.६	२.५	२.४	६.८	-४.५	४.७	५.३	२.२	४.५	४.४	४.२
कुल गार्हस्थ्य उत्पादन मूल्य सूचकाङ्क (इम्प्लिसिट्)																
प्राथमिक क्षेत्र	१३४.८	१३७.०	१४७.६	१५६.४	१६७.२	१७६.८	१८४.८	१८८.१	१३५.८	१३७.१	१४७.७	१५६.७	१६६.९	१७६.५	१८३.२	१८७.८
द्वितीयक क्षेत्र	१५२.४	१४८.०	१५३.५	१६२.३	१६७.४	१८१.३	१९२.०	२००.३	१५१.८	१४७.७	१५१.८	१६२.०	१६९.७	१८३.८	१९१.६	१९९.५
सेवा क्षेत्र	१७३.८	१९२.०	१९४.७	२१६.१	२४२.८	२४८.०	२५६.८	२६५.६	१७२.५	१८८.८	१९२.९	२१३.०	२३७.४	२४१.७	२४६.९	२५१.८
कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको संरचना (प्रतिशत)																
प्राथमिक क्षेत्र	३४.२	३५.०	३५.६	३४.०	३३.३	३३.५	३३.५	३२.८	२५.६	२५.८	२६.४	२५.०	२४.५	२४.९	२५.०	२४.५
द्वितीयक क्षेत्र	१८.०	१६.२	१६.६	१७.२	१६.३	१६.४	१६.६	१७.३	१४.४	१३.१	१३.३	१३.७	१३.०	१३.१	१३.२	१३.७
सेवा क्षेत्र	४७.८	४८.८	४७.८	४८.८	५०.४	५०.१	४९.९	४९.९	६०.१	६१.२	६०.४	६१.३	६२.५	६१.९	६१.८	६१.८
प्रतिव्यक्ति कुल गार्हस्थ्य उत्पादन रु.	१२३८१०	१२६३००	१४०८८४	१५८८९०	१६९८२८	१८११९६	१९२७६५	२०३०३५	१३५८७८	१३५६८४	१५०५०३	१७०४८८	१८२१९६	१९३७५१	२०६६२५	२१७९४६
प्रतिव्यक्ति कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (US$)	१०९७	१०८६	११९५	१३१५	१२९९	१३६२	१४१४	१४१०	१२०४	११६७	१२७७	१४११	१३९४	१४५६	१५१६	१५१३
विनिमय दर (US$: NRs)	११३	११६	११८	१२१	१३१	१३३	१३६	१४४	११३	११६	११८	१२१	१३१	१३३	१३६	१४४
जनसंख्या (दशलाखमा)	**४.८४**	**४.८८**	**४.९२**	**४.९७**	**५.०१**	**५.०५**	**५.०९**	**५.१४**	**२८.४०**	**२८.६६**	**२८.९२**	**२९.१९**	**२९.४६**	**२९.७३**	**३०.०१**	**३०.२८**

स्रोतः राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०८३

#संशोधित • अनुमानित

अनुसूची २.१ : कोशी प्रदेशको आम्दानी तथा खर्चको स्थिति (रू. लाखमा)

क्र.सं	विवरण	आर्थिक वर्ष							बैशाखसम्म	
		२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२	२०८१/८२	२०८२/८३
१	**कुल प्रादेशिक आय (१.१+१.२+१.३)**	**२८२३४१**	**३११२४२**	**३२०५७४**	**३७१३१२**	**३५९५५२**	**३२२५५२**	**३३६६३०**	**२७३६५३**	**२८२३५२**
	१.१ कुल प्रादेशिक राजस्व	**९३७०५**	**१०७०६७**	**१३१५४९**	**१४५०८५**	**१२९६६७**	**१३४१९६**	**१६०२७०**	**१२४८५७**	**१३३०१२**
	१.१.१ आन्तरिक राजस्व (स्थानीय तहबाट प्राप्त समेत)	२५०२८	२९६८९	४२४१९	४४८४९	३८१६३	४१६४२	४८९१७	३७५९८	३५००७
	१.१.२ संघबाट बाँडफाँट भई आउने राजस्व र रोयल्टी	६८६७७	७७३७८	८९१३०	१००२३६	९१५०४	९२५५४	१११३५३	८७२५९	९८००५
	१.२ संघीय सरकारबाट प्राप्त अनुदान	**१८४९४८**	**१७९८९९**	**१७६१०३**	**१८४६५५**	**१५७८६०**	**१३५३४४**	**१३३०५३**	**१०६५२०**	**९४५३९**
	१.३ अन्य प्राप्ति	**३६८८**	**२४२७५**	**१२९२२**	**४१५७२**	**७२०२५**	**५३०१२**	**४३३०७**	**४२२७६**	**५४८०१**
	१.३.१ गत वर्षको नगद मौज्दात	३६८८	२४२७५	१२९२२	४१०६१	७१६४७	५१९७५	४२२७६	४२२७६	५४८०१
	१.३.२ वैदेशिक अनुदान (सोझै भुक्तानी)	०	०	०	५११	३७८	१०३७	१०३१	०	०
२	**प्रादेशिक कुल खर्च (२.१+२.२+२.३+२.४)**	**२१२०२९**	**२९८३३२**	**२७९५१३**	**२९९६६४**	**३०७५७७**	**२८०२७६**	**२८१८२९**	**१६७२१८**	**१३०७११**
	२.१ चालु खर्च	**६१११२**	**६१४१९**	**९२१४४**	**९२२१४**	**९०९८३**	**८३७६५**	**१०१३४८**	**६६९२४**	**४८२७७**
	२.१.१ पारिश्रमिक सुविधा	१२७९५	२०२६१	१९३७५	१९७९०	२२११९	२१०३१	२१९५०	१७८०२	१९४०९
	२.१.२ मालसामान तथा सेवाको उपयोग	२२९९४	२३१२५	२२२०७	३५२९२	३८२९०	३७१२८	३८२८५	२४९३३	२३९६७
	२.१.३ सहायता	१३५९	२१९७	३१५	२१०	२३६	११०	७	०	०
	२.१.४ अनुदान	२२०१०	१३१२९	१८३८४	१५७५७	११७८३	७४२७	४३६२	२७२९	२९३९
	२.१.५ सामाजिक सुरक्षा	१६९३	२२३५	२६६२	१२१६	२९२२	२१८१	३०५४	१३०९	१०६५
	२.१.६ अन्य खर्च	२६१	४७३	२९२०२	१९९४९	१५६३३	१५८८८	३३६९०	२०१५१	८९७
	२.२ स्थानीय तह अनुदान (वित्त हस्तान्तरण)	**३६५३१**	**५८२४७**	**२८७०८**	**३९०५८**	**३५४६९**	**३३०२८**	**४२२४७**	**३२१०७**	**२८९९३**
	२.३ पूँजीगत खर्च	**११४३८७**	**१७८६६६**	**१५८६६०**	**१६८३९२**	**१८११२५**	**१६३४८३**	**१३८२३४**	**६८१८७**	**५२९८७**
	२.४ वित्तीय व्यवस्था (शेयर लगानी)	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**	**४५४**
३	**सञ्चित कोष बचत(+)/न्यून(-) (१-२)**	**७०३११**	**१२९०९**	**४१०६१**	**७१६४८**	**५१९७५**	**४२२७६**	**५४८०१**	**१०६४३५**	**१५१६४१**
	*बचत अनुदान फिर्ता	०	४६२०८	२८५४६	१९००६	१४६१२	१५६०७	३३०१४	१९६८८	

*अघिल्लो आर्थिक वर्षमा प्राप्त संघ सशर्त, समपूरक र विशेष अनुदानको खर्च नभई बचत रकम संघीय सञ्चित कोषमा फिर्ता रकम माथिको तालिकामा (आ.व.२०७६/७७ को बाहेक) चालु खर्च अन्तर्गत अन्य खर्च शीर्षकमा समावेश रहेको छ। संघबाट प्राप्त ३ प्रकारका अनुदान खर्च नभई बचत रकम आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को रु.१ अर्ब ९६ करोड ८८ लाख र २०८१/८२ को रु.१ अर्ब ३३ करोड २६ लाख गरी जम्मा रु.३ अर्ब ३० करोड १४ लाख रकम आ.व.२०८१/८२ मा संघीय सञ्चित कोषमा फिर्ता गरिएको हुँदा अन्य खर्च शीर्षकमा रकम वृद्धि भएको देखिन्छ।

स्रोतः प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, कोशी प्रदेश, विराटनगर।

अनुसूची २.२ : कोशी प्रदेशको सात वर्षको खर्च र प्राप्तिको तुलनात्मक स्थिति (रू.लाखमा)

विवरण	आर्थिक वर्ष							प्रतिशत परिवर्तन					
	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२
कुल बजेट (सुरु विनियोजन)	**३५९३६०**	**४२२००४**	**४०८९९९**	**३२४६९२**	**३९७३८३**	**३६७४३५**	**३५२७९३**	**१७.४**	**-३.१**	**-२०.६**	**२२.४**	**-७.५**	**-४.०**
१. प्रादेशिक कुल खर्च (१.१+१.२)	**२१२०२९**	**२९८३३२**	**२७९५१२**	**२९९६६४**	**३०७५७७**	**२८०२७५**	**२८१८२९**	**४०.७**	**-६.३**	**७.२**	**२.६**	**-८.९**	**०.६**
१.१ चालु खर्च (क+ख)	**९७६४३**	**११९६६६**	**१२०८५२**	**१३१२७२**	**१२६४५२**	**११६७९२**	**१४३५९५**	**२२.६**	**१.०**	**८.६**	**-३.७**	**-७.६**	**२२.९**
क) खुद चालु खर्च	६१११२	६१४१९	९२१४४	९२२१४	९०९८३	८३७६४	१०१३४८	०.५	५०.०	०.१	-१.३	-७.९	२१.०
ख) स्थानीय तह अनुदान	३६५३१	५८२४७	२८७०८	३९०५८	३५४६९	३३०२८	४२२४७	५९.४	-५०.७	३६.१	-९.२	-६.९	२७.९
१.२ पुँजीगत खर्च	**११४३८७**	**१७८६६६**	**१५८६६०**	**१६८३९२**	**१८११२५**	**१६३४८३**	**१३८२३४**	**५६.२**	**-११.२**	**६.१**	**७.६**	**-९.७**	**-१५.४**
२. कुल राजस्व (२.१+२.२)	**९३७०५**	**१०७०६७**	**१३१५४९**	**१४५०८५**	**१२९६६७**	**१३४१९४**	**१६०२७०**	**१४.३**	**२२.९**	**१०.३**	**-१०.६**	**३.५**	**१९.४**
२.१ आन्तरिक राजस्व (एकल कर प्रशासनको राजस्व बाँडफाँड समेत)	२५०२८	२९६८९	४२४१९	४४८४९	३८१६३	४१६४२	४८९१७	१८.६	४२.९	५.७	-१४.९	९.१	१७.५
२.२ संघीय बाँडफाँटबाट प्राप्त राजस्व र रोयल्टी	६८६७७	७७३७८	८९१३०	१००२३६	९१५०४	९२५५२	१११३५३	१२.७	१५.२	१२.५	-८.७	१.१	२०.३
३. संघबाट प्राप्त अनुदान	**१८४९४८**	**१७९८९९**	**१७६१०३**	**१८४६५५**	**१५७८६०**	**१३५३४४**	**१३३०५३**	**-२.७**	**-२.१**	**४.९**	**-१४.५**	**-१४.३**	**-१.७**
४. अन्य प्राप्ति (नगद मौज्दात समेत)	**३६८८**	**२४२७५**	**१२९२२**	**४१५७२**	**७२०२५**	**५३०१२**	**४३३०७**	**५५८.३**	**-४६.८**	**२२१.७**	**७३.३**	**-२६.४**	**-१८.३**
५. कुल प्रादेशिक आय (२+३+४)	**२८२३४०**	**३११२४१**	**३२०५७४**	**३७१३१२**	**३५९५५२**	**३२२५५०**	**३३६६३०**	**१०.२**	**३.०**	**१५.८**	**-३.२**	**-१०.३**	**४.४**
बजेट सन्तुलन बचत(+)/न्यून(-) (कुल आय र बजेट बीचको फरक)	-७७०२०	-११०७६३	-८८४२६	४६६२०	-३७८३१	-४४८८५	-१६१६३	४३.८	-२०.२	-१५२.७	-१८१.१	१८.६	-६४.०
प्रदेश सञ्चित कोष बचत(+)/न्यून(-) (कुल आय र खर्चबीचको फरक)	७०३११	१२९०९	४१०६१	७१६४८	५१९७५	४२२७५	५४८०१	-८१.६	२१८.१	७४.५	-२७.५	-१८.७	२९.६
राजस्व सन्तुलन बचत(+)/न्यून(-) (कुल राजस्व र चालु खर्च (स्थानीय तह अनुदान समेत)बीचको फरक)	-३९३८	-१२५९९	१०६९७	१३८१३	३२१५	१७४०२	१६६७५	२२०.०	-१८४.९	२९.१	-७६.७	४४१.३	-४.२

स्रोतः प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, विराटनगर।

अनुसूची २.३ : प्रदेशको राजस्व संकलन स्थिति (रू. लाखमा)

विवरण	आर्थिक वर्ष							बैशाखसम्म	
	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२	२०८१/८२	२०८२/८३
कुल प्रादेशिक राजस्व (क+ख)	**९३७०५**	**१०७०६७**	**१३१५४९**	**१४५०८५**	**१२९६६७**	**१३४१९४**	**१६०२७०**	**१२४८५७**	**१३३०१२**
कुल कर राजस्व	८४९५६	९१२०९	११२२४४	१२६२३४	११३७६८	११५७४६	१३७३८९	१०५९४९	११५४६९
कुल गैरकर राजस्व	८७५०	१५८५८	१९३०५	१८८५१	१५८९९	१८४४८	२२८८१	१८९०८	१७५४३
प्रदेशको आन्तरिक राजस्व (क)	**२५०२९**	**२९६८९**	**४२४१९**	**४४८४९**	**३८१६३**	**४१६४२**	**४८९१७**	**३७५९८**	**३५००७**
आन्तरिक कर राजस्व (१+२+३+४+५)	**१६२७९**	**१७४१३**	**२५१६९**	**२८४८६**	**२२२६४**	**२६५५६**	**२९३८२**	**२२०३५**	**२२०३२**
१. सवारी साधन कर	७७९६	७८८२	११२५३	११९३२	११९४६	१३८९३	१५३७५	१३०९९	१२१९५
२. घर जग्गा रजिष्ट्रेशन दस्तुर	८४६६	९४५१	१३८९७	१६५०९	१०२५३	१२५६९	१३८६०	८८४९	९७५५
३. मनोरञ्जन कर र विज्ञापन कर	१८	२०	१८	४५	६५	९४	१४७	८७	८२
४. अन्य कर राजस्व	०	६१	०.०५	०.३७	०.२	०.१	०.४	०.३	०.२
५. कृषि आयमा कर						१.३	०.०	०	०
आन्तरिक गैरकर राजस्व (६+७+८+९)	**८७५०**	**१२२७५**	**१७२५०**	**१६३६३**	**१५८९९**	**१५०८६**	**१९५३५**	**१५५६३**	**१२९७५**
६. सेवा शुल्क, दस्तुर र विक्रीबाट प्राप्त आय	६००३	५३९८	६३८१	८९८९	९३९०	९०११	११२८९	९१८४	९४८९
७. प्राकृतिक स्रोत, दहत्तर बहत्तर बिक्री शुल्क	२४६३	१९७६	३३७६	२८०४	१५२७	२५००	३०८३	२२४१	१६१५
८. अनुदान/निकासा फिर्ता, बेरुजु	२३५	४८०३	७४३८	४४९३	४८४०	३२००	४७९८	३९२२	१०१४
९. विविध राजस्व, दण्ड जरिवाना र	४९	९९	५४	७८	१४२	३७५	३६५	२१६	८५७
संघबाट बाँडफाँट भई आउने राजस्व (ख)	**६८६७७**	**७७३७८**	**८९१३०**	**१००२३६**	**९१५०४**	**९२५५२**	**१११३५३**	**८७२५९**	**९८००५**
कर राजस्व (१०+११)	**६८६७७**	**७३७९६**	**८७०७५**	**९७७४८**	**९१५०४**	**८९१९०**	**१०८००७**	**८३९१४**	**९३४३७**
१०. मूल्य अभिवृद्धि कर	५२०५९	५४९५०	६३४२४	७३०४४	६७१२४	६६३७७	७९५४३	६२४८५	६९०८७
११. आन्तरिक अन्तःशुल्क	१६६१७	१८८४६	२३६५१	२४७०४	२४३८०	२२८१३	२८४६४	२१४२९	२४३५०
गैरकर राजस्व (रोयल्टी बाँडफाँट)	**०**	**३५८२**	**२०५५**	**२४८७**	**०**	**३३६२**	**३३४६**	**३३४५**	**४५६८**

नोटः- आ.व.२०७६/७७ मा लेखाङ्कन गरिएको बाँडफाँटबाट प्राप्त रोयल्टीमा आ.व.२०७५/७६ र २०७६/७७ दुवैको प्राप्ति देखाइएको छ। आ.व.२०७९/८० को रोयल्टी बाँडफाँट भई प्राप्त भएकोलाई आ.व.२०८०/८१ मा समावेश गरिएको छ।

स्रोतः प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, विराटनगर।

अनुसूची २.४ : सात वर्षको कोशी प्रदेशको राजस्व सङ्कलन र उपयोगको स्थिति

रकम रू.लाखमा

विवरण	आर्थिक वर्ष							बैशाखसम्म	
	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२	२०८१/८२	२०८२/८३
संघबाट बाँडफाँट भई प्राप्त राजस्व									
मूल्य अभिवृद्धि कर	५२०५९	५४९५०	६३४२४	७३०४४	६७१२४	६६३७७	७९५४३	६२४८५	६९०८७
आन्तरिक अन्तःशुल्क	१६६१७	१८८४६	२३६५१	२४७०४	२४३८०	२२८१३	२८४६४	२१४२९	२४३५०
बाँडफाट भई प्राप्त रोयल्टी	०	३५८२	२०५५	२४८७	०	३३६२	३३४६	३३४६	४५६८
संघीय राजस्व बाँडफाँट जम्मा	**६८६७७**	**७७३७८**	**८९१३०**	**१००२३६**	**९१५०४**	**९२५५२**	**१११३५३**	**८७२६०**	**९८००५**
प्रदेश सरकार अन्तरगतका निकायबाट संकलन भएको राजस्व									
वन क्षेत्रको रोयल्टी *	१७५४	१५८१	१२६०	२६२२	२८३२	१८४४	२५३७	१९७२	१७३०
सवारी साधन कर संकलन **	१३३६३	१२७६४	१८७५६	१९८८७	२१००४	२३२६५	२५६९४	२२२१९	२१२३४
प्रदेशको आन्तरिक राजस्व									
१.सवारी साधन कर (प्रदेशले उपयोग गर्ने ६०%)	७७९६	७८८२	११२५३	११९३२	११९४६	१३८९३	१५३७५	१३०९९	१२१९५
२.व्यवसाय रजिष्ट्रेशन दस्तुर	९१२	८६९	१४२३	९५२	६५१	८५५	८५६	६९८	५६२
३.यातायात क्षेत्रको आम्दानी	८०२	७४०	९००	८९६	८३१	८६६	१०५०	७८७	९०४
४.सवारी दर्ता, चालक अनुमति दस्तुर	३९१६	३१९२	३६९१	५८४४	६१८४	५२५५	५९६९	४७८८	४९०४
५.प्रशासनिक सेवा शुल्क	३४६	५६१	२६६	३१६	३७५	७०५	११३२	९२८	१०५६
६.परीक्षा शुल्क	१	११	५१	५३८	८०४	३०७	९९९	९९८	८४२
७.वस्तु तथा सेवा विक्री	२६	८६	५१	४४३	५४५	१०२४	१२८३	९८५	११८१
८.अनुदान/निकासा फिर्ता, बेरुजु असुली	२३५	४८०३	७४३८	४४९३	४८४०	३२००	४७९८	३९२२	१०१४
९.विविध राजस्व, दण्ड जरिवाना	४९	९९	५४	७८	१४२	३७५	३६५	२१६	८२६
१०. कृषि आयमा कर	०	०	०	०	०	१.३	०	०	०
११. वातावरण तथा औद्योगिक व्यवस्थापन शुल्क (प्रदुषण नियन्त्रण शुल्क)	०	०	०	०	०	०.०	०	०	७१
स्थानीय तह/मालपोत कार्यालयबाट संकलन भई प्रदेशलाई प्राप्त राजस्व (एकल कर प्रशासनबाट प्राप्त)									
१०. मनोरञ्जन र विज्ञापन कर	१८	२०	१८	४५	६५	९४	१४७	८७	८२
११. प्राकृतिक स्रोत, दहत्तर बहत्तर बिक्री शुल्क	२४६३	१९७६	३३७६	२८०४	१५२७	२५००	३०८३	२२४१	१६१५
१२. घरजग्गा रजिष्ट्रेशन दस्तुर	८४६६	९४५१	१३८९७	१६५०९	१०२५३	१२५६९	१३८६०	८८४९	९७५५
प्रदेशको आन्तरिक राजस्व जम्मा	**२५०२८**	**२९६८९**	**४२४१९**	**४४८४९**	**३८१६३**	**४१६४४**	**४८९१७**	**३७५९८**	**३५००७**
कोशी प्रदेशमा जम्मा संकलन तथा उपयोग भएको राजस्व									
राजस्व संकलन	२१४०४	२४७०६	३३८८९	३६०६८	३८२०८	३७६९७	४४६८३	३७५१३	३४२५३
राजस्व उपयोग	९३७०५	१०७०६७	१३१५४९	१४५०८५	१२९६६७	१३४१९६	१६०२७०	१२४८५८	१३३०१२

*संघीय विभाज्य कोषमा जम्मा भई बाँडफाँट हुने रोयल्टी **प्रदेश विभाज्य कोषमा जम्मा भई बाँडफाँट हुने कर

स्रोतः प्रादेशिक एकीकृत वित्तीय विवरण/प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, कोशी प्रदेश विराटनगर

अनुसूची २.५ : सात वर्षको कोशी प्रदेशको आय व्यय अनुमान (बजेट) को विवरण

रकम रु.लाखमा

क्र.स.	विवरण	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२	२०८२/८३
प्रदेशिक बजेट (सुरु अनुमान)									
१	**खर्च अनुमान(१.१+१.२+१.३+१.४)**	**३५९३६०**	४२२००४	४०८९९९	**३२४६९२**	**३९७३८३**	**३६७४३५**	**३५२७९३**	**३५८७९९**
१.१	चालु खर्च	१४९२१८	१७५४६५	१६०४६७	१४१६१५	१५०७८५	१२६८११	१४४७२३	१३९६६०
१.२	पूँजीगत खर्च	१८५०९२	२३५७३९	२१९२५०	१५०५३५	२१५०८४	२०३८५१	१६२०२०	१७१०६६
१.३	वित्तीय हस्तान्तरण (स्थानीय तह अनुदान)	२५०५०	१००००	२८८८२	३२२४२	३१५१४	३६६७३	४५८५०	४७०७३
१.४	वित्तीय व्यवस्था	०	८००	४००	३००	०	१००	२००	१०००
२	**आन्तरिक राजस्व अनुमान- प्रदेशले संकलन गर्ने र स्थानीय तहबाट बाँडफाँड भई प्राप्त समेत (२.१+२.२)**	**३६६७८**	**३८४९९**	४७५०७	४०९७७	४९८४५	४५७७८	४९८००	**५५०००**
२.१	कर राजस्व	२५६२३	१७०८०	२९०९०	२४७३५	२८३२१	२८०६१	२८५००	३३५०६
२.२	गैरकर राजस्व	११०५५	२१४१९	१८४१७	१६२४२	२१५२४	१७७१७	२१३००	२१४९४
३	**संघीय राजस्व बाँडफाँडबाट प्राप्त हुने अनुमान (३.१+३.२+३.३)**	**९१८१२**	**१०५२६८**	**१००३५४**	**९८१६६**	**११८८२४**	**११६४८१**	**१२४००८**	**१२७४६६**
३.१	मूल्य अभिवृद्धि कर	८९३१२	७६०७०	७१५१६	७२०१९	८४९१६	८५४८६	८८८२०	९०४९१
३.२	आन्तरिक अन्तःशुल्क		२६७२७	२३८३९	२४००६	३१४०८	२८४९५	३२१८८	३३४६९
३.३	रोयल्टी (वन, पर्वतारोहण, खानी र विद्युत)	२५००	२४७१	५०००	२१४०	२५००	२५००	३०००	३५०६
४	**वैदेशिक अनुदान (सोझै भुक्तानी)**				**२६१३**	**२५६८**	**१५०५**	**१०५९**	**०**
५	**नेपाल सरकारसँग लिने ऋण**			**५००००**					
६	**संघबाट प्रदेशलाई प्राप्त हुने अनुदान (६.१+६.२+६.३+६.४)**	**२२८८७०**	**२१२०७४**	**१५११३८**	**१६२९३६**	**१९०९९१**	**१६११७०**	**१४५४२६**	**१४५०३३**
६.१	वित्तीय समानीकरण अनुदान	६६१०३	८१६३३	७९९८४	८५६७८	९००८२	८७८३८	८९४३२	८९८३४
६.२	सशर्त अनुदान	१३२७६७	७०४४१	५७३७७	५९६७७	८६९५९	५८४३२	४१६४३	४५७१०
६.३	समपूरक अनुदान	२००००	४००००	८४२७	११६४८	९२००	७३००	६५५०	३९१७
६.४	विशेष अनुदान	१००००	२००००	५३५०	५९३३	४७५०	७६००	७८०१	५५७२
७	**गत वर्षको नगद/बैंक मौज्दात**	**२०००**	**#६६१६३**	**#६००००**	**२००००**	**३५१५५**	४२५०१	**३२५००**	३१३००
	जम्मा आय अनुमान (२+३+४+५+६+७+८)	**३५९३६०**	४२२००४	४०८९९९	**३२४६९२**	**३९७३८३**	**३६७४३५**	**३५२७९३**	**३५८७९९**
	#नगद मौज्दात, निकासा फिर्ता, अनुदान फिर्ता र बेरुजु समेत								

स्रोतः बजेट वक्तव्य/आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय, कोशी प्रदेश विराटनगर

अनुसूची २.६ : कोशी प्रदेशको बजेट र खर्चको स्थिति (रू.लाखमा)

शिर्षक/आर्थिक वर्ष	२०७४/७५ को बाँकी अवधि	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२	२०८२/८३*
कायम बजेट विनियोजन (संघ सशर्त अनुदान थप र रकमान्तर पछिको कायम बजेट)									
चालु	४६८६	१२९३३६	११८७३५	१४५३७६	११७७७२.८	१२१३८३	१२१०८९	१२९७७५	१३६००७
पूँजीगत	३५१९	२१८१९९	२५७४८१	२५७६१७	१८७६१८.८	२३६४३१	२०८७५५	१७४२५३	१७१४३०
स्थानीय तह अनुदान	२०००	३७३९०	६०१५७.७	३०६९२.३	४१९१६.९६	४१४६१	३८२४७	४८५६५	५१७६५
वित्तीय व्यवस्था	०	०	८००	४००	३००	०	१००	२००	१०००
जम्मा	**१०२०५**	**३८४९२५**	**४३७१७३**	**४३४०८६**	**३४७६०९**	**३९९२७५**	**३६८१९१**	**३५२७९३**	**३६०२०२**
खर्च									
चालु खर्च	२३७८	६१११२	६१४१९	९२१४४	९२२१४	९०९८३	८३७६४	१०१३४८	४८२७७
पूँजीगत खर्च	२१७७.८३	११४३८७	१७८६६६	१५८६६०	१६८३९२.२	१८११२५	१६३४८३	१३८२३४	५२९८७
स्थानीय तह अनुदान	१९७२	३६५३१	५८२४७	२८७०८	३९०५८	३५४६९	३३०२८	४२२४७	२८९९३
वित्तीय व्यवस्था	०	०	०	०	०	०	०	०	४५४
जम्मा	**६५२८**	**२१२०३०**	**२९८३३२**	**२७९५१२**	**२९९६६४**	**३०७५७७**	**२८०२७५**	**२८१८२९**	**१३०७११**
विनियोजनको तुलनामा खर्च प्रतिशत									
चालु	५०.७	४७.३	५१.७	६३.४	७८.३	७५.०	६९.२	७८.१	३५.५
पूँजीगत	६१.९	५२.४	६९.४	६१.६	८९.८	७६.६	७८.३	७९.३	३०.९
स्थानीय तह अनुदान	९८.६	९७.७	९६.८	९३.५	९३.२	८५.५	८६.४	८७.०	५६.०
वित्तीय व्यवस्था									४५.४
जम्मा	**६४.०**	**५५.१**	**६८.२**	**६४.४**	**८६.२**	**७७.०**	**७६.१**	**७९.९**	**३६.३**
सुरु बजेट र कायम बजेटबीचको अन्तर									
सुरु बजेट विनियोजन	**१०२०५**	**३५९३६०**	**४२२००४**	**४०८९९९**	**३२४६९२**	**३९७३८३**	**३६७४३५**	**३५२७९३**	**३५२७९३**
संघ सशर्त अनुदान थप			**१५१६९**	**२५०८६**	**२२९१७**	**१८९२**	**७५६**	**०**	**७४०९**
कायम बजेट	**१०२०५**	**३८४९२५**	**४३७१७३**	**४३४०८६**	**३४७६०९**	**३९९२७५**	**३६८१९१**	**३५२७९३**	**३६०२०२**

स्रोतः आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय/प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, २०८३

*बैशाख मसान्तसम्म

अनुसूची २.७ : कोशी प्रदेशको सात वर्षको आय अनुमान र प्राप्तिको स्थिति (रू.लाखमा)

शीर्षक	आ.व.२०७६/७७			आ.व.२०७७/७८			आ.व.२०७८/७९			२०७९/८०			आ.व.२०८०/८१			आ.व.२०८१/८२			आ.व.२०८२/८३		
	लक्ष्य	प्रगति	प्रतिशत	लक्ष्य	प्रगति	प्रतिशत	लक्ष्य	प्रगति	प्रतिशत	लक्ष्य	प्रगति	प्रतिशत	लक्ष्य	प्रगति	प्रतिशत	वार्षिक लक्ष्य	प्रगति	प्रतिशत	वार्षिक लक्ष्य	बैशाख सम्मको प्राप्ति	प्रतिशत
आन्तरिक राजस्व	**३८४९९**	**२९६८८.९**	**७७.१%**	**४७५०७**	**४२४१९**	**८९.३%**	**४०९७७**	**४४८४९**	**१०९%**	**४९८४५**	**३८१६२.८**	**७६.६%**	**४५७७८**	**४१६४२**	**९१.०%**	**४९८००**	**४८९१७**	**९८.२%**	**५५०००**	**३५००७**	**६३.६%**
राजस्व बाँडफाँट	**१०५२६८**	**७७३७७.८**	**७३.५%**	**१००३५४**	**८९१३०**	**८८.८%**	**९८१६६**	**१००२३६**	**१०२%**	**११८८२४**	**९१५०४**	**७७.०%**	**११६४८१**	**९२५५२**	**७९.५%**	**१२४००८**	**१११३५३**	**८९.८%**	**१२७४६६**	**९८००५**	**७६.९%**
मूल्य अभिवृद्धि कर	७६०७०	५४९५०	**७२.२%**	७१५१६	६३४२४	**८८.७%**	७२०१९.१	७३०४४	**१०१%**	८४९१६	६७१२४	**७९.०%**	८५४८६	६६३७७	**७७.६%**	८८८२०	७९५४३	**८९.६%**	९०४९१	६९०८७	**७६.३%**
आन्तरिक अन्तःशुल्क	२६७२७	१८८४६	**७०.५%**	२३८३९	२३६५१	**९९.२%**	२४००६.४	२४७०४	**१०३%**	३१४०८	२४३८०	**७७.६%**	२८४९५	२२८१३	**८०.१%**	३२१८८	२८४६४	**८८.४%**	३३४६९	२४३५०	**७२.८%**
रोयल्टी	२४७१	३५८२		५०००	२०५५	**४१.१%**	२१४०	२४८७	**११६%**	२५००	०	**०.०%**	२५००	३३६२	**१३४.५%**	३०००	३३४६	**१११.५%**	३५०६	४५६८	**१३०.३%**
संघ अनुदान	**२१२०७४**	**१७९८९९**	**८४.८%**	**१५११३८**	**१७६१०३**	**११६.५%**	**१६२९३६**	**१८४६५५**	**११३%**	**१९०९९१**	**१५७८६०**	**८२.७%**	**१६११७०**	**१३५३४४**	**८४.०%**	**१४५४२६**	**१३३०५३**	**९१.५%**	**१४५०३३**	**९४५३९**	**६५.२%**
समानीकरण अनुदान	८१६३३	८१६३३	**१००.०%**	७९९८४	७९९८४	**१००.०%**	८५६७८	८५६७८	**१००%**	९००८२	७८८२२	**८७.५%**	८७८३८	६५०९७	**७४.१%**	८९४३२	८२०६३	**९१.८%**	८९८३४	६३२७०	**७०.४%**
सशर्त अनुदान	७०४४१	८५२७८	**१२१.१%**	५७३७७	८२३४२	**१४३.५%**	५९६७७	८१३९६	**१३६%**	८६९५९	६५०८८	**७४.८%**	५८४३२	५५३४७	**९४.७%**	४१६४३	३७७६६	**९०.७%**	४५७१०	२८१३६	**६१.६%**
समपूरक अनुदान	४००००	५४५०	**१३.६%**	८४२७	८४२७	**१००.०%**	११६४८	११६४८	**१००%**	९२००	९२००	**१००.०%**	७३००	७३००	**१००.०%**	६५५०	६५५०	**१००.०%**	३९१७	१२९४	**३३.०%**
विशेष अनुदान	२००००	७५३८	**३७.७%**	५३५०	५३५०	**१००.०%**	५९३३	५९३३	**१००%**	४७५०	४७५०	**१००.०%**	७६००	७६००	**१००.०%**	७८०१	६६७४	**८५.६%**	५५७२	१८३९	**३३.०%**
नगद मौज्दात	#६६१६३	२४२७५	०.३६७	#६००००	**१२९२२**	**२१.५%**	**२००००**	**४१०६१**	**२०५%**	**३५१५५**	**७१६४८**	**२०३.८%**	**४२५०१**	**५१९७५**	**१२२.३%**	**३२५००**	**४२२७६**	**१३०.१%**	**३१३००**	**५४८०१**	**१७५.१%**
नेपाल सरकारसँग ऋण				**५००००**	०																
वैदेशिक अनुदान							**२६१३**	**५११**	**२०%**	**२५६८**	**३७८**	**१४.७%**	**१५०५**	**१०३७**	**६८.९%**	**१०५९**	**१०३१**	**९७.४%**	**०**	**०**	
जम्मा	**४२२००४**	**३११२४१**	**७३.८%**	**४०८९९९**	**३२०५७४**	**७८.४%**	**३२४६९२**	**३७१३१२**	**११४%**	**३९७३८३**	**३५९५५३**	**९०.५%**	**३६७४३५**	**३२२५५०**	**८७.८%**	**३५२७९३**	**३३६६३०**	**९५.४%**	**३५८७९९**	**२८२३५२**	**७८.७%**

#नगद मौज्दात, निकासा फिर्ता, अनुदान फिर्ता र बेरुजु समेत

नोटः- आ.व.२०७६/७७ मा लेखाङ्कन गरिएको बाँडफाँटबाट प्राप्त रोयल्टीमा आ.व.२०७५/७६ र २०७६/७७ दुवैको प्राप्ति देखाइएको छ। आ.व.२०७९/८० को रोयल्टी बाँडफाँट भई प्राप्त भएकोलाई आ.व.२०८०/८१ मा समावेश गरिएको छ।

स्रोतः प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, विराटनगर।

अनुसूची २.८ : कोशी प्रदेशको स्रोतगत खर्चको विवरण (रू.लाखमा)

खर्च व्यहोर्ने स्रोत	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२	२०८२/८३*
प्रदेश सरकार		१०२५६८	१४७३७८	१४५७९०	१३६७०४	१६४७९४	१५३२६९	१६८७१७	८५४७१
संघ अनुदान	६५२८	१०९४६१	१५०९५४	१३३७२२	१६२४४९	१४२४०५	१२५९६९	११२०८१	४५२४०
वैदेशिक अनुदान					५११	३७८	१०३७	१०३१	०
जम्मा	**६५२८**	**२१२०२९**	**२९८३३२**	**२७९५१३**	**२९९६६४**	**३०७५७७**	**२८०२७५**	**२८१८२९**	**१३०७११**

*बैशाख मसान्तसम्म

नोटः रातो किताबमा स्रोत रहेको **प्रदेश सरकार स्रोत** अन्तर्गत संघीय राजस्व बाँडफाड, आन्तरिक राजस्व र नगद मौज्दातको रकम समावेश रहेको छ। **वैदेशिक अनुदान** अन्तर्गत नेपाल सरकारको स्वीकृतिमा प्रदेशले लिएको वैदेशिक अनुदानको सोझै भुक्तानी रकम रहेको छ।

संघबाट आयोजना तथा कार्यक्रममा अनुदान प्राप्त हुने र बचत भएको रकम संघीय सञ्चित कोषमा फिर्ता गर्नुपर्ने प्रकृतिका अनुदानहरुको प्राप्ति र खर्चको विवरण

आर्थिक वर्ष	सशर्त अनुदान			समपुरक अनुदान			विशेष अनुदान			तीनवटा अनुदानको जम्मा			
	प्राप्ति	खर्च	प्रतिशत	प्राप्ति	खर्च	प्रतिशत	प्राप्ति	खर्च	प्रतिशत	प्राप्ति	खर्च	प्रतिशत	बचत/संघीय सञ्चित कोषमा फिर्ता
२०७५/७६	१०५४७४	६१९५९	**५८.७%**	६८००	५५२४	**८१.२%**	६५७१	५१५४	**७८.४%**	११८८४५	७२६३७	**६१.१%**	४६२०८
२०७६/७७	८५२७८	६०५३१	**७१.०%**	७५३८	५३६१	**७१.१%**	५४५०	३८२९	**७०.३%**	९८२६६	६९७२१	**७१.०%**	२८५४६
२०७७/७८	८२३४२	६५८१८	**७९.९%**	८४२७	७३००	**८६.६%**	५३५०	३९९६	**७४.७%**	९६११९	७७११३	**८०.२%**	१९००६
२०७८/७९	८१३९६	६९९५७	**८५.९%**	११६४८	१००९५	**८६.७%**	५९३३	४३१३	**७२.७%**	९८९७७	८४३६५	**८५.२%**	१४६१२
२०७९/८०	६५०८८	५४५४३	**८३.८%**	९२००	५५६१	**६०.४%**	४७५०	३३२७	**७०.०%**	७९०३८	६३४३१	**८०.३%**	१५६०७
२०८०/८१	५५३४७	४०२७७	**७२.८%**	७३००	५३२१	**७२.९%**	७६००	४९६१	**६५.३%**	७०२४७	५०५५९	**७२.०%**	१९६८८
२०८१/८२	३७७६६	२६८२२	**७१.०%**	६५५०	५८३२	**८९.०%**	६६७४	५०१०	**७५.१%**	५०९९०	३७६६४	**७३.९%**	१३३२६
२०८२/८३*	२८१३७	१४१२६	**५०.२%**	१२९४	१८०७	**१३९.७%**	१८३९	१८७४	**१०१.९%**	३१२६९	१७८०७	**५६.९%**	१३४६२

*बैशाख मसान्तसम्म

स्रोतः प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, कोशी प्रदेश, विराटनगर।

अनुसूची २.९ : आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा स्थानीय तहको बजेट तथा खर्च स्थिति

रु. करोडमा

क्र.सं.	स्थानीय तहको नाम	चालु		पुँजीगत		वित्तीय		जम्मा			
		बजेट	खर्च	बजेट	खर्च	बजेट	खर्च	बजेट	खर्च	खर्च (%)	मौज्दात
१	फुङ्लिङ नगरपालिका,ताप्लेजुङ	४९	४२	२३	१४	०	०	७२	५६	७७.८%	१६
२	आठराई त्रिवेणी गाउँपालिका,ताप्लेजुङ	३१	२६	२१	१३	०	०	५२	३९	७५.०%	१३
३	फक्ताङलुङ गाउँपालिका,ताप्लेजुङ	३७	३१	११	९	०	०	४८	४०	८३.३%	८
४	मिक्वाखोला गाउँपालिका,ताप्लेजुङ	२५	२१	१५	१२	०	०	४०	३३	८२.५%	७
५	मेरिङदेन गाउँपालिका,ताप्लेजुङ	३१	२८	११	९	०	०	४२	३७	८८.१%	५
६	मैवाखोला गाउँपालिका,ताप्लेजुङ	२७	२४	१५	१३	०	०	४२	३७	८८.१%	५
७	पाथिभरा याङवरक गाउँपालिका,ताप्लेजुङ	३०	२७	१७	१२	०	०	४७	३९	८३.०%	८
८	सिदिङ्वा गाउँपालिका,ताप्लेजुङ	२९	२६	१५	११	०	०	४४	३७	८४.१%	७
९	सिरीजङ्घा गाउँपालिका,ताप्लेजुङ	४०	३५	१७	१३	०	०	५७	४८	८४.२%	९
१०	फिदिम नगरपालिका,पाँचथर	६७	५७	४८	३७	०	०	११५	९४	८१.७%	२१
११	कुम्मायक गाउँपालिका,पाँचथर	३०	२६	१०	६	०	०	४०	३२	८०.०%	८
१२	तुम्वेवा गाउँपालिका,पाँचथर	३०	२६	१२	११	०	०	४२	३७	८८.१%	५
१३	फालेलुङ गाउँपालिका,पाँचथर	३६	३४	१६	१३	०	०	५२	४७	९०.४%	५
१४	फाल्गुनन्द गाउँपालिका,पाँचथर	३९	३५	१५	१२	०	०	५४	४७	८७.०%	७
१५	मिक्लाजुङ गाउँपालिका,पाँचथर	४०	३६	१६	१२	०	०	५६	४८	८५.७%	८
१६	याङवरक गाउँपालिका,पाँचथर	३६	२९	१९	१४	०	०	५५	४३	७८.२%	१२
१७	हिलिहाङ गाउँपालिका,पाँचथर	३६	३०	१५	१३	०	०	५१	४३	८४.३%	८
१८	ईलाम नगरपालिका,इलाम	६४	५८	३०	२४	०	०	९४	८२	८७.२%	१२
१९	देउमाई नगरपालिका,इलाम	५१	४२	२३	१५	०	०	७४	५७	७७.०%	१७
२०	माई नगरपालिका,इलाम	४२	३५	१८	१२	०	०	६०	४७	७८.३%	१३

अनुसूची २.९ : आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा स्थानीय तहको बजेट तथा खर्च स्थिति

रु. करोडमा

क.सं.	स्थानीय तहको नाम	चालु		पुँजीगत		वित्तीय		जम्मा			
		बजेट	खर्च	बजेट	खर्च	बजेट	खर्च	बजेट	खर्च	खर्च (%)	मौज्दात
२१	सूर्योदय नगरपालिका,इलाम	६७	५९	३५	३१	०	०	१०२	९०	८८.२%	१२
२२	चुलाचुली गाउँपालिका,इलाम	३२	२८	१७	१३	०	०	४९	४१	८३.७%	८
२३	फाकफोकथुम गाउँपालिका,इलाम	४५	३७	२०	१७	०	०	६५	५४	८३.१%	११
२४	माईजोगमाई गाउँपालिका,इलाम	३२	२७	१६	१२	०	०	४८	३९	८१.३%	९
२५	माङसेबुङ गाउँपालिका,इलाम	३३	२८	१७	१५	०	०	५०	४३	८६.०%	७
२६	रोङ गाउँपालिका,इलाम	३४	२८	२२	१७	०	०	५६	४५	८०.४%	११
२७	सन्दकपुर गाउँपालिका,इलाम	२७	२४	१६	१३	०	०	४३	३७	८६.०%	६
२८	खाँदवारी नगरपालिका,संखुवासभा	५२	४७	२२	१७	०	०	७४	६४	८६.५%	१०
२९	चैनपुर नगरपालिका,संखुवासभा	४७	३९	२०	१५	०	०	६७	५४	८०.६%	१३
३०	धर्मदेवी नगरपालिका,संखुवासभा	३३	२८	१६	९	०	०	४९	३७	७५.५%	१२
३१	पाँचखपन नगरपालिका,संखुवासभा	३३	३०	१३	८	०	०	४६	३८	८२.६%	८
३२	मादी नगरपालिका,संखुवासभा	३२	२७	१६	८	०	०	४८	३५	७२.९%	१३
३३	चिचिला गाउँपालिका,संखुवासभा	१९	१६	८	७	०	०	२७	२३	८५.२%	४
३४	भोटखोला गाउँपालिका,संखुवासभा	२४	२१	८	५	०	०	३२	२६	८१.३%	६
३५	मकालु गाउँपालिका,संखुवासभा	३७	२८	२३	१६	०	०	६०	४४	७३.३%	१६
३६	सभापोखरी गाउँपालिका,संखुवासभा	२४	२०	१५	१२	०	०	३९	३२	८२.१%	७
३७	सिलीचोङ गाउँपालिका,संखुवासभा	२८	२४	१५	१३	०	०	४३	३७	८६.०%	६
३८	म्याङलुङ नगरपालिका,तेह्रथुम	३०	२७	१७	१४	०	०	४७	४१	८७.२%	६
३९	लालीगुराँस नगरपालिका,तेह्रथुम	३६	३०	१५	१३	०	०	५१	४३	८४.३%	८
४०	आठराई गाउँपालिका,तेह्रथुम	४६	४०	१६	१२	०	०	६२	५२	८३.९%	१०
४१	छथर गाउँपालिका,तेह्रथुम	३४	३१	१२	१०	०	०	४६	४१	८९.१%	५

अनुसूची २.९ : आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा स्थानीय तहको बजेट तथा खर्च स्थिति

रु. करोडमा

क्र.सं.	स्थानीय तहको नाम	चालु		पुँजीगत		वित्तीय		जम्मा			
		बजेट	खर्च	बजेट	खर्च	बजेट	खर्च	बजेट	खर्च	खर्च (%)	मौज्दात
४२	फेदाप गाउँपालिका,तेह्रथुम	३५	३०	१३	१०	०	०	४८	४०	८३.३%	८
४३	मेन्छयायेम गाउँपालिका,तेह्रथुम	२१	१८	११	८	०	०	३२	२६	८१.३%	६
४४	धनकुटा नगरपालिका,धनकुटा	५३	४८	५९	३२	०	०	११२	८०	७१.४%	३२
४५	पाखिवास नगरपालिका,धनकुटा	३६	३१	२५	१८	०	०	६१	४९	८०.३%	१२
४६	महालक्ष्मी नगरपालिका,धनकुटा	४५	४१	१९	१६	०	०	६४	५७	८९.१%	७
४७	सहिदभूमि गाउँपालिका,धनकुटा	३३	२९	१६	१२	०	०	४९	४१	८३.७%	८
४८	चौबिसे गाउँपालिका,धनकुटा	३७	३०	१७	११	०	०	५४	४१	७५.९%	१३
४९	छथर जोरपाटी गाउँपालिका,धनकुटा	३०	२६	१८	११	०	०	४८	३७	७७.१%	११
५०	साँगुरीगढी गाउँपालिका,धनकुटा	४१	३६	१७	१४	०	०	५८	५०	८६.२%	८
५१	भोजपुर नगरपालिका,भोजपुर	४७	४२	१९	१५	०	०	६६	५७	८६.४%	९
५२	षडानन्द नगरपालिका,भोजपुर	५०	४७	२४	२०	०	०	७४	६७	९०.५%	७
५३	अरुण गाउँपालिका,भोजपुर	३३	३०	१९	१३	०	०	५२	४३	८२.७%	९
५४	आमचोक गाउँपालिका,भोजपुर	३०	२७	११	१०	०	०	४१	३७	९०.२%	४
५५	ट्याम्केमैयुङ गाउँपालिका,भोजपुर	३९	३३	१७	१४	०	०	५६	४७	८३.९%	९
५६	पौवादुङमा गाउँपालिका,भोजपुर	३०	२५	९	८	०	०	३९	३३	८४.६%	६
५७	रामप्रसादराई गाउँपालिका,भोजपुर	३२	२६	१८	१४	०	०	५०	४०	८०.०%	१०
५८	साल्पासिलिछो गाउँपालिका,भोजपुर	२७	२६	१७	१२	०	०	४४	३८	८६.४%	६
५९	हतुवागढी गाउँपालिका,भोजपुर	३३	२७	१३	१०	०	०	४६	३७	८०.४%	९
६०	दिक्तेल रुपाकोट मझुवागढी नगरपालिका,खोटाङ	७२	६२	२८	२४	०	०	१००	८६	८६.०%	१४
६१	हलेसीतुवाचुङ नगरपालिका,खोटाङ	४९	४२	२५	१९	०	०	७४	६१	८२.४%	१३
६२	ऐसेलुखर्क गाउँपालिका,खोटाङ	३१	२६	१७	१३	०	०	४८	३९	८१.३%	९

अनुसूची २.९ : आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा स्थानीय तहको बजेट तथा खर्च स्थिति

रु. करोडमा

क.सं.	स्थानीय तहको नाम	चालु		पुँजीगत		वित्तीय		जम्मा			
		बजेट	खर्च	बजेट	खर्च	बजेट	खर्च	बजेट	खर्च	खर्च (%)	मौज्दात
६३	केपिलासगढी गाउँपालिका,खोटाङ	३२	२६	१२	९	०	०	४४	३५	७९.५%	९
६४	खोटेहाङ गाउँपालिका,खोटाङ	४१	३६	१७	१४	०	०	५८	५०	८६.२%	८
६५	जन्तेढुङ्गा गाउँपालिका,खोटाङ	२८	२३	१४	१२	०	०	४२	३५	८३.३%	७
६६	दिप्रुङ चुइचुम्मा गाउँपालिका,खोटाङ	३७	३२	१५	११	०	०	५२	४३	८२.७%	९
६७	बराहपोखरी गाउँपालिका,खोटाङ	२६	२३	१२	१०	०	०	३८	३३	८६.८%	५
६८	रावा वेसी गाउँपालिका,खोटाङ	२५	२३	१७	११	०	०	४२	३४	८१.०%	८
६९	साकेला गाउँपालिका,खोटाङ	२०	१७	१४	११	०	०	३४	२८	८२.४%	६
७०	सोलुदुधकुण्ड नगरपालिका,सोलुखुम्बु	४७	४१	३०	२४	०	०	७७	६५	८४.४%	१२
७१	खुम्बु पासाङल्हामु गाउँपालिका,सोलुखुम्बु	३८	३०	३८	१८	०	०	७६	४८	६३.२%	२८
७२	माप्य दुधकोशी गाउँपालिका,सोलुखुम्बु	२३	२१	२१	१६	०	०	४४	३७	८४.१%	७
७३	थुलुङ दुधकोशी गाउँपालिका,सोलुखुम्बु	४१	३८	२१	२०	०	०	६२	५८	९३.५%	४
७४	नेचासल्यान गाउँपालिका,सोलुखुम्बु	३६	३१	१३	१०	०	०	४९	४१	८३.७%	८
७५	महाकुलुङ गाउँपालिका,सोलुखुम्बु	२३	२०	१६	१४	०	०	३९	३४	८७.२%	५
७६	लिखु पिके गाउँपालिका,सोलुखुम्बु	१८	१६	१०	७	०	०	२८	२३	८२.१%	५
७७	सोताङ गाउँपालिका,सोलुखुम्बु	२३	२१	१३	११	०	०	३६	३२	८८.९%	४
७८	सिद्धिचरण नगरपालिका,ओखलढुंगा	५२	४५	१६	१२	०	०	६८	५७	८३.८%	११
७९	खिजीदेम्वा गाउँपालिका,ओखलढुंगा	२९	२५	९	८	०	०	३८	३३	८६.८%	५
८०	चम्पादेवी गाउँपालिका,ओखलढुंगा	३३	३०	१६	११	०	०	४९	४१	८३.७%	८
८१	चिशंखुगढी गाउँपालिका,ओखलढुंगा	३४	२९	११	९	०	०	४५	३८	८४.४%	७
८२	मानेभञ्याङ गाउँपालिका,ओखलढुंगा	३८	३२	१४	९	०	०	५२	४१	७८.८%	११
८३	मोलुङ गाउँपालिका,ओखलढुंगा	३५	२९	१४	९	०	०	४९	३८	७७.६%	११

अनुसूची २.९ : आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा स्थानीय तहको बजेट तथा खर्च स्थिति

रु. करोडमा

क.सं.	स्थानीय तहको नाम	चालु		पुँजीगत		वित्तीय		जम्मा			
		बजेट	खर्च	बजेट	खर्च	बजेट	खर्च	बजेट	खर्च	खर्च (%)	मौज्दात
८४	लिखु गाउँपालिका,ओखलढुंगा	२८	२६	१२	९	०	०	४०	३५	८७.५%	५
८५	सुनकोशी गाउँपालिका,ओखलढुंगा	३२	२९	१५	११	०	०	४७	४०	८५.१%	७
८६	कटारी नगरपालिका,उदयपुर	६५	६०	२४	२१	०	०	८९	८१	९१.०%	८
८७	चौदण्डीगढी नगरपालिका,उदयपुर	५९	५४	२३	१९	०	०	८२	७३	८९.०%	९
८८	त्रियुगा नगरपालिका,उदयपुर	९४	८६	१००	५५	०	०	१९४	१४१	७२.७%	५३
८९	वेलका नगरपालिका,उदयपुर	५३	४४	२६	१९	०	०	७९	६३	७९.७%	१६
९०	उदयपुरगढी गाउँपालिका,उदयपुर	४१	३५	३०	२६	०	०	७१	६१	८५.९%	१०
९१	ताप्ली गाउँपालिका,उदयपुर	२७	२५	११	९	०	०	३८	३४	८९.५%	४
९२	रौतामाई गाउँपालिका,उदयपुर	४१	३५	१७	११	०	०	५८	४६	७९.३%	१२
९३	लिम्चुङ्बुङ गाउँपालिका,उदयपुर	२४	२१	८	६	०	०	३२	२७	८४.४%	५
९४	अर्जुनधारा नगरपालिका,झापा	५३	४९	४८	३९	१	१	१०२	८९	८७.३%	१३
९५	कन्काई नगरपालिका,झापा	४५	४०	२४	१९	०	०	६९	५९	८५.५%	१०
९६	गौरादह नगरपालिका,झापा	५५	४९	३२	२७	०	०	८७	७६	८७.४%	११
९७	दमक नगरपालिका,झापा	७९	६८	८५	६३	०	०	१६४	१३१	७९.९%	३३
९८	विर्तामोड नगरपालिका,झापा	६६	५८	७८	५७	०	०	१४४	११५	७९.९%	२९
९९	भद्रपुर नगरपालिका,झापा	५८	४९	४८	३०	०	०	१०६	७९	७४.५%	२७
१००	मेचीनगर नगरपालिका,झापा	९८	७९	१२७	६८	०	०	२२५	१४७	६५.३%	७८
१०१	शिवसताक्षी नगरपालिका,झापा	६२	५४	३८	३३	०	०	१००	८७	८७.०%	१३
१०२	कचनकवल गाउँपालिका,झापा	४२	३६	२३	१७	०	०	६५	५३	८१.५%	१२
१०३	कमल गाउँपालिका,झापा	४६	३८	२६	२४	०	०	७२	६२	८६.१%	१०
१०४	गौरिगंज गाउँपालिका,झापा	३७	३२	१७	११	०	०	५४	४३	७९.६%	११

अनुसूची २.९ : आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा स्थानीय तहको बजेट तथा खर्च स्थिति

रु. करोडमा

क.सं.	स्थानीय तहको नाम	चालु		पुँजीगत		वित्तीय		जम्मा			
		बजेट	खर्च	बजेट	खर्च	बजेट	खर्च	बजेट	खर्च	खर्च (%)	मौज्दात
१०५	झापा गाउँपालिका,झापा	३६	३१	२०	१६	०	०	५६	४७	८३.९%	९
१०६	बाह्रदशी गाउँपालिका,झापा	३५	३१	२१	१६	०	०	५६	४७	८३.९%	९
१०७	बुद्धशान्ति गाउँपालिका,झापा	४१	३६	२६	२१	०	०	६७	५७	८५.१%	१०
१०८	हल्दीबारी गाउँपालिका,झापा	३३	३०	१७	१५	०	०	५०	४५	९०.०%	५
१०९	विराटनगर महानगरपालिका,मोरङ	१७८	१४५	१६७	७६	५	५	३५०	२२६	६४.६%	१२४
११०	उर्लाबारी नगरपालिका,मोरङ	५२	४५	७६	५७	०	०	१२८	१०२	७९.७%	२६
१११	पथरी शनिश्चरे नगरपालिका,मोरङ	५२	४५	३७	२८	०	०	८९	७३	८२.०%	१६
११२	बेलवारी नगरपालिका,मोरङ	६२	५६	३६	२७	०	०	९८	८३	८४.७%	१५
११३	रंगेली नगरपालिका,मोरङ	४९	४५	३०	२५	०	०	७९	७०	८८.६%	९
११४	रतुवामाई नगरपालिका,मोरङ	५५	४९	२८	२२	०	०	८३	७१	८५.५%	१२
११५	लेटाङ नगरपालिका,मोरङ	४४	३८	१७	१४	०	०	६१	५२	८५.२%	९
११६	सुनवर्षी नगरपालिका,मोरङ	४४	३८	२९	२१	०	०	७३	५९	८०.८%	१४
११७	सुन्दरहरैंचा नगरपालिका,मोरङ	७६	६१	१०६	५४	१	१	१८३	११६	६३.४%	६७
११८	कटहरी गाउँपालिका,मोरङ	३४	३०	२३	१८	०	०	५७	४८	८४.२%	९
११९	कानेपोखरी गाउँपालिका,मोरङ	३८	३४	२७	१८	०	०	६५	५२	८०.०%	१३
१२०	केराबारी गाउँपालिका,मोरङ	४३	३७	२१	१६	०	०	६४	५३	८२.८%	११
१२१	ग्रामथान गाउँपालिका,मोरङ	४२	३४	३०	२४	०	०	७२	५८	८०.६%	१४
१२२	जहदा गाउँपालिका,मोरङ	४१	३४	२८	२०	०	०	६९	५४	७८.३%	१५
१२३	धनपालथान गाउँपालिका,मोरङ	४१	३७	३२	२२	०	०	७३	५९	८०.८%	१४
१२४	बुढीगंगा गाउँपालिका,मोरङ	४३	३८	२७	२३	०	०	७०	६१	८७.१%	९
१२५	मिक्लाजुङ गाउँपालिका,मोरङ	४५	३६	३३	१८	०	०	७८	५४	६९.२%	२४

अनुसूची २.९ : आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा स्थानीय तहको बजेट तथा खर्च स्थिति

रु. करोडमा

क.सं.	स्थानीय तहको नाम	चालु		पुँजीगत		वित्तीय		जम्मा			
		बजेट	खर्च	बजेट	खर्च	बजेट	खर्च	बजेट	खर्च	खर्च (%)	मौज्दात
१२६	ईटहरी उप महानगरपालिका,सुनसरी	१३१	९४	२२७	११८	०	०	३५८	२१२	५९.२%	१४६
१२७	धरान उप महानगरपालिका,सुनसरी	११२	९७	७५	५२	४	४	१९१	१५३	८०.१%	३८
१२८	इनरुवा नगरपालिका,सुनसरी	६०	५३	३५	२४	०	०	९५	७७	८१.१%	१८
१२९	दुहवी नगरपालिका,सुनसरी	६४	५५	४१	२६	०	०	१०५	८१	७७.१%	२४
१३०	बराहक्षेत्र नगरपालिका,सुनसरी	६०	५४	४२	३७	०	०	१०२	९१	८९.२%	११
१३१	रामधुनी नगरपालिका,सुनसरी	५०	४५	३७	२९	०	०	८७	७४	८५.१%	१३
१३२	कोशी गाउँपालिका,सुनसरी	३८	३२	२२	१०	०	०	६०	४२	७०.०%	१८
१३३	गढी गाउँपालिका,सुनसरी	३२	३१	२०	१९	०	०	५२	५०	९६.२%	२
१३४	देवानगञ्ज गाउँपालिका,सुनसरी	३५	२९	२०	१५	०	०	५५	४४	८०.०%	११
१३५	बर्जु गाउँपालिका,सुनसरी	३४	२९	२३	१४	०	०	५७	४३	७५.४%	१४
१३६	भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिका,सुनसरी	३३	३१	१८	१४	०	०	५१	४५	८८.२%	६
१३७	हरिनगर गाउँपालिका,सुनसरी	३८	३२	१७	१३	०	०	५५	४५	८१.८%	१०
	कुल जम्मा	**५८७४**	**५०७६**	**३७०१**	**२६०८**	**११**	**११**	**९५८६**	**७६९५**	**८०.३%**	**१८९१**

अनुसूची ३.१ निक्षेप सङ्कलन र कर्जा प्रवाहको जिल्लागत विवरण (रु.करोडमा)

क्र.सं.	जिल्ला	निक्षेप सङ्कलन				कर्जा प्रवाह			
		२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२
१	भोजपुर	५०७.७४	५७६.३७	६६३.७६	७७८.८७	३६२.४७	३२८.००	३२५.७७	३१३.६७
२	धनकुटा	८९३.८९	९९४.२९	१,११९.४७	१,३१७.६२	६७८.५९	६५३.९८	६४५.७६	६४५.५९
३	इलाम	१,४४८.९२	१,६३२.९३	१,८३५.७०	२,०७२.५८	१,०५४.३८	१,०६२.७३	१,०९४.५५	१,१०९.४७
४	झापा	७,७९१.८९	९,२०३.८४	१०,४७०.०३	१२,४५९.३५	१२,८८२.८२	१२,९९०.५८	१३,१०३.०३	१३,४८८.७५
५	खोटाङ	६१८.७४	६८०.४६	७६३.६०	९०७.८२	२९०.४३	२९९.८०	३०९.२५	३२५.९८
६	मोरङ	११,६९३.३६	१३,२७५.०८	१४,८९६.२७	१६,९०७.२६	२२,९०८.९३	२३,४५७.१९	२५,६३७.६८	२८,०८२.३०
७	ओखलढुङ्गा	५५०.१९	६१४.५१	७०४.५६	८३९.०९	५१९.१८	५१७.७३	४९१.०७	४८४.२०
८	पाँचथर	७०३.८७	८१५.४२	९४३.०४	१,११६.१२	४९५.१५	४६५.९३	४६४.६७	४८५.९५
९	संखुवासभा	५९६.८०	८६६.२७	१,०५९.१३	१,२२०.९३	६२३.३८	५८८.३५	५६२.५९	५५१.९७
१०	सोलुखुम्बु	७०४.५४	८६३.७८	१,०५१.७८	१,२१९.११	३२८.४६	३२०.४८	३१३.२३	३२२.९६
११	सुनसरी	८,८८३.७२	९,९९५.०६	११,२८३.३७	१२,८०७.४४	१२,१७६.७५	१२,३६४.५२	१२,६२३.२०	१३,१३५.६७
१२	ताप्लेजुङ	५६१.६८	६५६.०१	७१९.८४	८३८.९२	२६०.४४	२५९.९९	२५३.२४	२५६.१४
१३	तेह्रथुम	४७९.७४	५१३.७५	६२५.३६	७३३.६९	२८७.४०	२८२.७०	२७७.५४	२७९.७५
१४	उदयपुर	१,३०१.६०	१,४४७.४७	१,६५६.७७	१,९९१.७४	१,६१७.२६	१,६५७.३४	१,६६९.१९	१,८१६.४६
जम्मा		**३६,७३६.६९**	**४२,१३५.२२**	**४७,७९२.६६**	**५५,२१०.५४**	**५४,४८५.६३**	**५५,२४९.३२**	**५७,७७०.७८**	**६१,२९८.८६**

स्रोतः नेपाल राष्ट्र बैंक विराटनगर कार्यालय, २०८३

अनुसूची ३.२ बैंक तथा वित्तीय संस्थाका ऋणीको जिल्लागत सङ्ख्या (विगत ४ वर्षको)

जिल्ला	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२	२०८२/८३*
भोजपुर	५,०८३	४,७७३	४,५९७	४,४८३
धनकुटा	७,६२३	७,४४७	७,५६५	७,६५२
इलाम	१२,२६३	१२,५५०	१२,२९१	१२,४८४
झापा	६४,६४७	६६,५७२	६९,४८९	७२,४८१
खोटाङ	५,०१०	४,९११	६,१२६	६,०६७
मोरङ	८७,४१३	८७,७३८	९१,५६६	९७,४०७
ओखलढुंगा	६,२६७	६,१८४	५,७२८	५,८३१
पाँचथर	५,९१७	६,१८०	६,६२७	६,५९१
संखुवासभा	५,८५९	५,७८०	५,६९४	५,५९९
सोलुखुम्बु	३,१८९	३,२९९	३,३०६	३,४४४
सुनसरी	६७,५२१	६८,५८५	७०,७६०	७४,५१०
ताप्लेजुङ	३,०२५	३,०९६	३,१९५	३,३५०
तेह्रथुम	४,८५६	४,६५९	४,७०४	४,४१६
उदयपुर	१६,१४७	१६,४०७	१७,०३६	१७,०८०
जम्मा	**२९४,८२०**	**२९८,१८१**	**३०८,६८४**	**३२१,३९५**

स्रोतः नेपाल राष्ट्र बैंक विराटनगर कार्यालय, २०८३

अनुसूची ३.३ प्रदेश सरकारबाट नियमन हुने सहकारी संस्थाको जिल्लागत विवरण (२०८२ चैत्रसम्मको)

सि.नं.	जिल्ला	सहकारीको कार्य प्रकृति अनुसार संख्या									जिल्लागत जम्मा
		बचत तथा ऋण	बहुउद्देश्यीय	कृषि	दुग्ध	विद्युत तथा बैकल्पिक उर्जा	संचार	संघ*	विशिष्टिकृत संघ	विविध	
१	ताप्लेजुङ्ग	५	३	४	०	४	०	२		३	२१
२	पाँचथर	८	४	१६	१	३	२	५		३	४२
३	इलाम	६	७	३१	८	०	४	६		२	६४
४	झापा	१४८	५५	८१	९	०	०	६	२	१९	३२०
५	मोरङ	१६२	४८	२९	५	२	३	१२	१	१८	२८०
६	सुनसरी	५७	१७	३९	४	०	३	६	१	९	१३६
७	भोजपुर	७	०	४	०	१	२	४		१	१९
८	सोलुखुम्बु	७	१	२	०	०	०	३		१	१४
९	खोटाङ्ग	७	५	४	०	१	२	१		२	२२
१०	ओखलढुंगा	१०	६	५	०	१	०	१		३	२६
११	तेह्रथुम	९	६	४	०	१	२	६		६	३४
१२	धनकुटा	५	३	४	३	१	०	६		८	३०
१३	संखुवासभा	५	५	१	१	०	०	४		३	१९
१४	उदयपुर	७	७	८	०	२	०	४		७	३५
जम्मा		**४४३**	**१६७**	**२३२**	**३१**	**१६**	**१८**	**६६**	**४**	**८५**	**१०६२**

*प्रदेश सहकारी संघ, जिल्ला सहकारी संघ तथा विषयगत सहकारी संघ

स्रोतः प्रदेश सहकारी रजिष्ट्रार तथा प्रशिक्षण कार्यालय, सुनसरी

अनुसूची ३.४ कोशी प्रदेशमा प्रदेश कार्यक्षेत्र रहेका सहकारी संस्थाको विवरण (२०८२ चैत्रसम्मको)

सि.नं.	जिल्ला	सहकारी संख्या	जम्मा सदस्य संख्या	रोजगारी/कर्मचारी संख्या		
				पुरुष	महिला	जम्मा
१	ताप्लेजुङ्ग	२१	७५८३	१२	२१	३३
२	पाँचथर	४२	१०५९३	२५	२५	५०
३	इलाम	६४	११७४९	६५	२३	८८
४	झापा	३२०	९६२९८६	२१८४	२८४७	५०३१
५	मोरङ	२८०	२४५५७५	६४२	६८९	१३३१
६	सुनसरी	१३६	११७५१४	३४८	३२०	६६८
७	भोजपुर	१९	८८४	३	२	५
८	सोलुखुम्बु	१४	३९४	१	१	२
९	खोटाङ्ग	२२	१९०५	३	२	५
१०	ओखलढुङ्गा	२६	७९७३	७	११	१८
११	तेह्रथुम	३४	२८४४	१३	९	२२
१२	धनकुटा	३०	६३४८	१२	१६	२८
१३	संखुवासभा	१९	२५५६	१२	६	१८
१४	उदयपुर	३५	९६०६	२२	३३	५५
जम्मा		**१०६२**	**१३८८५१०**	**३३४९**	**४००५**	**७३५४**

स्रोतः प्रदेश सहकारी रजिष्ट्रार तथा प्रशिक्षण कार्यालय, सुनसरी

अनुसूची ४.१ : छ वर्षको कोशी प्रदेशको कृषि तथा पशुपंक्षीजन्य उत्पादनको स्थिति

क्र.स.	विवरण	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२	२०८२/८३*
प्रमुख कृषि उत्पादन (मेट्रिक टनमा)									
१	धान	१४९९२७७	१४७९३३४	१५९४०६५	१५८२७९८	१३३६२५७	१४३५५७८	१४६१४१३	११२९७५०
२	मकै	७७०९८५	८३४०५८	८९४४४७	९३६८८३	९७२०७३	११३४८२७	११६६१४९	५९९३६४
३	गहुँ	१५९४९९	१५०९२१	१४८४४४	१४१८२६	१४७३३१	१३७८१६	१३७७३०	
४	कोदो	९२२८१	९३७७६	९७५३६	११५७२०	१०८३७५	८७३४४	८५९७२	८४२०८
५	फापर	२४४०	२९५५	२९३१	२९७८	५६५४	४७६०	४७७५	१०१९
६	आलु	९५४१७७	९८२९५५	९९१२७८	१०२१८३०	१०३१०३५	१०२२९५२	१०९०५२६	
७	तरकारी	७४७६१५	७४९३१५	७७२९२४	८०५४१७	८१३१६९	८२४९७२.६	८३१३३४	
पशुपन्छी उत्पादन									
१	दुध (मेट्रिक टनमा)	४१४५४९	४३५५६६	४४७९५२	५२५१५५	५१००३०	५१४७५२	५२९९१५	४१३३३४
२	मासु (मेट्रिक टनमा)	६८५६५	६६१२०	७३८२८	८६६१९	७५८३३	७६०८८	७७२१८	५९६५१
३	अण्डा उत्पादन (गोटा - हजारमा)	१२९८६५	१२५५०१	१५४२१०	१४१९९३	११५२२१	११६७९०	११७९६५	९२०१३

स्रोतः उद्योग, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय, विराटनगर, २०८३

*चैत्रमसान्तसम्म

अनुसूची ४.२ : कोशी प्रदेशका प्रमुख बालीको उत्पादन र उत्पादकत्व

बाली	आ.व.२०७९/८०			आ.व.२०८०/८१			आ.व.२०८१/८२		
	क्षेत्रफल (हे.)	उत्पादन (मे.ट.)	उत्पादकत्व (मे.ट./हे.)	क्षेत्रफल (हे.)	उत्पादन (मे.ट.)	उत्पादकत्व (मे.ट./हे.)	क्षेत्रफल (हे.)	उत्पादन (मे.ट.)	उत्पादकत्व (मे.ट./हे.)
खाद्यान्न उत्पादन									
धान	३३२६१७	१३३६२५७	४.०	३२४४०१	१४३५५७८	४.४	३२८१८३	१४६१४१३	४.४५
मकै	२८४३४०	९७२०७३	३.४	२७५९५१	११३४८२७	४.१	२७७१६७	११६६१४९	४.२१
गहुँ	५७२०१	१४७३३१	२.६	५२१८१	१३७८१६	२.६	५१६३५	१३७७३०	२.६७
कोदो	६५३७२	१०८३७५	१.७	५७३५७	८७३४४	१.५	५७२७४	८५९७२	१.५०
फापर	३३७०	५६५४	१.७	२८९७	४७६०	१.६	२८९६	४७७५	१.६४
जौ	१३१६	१७३३	१.३	९८६	१२९०	१.३	९८६	१२८५	१.३०
खाद्यान्न जम्मा	**७४४२१६**	**२५७१४२३**	**३.५**	**७१३७७३**	**२८०१६१५**	**३.९**	**७१८१४१**	**२८५७३२४**	**३.९८**
दलहन	**४०९२६**	**४५८३१**	**१.१**	**४३२८२**	**५३०८३**	**१.२**	**३५४६०**	**४१३९१**	**१.१६**
तेलहन	**४३१९७**	**५२१०२**	**१.२**	**३७४०८**	**४३५३८**	**१.२**	**४३०९२**	**५३०१२**	**१.२३**
आलु	**६१७९१**	**१०३१०३५**	**१६.७**	**६२१७४**	**१०२२९५२**	**१६.५**	**६६६०६**	**१०९०५२६**	**१६.३७**
तरकारी	**५२५६४**	**८१३१६९**	**१५.५**	**५३०३४**	**८२४९७३**	**१५.६**	**५२९१४**	**८३१३३४**	**१५.७१**
फलफूल उत्पादन									
सुन्तलाजात फलफूल	१२८५७	६५८१८	७.५	१०९३३	८५३४	७.२	८३४५	७५५६८	९.०५
बर्षे फलफूल	१८३४६	१६२०३०	१०.२	१६१८१	१६३४४८	१०.१	२१४०७	१८७५८६	८.७६
हिउँदे फलफूल	५७७२	२७८१७	७.१	२८७४	२१०४४	७.३	६८५८	४९१२०	७.१६
फलफूल जम्मा	**३६९७५**	**२५५६६५**	**८.९**	**२६९९५**	**२८०८११**	**१०.४**	**३६६१०**	**३१२२७४**	**८.५३**
मसलाबाली उत्पादन									
अदुवा	८०३०	११७७११	१४.७	७४२५	१०२७१६	१३.८	७३५९	१०१५९०	१३.८०
लसुन	११७९	६५६१	५.६	११९९	६७८२	५.७	२१३३	१५६३४	७.३३
वेसार	२०६८	१३४८३	६.५	२०८५	१५२२३	७.३			
अलैंची	१५८०४	७७६४	०.५	१४३८४	७५८२	०.५	१४१९१	७१५०	०.५०
मसलाबाली जम्मा	**२७०८१**	**१४५५१९**	**५.४**	**२५०९२**	**१३२३०२**	**५.३**	**२३६८३**	**१२४३७४**	**५.२५**

स्रोतः उद्योग, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय, कोशी प्रदेश, २०८३

अनुसूची ४.३ कोशी प्रदेशका जिल्लाहरुमा अन्वेषण/पहिचान गरिएका खानी तथा खनिज पदार्थको विवरण

क्र.सं.	खनिज पदार्थ	जिल्ला	स्थानीय तह	क्षेत्रफल (व.कि.मि.)
१	**Acquamarine**	ताप्लेजुङ्ग	सिदिङ्वा	१.००
२	**Acquamarine**	भोजपुर	आमचौक	२.००
३	**Acquamarine**	ताप्लेजुङ्ग	फक्ताङलुङ	२.००
४	**Copper**	संखुवासभा	सभापोखरी	१२.००
५	**Copper**	मोरङ्ग	लेटाङ्ग	६.००
६	**Copper**	संखुवासभा	भोटखोला	३.००
७	**Corundum**	ताप्लेजुङ्ग	फक्ताङलुङ	१.००
८	**Dolomite**	उदयपुर	त्रियुगा	१.८२
९	**Garnet**	संखुवासभा	सभापोखरी	२.००
१०	**Granite**	भोजपुर	रामप्रसादराई	९.७३
११	**Granite**	उदयपुर	त्रियुगा	३.००
१२	**Iron**	उदयपुर	रौतामाई	५.००
१३	**Iron**	धनकुटा	धनकुटा	९.००
१४	**Iron**	धनकुटा	चौविसे	२.९९
१५	**Iron**	धनकुटा	छथरजोरपाटी	२.००
१६	**Iron**	धनकुटा	खाल्सा छिन्ताङ शहिदभूमी	८.९०
१७	**Limestone**	धनकुटा	धनकुटा	८.९४
१८	**Limestone**	धनकुटा	खाल्सा छिन्ताङ शहिदभूमी	२३.२२
१९	**Limestone**	धनकुटा	पाखीबास	४.००
२०	**Limestone**	धनकुटा	साँगुरीगढी	७.८४
२१	**Limestone**	खोटाङ्ग	बाराहपोखरी	१५.६८
२२	**Limestone**	खोटाङ्ग	हलेसी तुवाचुङ्ग	१.००
२३	**Limestone**	तेह्रथुम	छथर	२.००
२४	**Limestone**	उदयपुर	चौदण्डीगढी	१.९८
२५	**Limestone**	उदयपुर	कटारी	३६.४१
२६	**Limestone**	उदयपुर	रौतामाई	११.००
२७	**Limestone**	उदयपुर	ताप्ली	१८.०९
२८	**Limestone**	उदयपुर	त्रियुगा	०.९४
२९	**Limestone**	उदयपुर	उदयपुरगढी	१९.१४
३०	**Polymetal**	संखुवासभा	सभापोखरी	१६.००
३१	**Quartz**	ताप्लेजुङ्ग	फक्ताङलुङ	१.००
३२	**Quartz**	संखुवासभा	मकालु	५.००
३३	**Quartzite**	सोलुखुम्बु	सोलुदुधकुण्ड	१.००
३४	**Quartzite**	उदयपुर	चौदण्डीगढी	०.९७
३५	**Quartzite**	उदयपुर	रौतामाई	४.००
३६	**Talc**	सोलुखुम्बु	दुधकोशी	०.९९
३७	**Tourmaline**	संखुवासभा	सभापोखरी	४.००
३८	**Tourmaline**	ताप्लेजुङ्ग	सिदिङ्वा	२.००
जम्मा				**२५६.६२**

स्रोतः खानी तथा भूगर्भ विभाग, २०८३

अनुसूची ४.४ कोशी प्रदेशमा वन तथा भू-संरक्षण क्षेत्रको विवरण

क्र.सं.	विवरण	इकाई	आर्थिक वर्ष						
			२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२
१	काठ उत्पादन (क्यु.फिट)	लाखमा	१२३.००	९७.३४	१३६.७९	१५७.६९	२४१.८५	२७५.५२	२६८.७१
२	दाउरा	चट्टा	३५७८.००	२९३४.००	२७९८.००	२७५०.००	८१३७.००	६०२१.००	३४१३३.००
३	गैह्रकाष्ठ वन पैदावार (के.जि.)	हजार	२०५६.००	४४५९.००	६५७०.००	४०३८.००	४६०१.३३	५०१०.००	४९५६.००
४	नर्सरी मर्मत	गोटा	४०.००	२३.००	६१.००	५०.००	४७.००	५३.००	५१.००
५	नर्सरी निर्माण	गोटा	६.००	२८.००	१२.००	९.००	१६.००	८.००	१०.००
६	बिरूवा उत्पादन (संख्या)	लाख	३६५२.००	५४४५.००	५३०९.००	४४१८.००	३२०३.००	३३३५.००	३०.९६
७	वृक्षारोपण	हे.	३०.००	२५४.००	१२९.०३	१६५.००	११५.७४	१५१.८६	१७७.८५
८	वन क्षेत्रबाट प्राप्त राजश्व	रू. लाख	२२१४.००	१३४७.००	१९२६.००	३१३८.००	२४९६.००	१७८५.००	२४५७.००
९	वन क्षेत्रबाट प्राप्त मु.अ.कर	रू. लाख	२५२५.००	३२४७.००	५०३२.००	५८३३.००	८१९८.००	८९१२.००	८३८९.१३
१०	प्रदेश सेवा शुल्क	रू लाखमा	०.००	०.००	०.००	३२८.००	५३६.००	८६२.००	१०८९.७९
११	पुनःरोपण	हे.		५६.५५	५२.५०	९९.००	५०.५०	४१.२८	२९.०३
१२	एकिकृत भू स्खलन नियन्त्रण	स्थान	४०.००	४०.००	२४.००	१६.००	१४.००	२०.००	२०.००
१३	बायो इन्जिनियरिङ खोला किनारा संरक्षण	कि.मि.	३०.५०	२६.००	२.००	१०.७०	६.५०	१७.५०	३४.५०
१४	सिमसार पोखरी तथा जलाधार व्यवस्थापन	वटा	१८.००	३१.००	१.००	३९.००	९.००	२.००	६३.००
१५	खानेपानी तथा सिंचाई जलाधार व्यवस्थापन	स्थान	१५.००	२८.००	१२.००	३.००	४.००	३.००	२.००
१६	जलवायु परिवर्तन अनुकुलन नमुना गाउँ कार्यक्रम	स्थान	३.००	११.००	९.००	१६.००	१०.००	४.००	८.००
१७	सडकसँग भू संरक्षण	कि.मि.	१८.५०	९.००	५.५०	९.००	६.५०	८.५०	१३.००
१८	एकिकृत सुख्खा क्षेत्र व्यवस्थापन	स्थान	३.००	१५.००	८.००	६.००	६.००	५.००	७.००
१९	पर्यापर्यटन/ हरित उद्यान निर्माण	संख्या	१९.००	१४.००	६.००	६.००	१२.००	१५.००	१५.००
२०	सामुदायिक वनको कार्ययोजना नवीकरण	संख्या	५७५.००		२१४.००	६६९.००	३४४.००	४८४.००	४४३.००
२१	कवुलियती वनको कार्ययोजना नवीकरण	संख्या			९०.००	१६७.००	१२०.००	१२८.००	१२२.००
२२	आकस्मिक भू-संरक्षण कार्यक्रम	संख्या	१६.००	८.००	१३.००	४.००	४.००	८.००	७.००
२३	सामुदायिक वन समूह गठन	संख्या	३३.००		६.००	१५.००	७.००	१२.००	११.००
२४	वन अतिक्रमण नियन्त्रण	हे.	७.००	९.०४	६.००	६१.००	२१.३३	४.२५	१८.९८
२५	चुरे नदी प्रणाली संरक्षण	प्याकेज	६.००		१.००	१.००	०.००	१.००	१.००
२६	आपुर्ति समितिबाट काठ वितरण (क्यु.फिट)	हजार	४१.९७	२८.१२	३९.६५	४८.२६	४५.८४	३७.३०	३१४५०.५०
२७	आपुर्ति समितिबाट दाउरा वितरण (चट्टा)	चट्टा	३७.५०	२९.५०	७५.५०	५३.२५	६९.००	२८.००	
२८	वन क्षेत्रबाट/हरित रोजगारी सृजना	जना	५१३१.००	६४२०.००	९२७५.००	७७४६.००	१०५५५.००	११८३०.००	१३१५५.००
२९	वन्यजन्तुका लागि पोखरी निर्माण	संख्या		१.००	३.००	२४.००	७.००	९.००	३.००

स्रोतः पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय, कोशी प्रदेश, विराटनगर।

अनुसूची ४.५ प्रदेशमा रहेका वन क्षेत्रको जिल्लागत विवरण (क्षेत्रफल हेक्टरमा)

क.सं.	जिल्ला	सामुदायिक वन			कवुलियती वन			निजी वन		धार्मिक वन		साझेदारी/चक्ला वन		सरकारद्वारा व्यवस्थित वन
		सङ्ख्या	क्षेत्रफल	उपभोक्ता घरधुरी	सङ्ख्या	क्षेत्रफल	उपभोक्ता घरधुरी	सङ्ख्या	क्षेत्रफल	सङ्ख्या	क्षेत्रफल	सङ्ख्या	क्षेत्रफल	सङ्ख्या
१	ताप्लेजुङ	१३०	९७३१.३९	९६३९				२२	२७.२७		०.००			
२	पाँचथर	१८५	१७१७२.०८	१८५१४	२२८	७९१.०९	१५०९	२८	२९.७५	२	१७.३७			
३	इलाम	२४३	५०८९८.९४	४१९१५				७७	६७.९८	१	२०४.२८			
४	झापा	५९	१५८४०.१३	५२४२७	२	११३.६		४५७	४२०.५४		०.००			
५	संखुवासभा	२८९	३८४८७.२३	३०२०४				१४	२०.८२	२	११.३०			
६	भोजपुर	५६६	४५३८२.६७	५१२००	१९५	७५९.६२	१५७६	४९	४०.०७	४	१०.७७			
७	तेह्रथुम	३३९	१९१३९.६३	२८७१७	१२३	३४०.७३	१३०५	३२	२६.१०		०.००			
८	धनकुटा	३८७	२९५२४.८२	४५७४२				६३	८९.५८	३	३०.४२			१
९	सुनसरी	७३	११८०५.९२	४०८४४				४४३	२९२.४६	१२	५९.५२			
१०	मोरङ	१४०	२२८३५.०६	६९९५९				५८९	७३६.८९	१२	४६.९३	४	७३११.९२	
११	सोलुखुम्बु	१६६	४२२१५.२८	२६१९२	६	८.२९	७७	१००	१९२.७४	४	८८.९५			
१२	ओखलढुंगा	३५५	२९८७०.४३	४९९४३	१९१	१३२३.९२	२०४४	३५	६७.८०	१	११.४८			
१३	खोटाङ	४१९	५०७०७.८०	४९०७१	२३७	८९९.३५	२३२७	५	३.००	१	०.८०			
१४	उदयपुर	३७०	८३४६८.००	६८२८२				१६९	७३.५७	४	१३.०४			
जम्मा		३७२१	४६७०७९.३७९	५८२६४९	९८२	४२३६.६	८८३८	२०८३	२०८८.५८३७	४६	४९४.८५६	४	७३११.९२	१

स्रोतः पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय, कोशी प्रदेश, २०८३

अनुसूची ४.६ कोशी प्रदेशमा भूमिहीन दलित, सुकुम्बासी र अव्यवस्थित बसोबासीको विवरण (२०८२ चैत्रसम्म)

क. स	जिल्ला	लगत सङ्कलन भएका				जग्गाधनी दर्ता प्रमाण पूर्जा वितरण संख्या					वितरण भएको क्षेत्रफल (ब. मी.)	राजस्व रु. लाखमा
		भूमिहिन दलित	भूमिहिन सुकुम्बासी	अव्यवस्थित बसोबासी	जम्मा	भूमिहिन दलित	भूमिहिन सुकुम्बासी	अव्यवस्थित बसोबासी	अधुरा काम	जम्मा		
१	ताप्लेजुङ	१६२	३८०	७३२	१२७४	-	-	-	-	-	-	-
२	पाँचथर	७०	१०६	५०६७	५२४३	-	-	-	-	-	-	-
३	इलाम	१९१	६९३	१७३०६	१८१९०	-	-	३११	५४	३६५	४२५२५१.००	७.९
४	संखुवासभा	८६	२०३	१७७	४६६	७	१९	-	-	२६	४१२९.००	
५	तेह्रथुम	२७	६५	१३१९	१४११	-	-	-	-	-	-	
६	धनकुटा	११५	३८८	४२३३	४७३६	-	५	-	-	५	४००२.००	
७	भोजपुर	५८	१६९	१०६४	१२९१	-	-	-	-	-	-	
८	खोटाङ	६२	१६१	९२८	११५१	-	-	-	-	-	-	
९	सोलुखुम्बु	१३	१३३	१३	१५९	-	-	-	-	-	-	
१०	ओखलढुङ्गा	१७	५६	६०	१३३	-	-	-	-	-	-	
११	उदयपुर	२५९७	५८४९	४२६९५	५११४१	११	-	-	-	११	१९१३.३६	
१२	झापा	२७९३	१५०९०	३९३५९	५७२४२	४५	१००	४०९	९५	६४९	७७१५७३३.२४	२४७.९
१३	मोरङ	९०८२	१९१८३	३८०७९	६६३४४	५१	४०	१३९	१०२	३३२	१९१४८५.९५	४५०.७
१४	सुनसरी	६३१५	१३९५६	२१०८८	४१३५९	३	९	-	-	१२	१०२६.००	०.०
जम्मा		**२१५८८**	**५६४३२**	**१७२१२०**	**२५०१४०**	**११७**	**१७३**	**८५९**	**२५१**	**१४००**	**८३४३५४०.५५**	**७०६.४१२**

स्रोतः भूमि समस्या समाधान आयोग, काठमाडौं, २०८३

अनुसूची-४.७ वैदेशिक रोजगारको लागि नयाँ श्रम स्वीकृति लिनेको जिल्लागत विवरण

क्र.सं.	जिल्ला	आ.व.२०७८/७९			आ.व.२०७९/८०			आ.व.२०८०/८१			आ.व.२०८१/८२		
		पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा
१	भोजपुर	२७९८	५४०	३३३८	५७०७	६९२	६३९९	४३९८	६१३	५०११	४५३०	६८२	५२१२
२	धनकुटा	२१८८	४४७	२६३५	४६२१	६४८	५२६९	३५३४	६३५	४१६९	३६७२	६९५	४३६७
३	ईलाम	३०६०	९७१	४०३१	५२७०	१३६२	६६३२	४८६८	१५८७	६४५५	४९९९	१६३८	६६३७
४	झापा	१०३००	३२५८	१३५५८	१५६७९	४०२७	१९७०६	१५४०६	४५५४	१९९६०	१६७८८	४८१९	२१६०७
५	खोटाङ्ग	३७३३	५६२	४२९५	५९०७	६१४	६५२१	४९३३	६०३	५५३६	४९७६	६६२	५६३८
६	मोरङ्ग	१०२९४	२३६३	१२६५७	१४६५३	२६९६	१७३४९	१५०४५	३१५७	१८२०२	१६६४५	३४२१	२००६६
७	ओखलढुङ्गा	१९९१	४७१	२४६२	३३२५	४५४	३७७९	२८२८	५१८	३३४६	२८२९	५५९	३३८८
८	पाँचथर	२९४७	५७५	३५२२	५४२६	६८८	६११४	३७२३	६१८	४३४१	३५७३	६२९	४२०२
९	संखुवासभा	१९१९	४४३	२३६२	३९९९	५१२	४५११	३०८५	५१०	३५९५	२७३२	४७५	३२०७
१०	सोलुखुम्बु	१३५४	७३७	२०९१	२५६४	८९२	३४५६	१८७२	७६६	२६३८	१८७१	८०५	२६७६
११	सुनसरी	८८६४	१८४६	१०७१०	११४८८	१४२२	१२९१०	१२१०१	१६०४	१३७०५	१३६०६	१६७३	१५२७९
१२	ताप्लेजुङ्ग	१५८५	३५०	१९३५	२९१४	३८१	३२९५	२४६८	३५२	२८२०	२५४५	५४५	३०९०
१३	तेह्रथुम	१३२५	३०४	१६२९	२८३४	२५१	३०८५	२०११	२६१	२२७२	१९८२	२९१	२२७३
१४	उदयपुर	४४९२	९०६	५३९८	७२१०	१०४५	८२५५	६७९२	१२२३	८०१५	७३०२	१३३२	८६३४
	जम्मा	**५६८५०**	**१३७७३**	**७०६२३**	**९१५९७**	**१५६८४**	**१०७२८१**	**८३०६४**	**१७००१**	**१०००६५**	**८८०५०**	**१८२२६**	**१०६२७६**

स्रोतः वैदेशिक रोजगार विभाग, काठमाडौं

अनुसूची ४.८ प्रदेश सरकारबाट निर्माण भएका सडक तथा पुलको विवरण

आर्थिक वर्ष	बहुवर्षीय सडक सम्पन्न संख्या	सडक निर्माण सम्पन्न भएका (कि.मि)						पुल निर्माण सम्पन्न (सङ्ख्या)		ट्र्याक ओपन (कि.मि)
		मर्मत	ग्राभेल	कच्ची	R C C /P C C	सोलिङ	कालोपत्रे	मोटरेवल	झोलुङ्गे	
२०७५/७६	-	६०१	१२८.९	१८१.३	०.५९		२६.१८	१०	७	७.५
२०७६/७७	-	६१.५४	२११.३५	४७७.८२	३.९५	४.१८	५२.२१	१२	२९	१४२.६
२०७७/७८	-	५१.१३	१७५.३१	१०९.१९	२.४	२.७६	४०.६१	८	४४	५५.१९
२०७८/७९	३	१०६.१६	३८०.१९	९१.०७	१.५३	९.९५	९८.७२	२५	२५	४९.०८
२०७९/८०	१३	२०४.११	२५९.३९	१४१.५५	५.७६	२२.५	२०६.४८	१९	५४	९८.५३
२०८०/८१	१४	९३.१३	२१०.०१	१९८.५१	८.१८	५३.६५	१२६.७	१५	५९	४४.२
२०८१/८२	११	४९.३७	१९४.४५	१७८.७१	१६.७२	३१.१	१२३.९३	१८	३६	४३.१७
२०८२/८३*	५	२३.५	६.६७	४.८	०.५१	१.३५	३७	५	५	०
जम्मा	४६	११८९.९४	१५६६.२७	१३८२.९५	३९.६४	१२५.४९	७११.८३	११२	२५९	४४०.२७

स्रोतः भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय, कोशी प्रदेश, २०८३

*चैत्र मसान्तसम्म

अनुसूची ५.१ः सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्राप्त गर्ने लाभग्राहीको जिल्लागत विवरण (२०८२ चैत्रसम्म)

क्र.सं.	जिल्ला	लाभान्वित वर्ग अनुसार संख्या (जना)									
		ज्येष्ठ नागरिक	ज्येष्ठ नागरिक (दलित)	जेष्ठ नागरिक एकल महिला	विधवा महिला	पूर्ण अपाङ्गता भएका (क वर्ग)	अति अशक्त अपाङ्गता (ख बर्ग)	लोपोन्मुख जनजाति	दलित बालबालिका	अन्य	जम्मा
१	ताप्लेजुङ	८०८७	४१५	८५९	१५३४	४६५	१०३४	०	७३९	०	१३१३३
२	पाँचथर	१२२७३	५४६	१२२०	२४५०	४२१	११३७	०	८८१	०	१८९२८
३	इलाम	२१६५३	८९८	१८३२	३६४६	६२९	१६५९	३०३७	११११	०	३४४६५
४	संखुवासभा	१२०६१	७५४	१११९	२१९१	५५७	१३१४	०	११२१	०	१९११७
५	तेह्रथुम	७२९४	४८८	७१९	१२८६	३४५	७१५	०	७०४	०	११५५१
६	धनकुटा	११६१४	६४२	१२०९	२३३७	५११	१४३८	०	९३२	०	१८६८३
७	भोजपुर	१३२२३	९५३	१३२९	२३३६	४५७	११२५	२२	१२९८	०	२०७४३
८	खोटाङ	१५४५८	११४१	१२८२	२३५४	७६३	१६०६	०	२०८४	०	२४६८८
९	सोलुखुम्बु	८८६३	४६२	७८५	१९०८	४५९	१०५१	०	९३९	०	१४४६७
१०	ओखलढुङ्गा	१३१२८	९३२	१०२१	२२०९	८४०	१५४७	०	१६३५	०	२१३१२
११	उदयपुर	२१५६९	१९०२	१८५९	४९०७	१३०१	२७६४	५४	३७८१	०	३८१३७
१२	झापा	६६५३१	३०२०	६११६	१५३१५	३१६४	५२२०	६२१७	३८१७	०	१०९४००
१३	मोरङ	६७३२४	५५१३	७५०६	१७६६२	३००९	५४६१	१३	८३६४	०	११४८५२
१४	सुनसरी	४६०४७	३६७८	५२०७	१३७१३	१५८५	४३८४	८	७१५९	०	८१७८१
जम्मा		**३२५१२५**	**२१३४४**	**३२०६३**	**७३८४८**	**१४५०६**	**३०४५५**	**९३५१**	**३४५६५**	**०**	**५४१२५७**
मासिक भत्ता दर		४०००	२६६०	२६६०	२६६०	३९९०	२१२८	३९९०	५३२		

स्रोतः राष्ट्रिय परिचयपत्र तथा पञ्जीकरण विभाग, २०८३

अनुसूची ६.१ प्रदेश लोक सेवा आयोगबाट पदपूर्तिका लागि सिफारिसको विवरण

तह	आ.व.२०७८/७९ स्थानीय तह			आ.व.२०७९/८० स्थानीय तह			आ.व.२०८०/८१ स्थानीय तह			आ.व.२०८०/८१ प्रदेश तह			आ.व.२०८१/८२ स्थानीय तह			आ.व.२०८१/८२ प्रदेश तह			आ.व.२०८२/८३* स्थानीय तह			आ.व.२०८२/८३* प्रदेश तह			कुल जम्मा
	महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा	
आधारभूत	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	३९	१८२	२२१	०	०	०	०	०	०	२२१
तेस्रो	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	६	२४	३०	०	०	०	०	०	०	३०
चौथो	३५	१०९	१४४	४७	७१	११८	३२४	३३२	६५६	०	०	०	१०	२१	३१	५	२१	२६	२४७	२२०	४६७	३३	४९	८२	१५२४
पाँचौ	२७	१०९	१३६	६३	१३६	१९९	१३३	२४५	३७८	२	४	६	६	२७	३३	१४	५६	७०	७७	९२	१६९	५५	८३	१३८	११२९
छैटौ	०	०	०	१५	७७	९२	१०	१८	२८	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१२०
सातौ	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	२६	८२	१०८	३८	८१	११९	६	२६	३२	२५९
आठौ	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१०	१२	२२	०	०	०	०	०	०	४	९	१३	१	२	३	३८
नवौ	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	६	२७	३३	०	०	०	०	२	२	३५
जम्मा	६२	२१८	२८०	१२५	२८४	४०९	४६७	५९५	१०६२	१२	१६	२८	१६	४८	६४	९६	३९२	४८८	३६६	४०२	७६८	९५	१६२	२५७	३३५६

स्रोतः प्रदेश लोक सेवा आयोग, कोशी प्रदेश, विराटनगर

*२०८२ चैत्रमसान्तसम्म

अनुसूची ६.२: कोशी प्रदेशमा व्यक्तिगत घटना दर्ताको जिल्लागत विवरण

क्र.सं.	जिल्ला	२०८१/८२						२०८२/८३ चैत्र मसान्तसम्म					
		जन्म	मृत्यु	सम्बन्ध विच्छेद	विवाह	बसाइसराई	जम्मा	जन्म	मृत्यु	सम्बन्ध विच्छेद	विवाह	बसाइसराई	जम्मा
१	ताप्लेजुङ	३,१३४	१,०५९	१९०	१,०७४	१,०६५	**६,५२२**	३,१४३	१,२९२	२४४	१,२५०	१,२९१	**७,२२०**
२	पाँचथर	४,४५०	१,७७७	३१३	१,७६२	१,३६७	**९,६६९**	३,८३८	१,५८४	३१७	१,७५५	१,४७८	**८,९७२**
३	ईलाम	४,८८२	२,३१०	४५४	२,३६७	१,४९२	**११,५०५**	४,३१३	२,२०६	५६७	२,३६५	१,६५८	**११,१०९**
४	झापा	१५,२७०	६,५०४	१,२७९	८,३०९	८,८४६	**४०,२०८**	१४,५१०	६,२०५	१,३३४	७,९४१	९,२३१	**३९,२२१**
५	संखुवासभा	३,४७८	१,४४२	२३३	१,३९०	१,१५७	**७,७००**	३,१७१	१,३६७	१९८	१,५०१	१,०९२	**७,३२९**
६	तेह्रथुम	२,०४३	८८९	१७९	८६०	८७०	**४,८४१**	१,९०१	८८४	१९०	८०४	९२४	**४,७०३**
७	भोजपुर	४,२३३	१,६३७	२४५	१,५७३	१,४६७	**९,१५५**	३,७१९	१,५४७	२२०	१,७११	१,५०५	**८,७०२**
८	धनकुटा	२,६९०	१,४५०	२६७	१,२९४	८९३	**६,५९४**	२,५३६	१,४३६	२९८	१,२७७	१,०२२	**६,५६९**
९	मोरङ	१८,१७६	७,६६१	१,२६७	९,४७८	८,०४२	**४४,६२४**	१८,०५९	७,४१६	१,२७७	९,४९२	७,९०८	**४४,१५२**
१०	सुनसरी	१६,१४६	५,७३७	१,०३९	७,५२४	७,५२३	**३७,९६९**	१५,३८९	५,५९३	१,१८३	७,४१२	७,३३६	**३६,९१३**
११	सोलुखुम्बु	३,५०५	९८२	११६	१,१३०	३४०	**६,०७३**	३,५८३	१,०८५	१२०	१,३४५	४३८	**६,५७१**
१२	खोटाङ	६,३५२	१,७३१	२५०	२,०१४	१,६१२	**११,९५९**	५,२०३	१,७५८	२९३	१,८८९	१,५५७	**१०,७००**
१३	ओखलढुङ्गा	४,०६३	१,४५९	१४६	१,५२४	६५२	**७,८४४**	३,९१३	१,५२९	२३०	१,८२४	६६६	**८,१६२**
१४	उदयपुर	७,०४९	२,५८०	४२३	३,०४५	२,६१०	**१५,७०७**	६,६५७	२,२४१	५८३	३,२०९	२,४५८	**१५,१४८**
जम्मा		**९५,४७१**	**३७,२१८**	**६,४०१**	**४३,३४४**	**३७,९३६**	**२२०,३७०**	**८९,९३५**	**३६,१४३**	**७,०५४**	**४३,७७५**	**३८,५६४**	**२१५,४७१**

स्रोतः राष्ट्रिय परिचयपत्र तथा पञ्जीकरण विभाग, २०८३